

**ХРИСТОВЕ
ВОСКРЕСІННЯ**

монах Ілля

**ХРИСТОВЕ
ВОСКРЕСІННЯ**

Прага • 2019

Теологічна редакція:
єпископи Методій, Тимотей, Самуїл

монах Ілля
Христове Воскресіння

Видання перше

© Візантійський Вселенський Патріархат

ПІСЛЯ ІСУСОВОЇ СМЕРТІ

Небо було вкрите темними хмарами і вся природа була огорнена смутком. Було аж незвичайно тихо, наче після бурі. Жахливі муки закінчилися, Ісус віддав свого Духа в руки Отця, звершив діло спасіння.

ЗШЕСТЯ ДО АДУ

Коли Ісус помирав, скликнув сильним голосом: «Отче, в руки Твої віддаю Духа Мого!». Його мертве тіло залишилося на хресті. Згодом було покладене до гробу. Дух Ісуса вознісся до рук Отця, а потім зійшов у місце, зване шеол або ад, де перебували духи померлих і багатьох праведників, які очікували спасіння. Його оточувала велика кількість ангелів. Ангели застукали у браму і наказали відкрити.

Ангели: Відкрийте ворота! Відкрийте ворота! Хай увійде Цар слави!

Сіяючий Спаситель торжественно, в супроводі ангелів, у триумфальному поході вступає в шеол. Душі ще не знали Спасителя, але були сповнені радісною тугою. Його присутність пройняла їх наче світло і роса спасіння. Господь дав їм себе пізнати.

Ісус: Не бійтеся. Я – Альфа і Омега, Перший і Останній. Маю ключі від Аду і смерті.

Ангели взивали гучним голосом:

Ангели:

– Достойний Агнець заколений прийняти силу, багатство, мудрість, міць, честь, славу і благословення.

– Способом існування Він був рівний Богу, а все ж не вважав за здобич свою рівність з Богом, а применшив себе самого, прийнявши вигляд слуги, ставши подібним до людини.

– У подобі людини упокорив себе, ставши слухняним аж до смерті, смерті ж хресної.

– Тому і Бог вивищив Його і дав Йому ім'я, що понад усяке ім'я, щоб перед іменем Ісуса всяке коліно приклонило-

ся на небі, на землі й під землею, і щоб усякий язик визнав, що Ісус Христос є Господь на славу Бога Отця!

— Ісус Христос роззброїв начала і власті і виставив їх прилюдно на сміховище та своїм хрестом над ними славно переміг!

— Хай воскресне Бог і розбіжаться вороги Його, хай тікають від лиця Його всі, що ненавидять Його.

Злі духи втікали геть і кричали:

Злі духи: Що тобі до нас? Що тут хочеш? О горе нам! Горе!

Над шеолом панував ангел темряви, який мав під собою інших демонів і тримав в полоні померлих. Коли Ісус зламав його владу, він почав стогнати і плакати.

Шеол: Краще було б мені не приймати Народженого від Марії! Своїм приходом Він зруйнував мою державу і мідні ворота розбив! Душі, що їх я досі тримав, Він як Бог воскресив! Він переміг мене! Знищена моя влада!

Ангели зв'язували цілі легіони злих духів. Усі мусли визнати Ісуса і поклонятися Йому, що завдавало їм найбільших мук. Для душ праведників настав довгоочікуваний момент визволення.

Ангели урочисто промовляли псалом.

Ангели:

— Хваліть Господа, бо Він добрий, бо милість Його вічна!

— Так нехай скажуть ті, що їх викупив Господь, яких Він викупив з руки гнобителя. Його милосердя вічне!

— Сиділи в темряві тіні смерті, в залізних оковах і в приниженні, знемагали – і ніде жодної допомоги.

Ангели разом: Але наш Бог врятував їх з утиску, вивів їх з темряви тіні смерті, сам розірвав їхні пута, розбив мідні ворота, зламав залізні затвори!

Врятовані душі з невимовною радістю віддавали честь Ісусу, визнавали Його своїм Спасителем і Господом та поклонялися Йому.

Врятовані душі:

— Ти наш Визволитель!

— Ти наш Спаситель! Любимо Тебе!

— Ти викупив нас своєю кров'ю. Ми належимо Тобі!

— Ти Той від віків обіцяний і так довго очікуваний нами Месія!

— Поклоняємось Тобі! Прославляємо Тебе!

Тоді Ісусу почали співати прославу душі праведників і праотців:

Душі праведників і праотців:

— Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, честь і силу, бо Ти був заколений і викупив Богові своєю кров'ю з кожного племені, язика, люду і народу.

— Агнцеві належить благословення, честь, слава і влада на віки вічні!

Невимовна насолода і блаженство сповнили всі душі. Серед душ праведних праотців був Адам, Єва, Авраам, Йов, Давид, Яків, прабатьки Ісуса Йоаким і Анна, опікун Йосиф та багато інших. Було дуже зворушливо, коли Духа Господа Ісуса оточували ці блаженні та втішені духи.

Багато душ було послано підвести з гробів свої тіла. Згодом, після Його воскресіння, вони увійшли до святого міста і явно засвідчили про воскреслого Господа, бо з'явилися багатьом.

Душі, викуплені з шеолу, вже не були духовно паралізовані, але після приходу Христа це місце стало для праведників раєм, місцем світла і пізнання, яке відкрив їм Спаситель своєю смертю. Так, як при Ісусовій смерті розірвалась завіса, яка відділяла Святиню від Святаї Святих, так з Ісусовою смертю відчинилися ворота раю. Сюди також прийшла душа розкаяного розбійника і побачила Господа в раю, згідно обіцянки, яку Він їй дав.

Все це відбувалося в духовній області. А в той час Ісусове тіло далі висіло на хресті на Голготі. Під хрестом в глибокому болі стояла Ісусова Мати, Його вірний учень Іван та жінки, які слідували за Ісусом з Галилеї.

Марія звернулася до Івана:

Марія: Хто поховає мого Сина?

Учень Іван лиш безсильно опустив очі.

Йосиф Ариматейський в Пилата

В цей час до палацу Пилата входить якийсь чоловік. Це Йосиф з Ариматеї, муж добрий і праведний, член синадріо-

ну, який не погодився з несправедливим засудженням Ісуса. Він був учнем Ісуса, але таємним, бо боявся юдеїв. Сьогодні він бачив ту страшну жорстокість і несправедливість, з якою вони поводитися з Ісусом, всю підлість і злобу первосвящеників. З іншого боку бачив покору і тихість Ісуса, з якою відданістю і готовністю Він все приймав. Тоді Йосиф втратив всякий страх і огляд на те, хто що про нього думає. Його вже не цікавило, які наслідки це матиме для нього, коли він публічно признається до Ісуса. Після того жахливого Ісусового терпіння, якого свідком він був, в його серці зродилося прагнення віддати Ісусу честь хоча б малою службою – почесним похованням. Тому він сміливо увійшов до Пилата, щоб отримати від нього дозвіл.

Йосиф: Я прийшов просити тіло Ісуса.

Пилат: Він вже помер?

Пилат хвилю мовчав. Внутрішньо був переляканий від темряви і землетрусу, який настав після усіх цих подій, що стосувалися Ісусового засудження і смерті.

Пилат: Трохи зачекай.

Пилат повернувся до слуг:

Пилат: Покличте сотника, хай повідомить мене про його смерть. А чому ти, Йосифе, просиш його тіло?

Йосиф: Хочемо Його гідно поховати. Ісус, званий Христос, заслуговує почесного поховання. Я Його дуже поважаю і хочу віддати Йому хоча б цю останню шану. Я готовий віддати будь-що. Маю приготований новий гріб, і матиму честь, коли там спочине святе Ісусове тіло. Знаю, що Він не був ні в чому винен, хоча наші первосвященики з такою ненавистю звинувачували Його.

Пилат: Так, був невинний. Звичайно! Але що робити? Кричали, як божевільні: Розіпни! Розіпни! Якби я відмовився, первосвященики і фарисеї ініціювали б сутички і на кінець організували б повстання. Краще, щоб загинув один, ніж убити весь народ. З самого ранку крик, рев, погрози. Вони були настільки сповнені злобою, що їх не заспокоїло ніщо, тільки одне – смерть царя юдейського. А коли досягли свого і я наказав над ним написати: «Ісус Назарянин – Цар Юдейський», навіть цього не могли знести: «Не пиши

так, напиши, що то він сам про себе так говорив...». Але в цьому я їм не уступив. «Що я написав, то написав». Цього вони мені так скоро не забудуть. «Цар Юдейський» – всі муслиці це читати.

За деякий час приходять сотник Лонгін.

Пилат: Той, якого ти мав стерегти і наглядати над його стратою, вже помер?

Лонгін: Так, пане, Ісус з Назарету вже мертвий. Костей ми Йому не ламали, хоча юдеї цього домагалися. Ми бачили, що Він мертвий. Один з воїнів пробив Йому коп'єм бік і одразу ж витекла кров і вода. Його вмирання і смерть були дуже особливими. Я ніколи не пережив нічого подібного. Коли Він висів на хресті, сонце затьмарилось на три години, і всюди настала темрява. Близько третьої години Він вигукнув сильним голосом: «Отче, в руки Твої віддаю Дух Мій!». Тоді настав сильний землетрус, наче б Бог відповів на те, що з Ним сталося... Пане, Він дійсно був Син Божий!

Пилат: Я тебе питаю чи він вже помер! Відповідай на питання!

Хоча Пилат намагався це приховати, було видно, що вістки про знамення, які діялися під час Ісусової смерті, ще більше налякали його і сповнили тривогою. Тоді він звернувся до Йосифа Ариматейського.

Пилат: Можеш взяти собі його тіло. Лонгіне, забезпеч, щоб воїни не викинули тіло Царя Юдейського разом з тілами тих двох розбійників. Хай дозволять Йосифу з Ариматеї зняти його з хреста і поховати.

Лонгін: Слухаюсь, пане!

Йосиф на знак подяки схилив голову. Хоч таке маленьке надолуження може дати Ісусові! На його очах з'явилися сльози зворушення і полегшення. Коли вийшов від Пилата, негайно послав свого слугу на Голготу.

Йосиф: Іди швидко і скажи матері Ісуса та його приятелям, що тіло Ісуса буде гідно поховано. Я йду купити полотно та все інше, необхідне для похорону. Скоро туди прийду і ми знімемо Його мертве тіло з хреста.

Слуга: Біжу, пане!

Слуга, сповнений тихого здивування – як це могло його пану вдатися, і з благим відчуттям, що може принести таку

новину Ісусовим найближчим, біг якнайшвидше виконати завдання. Щойно той відбіг, а вже тут був Никодим – фарисей, юдейський достойник, який колись прийшов до Ісуса вночі, щоб послухати Його науку. Йосиф одразу ж повідомив йому:

Йосиф: Пилат погодився, щоб ми зняли і поховали тіло Ісуса.

Никодим: Слава Богу! Я приніс сто фунтів мирри, змішаної з алое.

Йосиф: Підеш туди зі мною?

Никодим: Так, звичайно. Я вже не боюся переслідування з боку первосвящеників. Після того всього, що вони зробили з Ісусом, я вже ніколи не хочу повертатися до сиєнедріону.

Йосиф: І я також.

Никодим: Чи ти чув про те, що після смерті Ісуса завіса в храмі розірвалася надвое, від верху аж до низу?

Йосиф: Так, це явний знак від Бога. Якби ж то первосвященики і старші над цим задумалися, щоб це привело їх до покаяння – хоча б деяких. Це був страшний злочин, який вони вчинили проти Ісуса.

ПОХОРОН

Коли Йосиф і Никодим швидко купили все необхідне для похорону, вирушили на Голготу. Вже здалеку бачили піднесені хрести, а на середньому – повислого Ісуса. Обое зупинилися.

Никодим: Згадую, коли я тоді вперше прийшов до Ісуса. Це було вночі. Він сказав мені: «Як Мойсей підняв змія в пустині, так треба Синові Чоловічому бути піднесеним, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, але мав вічне життя».

Йосиф: Думаєш, що наш Господь мав на увазі це?

Никодим: Не знаю, але тепер мені здається, що так.

Йосиф і Никодим хвилю стояли і дивилися на піднесений хрест. Тоді мовчки, з болем в серці, продовжували шлях, роздумуючи над Ісусовими словами. І хоч їх точно не розуміли, все ж вони їх дуже заторкували. Коли прийшли на Голготу, зустріли там Ісусову матір Марію, учня Івана, Марію Магдалину та інших побожних жінок. Йосифа з Ариматеї

та Никодима сильно пройняв Божий страх. Коли тепер побачили Ісуса зблизька – мертвого, нагого, непохованого, ко заплакали і зі сльозами промовили:

Никодим: О, Ісусе!

Йосиф Ариматейський: Як я, нещасний, поховаю Тебе, мій Господи? Якою плащаницею Тебе обгорну? Як своїми руками дйткнуся Твого святого тіла?

З великою скорботою і пошаною вони почали знімати Господа Ісуса з хреста і готувати тіло до поховання. Всі були дуже зворушені. Стояли серйозні, сумні та сповнені мовчазної любові. Лише Магдалина повністю віддалася болю і не усвідомлювала нічого, що навколо неї відбувалося. Зняття Ісуса з хреста було невимовно зворушливе. Робили все так уважно і обережно, наче боялися завдати Господу болю. Всі були пройняті такою любов'ю і пошаною до Його святого тіла, яку відчували до Господа ще за Його земного життя. Всі присутні лише мовчки, пильним поглядом дивилися на тіло Спасителя, уважно стежачи за кожним рухом. Чоловіки промовляли необхідні слова тільки пошепки, наче б проводили священний обряд. Коли почулися удари молотка при вибиванні цвяхів, всі знову були пройняті глибоким болем, бо звук ударів нагадував їм жахливе прибивання Ісусових рук і ніг. Жінки тихо плакали.

Йосиф: Спершу ліву руку... Тепер праву.

Никодим: Іване, поможи нам підтримати тіло нашого Господа.

Йосиф: Ще ноги...

Великий цвях з ніг з великим зусиллям вийняв сам сотник Лонгін. Його серце повністю змінилося. Він охоче допомагав Ісусовим приятелям. Його дуже мучило те, що і він брав участь в цьому страшному катуванні Ісуса.

Він підняв впалі цвяхи і з пошаною поклав їх на землю біля Пресвятої Матері. Потім спускали Ісусове тіло з хреста. Лонгін взяв Його під коліна, в той час як Йосиф і Никодим, тримаючи верхню частину тіла з руками, обережно і помалу спускалися по драбині, ніби несли важко пораненого товариша.

Тепер чоловіки поклали святе мертве тіло Відкупителя в обійми Його Матері, яка простягала до Нього свої руки з болем і тугою.

Никодим: Мати...

Любов і біль Пресвятої Матері були однаково великі. Вона знову тримала на руках свого улюбленого Сина, якому впродовж усього довгого часу терпінь не могла проявити ані найменшої помочі. Тепер зблизька бачила жахливо скатоване Пресвяте тіло. Страшні рани були прямо перед її очима. Її погляд блукав від однієї рани до іншої, від одного синця до іншого, читаючи з кожного сліду насилля правду про незламну силу Його жертвовної любові. Виглядала так, наче б на собі зносила все те, що залишило сліди на скатованому Ісусовому тілі. Магдалина лежала біля ніг Господа, пригорнувшись обличчям до Його проколених стіп.

Незважаючи на все невимовне страждання, Діва Марія була несхитна і мужня. Вона розв'язала ззаду терновий вінець і з великою обережністю зняла його з голови Ісуса. Обличчя Господа, вкрите кров'ю і ранами, було важко пізнати. Його волосся та борода місцями були вирвані, зіплені кров'ю. Марія, тихо плачучи, схилила своє обличчя до Ісусового обличчя.

Лонгін стояв неподалік і дивлячись на Ісусову Матір, яка тримала в руках свого скатованого Сина, заплакав. Скільки років він вже не плакав! Його воїнська твердість і гордість була зламана вже тоді, коли при Ісусовій смерті визнав, що Він дійсно був Син Божий. Не соромився цього визнати навіть перед підлеглими йому воїнами. Багато з них були шоковані його словами та наслідували його – як і він, били себе в груди. А тим більше Лонгін дав волю своїм почуттям тут, серед найвірніших приятелів Ісуса. Він вирішив вже остаточно – і він стане учнем Ісуса та охреститься.

Йосиф з Никодимом вже хвилю стояли і тихо чекали. Тут приступив учень Іван і тремтячим голосом сказав Діві Марії:

Іван: Мамо, прошу, дозволь, щоб Тіло Господа приготували до поховання. Вже наближається субота.

Марія лише мовчки кивнула. У цьому великому болі згадувала собі Ісусові слова: «Син Людський буде виданий пога-

нам, над ним будуть насміхатися, зневажати і плювати на Нього, Його збичують та вб'ють, але на третій день Він воскресне». (Лк. 18, 33)

Подумки знову собі повторювала: «Але на третій день воскресне». Тоді в тихій відданості і несхитній надії на близьку зустріч з Ним, віддала тіло свого улюбленого Сина для поховання.

Мужі підняли з колін матері святе Ісусове Тіло разом з полотном, на якому воно спочивало. Тоді дбайливо загорнули його у лляне полотно з пахощами. Марія клякнула біля голови свого Сина і покрила її хустиною. Всі оточили Ісусове тіло, стали на коліна і плачучи прощалися. Чоловіки поклали святе тіло на шкіряні ноші. Никодим і Йосиф несли його спереду, Іван та Лонгін ззаду. За ними йшла Пресвята Діва, Марія Магдалина, Марія Клеопова, Вероніка, Соломія, Сузанна та інші жінки.

Так вони йшли в напрямку до гробу, співаючи тихим жалісним голосом псалми. На пагорбі стояв і придивлявся до похоронної процесії Яків Старший. Але невдовзі зник, пішов звістити це іншим апостолам, які переховувалися.

Похоронна процесія увійшла до недалекого саду. В кінці саду розлягалася скала, в якій був витесаний гріб. Коли прийшли до гробу в скелі, відкрили ноші і підняли з них мертво тіло Господа, загорнене в полотно.

Святі жінки стояли біля входу в печеру. Четверо мужів внесли тіло Господа всередину і при світлі факелів обережно вклали Його до гробу.

Учень Іван разом з Йосифом Ариматейським і Никодимом слізьми виявили любов своєму Господу і з поклоном вийшли з печери. Потім Діва Марія увійшла до гробу сама. Тихо плачучи, схилилась над мертвим тілом свого Сина, загорненим в полотно. Тоді в тихій відданій молитві повільно опустила на коліна. Як колись в момент Благовіщення так і під час дороги до Вифлеему з малим Ісусом під серцем, і при втечі в Єгипет, і під хрестом – так молилася і тепер:

Марія: Хай буде воля Твоя, Господи! Я – Твоя раба. Вірю Тобі, Господи.

Так деякий час перебувала заглиблена в молитву.

Згодом прийшов учень Іван. Він добре розумів, що переживає матір його улюбленого Вчителя, адже він стояв біля Неї під хрестом. Тому зі співчуттям сказав:

Іван: Мамо...

Те, що тепер її так називає, має для нього глибоке значення. Це була остання воля його улюбленого Вчителя, щоб він прийняв Марію за свою матір. В його вухах ще звучали останні Ісусові слова з хреста: «Ось Мати твоя!» Ці слова глибоко закарбувалися йому до серця.

Однак Марія була заглиблена в молитву, а тому одразу ж його не почула. Іван тихо повторив:

Іван: Мамо, я знаю, що ти б радо тут залишилася довші, але вже мусимо йти...

Марія тихо кивнула.

Іван: Я відчуваю глибокий смуток. Ісус є для мене всім – я втратив все. Ісус став для мене сенсом життя, наслідкуванням аж під хрест... А що далі?

Марія: Сину...

Іван зі зворушення підняв очі. Це вперше Марія так до нього звернулася. Від смерті Вчителя не промовила багато слів. Марія прийняла останню волю Ісуса з хреста: «Жінко, ось син твій!». Він дивився на Неї поглядом, повним очікування. Після смерті його Вчителя, вона стала його опорою, справжньою матір'ю.

Іван: Так, мамо?

Марія: Чи згадуєш Ісусові слова, коли Він говорив про свої страждання, яких мав зазнати?

Іван мовчки кивнув і перед його очима знову постали ті страшні муки, висміювання, обпльовування і бичування, свідком яких він був декілька годин тому.

Марія: Тоді мій Син також сказав: «Але на третій день Син Людський воскресне».

Іван допитливо глянув на неї, наче б повністю не розумів, про що говорить.

Марія бачила, що в цій ситуації він ще не здатний зрозуміти. Хвилю мовчала, а потім сказала:

Марія: То, вже ходімо.

Чоловіки прикотили до гробу великий камінь, який заккрив гріб. Камінь був витесаний у вигляді круга: 30 см завтовшки, з діаметром близько одного метра. При вході для нього була видовбана мала заглибина. Він був важкий і чоловіки мусіли використовувати залізні жердини як важелі. З гуркотом камінь опустився на місце, міцно запавши в заглибину перед входом. Жінки почали тихо схлипувати. Камінь заккрив гріб.

Похорон Ісуса Христа заккінчився.

Тоді всі почали потиху розходитися. Залишилася тільки Пресвята Діва Марія, Магдалина, Марія, мати Якова, та Іван. Вони мовчки молилися. Інші поволі поверталися до міста.

ПІСЛЯ ПОХОРОНУ

Никодим з Йосифом довго ішли поруч, не промовивши ні слова. В їхніх думках виринали болісні пережиття останніх двох днів. Першим промовив Никодим:

Никодим: Не можу повірити, що всьому кінець.

Йосиф: Це прийшло так неочікувано... Каяфа поспішив. Його пожирала заздрість. Він бачив, як люди горнутья до Ісуса. Боявся, що всі повірять, що Він Месія.

Никодим: А ти? Що тепер, після цього всього, думаєш ти? Чи був Він ним?

Йосиф: Був. Але горді проводирі нашого народу не хотіли такого Месії, який викриває їх лицемірство, гордість і фарисейство. Правда була для них неприємною, хотіли її замовчати.

Никодим: Але ти став на її захист, Йосифе, сьогодні вночі, на цьому вовчому зібранні у домі Каяфи...

Йосиф: Тому мене звідти дуже швидко викинули. Але я не шкодую за цим. Швидше, мені шкода усіх, які заради швидкоминучої приятні сильних цього світу зрадили свою совість і засудили на смерть невинного. Це був суд з наперед підготовленим вироком!

Никодим: Я хотів би мати твою відвагу, Йосифе...

Йосиф: Але тебе також вивела храмова сторожа – і то незадовго після мене.

Никодим: Але я боявся... Однак певним є те, що моя нога ніколи вже туди не ступить. Не хочу мати нічого спільного з цим зборищем убивців!

Йосиф: І я також!

Никодим: Думаю, що від сьогодні ми обидва є у чорному списку синедріону. Мабуть, невдовзі нас виключать із синагоги.

Йосиф: Краще бути відлученим від синагоги, ніж від Божої ласки!

Никодим: Багато років я читав Святе Письмо, але постійно мені здавалося, що на ньому лежить якийсь покриття. З приходом Ісуса слова Святого Закону ожили. Я нарешті почав розуміти, що Бог більше прагне мого серця, ніж точного дотримування приписів. Я б навіть сказав, що для Бога важлива тільки одна річ – серце.

Йосиф: Гм-м-м... Коли я слухав Ісуса, коли міг з Ним бути, то відчував, що Бог є так близько... З Ісусом все мало сенс: і терпіння, і радість. Без Нього терпіння гнітюче, а радість порожня... А що ж тепер буде?

Никодим: Не знаю... Пригадую, як я прийшов до Ісуса вперше. Була ніч... Бачиш, я такий боязливий. Я ішов туди таємно, бо боявся інших членів синедріону.

Йосиф: Я знаю про це. Вже тоді виступали проти Нього. Всім погрожували, щоб тільки ніхто не мав відваги іти за Ісусом. А самі не хотіли ні чути, ні розуміти те, що Він навчав. Закрили собі вуха і серце.

Никодим: Тоді я був переконаний, – і тепер теж, що Ісус прийшов від Бога. Адже ніхто не може робити таких речей, як Він, якби з ним не був Бог... Тоді, тієї ночі, Він сказав мені: «Ви повинні знову народитися. Хто не народиться знову, не може узріти Божого Царства». (Ів. 3, 7)

Йосиф: Ти це розумів?

Никодим: Ні, не розумів, але усвідомив одне, – що мені чогось бракує.

Йосиф: Чого?

Никодим: Цього я також не знав. Коли я запитав Ісуса, як це може статися, то Він продовжував говорити ще про інші речі, яких я також не дуже розумів. З того часу я щодня молився: «Мій Боже, знаю, що мені чогось не вистачає, але не знаю чого. Відкрий очі мого серця, щоб я прозрів. Допоможи мені, прошу, дай мені народитися з Духа».

Йосиф: Гм-м-м... І була твоя молитва вислухана?

Никодим: Була. Сьогодні, коли я стояв на Голготі і бачив розп'ятого Ісуса, я згадав Його слова, сказані в ту ніч: «Як Мойсей змія підняв у пустині, так треба Синові Чоловічому бути піднесеним, щоб кожен, хто вірує у Нього, жив життям вічним». (Ів. 3, 14-15)

Йосиф: Життя вічне... Але ти сказав: «хто вірує в Нього».

Никодим: Так. Кожен, хто вірить в Ісуса. Я повірив в Ісуса. Він є Син Божий!

Йосиф з Никодимом увійшли в місто невеликою брамою в міській стіні, попрощалися і кожен повертався до свого дому. За хвилину Никодим зустрів на одній з вулиць Якова Алфеевого, який зі страхом і слізьми розпитував його про все, що сталося. Після того, як Господа схопили в Гетсиманському саду, більшість апостолів не мали відваги увійти в місто; вони ховалися поблизу і чекали, що буде далі. Час від часу хтось приніс їм вістку про засудження, а потім... потім – про розп'яття Ісуса! Тільки деякі наважились прийти на Голготу, але і там ховалися в натовпі. Аж тепер, коли почало темніти, вони таємно увійшли в місто.

Коли Яків попрощався з Никодимом, то швидким кроком попрямував вуличками Єрусалима. Йому дуже не хотілося когось зустріти. Мав схилену голову. На вулицях не було ні душі. Але раптом відкрилися двері одного дому і з них вийшли двоє чоловіків і одна жінка. Як тільки один з них побачив Якова, одразу ж впізнав його.

Перехожий: Ой, гляньте, хто тут є! Один з послідовників Галилеяця. Так вам і треба! Ви робили себе кращими від інших. Тепер вже жалієте, що з ним зв'язалися!

Яків зціпив зуби і хотів мовчки пройти. Але тут озвався другий чоловік та жінка:

Інший незнайомиць: Де є те царство, про яке твій Учитель стільки говорив?

Жінка: Сьогодні ми були свідками того, як вашого Царя славно провели містом з царською короною на голові!

Перехожий: Тесля і цар юдейський – оце несподіванка!

Яків Алфеїв: Краще було б вам помовчати!

Перехожий: А чому?! Тепер, коли остаточно розвіялись всі ілюзії про твого Учителя? Тепер, коли виявилось, що він не Божий Син, – настав кінець! Розумієш?! Кінець!!!

Жінка: Ти наслідував лжемесію!!! Заблудлий! Повернися до віри своїх батьків! Ти йшов фальшивою дорогою!

Яків Алфеїв: Не знаєш, що говориш...

Жінка: Кажу тобі, повернися на правильну дорогу! Інакше і за тобою придуть так, як за Галилейцем! За вами усіма! Ви – як чума! Вас треба вигубити! Чим швидше, тим краще!

Інший незнайомець: Точно так! Треба покінчити з цим збіговиськом!

Яків цього вже не слухав, пришвидшив крок. Як йому хотілося бути вже з кимось зі своїх, дізнатися подробиці про смерть Учителя! Тепер більше, ніж будь-коли, він розумів, як потребує братів. І хоча вони розбіглися, як вівці, після того, як вдарили Пастиря, він не може довго залишатися зі своїм болем сам. Раптом в сумерках, які вже огортали місто, в одному з провулків, він помітив між домами Андрія. Той також побачив його і помахав йому.

Яків Алфеїв: Я радий, що бачу тебе.

Андрій: Ти також повертаєшся?

Яків Алфеїв: Я не можу опам'ятатися після цього всього. Ще вчора ввечері ми були з Учителем, а сьогодні ... сьогодні Господа розіп'яли....

Андрій: Так і ти вже знаєш про це...

Яків Алфеїв: Я зустрів Никодима. Він якраз повертався. Сказав, що Господа вже поклали до гробу.

Андрій: Не можу повірити цьому.

Яків Алфеїв: Як це могло статися? Як Юда міг щось таке зробити?!

Андрій: Я б ніколи про нього такого не сказав. Він мав свої недоліки, але те, що приведе на Ісуса храмову сторожу?!.. Що змовиться з первосвящениками?!.. Як взагалі щось таке є можливе?

Яків Алфеїв: Думаю, що ця зрада мусіла дозрівати в ньому вже довгий час. Посудина переливається аж тоді, коли повна. Ти бачив, як він реагував, коли сестра Лазаря вилила на ноги Учителя дорогоцінне миро?! Як це його обурило!

Андрій: До того ж це відбулося вже після воскресіння Лазаря. Навіть таке велике чудо його не опам'ятало. Це був жахливий стан, в якому він перебував. Все переводив собі на гроші. Наче б для нього наш Учитель вже нічого не означав.

Яків Алфеїв: Тепер, коли я над цим роздумував, то зауважив, що останнім часом, як зростав тиск і переслідування з боку синедріону, він був якийсь неспокійний. Я думав, що він тільки боїться...

Андрій: Сьогодні я зустрівся з Малхом. Знаєш його?

Яків Алфеїв: Маєш на увазі того сторожа, якому Петро в Гетсиманії відрубав вухо?

Андрій: Так, того. Ісус його тоді зцілив. Те, що Малх пережив, його повністю змінило. Він втік від храмової сторожі. Отож, він мені сьогодні сказав, що бачив, як Юда домовлявся з фарисеями і синедріоном. За цю підлість йому обіцяли 30 срібняків.

Яків Алфеїв: За 30 срібняків зрадив Учителя?!

Андрій: Але пам'ятаєш? Господь знав про цю зраду! Він сказав відкрито: «Один з вас видасть Мене».

Яків Алфеїв: Він знав це, але не покарав його!

Андрій: Але Учителя це мусіло дуже боліти. Тоді Він сказав, що такій людині було б краще взагалі не народжуватися! Не знаю, чи це правда, але Малх сказав, що Юда повісився за містом.

Яків Алфеїв: Хай Бог береже нас від чогось такого страшного!

Так вони дійшли аж до дому, де часто перебували. Це був дім Марії, матері Марка. А Петро, Іван та Яків були з Ісусом в іншому домі. Коли постукали у двері, їм відкрив Матей.

Матей: Слава Богу, що ви тут ...

Яків Алфеїв: Чи тут вже є всі?

Матей: Ще бракує Томи.

В домі панувала гнітюча атмосфера. Деякі сумно сиділи, інші неспокійно ходили по кімнаті. Андрій та Яків Алфеїв привіталися, а інші їм сумно відповіли. Тоді озвався Филип:

Филип: Буду докоряти собі за це аж до смерті. Чому я так боягузливо втік? Чому я залишив Учителя?!

Також приєднався і Симон Кананіт зі сльозами в очах:

Симон Кананіт: Коли в Гетсиманії накладали на Нього руки, Він сказав їм, щоб нас відпустили, якщо шукають Його.

Звичайно, Він знав, що буде потім. Нас врятував від них, а себе – ні!

Яків Алфеїв: Він сказав, що тієї ночі ми всі покинемо Його.

Вартоломей озвався зламаним голосом:

Вартоломей: І ми Його покинули! Покинули свого Вчителя!

Матей: Я казав вам, щоб ми не йшли в Єрусалим, що там Ісуса вб'ють!

Симон Кананіт: І я це казав! Але тепер вже пізно! Кінець! Вже нічого не можна повернути!

Іван озвався трохи несміло, бо був наймолодшим з усіх:

Іван: Але Вчитель не раз відкрито нам говорив, що буде виданий в руки грішників, що Його вб'ють, і що Він на третій день воскресне.

Та інші наче б цього не чули. Тадея мучили докори сумління:

Тадей: Якщо б ми були обережніші, цього не мусіло б статися. Адже ми добре знали, що синедріон вже давно шукає можливість, як схопити Вчителя.

Филип: Як це їм вдалося так підбурити людей?

Андрій: Малх казав, що коли первосвященики побачили, що Пилат відмовився судити, а також Ірод не хоче Його засудити, то послали між людей своїх прислужників з гаманами грошей та закликали усіх прийти до палацу Пилата і вимагати смерті для Ісуса.

Матей: Я також чув про це. А ще інші також потім змішалися з людьми, які зібралися там, і поширювали погрозу, що якщо залишать Ісуса в живих, то неодмінно прийде Божа кара на весь народ.

Яків Заведеїв: Поширили також вістку, що коли Ісуса звільнять, то прийдуть римляни з військом і нашому народу буде кінець. І сіяли найжорстокіші та найбрехливіші наклепи, щоб тільки викликати у всіх обурення. І їм це вдалося.

Тадей: Брехня – це сильна зброя, але двосічна... На кінець вона обернеться проти них.

Андрій: І воякам Ірода також дали грошей, щоб вони Учителя сильно мучили, бо хотіли, щоб радше він помер, ніж Пилат мав би Його відпустити...

Яків Заведеїв: Це жахливо...

Андрій: Кажуть, що коли Вчителя засудили, Юда прибіг, як божевільний, до синедріону, і хотів повернути тих 30 срібняків. Однак первосвященик та інші з погордою від нього відвернулися. Він тоді кинув гроші в храмі на землю і втік. І знаєте, як він закінчив...

Матей: Ісус сказав про сатану, що він є брехун і вбивця – спершу обманув Юду, а потім убив.

Тадей: Найгірше, що вбив не тільки тіло, але і його душу, та звів її у пекельну безодню.

Вартоломій: Коли Ісус на Пасхальній вечері сказав: «Один з вас зрадить Мене», кожен з нас з острахом запитував Вчителя: «Чи це не я?». Згадую, що і Юда лицемірно про це питав. Чи хтось із вас чув, що Ісус йому на це відповів? Хто сидів біля Вчителя?

Симон Кананіт: Петро та Іван

Яків Алфеїв: Петре, чому ти мовчиш? І ти щось скажи!

Петро: Що я можу казати? Я завдав своєму Вчителю найбільшого болю. Він любив мене, а я... Я зрадив Його... Можу говорити тільки про свою провину. Коли Господь при вечері сказав, що тієї ночі Він буде виданий, а також, що ми всі Його покинемо, то це я перший запевняв Його і заявляв, що навіть якщо б всі відпали, то не я. Ісус пильно на мене поглянув, а потім сказав: «Перш, ніж півень заспіває двічі, ти тричі відречешся від Мене». Але я більше довіряв собі... Потім коли Він молився в Гетсиманії і взяв зі собою мене, Якова та Івана, то сказав нам: «Моліться і чувайте...» – а я замість цього спав. Як я тепер про це шкодую!

На це зі смутком озвалися Яків та Іван:

Яків Заведеїв: І я спав. Смуток і тривога, які мною опанували, були настільки гнітючими, що цим сном я хотів утекти від цього... Але це не рішення, я мусів чувати, повинен був молитися.

Іван: І я ніколи не бачив Вчителя таким. Він був надзвичайно сумний, блідий... Коли відходив від нас, спотикався –

наче б ніс важкий тягар. Хоча була дуже холодна ніч, Його чоло було вкрите потом, що стікав і по Його обличчі та був темний, кривавий...

Петро: Він сказав нам: «Чувайте і молитесь, щоб не ввійти у спокусу». А я замість того спав, тому піддався спокусі! І здійснилося, що сказав Господь: ми всі залишили Його. Але я потім ще й тричі Його відрікся! Так, як Вчитель мені це прорік... В Гетсиманії мене опанував гнів на Юду, який поцілунком зрадив Вчителя!!! А я? Я... Я також потім Його зрадив... Тепер мені залишилися тільки очі для плачу.

В домі запанувала глибока і гнітюча тиша. Кожен роздумував над своєю провиною, про те, що все могло бути цілком інакше, якби, якби, якби... Потім Петро з Іваном та Яковом повернулися на ніч до недалекого дому, де часто перебували.

Закінчується п'ятниця – день панування темряви. Що відбулося з самого ранку? Перед судом поставили Того, перед чийм судним престолом колись стоятиме кожна людина і здаватиме звіт за кожен свій вчинок. Творіння засудило на смерть свого Творця. Грішники покарали Того, хто ніколи не був заплямований гріхом.

Коли Ісуса схопили, Його учні розбіглися. Його відвели до первосвященника. Тільки Іван і Петро наважилися увійти на подвір'я дому первосвященника, щоб побачити, що станеться з їхнім Учителем. Тут Петро, ще до того, як півень заспівав двічі, зі страху прилюдно тричі відрікся Ісуса – що Його не знає, що не має з Ним нічого спільного. В п'ятницю Петро залишався за містом аж до вечора. Він плакав і взивав до Бога про помилування. Потім, упокорений і зламаный, повернувся до дому, де перебували інші апостоли. Там він довідався про те, що передчував: Учителя засудили на смерть і розіп'яли. Його тіло вже поклали до гробу. Петро мовчки схилився в кутку. Гнітючий смуток зі смерті Учителя і усвідомлення того, що вже нічого не можна змінити, його внутрішньо болісно мучили. Що він віддав би за те, якби це все, що тепер було в його серці, міг висловити своєму Учителю – так, як колись! Він від Нього ніколи нічого не приховував. Тепер його не цікавило, що буде далі.

Він не поділяв побоювання інших. Все уступило перед єдиною думкою: я зрадив Господа!

Коли Іван побачив його таким, звернувся до нього:

Іван: Петре...

Петро: Не називай мене Петром! Яка я скеля? Я – тростина! Тростина, зламана вітром!.. Я зрадив Учителя! Я зрадив Його!

Іван: Але це зробив Юда!

Петро: Я зрадив Його! Коли на мене вказала, що і я був з Ним, то я відповів, що не знаю, про що говорить! І потім я заприсягав, що зовсім Його не знаю!

Іван: Кому ти це сказав?

Петро: На подвір'ї дому первосвященика. Мене запитували... Кричали на мене, що і я до Нього належу... Хапали мене за плащ, за руки, і кричали, що зроблять зі мною те, що з Учителем... На мене напав жахливий страх і я Його відкріс! Він любив мене, довіряв мені..., а я... я Його зрадив!

Іван спершу не знав, що відповісти, а потім з болем промовив:

Іван: Але ж ти точно вже просив прощення...

Петро: Вже пізно! Вже надто пізно! Вже не можу Йому цього сказати! Те, що я зробив, вже не можу виправити!

Іван: Петре, доки ми ще можемо каятися, ніколи не є пізно. Згадай, як Учитель посилав нас по двох проповідувати Євангеліє... Тоді Він наголошував, щоб ми всім звіщали про покаєння на відпущення гріхів... А це стосується і нас.

Петро: Але я ніколи собі цього не прощу!

Іван: Коли Бог прощає, ми не маємо права думати інакше.

Петро вже не відповідав, але з плачем знову згадав свою зраду. Його думки були як розбурхане море. Знову і знову, наче бурхливий прилив, виринала ця болюча думка:

Думка: Ти зрадник! Він так довіряв тобі, а ти Його зрадив!

Петро: Я не хотів! Не хотів цього!

Думка: Він стільки добра зробив для тебе, так любив тебе, а ти Йому так відплатив!

Петро: Я зробив це в хвилину слабкості! Жалію! Жалію за це!

Думка: Це були лише слова і вихвалання, що підеш з Ним на смерть... І коли прийшлося до діла, ти сказав, що не знаєш Його!

Петро: О, Боже мій! Боже! Прости мені...

Коли Іван бачив розпач Петра, сказав йому:

Іван: Ходімо зі мною, відвідаємо Ісусову Матір.

Петро: Як можу я, зрадник її Сина, явитися перед нею? Іван знав, якому тиску був виставлений Петро. Він Петра не осуджував. Обидва хвилю мовчали, а потім Іван спокійно, однак наполегливо, повторив: |

Іван: Ходи, я піду з тобою.

І так вони йшли разом. Петро боявся цієї зустрічі. Боявся, а водночас прагнув впасти до ніг Ісусової Матері, і хоча б їй виявити свій великий жаль над тим, що зробив.

Тим часом Ісусова Матір з Марією Клеоповою повернулися до дому, де ночували...

Хтось тихо постукав у двері. Марія Клеопова обережно відкрила. Несміливо увійшли Іван та Петро. Коли Петро побачив Ісусову Матір, зі соромом схилив погляд. Згадав, як вчора на подвір'ї дому первосвященника тієї страшної ночі Господа ув'язнили – тієї страшної ночі, коли він, Петро, відрікся свого ув'язненого Господа... Тільки мимохідь зі соромом поглянув на Матір. А тоді розплакався. Подумав собі:

Петро: Я негідний говорити з Матір'ю Ісуса. Адже я зрадник Учителя... А Іван... Іван все ж стояв під хрестом до останньої хвилини життя Ісуса. Я заслуговую презирства. Так. Але що мені тепер робити?

Підвів свої очі і в ту хвилю зустрівся з поглядом Пречистої Богородиці. Коли побачив Матір Учителя – ту, яка найбільше з усіх нагадувала йому його Господа, розплакався ще більше, і сльози почали литися з його очей. Хвилю він стояв з опущеними очима і не міг промовити ані слова. Діва Марія також мовчала, тільки дивилася на нього болісним поглядом, але без найменших ознак докору. Вона бачила, що Петро щиро жаліє за свою провину.

Так деякий час стояли мовчки один навпроти одного. Тишу переривало лише ридання Петра. Тоді Петро голосно застогнав і впав перед Дівою Марією на коліна.

Петро: Я зрадив Його... Я зрадив свого Господа... Я зрадив Твого Сина!

Він визнав вголос свою невірність, але через плач його було ледь розуміти. Марія поглянула на нього зі сльозами в очах. Але Петро був здивований, що на її обличчі не бачить осуджування, зневаги, гніву, а тільки біль і тиху материнську любов... Він із плачем висказував Матері весь свій біль, який йому переповнював серце.

Петро: Я обіцяв Йому вірність... ще вчора... , що за Нього віддам навіть життя. Я був самовпевнений, був впевнений, що не зраджу Його... Коли Господь вчора сказав мені, що перш, ніж заспіває півень, я тричі відречуся Його, то я не міг цього навіть припустити... Думав, що таке зі мною ніколи не може статися... А потім це сталося. Я відрікся Його, Мати, і це тричі... Навіть з присягою... Тоді заспівав півень. Господь обернувся і поглянув на мене. Його погляд проник аж до глибини моєї душі. Я згадав Його слова, але вже нічого не можна було повернути! Цей погляд постійно у мене перед очима... Мені дуже шкода... Мені так шкода... Господи мій... Я зрадив Тебе, прости, прости..., прости... І якби Господь наперед не казав мені цього! Він казав мені: «Симоне, Симоне, сатана жадав, щоб пересіяти вас, як пшеницю...».

Марія: А Ісус молився за тебе, Петре, щоб твоя віра не ослабла.

Петро перестав схлипувати і, затамувавши подих, слухав слова Марії, яка знову вносила надію до його безнадії і вливала йому віру. Марія тихо продовжувала:

Марія: Згадай, Він тричі це провістив, що буде страждати, буде виданий поганам, що Його збичують і розіпнуть. Господня воля була такою, щоб віддати своє життя в жертву за провини. Він сам себе видав на смерть. Віруй в Ісуса, Він вже простив тобі!

Діва Марія бачила, що тепер Петро потребує бути з Богом сам. Вона тихо відійшла. Марія Клеопова слідувала за нею.

Петро ще довго після цього лежав обличчям до землі. Його сльози помалу висохли, але біль у серці залишався. Потім він повільно піднявся і разом з Іваном повернувся до апостолів.

Петро знову поринув у спогади:

Петро: Господь умивав мені ноги... Як переді мною упорився!

Потім згадав одну з перших зустрічей з Господом, чудесну ловитву риби і те, як тоді упав до Ісусових ніг і сказав:

Петро подумки: «Відійди від мене, Господи, бо я грішна людина...». А Він не відійшов. Не відвернувся від мене. Мене, звичайного рибалку, вибрав за свого учня... А я свого святого, всемогутнього Господа, який зробив в моєму житті стільки чудес, зрадив... Боже, помилуй мене!

Інші апостоли також усвідомлювали свою зраду і боягузтво... Вони згадували Ісусові слова: «Ось надходить година, і вже прийшла, коли ви розсієтесь кожен до свого власного, а Мене самого покинете». Так, всі вони розсіялись... Усвідомлення цього сповнювало їх великим смутком. Під час спільної молитви співали 22 псалом, дуже повільно і тихо, багато хто зі сльозами в очах. Ті декілька з них, які були на Голготі, сховані в натовпі, постійно мали перед собою образ свого розп'ятого Вчителя серед Його ворогів і воїнів, які цинічно кидали жереб на Його одягу.

Спів апостолів: «Не віддаляйся від мене, Господи, моя сила, поспіши мені на допомогу!». (Пс. 22, 20)

Ці слова про надію, про Божу силу і допомогу в цьому, як їм здавалося, програші, вливали в апостолів нову віру.

Після молитви настала хвилина тиші, яку проламав Симон Зелот:

Симон Кананіт: Як це все могло так обернутися? Адже наш Господь недавно воскресив дочку Яіра, Наїнського юнака, Лазаря. Всі зверталися до Нього, як до пророка, як до Месії, взивали: «Осанна, благословен, хто йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїля!»... А тепер Його розіп'яли!

Филип замислено відповів:

Филип: Згадуєш, як Він казав: «Я мушу іти далі, бо неможливо, щоб пророк загинув поза Єрусалимом»? І як нас по-

тім закликав до себе і сказав: «Ось ми йдемо в Єрусалим, і Син Людський буде виданий первосвященникам і книжникам; Його засудять на смерть і видадуть поганам, щоб над ним насміхалися, збичували і розіп'яли». (Мт. 20, 18-19)

Вартоломій: Все здійснилося, як Він сказав. Він знав, що Його тут чекає, а все ж хотів іти до Єрусалиму. Я цього не розумію...

Андрій, який аж досі мав схилену голову, підняв її і сумно сказав:

Андрій: Він точно все передбачив. А ми наче б не розуміли, що це дійсно може статися. Здавалося, наче б це було щось дуже далеке...

Матей: Здається, що Вчитель сказав щось і про те, що третього дня воскресне...

Симон Кананіт Цього я вже точно не пам'ятаю.

Матей: І вчора при вечері Він кілька разів говорив нам про свій відхід. Згадуєте: «Ще трохи, і ви не побачите Мене більше, і знову ще трохи – і побачите Мене... Оце ви нині в журбі. Але Я вас знову побачу, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відбере». (Ів. 16, 16.20)

Филип: Що тут Господь мав на увазі? Цього зовсім не розумію.

Було вже пізно. Деякі ішли трохи відпочити. Але хоча й були втомлені, не могли спати. Їм постійно пригадувались тривожні події цього дня.

ПОДІЇ В П'ЯТНИЦЮ ВВЕЧЕРІ І В СУБОТУ

В п'ятницю, вже пізно ввечері, в іншому домі зібралися деякі жінки. Серед них були і Марта з Марією, сестри Лазаря, а також Наїнська вдова. Весь біль ще раз роз'ятрився, коли знову і знову згадували про муки Ісуса.

Вдова з Наїну розплакалася:

Наїнська вдова: Коли подумаю, як нашого дорогого Господа схопили і так жорстоко бичували...

І Соломія – матір синів Заведєєвих залилася сльозами:

Соломія: Це було щось жахливе... Кати насміхалися з Нього і так по-садистськи били Його бичами з металевими вістрями, що виривали м'язи аж до кісток.

І Магдалина плакала:

Магдалина: Як Господь взагалі міг це витерпіти?! Все тіло було розірвано – самі синці, рани. Жодної частини тіла, ані голови, ні обличчя, не пощадили. Він втратив стільки крові!

Наїнська вдова: Це просто жах!

Соломія: Вони зупинилися тільки тоді, коли Ісус був аж на краю смерті. Відв'язали Його вже напівмертвого. На кам'яній підлозі залишили Його впасти в калюжу власної крові. Які жахливі муки витерпів наш дорогий Господь! А крім того, Його мусіла мучити і жагуча спрага...

Магдалина: Вже при бичуванні Він майже стік кров'ю! А після цього всього на Нього ще й наклали такий важкий хрест! Це було чудо, що так скатований, Він ще взагалі міг його нести!

Соломія: Якщо б хтось з нас міг до Нього хоча б наблизитися! Я так прагнула хоча б трохи полегшити Йому це нелюдське терпіння! Не розумію, як Вероніці вдалося прорватися крізь цей ненависний натовп і вояків аж до Ісуса! Дякувати Богу за її сміливість.

Сузанна, молода жінка зі знатного роду, яку Господь Ісус оздоровив, глибоко вдихнула, намагаючись опанувати свій тремтячий голос:

Сузанна: Учитель мав таке закривавлене обличчя! Коли Вероніка подала Йому хустину, на ній залишилось відбите Його скатоване обличчя.

Соломія: Який Господь добрий!.. Це була єдина шана, яку вдалося Йому віддати. Інакше – лиш сама жорстокість, побиття, плювки, висміювання...

При спогадах про муки Ісуса Лазарева сестра Марта з боєм тихо сказала:

Марта: Наш дорогий Учитель...

Сузанна: Коли ми прийшли на Голготу, з Господа здерли одіж. Святого і чистого Господа так болісно принизили! Зробили це без найменшого чуття, так безпощадно, жорстоко! Тканина вже була прилипла до ран, які від цього знову роз'ятрилися. Учитель стогнав від болю!

Магдалина: Коли Йому залізними цвяхами прибивали руки і ноги до хреста, Господь вже не тільки стогнав, але й кричав від болю. Ці удари молотка, поєднані з Його болісним криком, мені постійно звучать у вухах.

Магдалина знову розплакалась. Сузанна повна смутку задумано додала:

Сузанна: А Господь в цих страшних болях молився, просив за своїх мучителів! Взивав: «Отче, прости їм, бо не знають що роблять». В цей найважчий момент! Як так міг?! Яке святе Господне серце!

Соломія: А потім затьмарилось сонце, настала темрява на цілих три години, коли Господь висів на хресті, аж до Його смерті. Не могло бути інакше – це була влада темряви.

Магдалина: Але потім Ісус скрикнув на хресті: «Звершилося!» і «Отче, в руки Твої віддаю Дух Мій!». Тоді земля затряслася, скелі розпадалися. Який великий страх Божий пройняв усіх нас! І навіть тих, які перед тим насміхалися з Ісуса.

Сузанна: І сотник, який сторожив Ісуса, впав на коліна і визнав: «Він справді був Син Божий!». Коли натовп розходився, били себе в груди.

Соломія: Після смерті нашого Господа завіса храму роздерлася посередині, від верху аж до низу.

Магдалина: Так наш Господь в величезних болях віддав свій дух Отцю. Ми стояли там, під хрестом і, завмерши з болю, дивилися на нерухоме тіло Ісуса: на Його закривавлене обличчя, посинілі уста, на терновий вінець з тернинами, які вп'ялися в Його святую голову, на проколоне серце... Це було так, наче б зупинився час. Ми стояли незворушно, не здатні до нічого, не були здатні щось робити... Аж поки не прийшов Йосиф з Ариматеї і Никодим, які з великою пошаною зняли тіло Господа і поклали його на руки Його Матері Марії.

Наїнська вдова: А Марія! Який страшний біль їй довелося пережити! Ніхто і ніколи не зможе це збагнути.

Марта: Мені не вірилось як почула про страждання і смерть нашого дорогого Вчителя. Минув тільки тиждень, як він був в нас і декілька днів перед тим пробудив зі смерті мого брата. Тоді всі прославляли Його як Месію, стелили перед Ним на дорогу пальмові галузки і свою одіж. Не можу навіть уявити, що тепер посіпаки гнали Його вулицями Єрусалима з хрестом, як якогось злочинця.

Наїнська вдова: Ви всі були з Ним при Його смерті?

Магдалина: Так.

Наїнська вдова: Де ви Його поховали?

Соломія: В новому гробі, поблизу Голготи. Це Йосиф з Ариматеї та Никодим подбали, щоб тіло Господа було гідно поховане. Хай Бог віддячить їм за це.

Марта: Коли брат Лазар помер і Ісус прийшов до нас, я вийшла Йому назустріч, а сестра залишилася вдома. Ісус мені тоді сказав: «Я – Воскресіння і Життя!». Тепер минуло лише кілька днів і сталося те, у що я досі не можу повірити: Господь є у гробі!.. Але незважаючи на це все, мені постійно приходять на думку Його слова: «Я – Воскресіння і Життя». І хоча я їх повністю не розумію, в цих словах є стільки потіхи! Коли Вчитель сказав відвалити камінь від гробу, де лежав Лазар, я заперечила: «Господи, вже смердить, адже він у гробі вже четвертий день». Але Ісус мені сказав: «Чи ж не казав Я тобі, коли будеш вірувати, то славу Божу побачиш?». І тоді я побачила Божу славу: Господь своїм словом воскресив мого брата! «Якщо будеш вірувати...», сказав Господь...

СИНЕДРІОН РАДИТЬСЯ

В п'ятницю, ще до заходу сонця, юдейський Синедріон було скликано в домі первосвященника Каяфи. Зовні дім був оточений великою охороною, бо того дня весь Єрусалим був подібний до моря, розбурханого бурею. Розп'яття Ісуса і явища, які його супроводжували, викликали паніку, збен-теження і страх у цілому місті. Мабуть не було нікого, хто б залишився байдужим до того, що сталося. Багато людей затверділи в ненависті, але немало з тих, які прийшли на Голготу на видовище, відходили звідти, б'ючи себе в груди. Тоді Каяфа знову скликав синедріон, щоб порадитися, що робити в даній ситуації. Фарисеї говорили між собою:

Фарисеї:

— Що будемо робити? Затемнення сонця і трясіння землі при смерті Назарянина багато-хто пояснює так, що Він був засуджений несправедливо. Що з цим вдіємо?

— Цей чоловік був небезпечним порушником закону. Вже досить було його богохульств!

— Він зайшов вже надто далеко. Багато не бракувало, щоб ця голота проголосила його своїм царем. Кілька днів тому ми це могли бачити – в'їхав у місто, як якийсь володар, дозволив, щоб йому віддавали славу і стелили перед ним на землю галузки. Ця голота стелила перед ним навіть свої плащі – хай поглине їх гієна!

— Та й храмова скарбниця залишилась би майже порожня. Всі, які ходили за Галилейцем, підтримували б Його учнів.

— Безумовно! Він робив тільки проблеми!

— Ми самі бачили, як народ прив'язався до нього. Така популярність небезпечна.

— Вже надто довго Він зводив людей, щоб порушували закон.

— Їв немитими руками, часто був в компанії сумнівних чоловіків і жінок поганої репутації. Порушував суботу! І взагалі – наважувався міняти звичаї, які нам передали наші батьки.

— А нас, які дотримуємося святого закону, назвав лицемірами, безумними і сліпими.

— І побіленими гробами! Яке нахабство!

— Але нарешті цьому вдалося покласти остаточний кінець. Думаю, що якийсь час це ще триватиме, але потім народ стихне...

— Вельмишановні отці і вчителі, але це не буде так просто. Не можемо заперечити того всього, чого самі були свідками – земля тряслася, скелі розпадалися, а храмова завіса роздерлася від верху аж до низу. Як це все пояснимо?

— А як пояснимо, що багато гробів відкрилося?

— Навіть деякі члени синедріону і фарисеї та левіти... прибігли з риданням, що був засуджений і вбитий насправді невинний чоловік, і, можливо, дійсно Син Божий, а тепер ми на себе скликали прокляття і Божий гнів!

— Що ж тепер будемо робити з цим усім?

Тут промовив первосвященик Каяфа, який досі насуплено мовчав:

Каяфа: Я сказав цій голоті, що це не є жодні перестороги чи докази невинності, навпаки – помста і шал злих духів за те, що ми поклали кінець богохульствам цього чоловіка, який видавав себе Божим Сином, Богом. І треба, щоб так це пояснювали і ви всі!

Всі фарисеї: Так, саме так, це є мудра думка.

На мить всі видихнули і заспокоїлися.

Один з фарисеїв: Все знову буде добре. Галилеяця вдалося усунути і тепер можемо спокійно святкувати Пасху.

Нараз первосвященик Анна щось згадав.

Анна: Зачекайте! Я дещо згадав: за свого життя Він сказав, що за три дні воскресне. Це не можна так залишити! Що будемо робити?

Фарисей: Так, це правда. Галилеєць це казав кілька разів і люди це чули. Якщо не зробимо чогось вже тепер, то потім вже буде важко цьому зарадити. Тоді ці простаки почнуть вшановувати його як пророка, і можливо, навіть як Бога, а нас всі будуть вважати його гонителями та вбивцями. І тоді всі звинуватять нас, що ми противимося Богу.

Каяфа: Коли ми вже розпочали справу, мусимо довести її до кінця!

Анна: А як?

Каяфа: Треба стерегти гріб!

Анна: Але в нас Пасха, ми не можемо його стерегти. А крім того, Пилат міг би це обернути проти нас, що ми знову до чогось втручаємося і викликаємо неспокій. Міг би це обернути як провокацію і наробить нам проблем перед кесарем. Він і так злий на нас, що ми змусили його засудити Галилеяця.

Каяфа: Саме тому мусимо його до цього залучити і сказати йому, що це також в його особистих інтересах, щоб тіло залишилось там, де є. Треба яскраво йому змалювати, що його очікує, якщо учні викрадуть тіло Галилеяця. Який неспокій це викличе. І на кінець, що він буде за це все нести відповідальність перед кесарем. Отож, хоче чи ні, але тепер він мусить бути з нами за одно.

Як домовились, так і зробили. Одразу ж вранці пішли до Пилата, щоб домогтися від нього сторожі для Ісусового гробу.

ПЕРВОСВЯЩЕНИКИ В ПИТАЛА

Пилат: Ви знову тут? Чи ви ще не заспокоїлись?

Анна: Пане, ми згадали, що коли цей Назарянин ще жив, то сказав: «На третій день воскресну».

Каяфа: Тому накажи, щоб гріб стерегли аж до третього дня, щоб часом не прийшли його учні, не викрали його і не сказали народу: «Він воскрес із мертвих!». Тоді останній обман буде гіршим, ніж перший!

Пилат: Хто коли бачив, щоб стерегли мертвого?

Анна: Якщо б цього не було потрібно, ми б не прийшли до тебе з таким проханням.

Пилат бачив, що з первосвящениками нічого не вдіє, що вони вирішили довести свій план до кінця, а тому сказав:

Пилат: Я дам вам сторожу, накажіть стерегти гріб, як вважаєте.

Пилат: Закличте сотника Лонгіна.

Лонгін: Я тут, пане!

Пилат: Вибери кількох воїнів для сторожі.

Лонгін: Слухаюсь! Який об'єкт маємо охороняти, пане?

Пилат подивився на первосвящеників, іронічно усмінувся і сказав:

Пилат: Будете стерегти гріб Юдейського Царя.

Лонгін: Гріб?

Пилат знову поглянув на первосвящеників і помалу повторив:

Пилат: Так, цей гріб. Первосвященики стверджують, що його учні хочуть викрасти його з гробу, а потім виголошувати, що він воскрес з мертвих.

Лонгін поглянув на обох первосвящеників, а ті схвально і задоволено кивнули головами. Пилат продовжував:

Пилат: Лонгіне, віддаю тебе повністю в розпорядження первосвящеників і їх слуг, а їхні вимоги будеш виконувати, як мій наказ.

Первосвященики задоволено кивали головами і почали проявляти Пилату улесливу вдячність.

Анна: Ми дуже вдячні тобі, володарю.

Каяфа: Кесар тут має насправді надійну людину.

Анна: Але в нас є ще одне прохання...

Пилат: Яке?

Каяфа: Всю ніч гріб не охоронявся і можливо, що його учні вночі прийшли і вже віднесли мертве тіло.

Пилат: То для чого ж воїнам сторожити гріб, коли ви стверджуєте, що він вже може бути порожній?

Анна: Ми цього не кажемо!

Пилат: Так що власне хочете?

Каяфа: Хочемо одного: накажи спершу відвалити камінь, щоб переконатися, що мертве тіло є ще в гробі, чи його учні часом вже його не вкрали, щоб потім не стверджували, що Він воскрес.

Пилат: Чи ви вважаєте римських воїнів дурнями, які не знають, що входить в обов'язок охоронців?

Каяфа: Ми тільки хотіли нагадати про цю важливу річ.

Пилат: Зрозуміло, що і без вашого попередження, воїни перевірили б, чи мертве тіло є в гробі. Ви вже задоволені?

Каяфа: Так, пане.

Пилат: Лонгіне, іди візьми печатку і після перевірки гробу та привалення каменя, запечатайте гріб.

Лонгін: Слухаюсь, пане!

Анна: Ми надзвичайно вдячні наміснику за таку ласкавість.

Первосвященики лицемірно дякуючи, спокійно відійшли. Лонгін одразу ж призначив групу воїнів, взяв печатку і вони пішли до гробу.

Надворі панувала суботня тиша. Крім того, всі юдеї цього дня згадували вихід з єгипетської неволі і перехід через Червоне море, в якому потонуло фараонове військо. Воїни з Лонгіном прибули до гробу.

Лонгін: Наказ Пилата: стерегти гріб Юдейського Царя, який вчора був розп'ятий.

Коли Лонгін на мить відійшов, щоб мимохідь оглянути територію, вояки не приховували, що це завдання здається їм досить дивним.

Воїни:

— Стерегти мертвого? Чому?

— Такого я ще не чув! При тому, що я брав участь в боях за кесаря так далеко, куди лише сягає Римська імперія. Але наказ є наказ.

Оглянувши територію, Лонгін швидко повернувся назад:

Лонгін: Перше, що зробите – відвалите камінь від гробу. Треба переконатися, чи там є мертве тіло.

Воїни налягли на камінь і відвалили його.

Лонгін: Трое з вас хай ще підуть переконатися, чи мертве тіло є на своєму місці.

Воїни по одному входили до гробу і за хвилину виходили.

Воїн: Я стверджую: мертве тіло є в гробі! Воно загорнене в плащаницю і з неї виходить різкий запах мирра й алое.

Лонгін: І я піду переконатись.

Лонгін з великою пошаною входить до гробу. Він, який вчора вже повірив у Божого Сина, тепер усвідомлює святість від близькості замученого Ісусового тіла. Коли злегка привідкрив хустину і подивився на скатоване Ісусове обличчя, йому виступили сльози. Дивився довго та з пошаною. Потім шанобливо вклонився і зі зворушенням вийшов з гробу.

Воїн: Чи ти звернув увагу на начальника? Наче б у гробі його щось заторкнуло. Він повністю змінився.

Лонгін хвилю стояв мовчки, ніби згадував щось важливе, а коли підняв погляд, саме надходили двоє слуг від первосвящеників. Він знав, що тепер знаходиться в підпорядкуванні первосвящеників і мусить виконувати їхні вимоги. Тому звернувся до їхніх слуг і сказав:

Лонгін: Ви приносите наказ від первосвященика?

Слуги: Каяфа знову говорив про те, що існує небезпека, що тіла в гробі вже нема, а тому послав нас, щоб ми переконалися і повідомили його.

Лонгін: Ми як раз хотіли знову закрити гріб каменем. Ідіть і переконайтеся.

Слуги поглянули на воїнів, які презирливою посмішкою виявили, що про них думають. Коли слуги первосвященика увійшли всередину, все оглянули і на дотик переконалися, що мертве тіло дійсно тут є. Потім вийшли з гробу.

Лонгін: Все в порядку?

Слуги: Так.

Лонгін: Маєте ще якусь вимогу? Якщо ні, то вже привалимо камінь.

Слуги: Ні, вже жодної. Привалить його.

Воїни привалили до входу до гробу великий камінь.

Лонгін: Воїне Марку, воїне Юсте, візьміть печать і сургуч, запаліть свічку та приготуйте все для запечатання гробу.

Слуги Каяфи за всім задоволено слідкували, щоб могли все докладно розповісти первосвященику. Лонгін запечатав гріб, поглянув на слуг і сказав:

Лонгін: Ще щось?

Слуги: Ні, пане, ми задоволені вашою службою. Віримо, що після нашого звіту, буде повністю задоволений і первосвященик.

Слуги повернулися до палацу первосвященика. Лонгін розділив сторожів на тих, які мають пильнувати, і тих, які можуть відпочити, щоб могли чергуватися. А тоді пішов прогулятися навколо. Він знову згадував вчорашні жорстокі події, слова вмираючого, землетрус, темряву, момент Христової смерті. Він не міг стримати емоцій, хотів бути сам.

АПОСТОЛИ ПІД ЧАС ВЕЛИКОЇ СУБОТИ

Того ж дня вранці до решти апостолів прийшли з іншого дому Іван та Яків. Петро хотів залишитися сам. Оплакував свою зраду. Апостоли провели суботу або поодинці в смутку, або у спільних молитвах. Зі сльозами згадували сумні події минулого дня. Біль і муки сповнювали їхні серця. Вони нікуди не ходили. Дім був замкнений. Коли хтось стукав у двері, одразу йому не відкривали, поки сам не сказав, ким він є. Вони були перелякані, боялися, що фарисеї будуть їх переслідувати.

Усі з пошаною дивилися на Івана, а також почувалися перед ним засоромленими. Він єдиний був при смерті Вчителя. Його брат Яків запитав його:

Яків Заведеїв: Як ти міг стояти під хрестом?

Озався і Андрій:

Андрій: Адже фарисеї палали ненавистю до Ісуса і всіх його послідовників.

Іван: Первосвященики та старші вельми насміхалися з Господа а також воїни та люди, що проходили повз Нього. Але Його Мати була такою тихою, покірною і мужньою... Ні на що не відповідала, наче б цього не чула. Дивилася тільки на Ісуса. Стояла там в повній відданості – а я стояв там біля неї. Коли вона переживала з Ісусом цей величезний біль, час від часу пошепки повторювала: «Отче, хай буде воля Твоя!».

Филип болісно похитав головою:

Филип: Чи такі жохливі терпіння Вчителя і Його Матері не схилили нікого до співчуття?

Іван: Спочатку з Ісуса насміхалися і злочинці, які були з Ним розп'яті. Але коли потім той злочинець, що висів праворуч, почув, як Ісус молиться за тих, які прибили Його до хреста, його це сильно заторкнуло. Ісус в найбільших болях просив: «Отче, прости їм, бо не знають, що роблять».

На це Вартоломій витер долонею сльози, які набігли йому на очі:

Вартоломій: Так просити в безмірних болях за тих, які їх наносять, тим більше, коли вони не проявляють ані найменшої ознаки того, що вартують прощення – на це звичайна людина дійсно не здатна! Тепер розумію, чому той зло-

чинець міг повірити в нашого Господа, хоча й бачив Його на хресті приниженим і висміяним.

Іван: Я бачив як розбійник з хреста на якому висів довго і допитливо дивився на Ісусову Матір. Не дивився на натовп, який стояв за нею, а дивився на неї. Бачив, з якою вірою вона дивилася на Ісуса, і це наче запалило в ньому вогонь віри.

Яків Заведеїв: Дякувати Богу за Ісусову Матір. Аж в такий важкий час я пізнаю, яким прибіжищем вона є для нас.

Филип: А по чому ти пізнав, що розбійник повірив в нашого Господа?

Іван: Серед цього гамору він звернувся до Ісуса з такою щирістю! Він сказав: «Ісусе, згадай мене, коли прийдем у своє Царство!». Він визнав, що Ісус є Цар, визнав, що вірить в Його Царство.

На мить запанувала зворушлива тиша. Тоді Юда Тадей задав питання, яке в той момент цікавило всіх:

Тадей: І що Господь відповів йому?

Іван: Той розбійник був власне єдиним, кому Господь відповів з хреста. Він сказав: «Істинно кажу тобі, ще сьогодні будем зі Мною в раю».

Тадей: Так йому сказав?.. Ще сьогодні ... зі Мною ... і в раю...

Іван: І ще один чоловік там визнав, що Ісус є Божий Син.

Вартоломій: Хто?

Іван: Сотник, який керував стратою.

Вартоломій: Римський сотник?

Іван: Коли Господь востаннє видихнув, а сотник і ті, які стерегли з ним Господа, бачили землетрус і все, що сталося, були цим налякані. Сотник впав перед розп'ятим Господом на коліна і тоді визнав: «Він дійсно був Божий Син»... Але і багато з тих, які спостерігали за всім, повертаючись додому, били себе в груди.

Учні захоплено слухали Івана. Це була одна з небагатьох розмов, яку вони того дня вели. Інакше в домі панувала тиша. Переважно молилися.

ЖІНКИ ПІД ЧАС ВЕЛИКОЇ СУБОТИ

В суботу аж до вечора жінки перебували в різних домах, де або спільно молилися, або кожна по окремо скорбіли, покривши голови. Слабші трохи поїли, а інші постили.

Під вечір Ісусова Мати, загорнувшись в плащ, вийшла з дому. Проходила дорогою, якою вчора ішов на смерть її Син. Зупинялася на тих місцях, де Він найбільше терпів. Помалу прийшла на Голготу. Воїни їй зовсім не перешкоджали. Вона лише тихо там стояла і час від часу з тугою дивилася на гріб, де лежало мертве тіло її Сина. Знову в її думках звучали слова: «А на третій день воскресне!». Потім вона повернулася назад.

Коли настав вечір, деякі жінки прийшли до дому, де перебувала Марія Клеопова з Пречистою Дівою, і почали між собою говорити. Марія Клеопова, намагаючись стримати сльози, промовила:

Марія Клеопова: Вже зайшло сонце, закінчилась субота, ходімо купити пахощів і все потрібне, щоб віддати шану тілу Господа.

Соломія, мати Якова та Івана, зітхнула:

Соломія: Ми поховали Господа так поспішно...

Марія Клеопова: Треба докінчити те, що ми ще не встигли.

Магдалина з тугою сказала:

Магдалина: Все підготуємо і підемо до гробу.

Коли все купили і повернулися додому, готували пахощі, а Марта почала згадувати.

Марта: Востаннє я готувала пахощі на похорон свого брата Лазаря. Тоді мені також було дуже важко. Але потім прийшов Господь. Він любив Лазаря. Співчутливо заплакав, а тоді... Тоді ми пережили ту велику радість – Господь повернув йому життя! Всі наші похоронні приготування і все наше бальзамування, на щастя, були зовсім непотрібними. На Ісусове слово Лазар на четвертий день вийшов із гробу! Тоді Господь звелів розв'язати йому похоронні полотна, щоб він міг ходити. Це був такий шок, що ми навіть не були б здатні цього зробити.

Соломія: Це було вражаюче! Яку велику Божу силу мав наш Господь! Тоді багато юдеїв, які це чули і бачили, повірили в Учителя.

Марія Клеопова: А ми тепер готуємо пахощі Тому, хто своїм словом воскрешав мертвих...

Марта: Що можемо більше зробити?

Магдалина: Ранесенько візьмемо пахощі і підемо до гробу. Господь минулого тижня сказав: «Мене не завжди будете мати...». Вже Його не маємо!.. Вже Його тут з нами нема!

Воїни говорять вночі біля вогню

Тим часом воїни, яких замінила друга сторожа, почали говорити між собою.

Воїни

— Згадуєте вчорашній день? Я ненавиджу цих інтриган! Особливо цю пихатість верхівки.

— Така гордість і нахабство! Змусили Пилата, хоч він і не хотів, щоб на кінець виконав їх злочинний намір.

— Я знаю – Пилат не хотів його засуджувати.

— Він навіть послав його до Ірода, щоб той його судив.

— Але юрба з ним повернулася, бо Ірод знову відіслав його до Пилата.

— Яка пихатість і зухвалість! Нас, які не є євреями, вони вважають нечистими, і навіть самого намісника. Але коли хочуть просунути якусь свою підлість, то нами послужаться.

— Вони навіть не ввійшли в дім намісника, начебто щоб не осквернитися. Розумієш це? Проливають невинну кров, але начебто не хочуть осквернитися! Лицеміри! Пилат мусів вийти до них. Вже це було для нього принизливо.

— Коли на нього знову тиснули, щоб він засудив їм пророка, він не хотів.

— Сказав, що відпустить їм одного злочинця, якого хочуть. Запитав, чи хочуть, щоб відпустили Варавву, який скоїв убивство. Він сподівався, що одразу ж будуть кричати, що хочуть, щоб відпустили Ісуса.

— Але обрали Варавву.

— А коли запитав їх, що він має зробити з Ісусом, кричали: «Розіпни!».

— Первосвященики з фарисеями словами і грішми зманіпулювали натовп, щоб криком домігся смерті Ісуса.

— Але як це можливо? Я чув, що той Ісус чинив великі чуда: нашому сотнику в Капернаумі оздоровив його вірно-го слугу зі смертельної хвороби.

— А також, коли в Капернаумі помирав син царського урядовця, він сказав тільки слово, – і в ту годину хлопець був оздоровлений.

— Ви точно чули і про те, – адже цим був сповнений весь Єрусалим, – що він навіть воскресив мертвого Лазаря в сусідній Витанії. Це було кілька днів тому. Кажуть, що він уже був чотири дні у гробі!

— Тому минулої неділі був такий великий похід. Ісуса супроводжували, він сидів на осляті, а перед ним кидали пальмові галузки і зі захопленням викликували йому «Осанна!».

— Тому я не можу стерпіти не тільки тих гордих провідників, але й цей продажний народ. Як могли взивати «Осанна!», а за кілька днів «Розігни його!»?

— Я воїн, але в мене є почуття вдячності.

— Я чув, що ще перед вироком жінка Пилата прийшла до нього і начебто перестерігала його, щоб не чинив кривди тому праведнику.

— Коли криком домагалися смерті їхнього пророка, Пилат цього не хотів. Все ще хотів його врятувати. Думав, що якщо віддасть його на бичування, це їх задовольнить.

— Воїни, що походять з Ідумеї та Едому, які особливо ненавидять юдеїв, виливали свою злобу на ньому, невинному.

— Якщо б там не втрутився наш сотник, то Галилєйця при бичуванні добили б до смерті.

— Потім його одягли в ганебний плащ і вкляли йому на голову терновий вінець, хоча й не отримали про це жодного наказу.

— Я знаю – цим вони виливали на ньому свою ненависть до юдеїв. Плювали йому в обличчя і зневажали його: «Пророкуй нам, Царю Юдейський, хто вдарив тебе!». Коли я побачив його таким, то і для мене це було вже забагато.

— Тоді Пилат поставив Ісуса перед натовпом сфанатизованих юдеїв і сказав їм: «Ессе Ното! – Ось чоловік!». На мить всі замовкли.

— Але тільки на мить, а потім знову почали кричати, наче божевільні: «Розіпни, розіпни!».

— Так, маєш правду, вони були справді шалені. Того разу Пилат сказав: «Маю розіп'ясти вашого царя?».

— Вони кричали: «Не маємо іншого царя, крім кесаря!».

— Лицеміри! При тому вони погорджують нами, римлянами, і нашим кесарем, та внутрішньо його не визнають!

— Це була для них найбільша зрада їхніх переконань. Вони прилюдно відреклися свого Бога, коли кричали: «Не маємо царя, крім кесаря!».

— Всі кричали: «Як його відпустим, ти не є друг кесаря! Кожен, хто робить себе царем, противиться кесареві!».

— Пилат знав, що вони здатні на все, щоб лише домогтися смерті свого зненавидженого пророка. Скаргами до кесаря та інтригами вони б добилися відставки Пилата. Вони дійсно інтригани.

— На кінець Пилат видав вирок смерті. Але перед тим наказав, щоб йому принесли посудину з водою і вмив собі руки, кажучи: «Я не винен у крові цього праведника».

— А тоді Ісус Назарянин, серед двох злочинців, мусів нести хрест на місце страти. Він проходив вулицями, де багато людей, які прийшли на свято, знали його.

— На цій дорозі він декілька разів падав із хрестом на землю. Тоді наші воїни змусили якогось чоловіка, щоб той допоміг йому нести хрест.

— Була небезпека, що він навіть не дійде до місця страти і помре на дорозі.

— Коли він був розп'ятий і висів на ганебному хресті, юдейські начальники ще й прийшли під хрест і насміхалися з нього, щоб він, мовляв, зійшов з хреста, коли є Божим Сином. А він лише мовчав. Над Розп'ятим насміхалися і деякі з наших воїнів.

— Але перед тим, як його розіп'яли, він тихо повторював: «Отче, прости їм, бо не знають, що роблять».

— Як думаєш, це стосувалося наших, чи тих юдейських начальників?

— Не знаю, але я ще не бачив жодної людини, щоб так помирала. Я переконаний, що Ісус був невинний.

— Злоба юдеїв домоглася від Пилата смерті царя Юдейського, а ми мусіли брати участь у цьому кривавому видовищі.

— А ще й до того, сьогодні стерегти мертвого – це вже забагато!

— Чому вони самі не могли його стерегти? Адже мають храмову сторожу!

— Чому вимагали цього від нас? Ненавиджу тих лицемірів!

— Я також не розумію, чому ми повинні його сторожити? Хіба вони вірять, що він міг би воскреснути і вийти з гробу?

— Напевно цьому вірять. Але його учні, які здалеку спостерігали за розп'яттям, у це точно не вірили і не вірять.

— Кажуть, що він за свого життя часто повторював, що буде убитий, і що на третій день воскресне.

— Це я чую вперше, хоча вже багато чого про нього чув.

— Хто колись чув, щоб якийсь мертвець встав з гробу?! Або думаєте, що він не помер, що це лише удавана смерть?

Всі однозначно похитали головою.

— Не жартуй! До того ж, коли наш сотник пробив йому копієм бік, з нього витекла кров і вода. Він був уже мертвий.

— А ці події вчорашнього дня: затемнення сонця, землетрус... Тоді вже нікому не було до сміху. Багато людей би ли себе в груди і визнавали, що він дійсно був Божий Син.

— Мені також мало бракувало, щоб повірити... Чув, як наш сотник Лонгін теж повторював ці слова.

— Але потім все заспокоїлося, а ми тепер маємо тут стерегти гріб Назарянина.

— Стерегти, але від кого? Мабуть, від нас самих? Або від його учнів, або, швидше, від юдейського синедріону? Я цього не розумію!

МОМЕНТ ВОСКРЕСІННЯ І ПОЯВА БОГОРОДИЦІ

ДІВА МАРІЯ МОЛИТЬСЯ У СВОЇЙ СВІТЛИЦІ

Коли Ісусова Матір повернулася від гробу, не промовила до Марії Клеопової та жінок ні слова. Думками вона була біля Ісуса. В домі, де вони перебували, погляд Матері на мить впав на зболені і заплакані обличчя її супутниць. Вона поглянула на них з великим болем і любов'ю, але в цьому погляді одночасно відчувалася і якась надія та очікування. Потім вона тихо відійшла до своєї комірчини.

Ніч. Діва Марія пригортає до серця хустину, в якій загорнений терновий вінець і цвяхи, а потім знову кладе її на місце, клякає, здійсмає руки вгору, молиться. Знову перед Божим обличчям переживає відкупительну жертву Спасителя... Все звершилося... – світло Божої присутності прояснює обіцянки, дані устами пророків. З них вона від самого початку знала, що Месія буде страждати. Давид пророкував, що Йому проб'ють руки і ноги... Ісаїя говорить про чоловіка болю: «Не було в ньому ні виду, ні краси, ні вигляду принадного не було в ньому... Зневажений, немов людина, що перед нею обличчя закривають, Його нізащо мали». Так, на її Сині це все здійснилося. Її серце обливалось кров'ю разом з Ним... Але пророк Давид рішуче звіщає: «Ти не дозволиш твоему святому побачити тління». В її серці звучать Ісусові слова: «Я маю владу віддати своє життя і маю владу взяти його назад»... Так, вона вірить, чекає з несхитною надією. Ісус воскресне з мертвих, як сам казав! Вона очікує того моменту... Він це обіцяв, і Він це виконає!

МОМЕНТ ВОСКРЕСІННЯ

Воїни, які в ніч зі суботи на неділю стерегли Ісусів гріб, розклали вогонь і обходять вхід до гробу. В темному кам'яному гробі лежить мертве Ісусове тіло, загорнене в

плащаницю. Навколо панує тиша... Що відбувається в духовній області? Дух Ісуса зійшов після його смерті з рук Отця до місця, званого шеол або ад. На цьому місці Він зламав владу ангела, який тримав у полоні душі спочилих праведників.

Тепер Дух Ісуса виходить зі шеолу і входить до скатованого тіла. Міриади ангелів зосереджують свій погляд на єдине місце у Всесвіті – на гріб, де лежить мертво тіло Божого Сина. Раптом, в повній тиші і скритості, настає той очікуваний момент – настає воскресіння. Гріб наповнюється яскравим світлом. Найбільша Божа сила, сам Бог, входить до мертвого Христового тіла. Господь воскресє!!!

Це найбільше чудо відбулося втручанням всемогутності Бога, який з нічого створив цілий Всесвіт, всі зірки, галактики і нашу землю, яка є наче порошок у Всесвіті. Тепер Всемогутній Бог діє і тут – святе Ісусове тіло, скалічене катанами, є повністю перемінене, прославлене! Всі рани зникли. Залишилися тільки сяючі рани на руках, ногах і в боці. Вони вже не боліли – були тільки свідченням безмежної Ісусової любові... Воскреслий Господь зі своїм прославленим тілом, яке вже не підлягає природнім законам, проходить крізь кам'яний гріб, який залишається запечатаним. Воїни далі стережуть гріб, але він вже порожній. Смерть переможена! Ісус є Переможець!

Момент воскресіння підтвердив, що Христове Євангеліє є правдою, і що Христос є істинний Бог.

Поява Богородиці

Саме в цей час Богородиця перебуває на молитві, не спить, адже настає третій день після смерті Ісуса. День, в який Господь обіцяв своє воскресіння! Глибокий біль, який вона пережила, ще більше посилював її очікування і прагнення по здійсненню Його слова: «Але на третій день воскресне!». Вона повністю вірить цьому Божому слову, і в цій найважчій пробі, коли всі були пригнічені болем та безнадією.

Вона згадала момент Благовіщення, коли Бог вибрав її за Матір свого Сина. Тоді, коли вона молилася, їй явився Божий ангел і звістив: «Святий Дух зійде на тебе і сила Всевишнього отінить тебе». Тепер є ніч. А Пресвята Богородиця

знову молитися. І раптом до неї приходить не ангел Гавриїл, але сам воскреслий Ісус! Вже не закривавлений і повний ран, але осяяний небесним світлом. Тепер вона бачить Його, Воскреслого, у світлі слави. Стоїть перед Ісусом лицем в лице, дивиться на Нього з безмежною радістю! Та радість, яку тепер переживає при зустрічі зі своїм воскреслим Сином, перевершує всі страждання її життя! Тихо повторює:

Діва Марія: Величає душа моя Господа, і дух мій радіє в Бозі, Спасі моїм!

Своєю несхитною вірою вона удостоїлась першою зі всіх побачити і пережити Христове воскресіння. Як глибоко Пресвята Мати була з'єднана зі своїм Сином у стражданнях, так глибоко і тепер переживала на собі силу Христового воскресіння.

Цей момент радості, щастя і миру неможливо передати словами. Ісус тут стоїть і надприроднім світлом проникає усю її істоту. В глибині душі і духа вона переживає присутність свого воскреслого Сина – таїнство нового життя, таїнство співвоскресіння. Вона є живим кивотом, новим духовним Єрусалимом, місцем зустрічі та перебування Бога між людьми.

В цей момент вона усвідомлює не тільки глибоку духовну єдність зі своїм Сином, але одночасно дивиться Йому у вічі. Він стоїть тут і з великою любов'ю дивиться на неї. З Ісусової присутності і без слів випромінює безмежний мир. Вона з глибини серця тихо промовляє:

Марія: Є го шу а... Ти є Воскресіння і Життя.

Діва Марія в глибокій покорі кланяється своєму Сину і Богу, Ісусу Христу.

Ісус: Я був мертвий, і ось Я Живий на віки вічні. Я маю ключі від смерті і аду.

Марія: Ти воскрес! Ти даєш мені участь у Твоєму воскресінні. Величаю Тебе! Поклоняюся Тобі, мій Господи і Боже!

Коли зустріч із воскреслим Господом закінчилася, вона ще довго дякувала Богу. Богородиця першою пізнала і пережила таїнство нового життя – духовну реальність співвоскресіння з Христом! Коли Ісус дав їй за Матір, то через неї дав нам і самого себе, а також всі необхідні ласки. Богородиця є Матір'ю Христа, а також Матір'ю всіх Христових учнів.

ЖІНКИ ГОТУЮТЬСЯ ПІТИ ДО ГРОБУ

Жінки пережили суботу на молитвах, перебуваючи в кількох місцях. Вони очікували недільного ранку, щоб могли вирушити до гробу і намастити з належною пошаною і любов'ю тіло Вчителя. Тепер між собою домовлялися, щоб переконатися, чи все готово.

Марія Клеопова: Чи все вже приготовано?

Соломія: Пахучі масті ми з Сузанною вже підготували.

Сузанна: Іванна обіцяла після заходу сонця принести полотна. Але і тут деякі е.

Соломія: А тут є приготовані пахучі трави та інші речі...

Марія Клеопова хотіла щось сказати, але її голос зламався і настала тиша, до якої знову прийшла хвиля смутку, жалю і спогадів. Її руки опустилися і вона зі сльозами на очах впала на лавку, що стояла біля стіни. З болем промовила:

Марія Клеопова: Куди б Вчитель не ходив, всюди творив добро. Скількох людей оздоровив, визволив від злих духів, потішив, скільки з них після зустрічі з Ним відкинули дорогу гріха і почали нове життя...

Сузанна: Ми самі це досвідчили. Я вже кілька років не могла підвестися з ліжка. Вже ніхто не міг мені допомогти ... а Ісус мене зцілив.

В цей момент у світлицю увійшла Іванна, дружина Іродового урядовця, яка принесла полотна. Почувши останні слова, вона тихо опустилась на лавку. Жінки знову занурилися в спогади. А з ними й Іванна. За деякий час тремтячим голосом вона придалася до слів Сузанни:

Іванна: Під час нещасного випадку я осліпла. Не могла піклуватися про свою сім'ю. Якщо б не було Ісуса, не знаю...

Вероніка здивовано підняла голову, бо в задумі не помітила її приходу, але потім прикивнула на знак згоди:

Вероніка: Так, якщо б не було Його, що б з нами сьогодні було! І я хворіла 12 років. А тепер...

Сузанна: Ти, Вероніко? 12 років? Розкажи нам про це.

Вероніка: Зазвичай спогади роз'ятрюють рани душі, але спогади про доброту Господа потішають. Розповім вам про це. Перед тим я вдавалась до різного лікування, але нічого не допомагало. Навпаки, зі мною було щораз гірше. Я вже готувалась до того, що точно скоро помру... Але одного дня я почула про Ісуса. Не знала, як це зробити, соромилась просити Його про поміч, бо за законом я була нечиста, та й інші про мене говорили, що це кара за мої гріхи.

Соломія: Розумію. Я знаю, що це таке. Люди дивляться на тебе так, ніби Бог тебе відкинув. І людина сама часто так почуввається.

Вероніка: Скільки я наплакалась, як молилась, просила..., але Бог всі ці роки мовчав.

Іванна: А як думаєш, чому?

Вероніка: Я також про це запитувала. Знала, що причиною хворіб може бути якийсь гріх. Перепрошувала Бога за все зло, про яке згадала, і до храму давала жертви. Хтось сказав мені, що людина стягне на себе прокляття, коли звернеться до віщунки, цілителя, або коли сама чаклує. Але нічого подібного в моєму житті не було.

Сузанна: Так, коли Бог не відповідає на молитви, приходиться сильна спокуса думати, що немає сенсу довіряти, я знаю це... Звичайно, це не так. Але хто свою віру не опирає на любові нашого Небесного Отця, на відношенні до Нього, той переважно робить такий помилковий висновок.

Вероніка: Але на свою власну шкоду. Є багато людей, які повірили такій спокусі. І я ледь їй не піддалася. Оглядаючись назад, починаю бачити речі цілком інакше. Тепер бачу, що моя хвороба, навпаки, навертала мене до Бога. Всі ці роки я була змушена шукати в Ньому своє прибіжище, мир і силу до кожного нового дня. Я почала дякувати за все те, що досі приймала як належне.

Соломія: А все ж прийшов кінець твоєму горю.

Вероніка: Так. Ісус був моєю останньою надією на оздоровлення, але, як я вже казала, я соромилась і боялася Його просити. Нарешті сказала собі: досить, якщо лиш докторкнуса до краю Його одежі...

Вероніка затихла і знову занурилася в спогади. Але молодші жінки її випитували:

Іванна: Вероніко, ти ще ніколи не розповідала нам про це так детально.

Сузанна: А що сталося далі?

Вероніка: Того дня до Ісуса тиснувся великий натовп людей. Всі хотіли чути Його слово, позбавитись своїх страждань, побачити чудо... Але я не наважувалася стати перед Ісусом. Я протиснулася до Нього між людей ззаду. Деякі навколо почали бути незадоволені, куди я продираюся, бо забираю їм місце, хтось тягнув мене за одяг, але я на це не зважала. Я постановила собі, що за будь-яку ціну мушу доторкнутися одяжі Господа, і вірила, що коли це зроблю, буду оздоровлена. На кінець я все ж просунулася так близько, що досягла Його. Повна страху, я злегка доторкнулась краю Його одяжі. В той момент я відчула, що це сталося!

Сузанна: Яка ласка!

Марія Клеопова: Так, тоді я також була там. Учитель раптом перестав говорити і став питати, хто Його доторкнувся. Учні розгублено пояснювали, що це важко сказати, бо весь натовп тисне на Нього...

Вероніка: А я завмерла зі страху – що тепер? Все виявиться. Я надіялась, що скриюсь, але Господь виразно сказав: «Хтось торкнувся Мене, Я відчув, що з Мене вийшла сила». Тоді я впала до Його ніг і сказала всю правду... Я боялась, що інші згіршаться моєю відвагою і що Вчитель мені дорікне, адже я вважалася нечистою, і вже самий мій дотик осквернював... Але Він сказав: «Дочко, віра твоя спасла тебе. Іди з миром і будь здорова з твоєї недуги». (Мк 5, 34)

Іванна: Який Господь добрий!

Вероніка: Мене переповнила вдячність і любов. Знаєте, що це було для мене? За те, що я зробила, Господь мене не осудив! Яке полегшення, яке почуття щастя мене тоді сповнило! А тепер я вже ніколи не зможу віддячитись Йому за добро і милосердя, яке Він виявив до мене!

Сузанна: І я відчуваю великий борг щодо Вчителя, який вже ніяк не можу Йому сплатити.

Анна, вдова з Наїну, все мовчки слухала. Перед її очима пробігло ціле її життя. І вона відчувала великий борг щодо Ісуса. Всього два роки тому пізнала його, але аж тоді почалося її справжнє життя. Коли всі знову замовкли, вона сказала:

Анна (Наїнська вдова): Цінність того, що найцінніше в житті, людина переважно не усвідомлює, аж доки цього не втратить.

Марія Клеопова: Ох, це правда, це так, як ти кажеш, Анно. Я саме про це думаю...

Анна (Наїнська вдова): І сьогодні я багато роздумувала над своїм життям і над моментом, коли все раптом змінилося. При тому я згадала про одну малу пригоду зі свого дитинства. Тоді мої батьки доручили мені піклуватися про нашу одну-єдину вівцю. Вона як раз мала ягня. Я водила її на паству і опікувалася нею. Одного разу хотіла завести її на місце, яке було набагато краще, ніж те, куди ми завжди ходили. Але вівця не хотіла вступити на малий місток, який туди вів. Даремно я пояснювала, що там їй буде краще. Вона не хотіла йти за мною. Тоді я почала плакати. Поблизу був мій тато. Він побачив мою безпорадність. Тоді підійшов до вівці, ніжно взяв в руки її ягня і переніс його через міст та пустив на другій бік на луку. Мама-вівця відразу ж побігла за ним.

Марія Клеопова: І так твій тато привів її туди, де їй було набагато краще.

Анна (Наїнська вдова): Так. Але чому я про це говорю – тому, що ця мала пригода з дитинства дуже нагадує мені власне життя. Мій чоловік помер дуже рано, і з моїм єдиним сином ми жили вельми скромно. Швидше, животіли. Праці було багато, а засобів для існування мало. Тому я ніколи не мала часу на Бога і на свою душу. Я казала собі: Бог далеко, тому не може мені допомогти. Мушу допомогти собі сама. А потім – мій син, світло моїх очей, моя єдина радість, захворів і невдовзі помер. Це розбило моє серце. Тут я вже не могла сама собі зарадити.

Марія Клеопова: Бідна Анно...

Анна (Наїнська вдова): Протягом багатьох років я йшла своєю власною дорогою замість того, щоб почути голос Гос-

подній, який не раз мене кликав. Я відмовлялася його слухати. Але смерть моєї дитини була таким сильним Божим закликком в моєму житті, що я вже не могла його нічим заглушити. Я дуже сумувала. Можливо, лише одна думка давала мені потіхи. Я намагалася вірити, що Бог переніс мого сина в набагато краще місце – так, як колись мій тато ягня. Смерть дитини – це найгірше, що може трапитися з матір'ю. Я гірко плакала. Коли ми виходили з міста з похоронною процесією, тоді поблизу проходив Ісус зі своїми учнями. До того часу я знала про Нього тільки зі слухів. Раптом, цілком несподівано, Він підійшов до мар і зупинив процесію.

Звернувся до мене з таким співчутливим поглядом, що мені здалося, що ніхто на світі краще не розуміє мого болю. Він сказав мені: «Не плач!». А потім сталося щось, на що мені не вистачає слів. Ісус доторкнувся мар і сказав моему сину: «Юначе, кажу тобі, встань!»... І моя дитина сіла і почала говорити... Я не шукала Бога, але Бог шукав мене! Ісус змилювався наді мною! Він змилювався наді мною, нещасною! З того часу я слухала Божий голос, голос Ісуса, який промовляв до мене. Це був голос доброго пастиря – але який тепер замовк. Я вже ніколи не почую Його...

Марія Клеопова: Ми неодмінно почуємо Його знову. Учитель обіцяв, що колись повернеться.

Анна (Наїнська вдова): А коли?

Сузанна: Цього ніхто не знає.

Марія Клеопова: Пригадуєте, як одного разу Ісус сказав, що Його вб'ють, але на третій день Він воскресне? Отож, все ще є надія.

Соломія: Я боюся, щоб слова Учителя ми не зрозуміли неправильно.

Марія Клеопова: Мусимо трохи відпочити, вже пізно. Я ще зайду до Ісусової Матері і попрошу її, щоб вранці не йшла з нами до гробу. Погляд на скатоване тіло Сина завдасть їй великого болю. Попрошу її прийти пізніше.

Соломія: Думаю, краще залишити її цієї ночі саму. Вона вірить, що Син воскресне. Буде Його очікувати.

Жінки відійшли до своїх кімнат, але не лягли спати, а лише час від часу трохи дрімали.

ПОДІЇ НЕДІЛЬНОГО РАНКУ

В неділю вранці, ще затемна, жінки зійшлися з різних домів, де вони мешкали в Єрусалимі. У Святому Письмі згадані лише ці імена: Марія Магдалина, Марія Клеопова, мати Якова, Соломія та Іванна, але сказано: «та інші». Були й інші жінки. Іванна, дружина Іродового урядовця Хузи, мабуть, ще з двома, мешкала у своєму домі. Марія Клеопова перебувала в іншому домі разом з Ісусовою Матір'ю, а решта жінки були разом в іншій частині Єрусалиму – Марія Магдалина, Соломія, Сузанна та інші. В домі Марії, матері Євангелиста Марка, була зібрана більша частина апостолів. Іван та Петро, а з ними і Яків (майбутні стовпи Церкви), які були найближче до Ісуса, ночували в іншому домі, де з ними аж до пасхального четверга жив і Господь Ісус. Але вечерю святкували всі спільно в горниці, де були вперше.

В неділю вранці, ще перед світанком, жінки зійшлися в домі, де ночувала Марія Клеопова і Діва Марія. Вони принесли пахощі та полотна.

Марія Клеопова: Магдалино, вчора ввечері я не наважилась турбувати Ісусову Матір. Не знаю, може піти подивитися, що з нею.

Магдалина: Вона перша захоче піти до гробу.

Марія Клеопова: Вчора була дуже виснажена. Пішла до своєї кімнатки і там вже залишилася сама.

Магдалина: Я піду до неї.

Марія Клеопова: Соломіє, загорни всі ці пахучі масті і трави в полотно.

Соломія: Візьму і свічник. В гробі буде темно.

Магдалина наблизилась до кімнати, де була Марія. Вона несміливо постукала і прошепотіла:

Магдалина: Маріє!.. Маріє!..

Хвилю слухала, чи не почує відповіді, але було тихо. Тоді злегка відкрила двері і побачила, що Марія спить блаженим сном. З її обличчя випромінював такий мир, що це сильно вразило Магдалину. Вона вийшла і сказала жінкам:

Магдалина: Наша Мати спить.

Марія Клеопова: Слава Богу, що за такий довгий час могла знову заснути. Трохи відпочине. Залишімо її спати.

Магдалина: Так, залишімо її. Вона спить з виразом такого миру і радості..., що я цього не розумію. Я досі не можу заспокоїтися... Ходімо вже швидко до гробу.

Соломія: Нам треба ще добре подумати, голубонько, чого ще потребуємо, доки ми вдома, щоб нічого не забути.

Магдалина: Але ми вже готувалися вчора ввечері.

Сузанна: Але тільки вчора, пізно ввечері, Іванна принесла полотно, а тому ще мусимо вибрати, які з них візьмемо.

Магдалина: Але я вже піду...

Марія Клеопова: Почекай, Маріє! Це небезпечно. Не можеш іти сама. Підемо разом. Ще хвильку...

Магдалина: Я вже не можу тут просто так стояти. Вчитель чекає.

Марта: Але Маріє, Вчитель лежить у гробі...

Магдалина: Але я мушу бути біля Нього! Мушу іти до гробу. Біжу сама.

Сузанна: Маріє!

Марія Клеопова: Почекай, моя дорогенька, тоді я піду з тобою... Візьмемо міхи з водою, а інші принесуть масті і полотно.

Марія Клеопова швидко защепила плащ і тільки так в останній момент зупинила Магдалину між дверима. Подала їй міх з водою, а другий взяла сама, і вони разом вийшли ще за темряви. Соломія занепокоєно дивилася за ними і сказала іншим:

Соломія: Я переживаю за цю дівчину. Велике горе позбавляє її розсудливості.

Анна (Наїнська вдова): Боюся сказати, але іноді мені здається, що і розуму.

Сузанна: Коли ти з нею, вона мовчить, а потім раптом вибухне гучним риданням і голосінням. Або так заглиблена в свої думки, що коли говориш до неї, не реагує.

Соломія: Вона дуже страждає через смерть Учителя. Але хто б не страждав? Це так, наче б убили саме Життя.

Сузанна: Думаю, що ніхто не любив Учителя такою вдячною любов'ю, як Марія.

Соломія: Правду кажеш, Він врятував їй життя – і земне, і вічне... Ще два роки тому Марія була відома не тільки тут, в Єрусалимі, але також в Тиверіаді і Магдалі. Вона вела розпусне життя. А сьогодні? Сьогодні це, мабуть, найпалкіша і найщиріша каянниця у світі. Таке чудо з людиною може зробити тільки Бог.

Іванна: Я чула, що одного разу фарисеї хотіли її каменувати. Чи знаєте щось про це?

Соломія: Мені розказували про це мої сини Іван та Яків, які самі були очевидцями. З того часу минуло вже два роки. Учитель вранці зійшов з Оливної гори, де вночі молився, а потім ішов зі своїми учнями до храму. Люди побачили Ісуса і відразу ж оточили Його, як завжди. А фарисеї і книжники вже мали свій план. Вони добре знали, що Вчитель милосердний і думали, що їм вдасться організувати все так, щоб могли Його оскаржити, мовляв, Він виступає проти Мойсея і погорджує Божим законом. Цього вони домагалися, тому й притягнули її до Нього.

Сузанна: Це була Марія?

Соломія: Так, це була вона. Фарисеї поставили її по середині, а вона навіть не наважувалась підняти очей. Була така перелякана, що навіть не була здатна просити про помилування, тільки тряслася.

Сузанна: А що Вчитель?

Соломія: Це було вже не вперше, що Він мусив протистояти їхнім хитрощам. Вони одразу ж напали питанням: «Учителю, цю жінку сіймали на перелюбі, в Законі Мойсей наказав нам таких каменувати. А що кажеш Ти...?». Коли Марія почула такий вирок, поблідла, як стіна. (Ів. 8, 4-11)

Анна: Бідненька. Звичайно, вона навіть не підозрювала, яку відплату несе за собою гріх...

Сузанна: А Вчитель?

Соломія: Вчитель нахилився і почав писати пальцем на землі. Те, що писав, бачили тільки ті, які домагалися смерті. Але мій син Іван сказав мені, що на їхніх обличчях з'явився дивний вираз. Він сам не бачив, що там було написано, але думає, що напевно гріхи тих оскаржувачів.

Сузанна: А що було потім?

Соломія: Коли на Нього не переставали тиснути, Він підвівся і сказав: «Хто з вас без гріха, хай перший кине в неї камінь».

Сузанна: Як їм мусило стати соромно!

Соломія: Кажуть, що почали зникати один за другим, почавши з найстарших, і там залишився тільки Учитель і Марія, що клячала перед Ним.

Анна: Який Господь добрий! Засуджує гріх і зло, але любить грішника!

Соломія: Згодом Марія сама мені про це розказувала. Сказала, що до смерті не забуде того, що їй тоді сказав Учитель. Він запитав: «Жінко, де ті, що тебе оскаржували? Ніхто тебе не засудив?». А вона вдячно Йому відповіла: «Ніхто, Господи». Учитель сказав їй: «І Я тебе не засуджую. Іди і більше не гріши!». Тоді Марія вперше відчула, якою любов'ю її любить Бог. Отже, тепер вже знаєте, за що вона вдячна Учителю. Тож не дивно, що так важко переносить Його смерть.

Сузанна: Соломіє, і ми всі...

Анна: Кожна з нас тільки завдяки Ісусу пізнала у своєму житті, що таке гріх, а що таке Божа любов.

Соломія зітхнула і почала складати полотна, які принесла Іванна. Тоді на мить зупинилася, наче про щось згадала.

Соломія: Але цим не закінчилось. Те, що сталося невдовзі після цього, я бачила на власні очі, а також Іванна могла б про це розказати, і вона там була.

Іванна: Так, бачу це, ніби вчора. Ми побачили її в натовпі. Це була Марія, але виглядала цілком інакше, ніж досі всі її знали. Її голова була покрита хустиною, а її одяг не відрізнявся від одяжі найпростіших жінок з народу. Сережки, золоті перстені, браслети, намиста з перлин, каблучки, пряжки на ногах – просто всі прикраси зникли. Навіть не мала сандалів на ногах, була боса. Люди сіли на землю, щоб слухати науку. Вона сиділа на краю, майже за спиною Учителя, наче б сама себе соромилась...

Соломія: Звичайно, їй здавалося, що така грішниця як вона, не має права слухати про Божі речі.

Сузанна: Може боялася, що люди впізнають її і виженуть геть.

Іванна: Не знаю, але хустину мала низько опущену на чоло і тихо слухала. Вже сам вираз тієї частини обличчя, яку можна було бачити, відображав відчайдушну боротьбу, яку вона переживала. Час від часу закривала обличчя руками і можна було побачити, що плаче. Вчитель говорив про доброго пастиря, який залишає 99 овець і йде шукати ту одну, яка загубилась, поки її не знайде. А коли її знайде, візьме з радістю на рамена, і прийшовши додому, скличе сусідів та друзів, і дуже радіє, що знайшов її.

Соломія: А я бачила, як при словах: «Кажу вам, що в небі буде більша радість з одного грішника, який кається, ніж з дев'яносто дев'яти праведників, які не потребують покаєння». Учитель несподівано оглянувся і Його погляд зупинився на Магдалині.

Сузанна: Думаєш, що пізнав її?

Соломія: Напевно.

Вероніка: Для Нього ніхто не є безнадійним. Тліючого гноту не догасить і надламаної очеретини не доломить.

Соломія: Пізніше, коли люди піднялися й оточили Вчителя: хворі просили про оздоровлення, потребуючі про допомогу чи пораду, раптом до Нього прорвалася з проникливим криком і впала перед Ним на коліна.

Іванна: На її устах була піна, вона кричала, благала: «Спаси мене! Спаси мене! Вони мене мучать!».

Сузанна: Хто, вони?

Іванна: Ну... демони.

Сузанна: Чи вона була одержима?

Іванна: А чого можна було очікувати? Після такого життя, яке вона вела... Гріх в душі – це наче гніздо для демонів. Здається, мала їх сім.

Вероніка: Бідна, хто знає, до чого всього вона влізла...

Соломія: Але Вчитель вигнав їх самим лише словом, вони з сичанням вилетіли, як повітря з пробитого міху.

Вероніка: А що було з тою бідною дитиною?

Соломія: Магдалина лежала на землі, як мертва.

Іванна: Коли люди зрозуміли, що відбувається, розлетілися, як згряя горобців. Люди бояться таких речей.

Соломія: Мені було її шкода... Коли я клякнула біля неї і злегка порухала її, вона відкрила очі, ніби щойно проки-

нулась з глибокого сну. Почала плакати, але це не був судорожний плач, це був плач великого полегшення.

Іванна: Аж коли все закінчилося, деякі з натовпу відважились звернути увагу Вчителя на минуле Магдалини. Це були голоси фарисеїв, які і тут слідкували, наче бажаючи Йому дорікнути, кому Він знову допоміг.

Соломія: Але Господь в кожній душі, навіть в грішній і відкиненій людьми, бачить Божий образ, на який вона була створена.

Сузанна: Чи Він сказав щось фарисеям, чи мовчав?

Іванна: Вчитель стояв хвилю нерухомо, а потім сказав тільки одне речення: «Син Людський прийшов, щоб шукати і спасти те, що загинуло». Після цього вже ніхто не насмілювався відкрити уста.

Сузанна: Тепер мене вже не дивує поведінка Магдалини.

Соломія: Так, тільки людина, яка усвідомлює, з яких рабських залежностей і демонських поневолень її звільнив Господь, здатна до такої любові і вірності.

Іванна: Що ж... вже пора йти. Але де Марта? Мабуть, затрималась, готуючи їжу для учнів Вчителя. Ми не знали, як довго затримаємося при гробі, тому вона хотіла докінчити все ще тепер вранці.

Соломія: Поки що складемо ще ці полотна і можемо вже йти.

Тим часом Марія Клеопова і Марія Магдалина вже виходили з міста. Вони несли міхи з водою, а також малу лампу, яку сховали під плащем і витягли тільки тоді, коли безпечно вийшли за мури міста. Довго вони не промовили ані слова. Магдалина мала пригнічений вигляд, як людина, яка занурена до своїх думок і великого болю. Марія Клеопова також була серйозна. Але раптом Магдалина сказала:

Магдалина: Я згадала слова пророка Ісаї, що Месія повинен був страждати і вмерти за гріхи людей.

Марія Клеопова: Гммм..!

Магдалина: Думаю про те, скільки я їх вчинила...

Марія Клеопова: Цар Давид плакав, що має їх більше, ніж волосся на голові.

Магдалина: А що тоді можу сказати я? Роками я насміхалася з тих, які шанували Божий закон. Вони були для мене тільки застарілими і нудними бідаками, які позбавляють себе смаку життя...

Марія Клеопова: Ну, я б швидше сказала, що це був смак...

Магдалина: Смерті, чи не так?

Марія Клеопова: Так, смерті.

Магдалина: Тепер я розумію. Гріх – це брехня. Ніколи не дасть тобі того, що обіцяє. Обіцяє наповнення, а замість того дає тобі страшну порожнечу, розчарування і смуток. Колись, переважно тоді, коли залишалася сама, я відчувала такий страх, наче б через гріх у мені відкрилась якась прірва, з якої віяв холод смерті. Але не зважаючи на це, згодом я знаходила нову нагоду до гріха. Аж тоді, коли я пізнала Вчителя, все змінилось. Мені остогид гріх, з цілого серця остогид! Те, що пропонує обман світу, гідне тільки погорди. Сьогодні я б хотіла радше померти так, і знести всі муки, ніж знову згрішити і втратити свого Бога! Він огорнув мене таким милосердним прощенням і любов'ю, що те все, що було без Нього, я навіть не називаю життям. Це пізнання Божої доброти перевищує все!

Марія Клеопова: Наш Учитель всім нам відкрив очі і серце. Коли я була молода, мені також здавалося, що Божі Заповіді тільки обмежують людину і отруюють її життя. Але коли я побачила плоди гріха на своїх однолітках, то зрозуміла, що Божі заповіді захистили мене від нещастя. Гріх – це зло. Він приносить пекло на землі, а потім і після смерті.

Так, розмовляючи, жінки поспішали. І раптом усвідомили – і це їх дуже занепокоїло, що нема нікого, хто б відвалив їм від гробу камінь.

Воїни біля гробу

Христове Воскресіння відбулося в цілковитій тиші і скритості. Навіть сторожі не знали, коли Христос у своєму прославленому тілі вийшов з гробу.

Ніч була тиха. Воїни сиділи навколо вогню. Час від часу деякі з них із палаючими смолоскипами оглядали терито-

рію, – чи не приховуються там учні Галилейця, щоб викрасти мертве тіло. Серед них був і Лонгін, сотник, який при Ісусовій смерті на Голготі визнав: «Він дійсно був Син Божий!». Сторожі вголос нарікали:

Сторожі:

– Я брав участь у багатьох боях, не раз дивився смерті в лице... А тепер – маю сторожити гріб! Гріб! Яке безглуздя!

– Що взагалі ці євреї собі думають?! Самі сплять вдома, в теплі, а ми тут через них маємо так даремно мерзнути!

– І не сміємо випити ні краплі, щоб підкріпитись і зігрітись!

– Сторожити гріб! Мовляв, щоб його учні не вкрали мертвого. Вони вважають нас дурнями!

– Де ті його учні? Не були здатні захистити його живого, а тепер нібито підуть красти мертвого! Ото якраз! І через це ми повинні тут стирчати!

– І грати цю їхню фарисейську комедію, як дурники, що не вміють рахувати до п'яти! Мені обридли ці їхні інтриги.

Лонгін не вступав у дебати. Тепер він був цілком інший. Те, що пережив на Голготі, змінило його нутро. Й інші відчували цю зміну, їх дратувало, що він вже не такий, як вони. Один із них нахилився до своїх приятелів і тихо сказав:

– Наш пан сотник після цієї страти якимось пом'якшав.

Лонгін: Я ще ніколи не бачив, щоб хтось так помирав... Він молився за тих, які з нього насміхалися, і за тих, які вбивали йому цвяхи в руки і ноги, і за нас просив, щоб його Отець простив нам, бо ми не знаємо, що робимо...

Сторож: Я би тим так не переймався. Мабуть, він таки був винен.

Лонгін: А що, як не був, і його засудили невинно!? Можливо, зі заздрості?

Інший сторож: Що палали ненавистю, це правда, цього приховати їм вже не вдалося. Я ще не бачив чогось подібного.

Лонгін: А Він не відповів ненавистю на ненависть. Коли над ним насміхалися, Він мовчав. Коли його розпинали, Він прощав.

Сторож: Але ми лиш виконували накази!

Лонгін: Я чув, як Він вигукнув з хреста: «Звершилося!». Це виглядає так, ніби його смерть мала якесь значення і була частиною плану, який знав тільки Він і його Отець. А в цьому випадку те, що Отець не врятував його, мало сенс.

Інший сторож: Наші боги таких планів ніколи не мали.

Лонгін: А саме це не дає мені спокою. Римські боги відомі своїми інтригами, капризами, пристрастями і всіляким брудом. Але цей єврейський Божий Син був іншим: тихим, чистим, милосердним... Я чув, як Він простив гріхи злочинцю, що висів поруч з ним, і обіцяв йому рай. Я чув, як Він говорив до своєї Матері, до свого учня, як молився, як взивав до свого Отця ...

Сторож: Що це з тобою діється, начальнику? Ти ж не хочеш закінчити, як він!

Лонгін: Коли людина помирає, виявляється її справжнє обличчя. А що потім діялося навколо! Сонце сховало своє обличчя і настала темрява по всій землі!

Інший сторож: Не будь наївним, начальнику! Це спокійно міг бути збіг обставин!

Лонгін: Земля тряслася...

Сторож: Ну і що?

Лонгін: Скелі розпадалися... Мертві встали зі своїх могил, в юдейському храмі завеса розірвалася від верху до низу... Занадто багато збігів нараз, чи тобі не здається? Все це тільки підтверджує мені – це дійсно був Божий Син! А що, як Він воскресне, як провістив?.. Коли Він Божий Син, то також може і воскреснути!

Сторож: Лонгіне, перестань, коли так говориш, то мороз іде по шкірі!

На деякий час запанувала мертва тиша... Всі роздумували, що це могло б означати, якби так сталося. Але один із них швидко перебив мовчання, наче боявся цієї тиші, і насмішливо підколов інших:

Інший сторож: Друзі, в тому Галилейці щось було... Стільки людей йому повірило... Вже і Лонгін цим заразився. Тепер з юдеями чекає на воскресіння.

Всі: Ха-ха-ха-ха!

Сторож: Не гнівайся на нас, начальнику. Ти втомлений, і ми також.

МАГДАЛИНА І МАРІЯ КЛЕОПОВА БІЛЯ ГРОБУ ПОЯВА АНГЕЛА

Тим часом Магдалина і Марія Клеопова наближалися до гробу. Чим ближче підходили, тим більші переживання і побоювання на них налягали.

Магдалина: Мене непокоїть, хто відвалить нам камінь від гробу.

Марія Клеопова: Самі цього зробити точно не зможемо, адже він такий великий!

Магдалина: Ми думали тільки про те, як віддати останню шану тілу Господа, а при тому навіть не подумали про камінь біля входу до гробу.

Марія Клеопова: Будемо змушені чекати, поки не прийде хтось із учнів і не відкриє нам гріб.

Жінки прийшли до саду.

Марія Клеопова: Поглянь, там хтось є.

Магдалина: Це воїни. Римляни.

Лонгін мовчки взяв смолоскип і відійшов. Він бачив, що серця воїнів і надалі засліплені брехнею, незважаючи на всі знаки, що відбувалися. Ще здалеку він чув голосний сміх. Вони жартували, що тими очікуваними злодіями мали бути дві жінки, які саме в той момент увійшли до саду. Це була Марія Магдалина і Марія Клеопова, які першими поспішали до гробу.

Сторож: Тривога, братва! До зброї! Злодійки наближаються!

Всі: Ха-ха-ха!

Але раптом сталося щось неочікуване. Почався ніби великий землетрус. Жінки налякалися.

Марія Клеопова: Магдалино, який гуркіт! Що діється?

Магдалина: Не знаю... О-о-о, дивися! З неба сходить ангел!

Марія Клеопова: Він відвалює камінь від гробу! Сідає на нього! Який величний його вигляд!

Магдалина: Обличчя, як блискавка! І одяг білий, як сніг! Так засліплює, що на нього майже неможливо дивитися!

Воїни впали на землю, як мертві, пройняті жахом від виду ангела. Ангел сказав жінкам:

Ангел: Не бійтеся! Я знаю, що ви шукаєте Ісуса розп'ятого. Нема Його тут, Він воскрес, як сказав.

Жінки з жаху і радості впали на коліна.

Ангел: Підійть, подивіться на місце, де лежав Господь.

Однак ні Магдалина, ні друга Марія не були здатні піднятися, щоб підійти до гробу. Тому ангел продовжував:

Ангел: Ідіть швидко і скажіть учням, особливо Петрові, що Господь воскрес.

Жінки, осяяні і пройняті цим надзвичайним світлом, далі дивилися на ангела, наче в захопленні, нездатні поворухнутися.

Ангел: Воскреслий Господь випередить учнів у Галилеї. Там Його побачать.

ВТЕЧА ВОЇНІВ ВІД ГРОБУ

Коли воїни оговталися від шоку, то відразу ж всі поспішно втекли. Аж коли пробігли більшу частину дороги, зупинилися.

Сторожі:

— Що це все мало означати? Цей страшний землетрус, блискавки? А тепер? Тихо, гарний сонячний ранок...!

— Не знаю, що це було, але я ще досі тремчу від страху.

— Ви також бачили того могутнього воїна, який зійшов із неба? Таке обличчя! Як блискавка! А одяг білий, як сніг. Я ніколи не бачив нічого подібного.

— Це він відвалив камінь від гробу.

— Я так злякався, що був наче не при собі. Але чув, як говорив, що той Ісус, якого ми розп'яли, воскрес із мертвих.

— Бачиш, я казав тобі, що навколо того Назарянина діються дивні речі. Тому нас тут поставили сторожити.

— Я радий, що взагалі лишився живий. Ідімо швидко звідси!

— Ти дійсно хочеш втекти, Августе? Але ж цього ми зробити не можемо, за це є великі покарання!

— То ти повертайся, а я краще дам себе вбити, ніж туди повернуся!

— Ми йдемо з тобою, Августе, хто знає, що тут ще може діятися!

Перелякані і збентежені, вони поспішали до міста. Ці римські легіонери воювали на різних фронтах світу, в Галлії, Британії, Германії, Азії. А тут... Який жах вони тепер мусили пережити, що він їх так здолав!

Вельми перелякані жінки наблизились до гробу і заглянули всередину. Тут їм прийшла думка, що хтось забрав мертве тіло. В такому переляку вони вибігли зі саду, а потім, задихавшись, на мить зупинилися.

Магдалина: Що це, власне, сталося?

Марія Клеопова: Це був ангел!

Магдалина: Ти чула, що він казав?

Марія Клеопова: Що Ісус воскрес!

Магдалина: Воскрес... Біжімо!

Марія Клеопова: Куди?

Магдалина: Та ж до учнів! Мусимо їм це зразу сказати!

Марія Клеопова: Магдалино, зачекай! Помаліше! Я не встигаю за тобою!

Магдалина: Маріє, я біжу! Мушу їм це сказати! Якогога швидше!

Обидві жінки побігли до апостолів, але іншою дорогою, ніж прийшли до гробу. Старша з них, Марія Клеопова, значно відставала від Марії Магдалини, аж поки та повністю не зникла з-перед її очей.

Коли воїни втікали, деякі з них в паніці забули біля гробу зброю. Залишився тільки Лонгін, який спостерігав за всім здалеку. Коли ангел Господній зник, і воїни, оговтавшись від шоку, втекли, він насмілився приступити аж до гробу. Камінь був відвалений. Лонгін заглянув всередину і побачив, що гріб порожній. Тоді, замислений, відійшов від гробу.

Лонгін: Я бачив, як тіло вклали до гробу, і як до входу привалили камінь. Тіло було в гробі! Потім, невдовзі після цього, ми натягнули навколо гробу мотузки і запечатали його, а з того моменту я звідсіля не відходив. Однак гріб порожній. Галилеєць дійсно воскрес із мертвих! Він дійсно Божий Син!

Тоді, для певності, він ще раз оглянув навколишню територію з трепетливою надією, що зустрине воскреслого,

але коли нічого такого не сталося, замислено вирушив до міста.

ПРИХІД ІНШИХ ЖІНОК ДО ГРОБУ

Тим часом до гробу наближалися й інші жінки, які несли пахучі масті. По дорозі з ними зустрілася Марія Магдалина. Вони вийшли до гробу пізніше – так, як домовилися вранці. Це була Соломія, Сузанна, Іванна та інші жінки, які до них ще приєдналися. Магдалина поспішно сказала їм:

Магдалина: Ангел відвалив камінь! Господь воскрес! Гріб порожній!

Жінки застигли з переляку, а Соломія вигукнула:

Соломія: Що ти кажеш, Магдалино?

Сузанна хотіла затримати Магдалину, бо та явно поспішала:

Сузанна: Як це, що гріб порожній?!

Але Магдалина вже бігла далі. Жінки залишилися стояти, як приголомшені. Не знали, що їм робити. Тут до них наблизилася Марія Клеопова, яка відстала від Магдалини. Соломія схвильовано схопила її за руку і вигукнула:

Соломія: Магдалина каже, що Господа нема в гробі.

Старшій жінці переймало подих, коли вона відповідала.

Марія Клеопова: Нема! Там лежать тільки полотна, в які обгорнули Господа.

Сузанна: А де Ісус? Хто Його взяв?

Марія Клеопова: Нам з'явився ангел і сказав: «Не бійтеся, я знаю, що Ісуса рози'ятого ви шукаєте. Нема Його тут, Він воскрес, як сказав. Ідіть швидко і скажіть Його учням, що Він воскрес!». (Мт. 28, 5-7)

Жінки здивовано дивилися одна на одну, а потім знову на Марію Клеопову. Іванна вигукнула:

Іванна: Але Магдалина нам цього не сказала.

Марія Клеопова: Магдалина була сама не своя з того, що ми не знайшли Господа в гробі, і через всі ці події навколо навіть не усвідомлювала, що саме сказав ангел. І не дивно, бо навіть сторожі від страху лежали на землі, як мертві. І я від цього всього була так перелякана, що й досі не можу опам'ятатися. Мені тільки постійно звучить у вухах: «Нема Його тут, Він воскрес, як сказав».

Жінки злякалися, але одночасно зраділи. Ще мить вагалися, чи мають іти до саду, і підбадьорювали одна одну. Соломія всіх переконувала:

Соломія: Ходімо і ми подивитися до гробу!

Сузанна: Почекаймо, поки Магдалина повернеться від апостолів!

МАГДАЛИНА СВДЧИТЬ АПОСТОЛАМ

Магдалина спершу прибігла до дому, де перебували Петро, Іван і Яків. Постукала у двері. Відкрив Іван. Магдалина вигукнула:

Магдалина: Гріб порожній! Ангел відвалив камінь і сказав: «Я знаю, що Ісуса рози'ятого ви шукаєте, але нема Його тут, Він воскрес! Гріб порожній! Але скажіть Його учням, особливо Петрові, що Він випередить вас у Галилеї. Там побачите Його, як Він сказав». (Мк. 16, 6-7)

Іван, не розуміючи, мовчав і дивився на неї.

Іван: Маріє, я не розумію.

Магдалина: Гріб порожній, камінь відвалений!

Марія Магдалина відчувала, що мусить сказати це й іншим апостолам, а тому побігла до дому, де вони переховувалися. З усіх сил почала стукати у замкнені двері, наробивши багато шуму. Вмить всі апостоли були на ногах. Матей з жахом вигукнув:

Матей: Вже прийшли по нас!

Симон Кананіт: Синедріон послав на нас сторожу!

Вартоломій: Я казав, що небезпечно тут залишатися. А ще й до того всі разом, як стадо овець. Їм навіть не треба було прикладати зусиль, щоб зловити нас. Будуть мати всіх нараз!

Тадей: Біжіть хтось подивитися з вікна, скільки їх є!

Яків Алфеїв: Можливо, вони вже оточили дім...

Филип вибіг на другий поверх до кімнати, вікна якої знаходилися над вхідними дверима. Він нахилився і побачив Магдалину, яка, задихана, гримала кулаками у двері.

Филип: Це Марія! Відкрийте їй!

Андрій: Але вона нас налякала!

Матей: Що це їй спало на думку – робити такий шум?!

Симон Кананіт: І так з самого ранку!

З таким невдоволенням апостоли відкривали двері. А Марія почала вигукувати, майже кричала з хвилювання:

Магдалина: Гріб порожній! Він воскрес! Біля гробу є ангел!.. Ангел з неба в сяючому вбранні... Він сказав, що Вчитель чекає вас у Галилеї!

Вартоломій: Вона, мабуть, зійшла з розуму...

Матей: Ні, можливо, їй щось здалося...

Магдалина: Я не зійшла з розуму! І мені нічого не здалося! Кажу вам, гріб порожній!

Яків Алфеїв: Гріб порожній?

Тадей: Вкрали тіло Вчителя! Навіть після смерті не залишать Його в спокої!

Андрій: Що з ним зробили?

Тадей: Швидше за все, кинули Його до спільного гробу разом зі злочинцями!

Филип: О, вже не боятися осквернитися дотиком до мертвого!

Матей: Та ні, для цього вони когось найняли!

Магдалина: Ні! Ви не зрозуміли мене! Він живе! Ангел сказав, що Ісус воскрес із мертвих!

Тадей: Зачекайте! Маріє, заспокойся, розкажи нам ще раз. Як це було?

Андрій: По порядку.

Магдалина: Я з Марією Клеоповою прийшли до гробу. Там була сторожа. Ми не знали, що робити. Раптом зійшов ангел з неба і сторожі впали на землю, як мертві. Але ангел сказав нам, що Вчитель воскрес і щоб ми сповістили це вам.

Матей: А ти впевнена, що це був ангел?

Магдалина побачила, що їй не вірять. Бурхливу надію в її серці знову змінив глибокий сум. Невіра є заразливою. Учні послали її відпочити. Але де там! Який відпочинок? Думки, як зграя переляканих птиць, кружляли в її голові: Учитель, хрест, гріб, ангел, воскресіння... Магдалина знову побігла до гробу. Коли вона була в апостолів і свідчила їм про воскресіння Господа, до гробу прийшли жінки з пахучими олійками. Вони вступили до саду, де був гріб, і здивовано розглядалися.

ПОЯВА ЖІНКАМ В ПОРОЖНЬОМУ ГРОБІ

Соломія: Що тут сталося? Погляньте, тут на землі є мечі, щити і копія, наче б у поспіху відкинені.

Сузанна: Це зброя римлян. Чи вони прийшли осквернити гріб? Їм не вистачило того, як вони зневажали Учителя, як Його мучили, а на кінець убили.

Соломія: Але чому залишили тут свою зброю?

Наїнська вдова: Можливо, їх послав синедріон... Звісно, вони не вважали тіло Вчителя гідним поховання і хотіли вкинути Його до спільного гробу, разом зі злочинцями...

Марта: Погляньте, тут є вогнище, а в ньому ще є тліючі жарини. Це означає, що вони були тут довше...

Магдалина повернулася від апостолів і бачить, що інші жінки боязливо стоять у саду перед гробом. Вони розглядаються і здивовано дивляться на відвалений камінь. Їх тримає там якийсь страх, що згодом тримав і апостола Івана, коли він не увійшов до гробу і чекав аж на Петра. Тоді деякі жінки разом з Магдалиною все ж наважились увійти до гробу.

Сузанна: Дійсно, тут є тільки полотно.

Соломія: Господа тут нема!

Іванна: Де Він може бути?

А як вони були безраді, ось стали біля них два юнаки в білих сяючих одягах. Жінки вельми налякалися і схилили обличчя до землі. Але вони їм сказали:

Юнак: Чому ви шукаєте живого між мертвими? Нема Його тут, Він воскрес!

Жінки чують: «Воскрес!», але не здатні це сприйняти. Тому юнак продовжує:

Юнак: Згадайте, як Він казав вам, коли ще був у Галилеї, що «Син Людський має бути виданий в руки грішників, бути розі'ятим і на третій день воскреснути». (Лк. 24, 4-7)

Тоді жінки згадали Ісусові слова.

Юнак: Ідіть, скажіть Його учням, а особливо Петрові, що Він випередить вас у Галилеї; там Його побачите, як Він сказав вам.

Ще раз поглянувши на порожні полотна, жінки вийшли з гробу, тремтячи, вагаючись, але з радістю. Їх сповнила велика радість, але водночас і великий страх. Щомиті

вони зупинялися і оглядалися, чи не побачать десь Господа. На деяких напав такий жах і трепет, що вони втекли і нікому нічого не сказали, бо боялися. Інші залишилися недалеко від гробу і ще говорили між собою про те, що їм сказали ті юнаки в сяючій одежі.

Іванна: Так, Господь дійсно провіщав, що воскресне. Пригадуєте?

Соломія: Так, це було ще в Галилеї.

Марія Клеопова: І ці Його слова збулися, як і всі інші. Господь дійсно воскрес.

Сузанна: Підімо звістити це апостолам, як нам наказав юнак в сяючій одежі.

Це були Марія Магдалина, Іванна, Марія Клеопова та ще інші – всі вони пішли звістити це апостолам.

ЖІНКИ СВДЧАТЬ АПОСТОЛАМ ПРО ПОЯВУ ЮНАКІВ

Не минуло багато часу, коли знову було чути стукіт у двері дому, де зібрались апостоли. Яків з Андрієм несміливо відкрили і побачили Марію Клеопову, Іванну, Соломію, Сузанну і Магдалину. Коли відчинили, жінки одна за другою свідчили про те, що пережили. Андрій з Яковом запитливо глянули один на одного, а потім Яків, вагаючись, сказав:

Яків Заведеїв: Отож, як все було? Говоріть по порядку!

Андрій: Магдалина вже дещо нам сказала.

Яків Заведеїв: Вона вже тут вдруге.

Андрій: Мабуть, скажете щось нове?

Іванна: Ми бачили двох юнаків у білих одежах. Вони сказали, що Ісус воскрес, що Він живий!

Яків Заведеїв: Магдалина стверджувала, що гріб пустий...

Марія Клеопова: Так, гріб порожній. Ангел сказав, що Ісус воскрес, і що з'явиться вам у Галилеї...

Іванна: Один з юнаків в білих одежах питав нас, чому ми шукаємо живого між померлими. І додав: «Він воскрес, як сказав!».

Андрій з Яковом безпорадно стояли біля дверей і не знали, що з цим усім робити. Тим часом підійшли інші учні. Вони були схвильовані від того, що почули.

Андрій: Почекайте, заспокойтеся.

Іванна: Ми бачили двох юнаків. Один з них говорив до нас, запевняючи, що Ісус живий!

Марія Клеопова: Я бачила одного ангела. Він сидів на відваленому камені.

Матей: Отож, один чи два?

Марія Клеопова: Спершу прийшла я з Магдалиною. Тоді, як блискавка, зійшов ангел, який відвалив камінь від гробу і сказав нам: «Я знаю, що ви шукаєте Ісуса рози'ятого. Нема Його тут, Він воскрес!». Про це вам вже розповіла Магдалина.

Матей: А що це за два юнаки?

Марія Клеопова терпеливо продовжувала пояснювати.

Марія Клеопова: Їх ми побачили пізніше. Тим часом інші жінки прийшли до гробу і я повернулася з ними. Згодом прийшла і Магдалина. Деякі з нас увійшли до гробу.

Матей: І що ви там побачили?

Сузанна: Тіла Ісуса там не було.

Матей: І що було далі?

Магдалина: Нам з'явилися два юнаки в білих одежах, в надзвичайному світлі. Їх оточувало таке сяйво, що виглядало, ніби вони воскресли.

Матей: Скільки, власне, їх там було?

Соломія: Було два, але говорив тільки один. Тому жінки, які не увійшли до гробу, зрозуміли, що в гробі був він один.

Матей: І що він сказав вам?

Соломія: Спершу повторив те, що вже сказав ангел, який відвалив камінь.

Матей: А що потім?

Соломія: Вказав на порожнє місце, де перед тим лежало тіло Господа, і промовив: «Ось місце, де ви Його поклали. Але йдіть, скажіть Його учням, а особливо Петрові, що Він випередить вас у Галилеї; там його побачите, як Він сказав вам».

Матей задумався і запитав:

Матей: Ви відразу прийшли сюди?

Іванна: Так, але не всі. Деякі з нас втекли від гробу, бо на них напав страх і трепет, так що напевно бояться про це говорити.

Матей: А ще щось ці юнаки вам казали?

Сузанна: Коли промовили: «Нема Його тут, Він воскрес!», то потім додали: «Згадайте, як Він казав вам, коли ще був у Галилеї, що Син Людський має бути виданий в руки грішникам, бути рози'ятим і на третій день воскреснути». (Лк 24, 6-7)

Матей: Добре, вже ідіть. Тепер мусимо спокійно обдумати те, що ви нам сказали.

Коли апостоли залишилися самі, Матей промовив:

Матей: Але що, коли жінки кажуть правду? Адже Учитель не раз казав, що Його уб'ють і що на третій день Він воскресне.

Вартоломій: Так, воскресне! Воскресне, але не раніше, ніж інші мертві.

Филип: Воскресне, коли прийде установити своє Царство тут, на землі!

Симон Кананіт: Стільки жахливих речей ще має відбутися перед Його приходом!

Яків Алфеїв: Тепер... це ще зарано...

Жінки пішли зажурені, що учні їм не повірили. Вони попрямували до дому, де ночували. Однак на півдорозі зупинилися, домовляючись:

Іванна: Що тепер?

Соломія: Повернімося до гробу і переконаймося, що це не був обман.

Марія Клеопова: Ми мали їх переконати, щоб вони йшли з нами.

Іванна: Отож, ходімо до гробу. Може, в гробі ще будуть ті юнаки і скажуть нам, що маємо робити.

Жінки ще деякий час домовлялися, але Магдалина вже не чекала і знову поспішним кроком попрямувала до гробу. Тим часом туди вже прийшли Петро та Іван.

ПЕТРО ТА ІВАН БІЛЯ ГРОБУ

В п'ятницю всі людські надії апостолів розбилися в крах. Були прибиті смутком від раптового ув'язнення і розп'яття Ісуса. Так болісно втратили свого Господа!

Переховувалися, боячись, що буде далі. Однак рановранці, в неділю, першого дня в тижні, їх сколихнула наступна приголомшуюча новина: гріб порожній!

Після того, як вранці Марія Магдалина повідомила їх, що Господа взяли з гробу і не знає, куди Його поклали, Петро сказав до Івана:

Петро: Мусимо йти до гробу.

Іван: Це небезпечно.

Петро: Я мушу йти!

Іван: Я йду з тобою. Ти правий, найкраще, коли ми самі з'ясуємо, як воно насправді є. В тому, про що говорила Магдалина, є кілька суперечностей.

Петро: Може це не суперечності, а тільки це все разом змішалось. Отож не знаємо, якою насправді є дійсність.

Іван: Вона казала, що бачила ангела, і що камінь відвалений від гробу. І що, мовляв, там сторожили римські вояки, які потім втекли.

Петро: Вона також сказала, що Господа хтось вкрав.

Іван: Але з іншого боку стверджувала, що ангел сказав їй і Марії Клеоповій, що Господь воскрес.

Петро: Цей ангел також сказав: *«Ідуть швидко і скажіть це Його учням, хай ідуть в Галилею і там Його побачать»*.

Іван: Так, вона це сказала. І ще ангел додав: *«Скажи це особливо Петрові»*.

Петро: Це мене бентежить. Чи ж ангел не знає, що два дні тому я відрікся свого Господа?

Іван: Але Петре, чи ж він також не знає, що ти за це жалів, і що з того часу виплакав ріки сліз?

Петро: Є над чим плакати. Але не розумію, чому ангел сказав, що ми повинні йти в Галилею?

Іван: Може це зрозуміємо пізніше. Тепер головне, щоб ми якнайшвидше з'ясували, як воно є насправді.

Петро: Ідімо!

Обоє побігли, тут і там натикаючись на людей, які не встигали вчасно дати їм дорогу. Тому час від часу за ними долинали гнівливі викрики. Але вони на це не зважали. Пробігли кілька вулиць і незабаром вже були біля гробу. Іван, тому що був молодший, прибіг до гробу першим, але всередину не ввійшов, тільки нахилився біля входу і побачив лляні полотна. Він відразу ж повірив. Тоді прибіг Петро. Обережно ввійшов до гробу. А за ним Іван. У Петра почало сильно битися серце, тіла Ісуса там дійсно не було.

Петро: Тут немає жодних слідів насильства, що хтось би вкрав тіло Учителя.

Іван: Вийдім назовні і огляньмо, як все виглядає навколо.

Збентежені, вони вийшли з гробу.

Петро: Чи ти помітив? Цей важкий камінь не є відвалений, але наче б хтось підняв його в повітря, а потім відкинув десь за три кроки від гробу.

Іван: Ти правий. Це дивно: на землі є сліди від чобіт воїнів і потоптана трава, але між гробом і каменем немає ніякого знаку, який би там залишився, якщо б хтось відкочував такий тягар!

Петро: Дивись! Там над входом висить ще частина печатки.

Іван: Ага...

Петро: Я дивився, що і при вході також нема ніяких ознак, щоб хтось, можливо, намагався відвалити камінь залізним ломом. А там є загаслий вогонь. Римські воїни тут залишили деякі речі...

Іван: Як могли накласти свої печаті, стерегти гріб, а потім втекти зі сторожі?

Петро: Не знаю... Підімо ще раз подивитися до гробу. Мені приходить думка, чи не міг хтось забрати, наприклад, римські воїни...

Іван: Але чому б стерегли гріб, якщо б самі хотіли викрасти тіло? Вони навіть наклали на гріб печать.

Петро: Це правда, чому б викрадали тіло, і для кого? Для Пилата? Для первосвященника? Або перенесли б його до невідомого гробу?

Іван: Однак саме цього юдеї боялися. Самі б таким чином дали причину думати, що Ісус воскрес.

Петро: А Пилат?

Іван: В цьому він би їм ніколи не допомагав. Крім того, римляни шанують гроби. Їм заборонено переносити померлих.

Петро: Однозначно, що ні юдеї, ні римляни не могли його викрасти. А тим більше, Йосиф з Ариматеї. Це те саме, наче б хтось підозрював нас. Тим більше, що гріб охоронявся.

Іван: Отож не можна говорити про якесь викрадення.

Петро: Чому Пилат наказав стерегти гріб?

Іван: Його про це мусили попросити первосвященики.

Петро: То хочеш сказати, що вони припускали, що Він воскресне?

Іван: Очевидно, припускали і таку можливість.

Петро: Не можу повірити, що вони сприймали серйозно слова Господа про те, що на третій день Він воскресне.

Іван: Виглядає, сприймали всерйоз.

Петро: Ми – я маю на увазі нас всіх, розуміли ці слова тільки символічно, не реально, невже первосвященики сприймали це всерйоз?

Іван: Ну, але іншої причини тут нема. Якщо там була сторожа – а в цьому не можемо сумніватися, то вона повинна була забезпечити, щоб ніхто не вкрав з гробу тіло Ісуса.

Петро: Вони навіть поставили там свої римські печатки, але...

Іван: В цьому випадку сторожі мусили спершу відвалити камінь і переконатися, що мертве тіло Ісуса є в гробі.

Петро: Це зрозуміло, адже вони б не давали печать на гріб, де вже немає мертвого тіла, яке вони мають сторожити.

Іван: В цьому випадку відпадає припущення, що хтось міг вкрасти Ісусове тіло в період від похорону аж до часу, коли прийшла римська сторожа.

Петро: Так, це припущення відпадає. А що тепер? Яке рішення?

Іван: Тут є одне рішення... Але спершу ще раз огляньмо гріб.

Петро: Так, огляньмо гріб докладніше.

Іван: Я ще хотів тобі щось сказати відносно похорону.

Петро: Кажі.

Іван: Йосиф з Ариматеї просив у Пилата дозволу на похорон. Купив і полотна. Тим часом Никодим приніс близько 100 лір мірри, змішаної з алое. Ми обгорнули Ісусове тіло в лляні полотна з тими пахощами. А тепер полотна є на тому місці і загорнуті так, як ми з Йосифом і Никодимом їх залишили.

Петро: Це дивно.

Іван: Поглянь, тут є поперечні стрічки, якими ми на кінець зав'язали велике полотно з пахучими мастями, коли з поспіхом ним обгорнули Ісусове тіло.

Петро: Не розумію – як стрічки могли залишитися зав'язаними? Ніхто їх не розв'язав, а тіла тут нема.

Обидва апостоли хвилю стояли і здивовано дивилися один на одного.

Іван: Де мертве тіло, коли ні полотен, ні стрічок, якими воно було обв'язано, ніхто навіть не доторкнувся?

Петро: Виглядає, ніби тіло перемінилося в повітря і випарувалося з полотна.

Іван: Але ж полотно було і знизу, всередині цих полотняних стрічок. Хто міг так витягнути тіло, щоб при цьому навіть не торкнутися поперечних стрічок?

Петро: Ну так, воно тут гарно завернуте! Хто міг це зробити в такому тісному гробі?

Іван: Злодій не мав би ані достатньо часу, ані терпеливості, щоб вийняти тіло і залишити зв'язаними стрічки. І взагалі – йому б це навіть не вдалося зробити: або мусив їх розв'язати, або відніс би їх разом з тілом.

Петро: А хто б відносив мертве тіло без жодного полотна, яке його закривало?

Іван: В гробі все є в такому порядку, що крадіжка абсолютно виключена.

Петро: Маєш рацію. Я вже нічого не розумію – ані з тим каменем біля гробу, ані з печатями, ані з полотнами, ані з тими воїнами.

Іван: Єдине реальне рішення, яке я бачу, – це те, що Господь дійсно воскрес. Його кілька кратні провіщення про Його воскресіння були не символічними, але реальними!

Петро сумно і в недорозумінні похитав головою.

Петро: Ходімо додому.

Іван: Магдалина стоїть перед гробом. Напевно чекає, що ми дамо їй якусь відповідь.

Петро: Яку? Я почуваю себе так, наче хтось вдарив мене палицею по голові. Ідімо вже додому.

Марія Магдалина допитливо поглянула на Петра та Івана, які виходили з гробу. Але Петро опустив очі, ніби її

не бачив. Іван, хоча й повірив, сам без Петра не хотів нічого говорити. Тиха радість залишилася в його серці. Вони мовчки поверталися назад. Петро ішов повільно, наче б неочікуване відкриття повністю його паралізувало. З одного питання виникли тисячі нових. Надія перепліталася в ньому зі смутком і болем. Так вони прийшли додому. Петро знову усамітнився. Іван вже в дверях зустрівся, зі своїм братом Яковом, який тим часом відвідав інших апостолів, щоб довідатись, що нового.

Яків Заведеїв: Де ви були, Іване? Тепер мусимо бути особливо обережні. Нас точно хочуть вислідити. Я говорив з братами. Краще не виходити з дому, а при потребі – хіба вночі.

Іван: Ми були біля гробу.

Яків Заведеїв: Біля гробу? А чому? Це небезпечно! Надіюся, ви не повірили цим жіночим вигадкам?

Іван: Ми хотіли переконатися самі! Якове, гріб дійсно порожній! Там залишилися тільки полотна...

Яків Заведеїв: Іване, не будь наївним! Адже це ще не доказ, що Учитель воскрес. Це можуть бути наступні інтриги фарисеїв. Наприклад, що тіло хтось вкрав.

Іван: Хто б вкрав мертво тіло, а до того ж наге, без полотен?

Яків Заведеїв: Це могло бути тільки для обману...

Іван: Якове, але ці полотна не були розкидані, і взагалі – навіть не були розв'язані! Навпаки, вони затверділи від мирри та алое, і хоча опустилися, далі зберегли обриси тіла. Як можна було б вкрати тіло, не розмотавши полотна?

Яків Заведеїв: Але ніхто не бачив Його живого. Я ж не могу вірити здогадам.

Іван: Але і жінки...

Яків Заведеїв: Ти ж напевно не хочеш й інших запевняти в тому, що Він воскрес, бо жінки щось сказали? Хто тобі повірить? Адже тебе висміють! Іване, не роби собі марних надій, і раджу тобі – не роби їх і іншим. Не ятри рани, які і так сильно печуть.

Сказавши це Яків, повернувся до апостолів в дім Марка, щоб розповісти їм, що Петро і його брат були біля гробу. Іван замовк, але вогонь віри, що розгорівся в його серці там,

біля гробу, вже ніщо не могло загасити. Він повірив слову Ісуса, яким Він вже наперед засвідчив, що на третій день воскресне.

Іван: Петре, ходімо за Яковом до братів. Треба їм про це сказати, вони напевно хочуть знати, що ми бачили біля гробу.

ПЕТРО ТА ІВАН СЕРЕД АПОСТОЛІВ

Коли Петро та Іван увійшли, апостоли оточили їх в напруженому очікуванні. Але Петро й надалі був мовчазний і глибоко задуманий. Іван виглядав спокійно, поважав, що Петро є старший і призначений Господом, а тому чекав, що скаже Петро. Але апостоли вже не могли чекати довше – хотіли знати, наскільки правдою є те, що сказала Магдалина. Андрій від імені всіх запитав:

Андрій: Як там біля гробу?

Петро: Він порожній. Всередині є тільки лляні полотна. А хустина, яка була на голові Ісуса, окремо згорнена на іншому місці.

Филип гарячково вистрибнув з місця.

Филип: Що? Гріб дійсно порожній?

Вартоломій: Чи хтось міг звідти викрасти тіло Господа?

Яків Алфеїв: Що це має означати?

Матей: Значить, Магдалина бачила добре.

Іван: Так, Магдалина бачила добре, і думаю, що правдою є й те, що вона сказала – те, що їй сказав ангел – що Христос воскрес!

Филип: Чи не може це бути плодом жіночої фантазії і чутливості?

Іван вже не відповідав. Всі замовкли.

Ісус з'являється МАГДАЛИНІ

Поки Петро з Іваном оглядали гріб, Магдалина клячала біля його входу і знову піддалася смутку. Обидва апостоли ще оглянули сад в надії побачити щось, що допоможе їм зрозуміти, що власне трапилось. Коли на кінець вони відійшли, Магдалина знову заглянула до гробу. Її навіть не здивувало те, що в ньому було цілком ясно. Вона добре бачила кам'яну

лаву, на яку в п'ятницю ввечері поклали загорнене тіло Спасителя. Тепер вона була порожня. Господа тут нема. Ця думка її повністю засмутила. Тому її навіть не вразило, що в гробі побачила двох ангелів. Вони були одягнені в білу одяжку. Один сидів при голові, а інший при ногах, де перед тим лежало Ісусове тіло. Хвилю вона мовчки дивилась на таємничу появу, але думка про втрату Ісуса заглушувала все. Мертвий Ісус мав для неї більше значення, ніж живий ангел. Вже хотіла обернутися, аж тут почула питання Ангелів:

Ангел: Жінко, чому плачеш?

Навіть це питання не відволікло Марію від її думок. Вона повністю віддалась болю за втраченим тілом Ісуса. Тому відповіла:

Магдалина: Взяли мого Господа, і не знаю, куди Його поклали.

Тоді повернулася. Чи почула за собою кроки? Чи помітила тінь, яка промайнула по скалі? Або, може, в гробі раптом потемніло? Або, можливо, ангели з пошаною поглянули на когось, хто саме наближався, і кого Марія ще не бачила?

Марія оглянулася і побачила перед собою чоловіка, якого не впізнала. Причиною не були сльози, які закривали їй зір, ані незвичайна одяжка, в якій з'явився Спаситель. Головна причина полягала в тому, що Магдалина зовсім не сподівалася, що Він воскресне. Тому їй навіть на гадку не прийшло, що незнайомцем міг бути сам Ісус. Думала, що перед нею, можливо, садівник. Цей незнайомиць, як вона гадала, на мить поглянув на плачущу Магдалину, а потім запитав:

Ісус: Жінко, чому плачеш? Кого шукаєш?

Це неочікуване зацікавлення додало їй відваги. Вона молитовно склала руки і шанобливо промовила:

Магдалина: Пане, якщо ти взяв Його, то скажи, де ти Його поклав, і я заберу Його.

Цей нібито садівник не відповів. Мабуть, тільки заперечно похитав головою, можливо, тільки усміхнувся, і Його ласкавий погляд спочив на Марії. Магдалина зрозуміла, що нічого не довідається від нього про мертве тіло любого Вчителя, а тому незнайомиць перестав її цікавити. Знову згадала про ангелів – напевно, з ними їй більше пощастить. Прохаль-

но глянула на них, але вже наближалось визволення її з душевних мук. Як тільки повернулася, почула за собою голос:

Ісус: Маріє.

Це єдине слово пронизало її з голови до п'ят! Адже так її називав Спаситель! Вона швидко повернулася – дійсно, це був Він! В той момент її огорнула безмежна радість. Вона забула про все і вигукнула:

Магдалина: Раввуні! Учителю!

Ісус: Не торкайся Мене, бо Я ще не зійшов до Отця... Але йди і скажи Моїм братам: Я йду до Отця Мого і Отця вашого, і до Бога Мого й Бога вашого.

Ісус промовив і зник. Ще довго Магдалина залишалася клячати на тому місці. Не бачила вже нікого. Зате її душа була сповнена святим щастям. Відразу ж вирішила, що принесе радісну звістку апостолам. Коли побігла, зустріла по дорозі жінок. Зі захопленням вигукнула:

Магдалина: Я бачила Господа!

Але не зупинялася. Тепер мала перед собою одне завдання: іти до апостолів. Деякі жінки, не чекаючи, пішли, звіщати цю новину іншим. Інші хотіли дізнатись про це докладніше, а тому чекали, поки Магдалина повернеться від апостолів.

МАГДАЛИНА СВДЧИТЬ АПОСТОЛАМ: «Я БАЧИЛА ГОСПОДА!»

Коли Петро з Іваном повернулися до інших апостолів і розповіли їм шокуюче свідощтво, що грїб дійсно порожній, це був для них перший промінь радості, що просвітив темряву, в якій вони досі перебували. Але до повного світла було ще надто далеко. Христового мертвого тіла вони не знайшли, але водночас не могло бути й мови про його насильне викрадення. Питання, що трапилось з мертвим тілом, досі не було для них достовірно вирішено. Коли апостоли роздумували над цим, раптом відкрилися двері і Марія Магдалина, навіть не привітавшись, зразу в дверях вигукнула:

Магдалина: Я бачила Господа!

Її очі горіли святим вогнем, а обличчя палало захопленням. Але апостоли своїми співчутливими поглядами і же-

стами виявляли одну думку: «Бідна..., збожеволіла». Магдалина не переконала їх. Вони не були здатні прийняти цю славну новину, що Господь справді живий.

Ісус з'являється жінкам

Марія Магдалина побігла назад до гробу. Там вже знову були всі жінки. Цілу дорогу говорили про появу ангела, юнаків... Коли увійшли до саду, знайшли все, як перед тим. Камінь був відвалений від гробу. Гріб був порожній – там залишилися тільки полотна. Від ангелів і цих таємних юнаків не було ані сліду. Тільки загасле вогнище, римська зброя і плащі, розкидані по землі, були нікими свідками того, що тут щось відбувалося. Жінки побачили, що надходить Магдалина, а Соломія запитала її:

Соломія: Чи ти втішила апостолів радісною новиною? Магдалина заперечливо похитала головою:

Магдалина: Ні, вони не вірять мені.

Вероніка, яка стояла поблизу, здивовано запитала:

Вероніка: Не вірять, що Учитель дійсно воскрес?

Магдалина: Ні, не вірять!

Тим часом до жінок, які розмовляли, підійшла Марта, друга сестра Лазаря. Соломія одразу ж її запитала:

Соломія: Що скажеш на це, Марто?

Марта: Згадую, що після смерті Лазаря, коли я зі сльозами вибігла назустріч Вчителю, Він сказав мені слова, яких я тоді зовсім не розуміла. Він промовив: «Я Воскресіння і Життя». Але тепер, здається, починаю це трохи розуміти. Якщо Учитель є Воскресінням – то має владу воскресити не тільки інших, але, без сумніву, має владу взяти назад і своє власне життя.

Соломія: Кажеш правду. Я чула, як одного разу Учитель говорив про те, що Він є Добрий Пастир, і що Добрий Пастир кладе життя за овець. Він говорив ще більше, шкода, що я цього всього вже не пам'ятаю. Але останні слова я запам'ятала, бо юдеї, які їх слухали, були цим дуже обурені. Вони кричали, що Він зійшов з розуму і навіть назвали Його одержимим... І це тільки задля тих Його слів, що Він віддає своє життя, щоб прийняти його знову, і що ніхто його в Нью-го не бере, але Він дає його сам від себе. А потім додав: «Я маю

владу віддати своє життя і маю владу назад його забрати. Цю заповідь Я прийняв від свого Отця». (Ів. 10, 18)

Марта: Дійсно, все узгоджується. Аж тепер, коли, оглядаючись назад, дивлюся на все, що сталося, починаю розуміти багато Його слів, які досі були для мене таїнством.

Вероніка: Коли Господь говорив про свою смерть (а це було не раз), то говорив про це і перед нами. Ох, тоді ми всі завмерли і ніхто не наважився підвести очей. Такі слова слухати дуже важко. Але прийшов час і вони наповнилися.

Марта: Дійсно, Ісус був виданий нашими старшими в руки поган, а вони Його вбили. Тобто, якщо здійснилося перше, то мусить здійснитися і те друге, що Він сказав: «На третій день воскресну».

Магдалина: Вже здійснилося! Учитель воскрес!

Соломія: І я вірю! Він живий!

Марта: Я хотіла б Його побачити...

Вероніка: Я хотіла б доторкнутися хоча б краю Його одяжі – так, як тоді, щоб могли всім підтвердити, що це Він!

Сузанна: Ходімо, повернімося в місто. Мусимо про це все розповісти, найперше Його Матері!

Соломія: Добре, ходімо!

Марія Клеопова: Отож, повертаймося.

Жінки вирушили в дорогу. Кожна роздумувала над тим, що вони сьогодні бачили і чули. Але як тільки вийшли з саду, раптом почули такий знайомий голос:

Ісус: Радуйтеся!

Соломія: Хто це? Адже дорога перед нами була порожня. Аж раптом...?! Це неймовірно...!!!

Жінки від здивування були самі не свої.

Марія Магдалина: Це Господь!

З тією ж ласкавою усмішкою, як і перед тим, Ісус повторив:

Ісус: Радуйтеся! Я був мертвий, і ось – Я живий на віки вічні.

Аж тепер жінки, отямившись від зворушення, кинулись Йому до ніг, обіймали їх і кланялися Йому.

Жінки (Магдалина, Соломія, Марта, Сузанна, Вероніка, Марія Клеопова, Іванна): Учителю! Раввуні! Господи! Ти

живий! Це Ти! Ти тут! Яка радість! Яке щастя! Це дійсно Ти! Мій Боже!

Ісус: Не бійтеся! Йдіть до моїх братів та скажіть їм, щоб ішли до Галилеї – там Мене побачать.

Жінки: Так. Підемо і розповімо їм про це. Господи, залишися з нами! Не відходь!

Ісус: Благословляю вас!

Тоді Ісус підніс руку для благословення, і так, як несподівано з'явився, так раптово і зник з їхніх очей. Жінки не могли прийти до тями. Учитель живий! Вони бачили Його, торкалися Його проколених ніг, бачили благословляючу правицю Вчителя, на якій була відкрита рана, яка вже не кривавила, але навпаки – сяяла яскравим світлом. Ці промені, як цілющий бальзам, проникали до їхніх душ і тіл. Болю, смутку і втоми наче й не було. Жінки, як на крилах, бігли сповістити учням цю найрадіснішу новину: Господь дійсно воскрес! Поспішіть, побачите Його в Галилеї.

ЖІНКИ СВДЧАТЬ АПОСТОЛАМ ПРО ВОСКРЕСІННЯ ІСУСА

Задихані і сяючі від щастя жінки прибігли до апостолів. Апостоли їм відчинили, чекаючи, які новини вони несуть. Жінки з радості були настільки схвильовані, що говорили одна поперед одною.

Іванна: Ми бачили Господа! Ми бачили Його!

Соломія: Він не мертвий, Він живий! Ми бачили Його, як тепер вас!

Марія Клеопова: Він говорив з нами! І послав нас до вас: Він хоче з вами зустрітись!

Соломія: Ми поверталися тією довшою дорогою, аж раптом...

Сузанна: Тут нам з'явився сам Господь і сказав: «Радуйтеся!».

Марія Клеопова: Ми підійшли до Нього, обіймали Його ноги. Ми торкалися Його! Його живого!

Соломія: Його тіло, яке перед тим було повне ран, тепер було таке прекрасне, чисте, без сліду жахливих мук! Тільки на руках і ногах сяяли великі рани від цвяхів, і здавалося, наче б із них виходило яскраве, зігріваюче світло.

Сузанна: Цю радість неможливо висловити! А при тому такий святий страх!

Марія Клеопова: Ісус сказав нам: «Не бійтеся! Йдіть до моїх братів та скажіть їм, щоб ішли до Галилеї, – там мене побачать».

Жінки не могли зупинитися у своєму щасливому захопленні. Знову і знову розповідали, що бачили воскреслого Господа, цілували Його ноги. Але і їх слова не переконали апостолів. Однак їхні розповіді не були даремними. В душах апостолів, які боялися бути легковажними, щоб не піддатися черговому болючому розчаруванню, поступово прояснювалося. Петра, якого вже раніше глибоко зворушила згадка про нього, тепер ще, як й інших апостолів, радісно здивувало, що Ісус досі називає їх братами. Крига була зламана. Термрява розходилась. Учні поступово зивкали до пасхального таїнства. Вони не були легковірні, а тому це тривало так довго, доки вони не дійшли до дитячої віри.

СВІДОЦТВО СТОРОЖІ

Перелякані воїни, які зранку втекли від гробу, прибігли у преторію. По дорозі і в преторії свідчили про жах, який вони пережили, і було видно, що вони все ще повні страху.

Коли увійшов воєначальник, перелякані воїни, ще повні страху, який пережили і який їх досі не залишив, один поперед другого почали безладно розповідати йому про свої жахливі враження.

Сторожі:

– Те, що ми живі, – це чудо!

– Ми всі впали на землю, як мертві!

Командир Олександр: Що сталося?

Переляк воїнів вплинув і на воєначальника.

Сторожі:

– Той світлосяйний муж був як велетенський воїн! Дивлячись на нього, нас проймав такий жах!!!

– І з цього жаху ми навіть залишили там зброю.

Олександр: Зачекайте тут! Лонгіне, ходи зі мною до Пилата, поясниш усе.

Вони швидко пішли до Пилата.

Олександр: Правителю! Сталася надзвичайна річ, яка змусила всіх воїнів покинути варту. Але за покинення варту існують найважчі карі.

Пилат: Що сталося? Говори, Лонгіне!

Лонгін: Наші воїни хоробрі, на багатьох фронтах були готові віддати життя, але це щось інше.

Лонгін замовк і по його обличчі було видно, що він знову пригадав собі цей надзвичайний момент. Пилат бачив по ньому, що він говорить правду.

Пилат: Продовжуй, Лонгіне!

Лонгін: Так, володарю, це було щось, чого ані я, ані жоден із нас ніколи не пережив. Земля почала трястися....

Пилат: А далі?

Лонгін: Раптом, наче б вдарила сильна блискавка, яка перемінилася в особливе світло...

Пилат: А що далі?

Лонгін: У світлі з'явилася неземна істота, від вигляду якої нам застигла кров у жилах. Воїни впали на землю, як мертві. Деякі, мабуть, втратили свідомість. Та істота промовила до жінок, які туди прийшли...

Пилат: А ти чув, що вона сказала?

Лонгін: «Не бійтеся, я знаю, що ви шукаєте Ісуса розп'ятого. Нема Його тут, Він воскрес, як сказав».

Пилат: А що було далі?

Лонгін: Поява зникла, все повітря було сповнене надзвичайним страхом.

Пилат: А воїни?

Лонгін: Коли вони прийшли до тями, то з жахом розбіглися, залишивши там і зброю.

Пилат: А що з мертвим тілом?

Лонгін: Коли все закінчилося, я прийшов до гробу. Жінки вже відбігли. Я спробував докладно з'ясувати, що насправді сталося.

Пилат: А що сталося з каменем? Що з печатями?

Лонгін: Камінь лежить приблизно за три метри від гробу. Його мусила відкинути величезна сила. Шнури і частина печаті ще висять над гробом.

Пилат: А що в гробі?

Лонгін: Я заглянув до гробу.

Пилат: І що ти там бачив?

Лонгін: Мертвого тіла там не було, але полотна, в які воно було загорнене, залишилися там недоторканими.

Пилат: Як це можливо?

Лонгін: Не знаю, але це виглядає так, ніби тіло пройшло крізь них, наче повітря, і зникло.

Пилат: Лонгіне, можеш іти.

Лонгін відійшов, а Пилат радився з воєначальником.

Пилат: Олександр, що будемо робити?

Олександр: Нічого мудрого мені не приходить на думку. Карати сторожів?

Пилат: Питаю тебе не про це. В даному випадку це не береться під увагу. Маю на увазі, що скажемо первосвященникам.

Олександр: Первосвященникам?.. Напевно..., напевно, наймудріше буде, коли воїни підуть туди самі, і скажуть їм, чому перервали сторожу.

Пилат: Думаю, що це, мабуть, найкраще рішення. Поклич Лонгіна і накажи, щоб послав деяких зі сторожів до первосвящеників.

Олександр: Слухаюсь!

Воїни у синедріоні

Коли воїни прийшли до синедріону, Каяфа, щоб уникнути скандалу, наказав пустити їх на подвір'я, бо під впливом сильного переляку вони всі голосно вигукували.

Сторожі: Він воскрес! Ісус із Назарету воскрес із мертвих! Він воскрес!

Каяфа: Чому так кричите!? Не кричіть так! Тихіше, інакше сюди збіжиться весь Єрусалим!

Сторожі:

— Ваше первосвященство! Гріб порожній! Він воскрес! Сталося те, про що ви говорили...

— Про це звістив сяючий ангел, який зійшов з неба, як удар блискавки під час грози.

— Людина могла би вмерти від жаху тільки з погляду на його величність! Він був як воїн, готовий до бою!

— Сам відвалив камінь від гробу. Відвалив цей величезний камінь, який перед тим чотири чоловіки ледь зрушили.

— Відкинув його самим лише дотиком, ніби це була пір'їна.

— Ми не спали, ваша превелебносте, ані не пили. Говоримо про те, що бачили на власні очі!

Каяфа: Зачекайте, зберігайте спокій, все буде добре. Добре, що кажете це найперше мені. Я зараз до вас повернуся.

Первосвященики та старші одразу ж зібралися на раду, щоб домовитись, що робити, як приховати таке явне чудо, яке не могло залишитися в таємниці.

Анна: Каяфо, ми безумовно мусимо якось втрутитися! Це не можемо так залишити!

Каяфа: Саме цього я й боявся, що станеться щось подібне!

Анна: Тому ми й поставили там сторожу, щоб запобігти поширенню чуток, що він на третій день воскрес! А тепер ще й самі воїни свідчать про це! Ще цього нам бракувало! Бачили, які вони перелякані? Найбільше про це розголосять вони!

Анна нервово гладив бороду і гарячково роздумував, що з цим усім робити. Один із присутніх фарисеїв ще збільшив його неспокій, коли додав:

Фарисей: Їх свідченню всі повірять!

Каяфа: Це не якісь чутливі жінки, це зрілі чоловіки – тим більше, воїни, а все ж вони перелякані на смерть. Вже й тепер багато людей від них про це дізнались.

Анна: Це не можемо так залишити! Ми повинні змусити їх замовчати!!! Мусимо приховати Ісусове воскресіння! В жодному випадку ніхто не сміє про це довідатися! Це був би кінець!

Тоді старший віком Анна різко вдарив по столі. Присутні здригнулися. Напруження дедалі більше зростало. Раптом пролунав ще один улесливий голос одного з фарисеїв:

Фарисей: Але як це зробити?

Каяфа: Дамо їм гроші... Багато грошей. Не будемо економити! Це важлива річ! Не можемо допустити, щоб ця новина вийшла на світло. Хай замість цього розголошують, наприклад, це: «Вночі прийшли його учні і викрали його, коли ми спали».

Анна: Ти мудрий, Каяфо. Тільки якщо не будуть боятися, що на це скаже Пилат. Ти ж знаєш, що сторожі заборонено спати на варті.

Каяфа: То погрозимо їм, що якщо на це не погодяться, то скажемо володарю, що вони втекли з варті, і будемо їх за це притягувати до відповідальності. Адже за це існують суворі покарання. Це не просто так – втекти з варті. Вони це добре знають. Але якщо погодяться на наші умови, добре їм заплатимо. І переконаємо сторожів, щоб не боялися, – якщо про це почує володар, ми його заспокоїмо і позбавимо їх проблем. Вже не мусять знати, як. А ми, в разі необхідності, добре заплатимо і Пилату. У храмовій скарбниці є досить грошей.

Анна: Думаю, на це вже мали б погодитись. Тоді ще накажемо їм, щоб якнайбільше розголошували те, що ми їм сказали.

Однак старий фарисей, приятель первосвященника Анни, сумнівно закинув:

Фарисей: Але що, коли люди їм не повірять? І хто коли з людей бачив, щоб крали мертвого? Крім того, можуть їм закидати, що вони не можуть нічого знати про події, при яких, як кажуть, спали.

Каяфа: Це не шкодить, всім таке не прийде на думку. Зрештою, не залишимо це тільки на них. Самі також будемо старатися, щоб всюди це поширилось так, як потрібно нам. Адже релігійній верхівці люд вірить без сумніву! Цей привілей треба використати. Хай в усіх синагогах і в діаспорі священники говорять так, як ми сьогодні домовилися.

Як домовилися, так і зробили. Воїни були здивовані реакцією первосвященників, бо ті не сумнівалися у свідченні про воскресіння, лише уважно розпитували про подробиці. Було видно, що їх турбує лише одне, – як змусити їх замовчати.

Каяфа: Ми розуміємо ваше хвилювання, але нічого не можна перебільшувати. Кажіть, що його учні прийшли вночі і вкрали його, коли ви спали. А як про це почує правитель, ми це залагодимо і подбаємо, щоб ви не мали проблем. Звичайно, ми враховуємо і те, що за особливо небезпечну службу ви заслуговуєте на належну нагороду.

Воїни взяли гроші і зробили так, як їм було сказано, – мали стверджувати, що вони спали. Для воїнів це була обтяжуюча обставина – розповідати, що вони спали на варті. Крім того, це дійсно абсурдно – стверджувати, що ті, які сплять, водночас бачили, що навколо них діється. Тому воїни здивовано дивилися на первосвященника, але коли їм запропонували не тільки багато грошей, але й захист у Пилата – що не будуть мати проблем, на кінець прийняли їхню пропозицію. Якщо б синедріон хотів скаржитися на воїнів, що вони втекли з варті, ті мусили б захищатися, а таким чином свідчили б про Христове воскресіння. Цього юдеї не хотіли. Тому радше обрали варіант сплячих свідків.

Ісус з'являється ПЕТРОВІ

Що останніми днями переживав апостол Петро? Між ним і Христом, як темна тінь, досі лежала непрощена провина потрійного зречення. Апостола глибоко заторкнули слова ангела: «Скажіть учням, а особливо Петрові». Скільки разів він повторював ці слова! Бажав бачити Ісуса, але не знав, чи Господь дійсно йому простив. Чув Магдалину, а після неї інших побожних жінок, і всі приносили радісну вістку: «Ми бачили Господа». Інші апостоли їм не вірили, але Петро не легковажив їхніми словами. Це тягнуло його до гробу. Коли туди повернувся, заглянув у гробову печеру. Полотна досі лежали так, як зранку. Нічого не змінилося. Ні ангела, ні Ісуса там не побачив. Він кинувся на землю і почав гірко ридати. Сльози покаяння змили давню провину. Раптом апостол відчув, як хтось обережно його торкнувся, і почув слова:

Ісус: Мир тобі.

Петро підняв голову. Перед ним стояв Ісус. В першу мить не міг говорити. Закрив обличчя. І аж за деякий час, перехоплюючи подих, промовив:

Петро: Господи, я Тебе зрадив, я Тебе відрікся.

Сльозами Петро обмивав Ісусові ноги. Спаситель не забороняв йому і аж за деякий час підвів апостола. Петро ясно зрозумів, що навіть скеля віри потребує ще глибшого фундаменту покори, щоб здолати підступи пекла.

Ісус: Тому що ти пізнав свою слабкість, Петре, можеш сьогодні пізнати і силу Моєї благодаті.

Петро: Господи, я слабкий, я Тебе відрікся!

Ісус: Петре, сатана хотів пересіяти вас, як пшеницю. Але Я молився за тебе, щоб твоя віра не ослабла, щоб ти, коли навернешся, зміцнював своїх братів.

Петро: Господи, я ж Тебе відрікся.

Ісус: Іди і утверджуй своїх братів.

Ісус зник. Душу Петра наповнював безмежний мир і радість. Знав, що Господь простив йому зраду. Того, що його найбільше боліло і спричиняло безмірні муки, вже нема. Ісус йому простив. Він йому не докоряє, що зрадив. Почувався так, ніби його човен, досі киданий сильною бурєю і потопаючий в темних глибинах, опинився в безпечній пристані Божого прощення.

Петро ще деякий час клячав на землі перед гробом. Тоді встав і повернувся до братів. В його вухах звучало: «Іди і утверджуй своїх братів». Він увійшов у дім, який годину тому залишав зі сльозами в очах. Апостоли зразу зауважили, що він схвильований. Петро не змусив їх довго чекати. Жестом сказав їм сісти, а потім повільно зворушливим голосом промовив:

Петро: Брати, я бачив Господа.

Якщо б в той момент вдарив грім, то не міг би викликати сильнішого враження. На кілька секунд запанувала глибока тиша, лише було чути, як швидко б'ються серця. Апостоли потребували спокою, щоб опам'ятатися. Вони наче прокидалися з глибокого сну, поступово приходячи до тями, а Петро знову і знову мусив їм про все розповідати. На кінець Петро закликав їх зібратися ввечері у горниці, де вони з Ісусом споживали останню вечерю.

ПОЯВА УЧНЯМ З ЕМАУСУ

Два з сімдесяти Ісусових учнів, Клеопа і Лука, домовилися хоть на якийсь час покинути Єрусалим. Клеопа походив з Емаусу, тому хотів повернутися додому. Лука вирішив його супроводжувати. Коли вони вже готувалися в дорогу, почули новини, які принесли жінки від гробу. Клеопа щиро сказав:

Клеопа: Луко, останні два дні були найважчими у моєму житті. Такого болю в серці я ще ніколи не пережив, а найгірше – я навіть боюся це сказати – , що я мало не втратив віру в нашого Учителя.

Лука: Я також пережив глибокий біль, більший, ніж якби мені в один день померли батько і мати.

Клеопа: Коли жінки з радістю розповідали, що бачили ангелів, в мені пробудилася нова надія.

Лука: І я дістав надію, але водночас до мене прокралась така думка: А якщо це первосвященики послали своїх людей, щоб викрасти Ісусове тіло, і кинули його серед інших мертвих тіл злочинців?

Клеопа: І я цього налякався. Але зразу ж подумав: чому б це робили?

Лука: Маєш рацію, чому ж би тоді домагалися військової сторожі від самого Пилата?

Клеопа: Адже гріб могли стерегти своєю храмовою сторожею! І не мусили вимагати, щоб на гріб була дана печать. Тоді могли б легко забрати Ісусове тіло.

Лука: Але тут знову ж таки неясність: Коли б його віднесли і десь сховали, або поховали б в іншому місці, самі б дали людям причину думати, що наш Учитель воскрес.

Клеопа: А саме цього вони не хотіли.

Лука: То що ж насправді відбулося?

Клеопа: Не знаю.

В цей час до дому, де вони перебували, прибігли двоє інших учнів: Йосип Юст і Марко, та повідомили:

Марко: Недавно Петро з Іваном повернулися від гробу.

Лука: Що там бачили? Принесли якусь новину?

Марко: Петро сказав, що гріб порожній.

Клеопа: Чи вони не бачили ангелів, так як і жінки?

Марко: Про ангелів не казали нічого, але підтвердили, що камінь від гробу відвалений. Однак він не був відкочений по землі, а наче піднесений і кинений десь за три кроки від гробу.

Лука: Звідки Петро це знає? Адже підняти такий великий камінь не так просто!

Марко: Казав, що якщо на землі є сліди від взуття воїнів, які охороняли гріб, то тим більше на місці, де відвалювався камінь, трава мусила б бути затоптана в землю. Але нічого такого там не було!

Клеопа: Це дивно! А що ще казав?

Марко: Що полотна залишалися в гробі і виглядали так, ніби тіло пройшло крізь них, наче перемінилося в повітря і зникло.

Лука: Цікаво!

Клеопа: А Іван щось казав?

Марко: Ні, Іван не говорив, але на обличчі мав особливий мир. Виглядав цілком інакше, ніж Петро, ніби не пережив ніякого терпіння.

Лука: Як це можливо? Адже він стояв з Ісусовою Матір'ю прямо під хрестом і переживав ці жахливі муки в єдності з Учителем! Я думав, що він буде зламаний найбільше з нас усіх!

Клеопа: В цьому всьому є стільки загадок! Добре, що ви нам прийшли це сказати. Дякуємо, що про нас не забули. Ми якраз збираємося в дорогу. Нас тягне додому, подалі від міста. А також боїмося первосвящеників. Якщо ви залишаєтеся, будьте обережні.

Марко і Йосиф попрощалися і вийшли.

Клеопа: Ця поява жінкам запалила в мені якусь малу іскру надії.

Лука: Якої надії? Що, можливо, Учитель воскрес із мертвих?

Клеопа: Аж так, мабуть, ні. Коли Учитель кілька разів говорив про це, то звісно ж, думав символічно.

Лука: Але коли говорив про смерть на хресті, це не було символічно. Це сувора реальність.

Клеопа: То думаєш, що могло статися, що Він воскрес?

Лука: Не знаю. Але Магдалина вигукувала: «Ангел сказав нам: „Чому шукаєте живого між померлими? Нема Його тут, Він воскрес! Побачите Його в Галилеї”».

Клеопа: Думаєш, що можна сприймати це все серйозно?

Лука: Ну... Але і та вістка Петра й Івана про порожній гріб...

Клеопа: Не знаю... Адже вони тільки сказали, що гріб порожній.

Лука: Думаю, нам вже потрібно йти. Візьму тільки найнеобхідніші речі, ми і так вже затрималися – вже й обідня пора минула.

Ці два учні Ісуса, двоє з сімдесяти, вже не могли далі витримати в задушливій атмосфері Єрусалиму. Розгублені подіями, – засудом, а потім несподіваним і ганебним розп'яттям їхнього Вчителя, вони поспішно покинули місто. Хотіли переночувати в Клеопи в Емаусі, а потім йти далі. Спочатку йшли мовчки, але тишу порушив Лука.

Лука: Як могло статись, що хтось такий святий і невинний, як Ісус, зазнав такої несправедливості і мук... Ми ж всі думали, що він є той Божий Помазаник.

Клеопа: Чи ж ми помилялися?

Лука: Що маєш на увазі?

Клеопа: Чи ми помилялися в тому, що очікували від Ісуса з Назарету? Я вірив, що Він Месія.

Лука: І я над цим роздумую. Пророк Ісая провістив про Месію таке: «Влада на плечах у нього; і дадуть йому ім'я: ... сильний Бог, ... щоб збільшити владу в безконечнім мирі на престолі Давида і в його царстві». (Іс. 9, 5-6) І Захарія проголосив, що Месія «Відбудує храм Господній, ... буде сидіти на своєму престолі і царювати». (Зах. 6, 13)

Клеопа: Цього про Ісуса сказати не можна...

Лука: Він умів здобути серця людей... Вистачало б так мало, ... адже майже всі вже йшли за Ним.

Клеопа: Так, це був славний день! Особливо, коли потім в'їхав на осляті в Єрусалим і великий натовп людей вітав

Його з пальмовими галузками, вигукуючи: «Осанна, благословен, хто йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїлів», та прославляли Його за те велике чудо, яке зробив.

Лука: Здавалося, що все вже прямує до того, що Він перейме владу і буде царювати над всім Ізраїлем. Це були величні моменти!

Клеопа: Але ті, які були найближче до Нього, говорили дивну річ. Їх вразило те, що, коли Ісус побачив перед собою Єрусалим, то заплакав. Ніби був сам серед стількох людей і наче думав про щось цілком інакше, ніж вони. Він плакав над Єрусалимом.

Лука: В той радісний момент плакав?

Клеопа: Вони чули, як Він говорив, що Єрусалим не пізнав часу своїх відвідин.

Лука: Це б означало, що Ісус вже тоді знав, що буде за тиждень...

Клеопа: Фарисеї спостерігали за цим з великим гнівом і заздрістю. Навіть сказали тоді: «Бачите, нічого не можемо вдіяти, весь світ іде за Ним».

Лука: Народ був за Ним. Досить було слова і Його проголосили б царем. Адже вже й раніше намагалися це зробити, ... але Він не хотів.

Клеопа: Як ти думаєш, чому не хотів? Адже б тоді вирішилось стільки речей! На кінець ми б могли опертись римлянам і вони отримали б належне. Ми обновили б Царство Ізраїля. Могли б показати світу, хто є обраний Божий народ!

Лука: Але Він цього не хотів... І я даремно над цим ламаю голову: Чому? А коли за цю справу взялися деякі більш рішучі, після того, як Ісус розмножив хліби, і хотіли Його до цього змусити, Він сховався від них.

Клеопа: Це дивно. Адже хто з нашого народу не чекає цього?!

Лука: Кожен чекає Месію.

Клеопа: Чуда, які Він робив, свідчать про те, що це не була звичайна людина... Тепер я вже зовсім не знаю, що про це все думати.

Лука: У будь-якому випадку, це був пророк. Пророків часто переслідували і вбивали...

Клеопа: А потім, після смерті, наші старшини їм ставили пам'ятники...

Лука: Ісус був великим пророком! Цього ніхто не може заперечувати. Хто зробив більше чудес, ніж Він? Чи був хтось, хто б, як Він, відкрив очі сліпому від народження? Або хто коли повернув стільком глухим слух, німим мову, чи з такою силою виганяв демонів? Ти коли-небудь бачив, щоб хтось оздоровив прокаженого? А Він оздоровив – відразу десять! А тим більше, пробудив до життя людей, які померли – дочку Яіра, юнака з Наїну і Лазаря, навіть після того, як він вже був у гробі чотири дні! Все це ми недавно бачили на власні очі!

Клеопа: Тоді біля його гробу Ісус говорив про воскресіння... А ми думали, що Він говорить про майбутнє воскресіння тіла. Але Він сказав: «Я Воскресіння і Життя. Хто вірить в Мене, навіть вмерши житиме». А тоді, на подив усіх, наказав відкотити камінь від гробу.

Лука: Так, так, всі присутні мусили затамувати подих, коли Він кликнув сильним голосом: «Лазарю, вийди!». На Його слово Лазар дійсно вийшов з гробу живий! На четвертий день! Ісус зробив багато надзвичайних чудес, але це перевершило усі. Тож не дивно, що тоді в Нього повірило так багато юдеїв.

Клеопа: Може і синедріон з часом змінить свою думку про Ісуса...

Лука: Але що з цього, якщо ми й надалі будемо під владою римлян?! І до того ж – серця первосвящеників й усього синедріону затверділи, як камінь. Навіть погляд на Господа, так жорстоко збичованого, не змягчив їх. Далі домагалися розп'яття.

Клеопа: Вони боялися, що всі повірять в Ісуса, а тому змовилися Його вбити. Тепер радісно потирають руки, що їм це вдалося.

Учні на мить замовкли. Аж за довший час тишу порушив Клеопа.

Клеопа: Я був на Голгофі... Але дивився тільки здалеку... Однак коли згадаю, що там відбувалося, мені кров в жилах застигає. Чесно кажучи, не розумію, чому це сталося.

Я постійно надіявся, що Бог втрутиться і покладе край цій жорстокості... Що покарає зло... Надіявся, що Учитель раптом зійде з хреста, як Його закликали фарисеї... Що явить свою силу... Так, як робив це раніше – неочікувано... Але нічого не сталося...

Лука: Нічого не сталося... Чому Бог мовчав?

Клеопа: Не знаю...

Лука: Замість того, щоб сісти на троні, Його повісили на хрест, почепивши над Його головою напис: Ісус Назарянин, Цар Юдейський.

Обидва учні знову замовкли. Перед їхніми очима пробігали жахливі образи мук Ісуса, свідками яких вони були в п'ятницю. Тоді Клеопа сказав, глибоко зітхнувши:

Клеопа: Це здається неможливим, що закінчилось Його перебування між нами, всі Його чудеса... Кінець – яке жахливе слово!

Лука: Що ти думаєш про те, що говорять жінки: вони кажуть, що бачили гріб і появу ангелів, які сказали їм, що Ісус воскрес.

Клеопа: Припустимо, що воскрес... Люди воскресали іменем Всевишнього, але ніхто не встав з гробу сам! Однак припустимо, що це сталося... Але який сенс тоді мав би той суд, те жахливе страждання і смерть...? Той, хто може воскресити сам себе, не помирав би на хресті, як раб! Ні, ні, я ніколи цього не зрозумію... Якби Він воскрес, Його мусили б побачити й інші, наприклад, решта Його учнів...

Лука: І ми!

Зайняті сумною розмовою, вони навіть не помітили, як до них підійшов третій подорожній. Коли побачили його тінь біля своїх, повернулися і здивовано на нього поглянули. Він приєднався до них невідомо коли. Виглядав цілком звичайно – одяг, пристосований до довгої мандрівки, і подорожня палиця в руці. Незнайомець випередив їх питанням:

Ісус: Про що це ви, ідучи, розмовляєте між собою? Бачу, що вас щось турбує, коли ви такі сумні.

Вони зупинилися і сумно сказали:

Клеопа: Ти, напевно, єдиний в Єрусалимі, який не знає, що цими днями там сталося...?

Лука: Може, ти пройшов містом тільки як подорожній, але і так не можу повірити, що тобі цього ніхто не сказав.

Ісус: А що?

Клеопа: Ну, про Ісуса Назарянина, що пророк був, могутній у ділі й у слові перед Богом і всім народом. Наші первосвященники і члени синедріону видали Його Пилату і домагалися, щоб той засудив Його на смерть... Вони досягли свого й Ісус був розп'ятий.

Лука: При тому Його чуда були настільки великі, а Його вчення таке прекрасне, що багато з нас думали, що Він посланий Всевишнім, щоб визволити Ізраїль. І я так думав... Але Він помер! Жахливою смертю... А три дні тому був покладений до гробу...

Клеопа: А ми сподівалися, що Він є той, який має визволити Ізраїля.

Але раптом учні зупинили розмову: їм прийшло на думку, чи цей незнайомиць не є одним з тих, яких вислав синедріон, щоб довозкола розшукувати Ісусових учнів! Однак обличчя незнайомця було пряме, а Його погляд викликав стільки довіри, що вони набрались відваги і продовжували розпочату бесіду. Подорожній задумано додав:

Ісус: Отож, Його вбили....

Клеопа: Так, три дні тому.

Лука: Всі надії, які ми на Нього покладали, розбилися в крах.

Ісус: Які надії?

Лука: Ну... коли ми бачили чуда, які Він робив... Маю на увазі, що оздоровляв хворих, виганяв демонів, мав владу над морем, вітром... п'ятьма хлібами нагодував п'ятитисячний натовп, не рахуючи жінок і дітей... Це були нечувані речі... Тому ми думали, що Його послав Бог...

Клеопа: ... Що Він є Месія, якого ми очікували.

Ісус: І був Він Месією?

Клеопа: Що тепер сказати? Ці чуда переконали нас в цьому... але... слова пророків говорять про це щось інше... вони говорять про відновлення царства Ізраїля, а... а Вчителя..., як ми вже сказали тобі, вбили...

Лука: Нас, однак, приголомшили слова жінок, які сьогодні вранці були біля Його гробу. Вони прибігли схвильо-

вані, бо не знайшли тіла. Деякі з наших побігли до гробу і знайшли все так, як розповідали жінки, але Його не бачили.

Клеопа: Кажуть, що також бачили ангелів, які їм сказали, що Він живий.

Лука: Не знаємо, що про це все думати.

Ісус: О, нерозумні й повільні серцем! То вам є так тяжко зрозуміти і повірити всьому, що оповіли пророки? Хіба не треба було Христові так страждати й увійти в свою славу?

Той чоловік говорив так переконливо, що учням здавалося, наче б Він розвіював мряку, яка затемнила їхній зір. Уважно його слухали.

Ісус: Чи ще не бачите, як сповнилось все, що мало сповнитись?

Потім почав від Мойсея і всіх пророків та пояснював їм з Писання усе, що стосувалося Його.

Ісус: Згадайте, що каже Мойсей одразу ж на початку про гріх Адама і Єви. Як Бог сказав змію ще в раю? «Я покладу ворожнечу між тобою і жінкою, між твоїм потомством і її потомством Воно розчавить тобі голову...». (Бут. 3, 15) Але через гріх між дияволом і людиною створилось путо, яке передається з покоління до покоління. Тому жінка, про яку говорить Бог, мусила бути вільною від цього внутрішнього пута, а також і її потомство – Той, який з неї народився. Отож Месія не міг бути звичайною людиною, якщо мав таке велике завдання. А що кажуть пророки? З якого роду мав походити Месія?

Клеопа: З роду царя Давида.

Ісус: А чи не походив Той, якого ви самі називаєте своїм Учителем, з того ж роду? А далі, згадайте: де, згідно з Писанням, мав народитися Месія?

Лука: У Вифлеемі Юдейським, бо написано: «І ти, Вифлееме, земле Юди, нічим не менша між містами Юди, бо з тебе вийде вождь, що буде пасти мій народ, Ізраїля...». (Міх. 5, 1)

Ісус: Продовжуй далі...

Лука: «Його походження із давніх давен, із днів споконвічних».

Ісус: Отож і тут сказано, що Месія не мав бути звичайною людиною...

Клеопа: Над цим я ніколи не задумувався. Отож, Вифлеєм... Але на скільки я знаю, Учитель перед тим жив в Назареті – в Галилеї. А також мене ще заплутують слова пророка Осії: «З Єгипту Я покликав свого сина...».

Ісус: А чи в час народження вашого Учителя не вийшов наказ провести перепис? Кожен мусив піти у своє місто, звідки походив його рід...

Лука: Маєш рацію. Я чув, як Мати нашого Вчителя одного разу казала, що тоді вони подорожували з Назарету до Вифлеєму, бо походили з роду Давида. Але до чого тут Єгипет?

Ісус: Після народження дитини у Вифлеємі, вони все ж були змушені втікати від Ірода, який хотів вбити хлопчика, бо йому було сказано, що народився цар. Він боявся за свій трон. Йосиф та Марія сховалися з дитиною від нього в Єгипті. Коли небезпека минула, вони повернулися назад до Назарету. Тому і в Писанні сказано: «О земле Завулону та земле Нафталі, приморський шляху, країно за Йорданом, поганська Галилеє! Народ, який сидів у темноті, побачив велике світло; тим, що сиділи в країні й тіні смерті, зійшло світло». (Іс. 9, 1)

Клеопа: Звідки ти це все знаєш, чужинцю? Чи ти часом не є їхнім родичем або знайомим? Або може ти був його таємним учнем?

Але незнайомиць на ці питання не відповів, ніби вони й не були поставлені. Але сам запитав здивованих учнів:

Ісус: Чи не вигукували ви ще тиждень тому: «Осанна Сину Давида»? І чи не стелили свої плащі і пальмові галузки перед Ним на землю, коли Він в'їжджав в Єрусалим на осляті?

Лука: Отож, ти був в Єрусалимі і знаєш все, що там відбулося! Або може ти пророк? Бог дав тобі розуміти слова Писання більше, ніж будь-кому іншому.

Але незнайомиць на це знову не відповів і продовжував:

Ісус: Чи не сказав пророк Захарія: «Радуйся, о дочко Сіону! Викрикуй, о дочко Єрусалиму! Ось цар твій іде до тебе, справедливий і переможний, смиренний і верхи на ослі іде?». (Зах. 9, 9) А чи також не провістив пророк Давид зраду одного з його учнів, кажучи: «Той, що я на нього покладався, ...що жививсь моїм хлібом,... той наставив п'яту на мене?». (Пс. 41, 10)

Тут обидва учні зупинилися з великим подивом, але незнайомиць ішов далі. Їхнє серце було охоплене вогнем. Вони поглянули один на одного і без слова побігли за Ним. Тепер вже почали випитувати самі, не стримуючись:

Клеопа: Равві, скажи, якщо Він був Месією, посланим від Бога, то чому помер смертю злочинців і рабів? Чому Бог допустив це? Який це був для нас біль! Його вчення було святе, Його життя – непорочне.

Лука: Первосвященики і члени синадріону не змогли знайти нічого, в чому б Його звинуватити. Свідощтва, подані проти Нього, не узгоджувались і були фальшивими. Також Пилат та Ірод визнали, що не знаходять в Ньому ніякої провини.

Клеопа: Але первосвященики були сповнені такою злобою, заздрістю і ненавистю до Ісуса, що домоглися в Пилата, аби дав Його розп'ясти. Підбурили натовп, щоб кричав: «Розігни його! У нас немає царя, крім кесаря!». І «кров його на нас!». Це було жахливо!

Лука: Це кричали і ті, які бачили Його чудеса. Багатьох з них Він навіть оздоровив або, принаймні, їхніх близьких. Деякі з них кілька днів тому вигукували Йому «Осанна», коли Він воскресив Лазаря. Що воно є в тих людях, що вони здатні на щось подібне?!

Ісус: І це теж було провіщене пророками. Пророк Давид в псалмі каже: «Вони зненавиділи мене без причини». (Пс. 35, 19) А пророк Ісаїя про страждання Месії говорить уже відкрито: «Зневажений, останній між людьми, чоловік болів, що зазнав недуги; немов людина, що перед нею обличчя закривають, зневажений, і ми його нізачо мали». (Іс. 52, 14; 53, 3) А на іншому місці написано: «Його зараховано до злочинців».

Також і Давид пророкує про Месію: «А я – черв'як, не людина; сміховище людей, презирство народу. Всі, хто на мене дивляться, кивають головою „Поклавсь на Господа, нехай його рятує!“ ... Роззявили на мене свою пащу, наче лев рикаючий... Лиходіїв згряя мене оточила. Пробили мені руки й ноги... Одежу мою ділять між собою, і на хітон мій кидають жереб». (Пс. 22) Він добровільно прийняв страждання і смерть, щоб виконати Господню волю, як в іншому місці сказав Ісаїя: «Плечі

мої віддав я тим, які мене били; щоки мої тим, які бороду в мене рвали; обличчя мого не відвертав я від пльовків та глузування». (Іс. 50, 6)

Клеопа: Дійсно, пане, сталося так, як ти кажеш. Ісуса збичували так, що Його спина була як одна велика рана. Тоді воїни сплели терновий вінець і вклали Йому на голову, а на рамена Йому накинули багряницю, в праву руку дали тростину, падали перед Ним навколішки і насміхалися з Нього: «Радій, Царю Юдейський!».

Лука: При тому Його били в обличчя, а потім брали тростину і били Його по голові, насміхалися і плювали на Нього. Але Він мовчав, зовсім не боронився.

Клеопа: Слова пророків, які ти сказав, точно описують те, що з Ним діялось... Але скажи: чому таке страшне терпіння, якщо Він не зробив нічого злого?

Ісус: Ісая далі пророкував: «Його мордовано, та Він упокорявся і не розтуляв своїх уст; немов ягня, що на заріз ведуть його, немов німа вівця перед обстригачами, не відкривав Він уст». (Іс. 53, 7)

Лука: Дійсно, хто коли-небудь бачив таку лагідність і терпеливість, щоб при таких страшних терпіннях хтось залишився таким терпеливим? Адже це не в людських силах.

Клеопа: А тоді Його, так приниженого і побитого, привели до Пилата... Пилат вже бачив багато чого, але, дивлячись на так скатованого Ісуса, не був здатний сказати більш нічого, хіба «Ось чоловік!». Ісус був настільки сповнений ран, що дійсно вже не був подібний до людини.

Ісус: Саме так провістив пророк Ісая: «І як жахалися численні, глядівши на нього: вигляд його не мав нічого людського в собі». (Іс. 52, 14)

Лука: І це було передбачено? Пане, але допоможи нам зрозуміти, який в цьому Божий план? Чи про це також говорять пророки?

Ісус: Так: «Слуга мій виправдає багатьох, їхні беззаконня понесе на собі. Він окропить багатьох кров'ю». (Іс. 53, 11; 52,15) Він став справжнім Пасхальним Агнцем, який взяв на себе гріхи людей.

Лука: А хто провіщав про Агнця?

Ісус: Іван Хреститель. Месія мав померти смертю через розп'яття. І як Мойсей підніс змія в пустині, так мусив бути піднесений і Син Людський. Він перемиг на хресті пекельного змія і його отруту, якою є гріх.

Клеопа: А що ще про Нього було сказано?

Ісус: Чи ви не чули, як в суботу читались слова пророка Ісаї? «Він наші недуги взяв на себе, Він ніс на собі наші болі... Він був поранений за гріхи наші, роздавлений за беззаконня наші... Хоч і не вчинив насильства, і не було обману в устах у нього... Та Господь схотів придавити його стражданням, ...щоб Він віддав своє життя в жертву за провини багатьох». (Іс. 53,4-10)

Клеопа: Отож, Учитель помер за наші провини проти Бога...?

Лука: За мій гріх?

Ісус: Але ж Іван Хреститель говорив про Нього відкрито: «Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх світу!». Він є той справжній Пасхальний Агнець. Згадайте, що відбулося в Єгипті, як кров агнів врятувала наших батьків від неминучої смерті, коли нею помазали одвірки своїх дверей! Так і кров Божого Сина, яка очищує людські душі, врятує їх від вічної смерті в пеклі... Тож тепер вже розумієте, що жодне слово, яке Бог сказав устами пророків, не залишилось порожнім?

Лука: Але пророки говорили про Царя... Про Божественного Витязя... Ми всі чекали на Месію – Царя...

Ісус: Але згадайте, як ваш Учитель пояснював вам, що кожен, хто грішить, є рабом гріха, і що тільки коли Син вас визволить, будете справді вільними. Це те єдине справжнє і найславніше визволення! Воно приносить Боже Царство до ваших сердець і серед вас. Його Царство не від цього світу, але ті, які повірять в Сина, вже тепер належать до нього.

Учні були так зворушені розмовою з незнайомцем, що навіть не помітили, що вже прийшли до перших домів Емаусу. Вони були спрагли пізнати Божі таїнства, які їхній Супутник відкривав перед ними, як приховані скарби, про які вони досі навіть не здогадувалися. Прагнення більше пізнати Божі наміри, розгорілося в них, як негасний вогонь. Але нараз Подорожній почав з ними прощатися:

Ісус: Емаус – ціль вашої дороги. Залишайтеся з Богом!

Клеопа: Ні, не йди далі, прошу, залишися з нами!

Лука: Бо вже вечоріє і день прихилився.

Клеопа: Ти, звичайно, втомлений, а також час щось поїсти. Прощу, ходи з нами до мого дому. Підкріпимося... А вранці продовжиш свою подорож.

Лука: Ми б так радо ще щось від тебе почули!

Тому що не переставали Його просити, Він увійшов з ними до дому.

Лука: Ти казав, що Месія прийшов у світ, щоб спокутувати нашу провину перед святим Богом. Але ж Бог обрав наш народ і підняв його серед усіх народів. Дав нам через Мойсея закон, щоб той, хто буде його дотримуватися, був благословенний і щоб йому добре велося.

Ісус: В Писанні написано, що ніхто не є праведний, жодна людина. Закон Мойсея не підносить людину перед Богом, і не оправдує, а навпаки – звинувачує, бо чим більше пізнаєш Божий закон, тим більше виявляєш, що його насправді не виконуєш. І так тебе відділяє від святого Бога безодня твоїх власних гріхів.

Клеопа: Це звучить грізно... Я б сказав – безнадійно.

Ісус: Ви хотіли, щоб Я відповів, чи все вже закінчилося. Треба, щоб ви знали, що Його смертю все не закінчується. Згадайте, що каже пророк Ісая: «Він вчинить успішно волю Господню. Після *трудів душі своєї побачить світло*». (Іс. 53, 10-11) А пророк Давид пророкував про Нього: «*Ти не зоставиш душі Моєї в аді і не даси Святому Твоєму побачити тління*». (Пс. 16, 10)

Після попередніх болючих слів, які зображали криваві страждання, Його голос тепер звучав, як переможний і радісний поклик, як хор срібних труб, що здобувають небо переможною піснею. Серця учнів почали битися ще живіше, ще палкіше.

Лука: Тепер нам починають відкриватися очі. Про Ісуса Христа все було передбачено з такою точністю, до найменших подробиць!

Ісус: Було треба, щоб збулося Писання ... І воно збулося. Син Людський помер, щоб не померли ви, і живе, щоб ви жили. Він мусив так померти, щоб кожен з вас міг бути

спасенний. Бо пророк Ісаї сказав: «Коли б гріхи ваші були, як багрянниця, вони стануть білими, як сніг; коли б, мов кармазин, були червоні, стануть, як вовна». (Іс. 1, 18)

Клеопа: А що має робити людина, щоб їй були прощені гріхи?

Ісус: Признати їх, правдиво усвідомити, що є грішником перед Богом, і повірити в силу Агнця, який бере на себе гріх світу. Хто повірить в Нього, буде спасенний. Прийшов час – і ви свідки цього, – коли Бог об’являє людям дорогу спасіння, а тією дорогою є Месія – Божий Син.

В той момент незнайомиць узяв в руки хліб, який лежав перед ним, підніс очі до неба, віддав хвалу Богу, своєму Отцю... Поблагословив, переламав і дав їм, кажучи:

Ісус: Прийміть, їжте, це тіло Мое.

Коли подавав їм хліб, учні побачили на Його руках те, чого раніше побачити не могли – проколені долоні! Їм за-тамувало подих...

Ісус: Прийміть, пийте, це чаша Моеї крові, яка за вас проливається на відпущення гріхів.

Тут їм відкрилися очі і вони Його впізнали. Вони впізнали Господа! Це був Він!.. Але помалу зник з-перед їхніх очей, і більше Його не бачили. Клеопа з Лукою схопилися зі своїх місць і цілі тремтіли.

Клеопа: Учитель! Це був Він!

Лука: Так, я переконаний! Це був Господь! Він дійсно воскрес!

Клеопа: Так, сам Ісус, живий Ісус! А ми з Ним так довго говорили і не впізнали Його!

Лука: Як ми могли бути такі сліпі? Адже Він говорив так, як ніхто інший не міг говорити – тільки Ісус.

Клеопа: Дійсно, чи не горіло нам серце, коли Він говорив з нами по дорозі і відкривав нам Писання? Це Він – Ісус Христос. Він дійсно живий! Отож, Його смерть не означає кінець. Він володар і над смертю!

Ісус змінив розпач цих учнів у велику радість, і тепер вона переповнила їх ущерть. Лука в радісному запалі сказав:

Лука: Ходімо назад в Єрусалим і скажімо нашим братам, що Ісус живий і що нам з’явився!

Клеопа: Так, ходімо! З такою новиною не можемо чекати до ранку.

Тепер для них не було нічого важливішого, ніж ця новина. Вони не дивились на те, що вже зближався вечір і що перед ними довгий шлях. У ту ж годину вони встали і вирушили в дорогу до Єрусалиму. Вже не думали про те, яка небезпека загрожує їм з боку синедріону. Ішли дуже швидко, іноді навіть бігли. Не відчували втоми, і того, що їм час від часу перехоплювало подих. Так сильно прагнули поділитися з апостолами цією радісною новиною! На зворотній дорозі щомиті засипали один одного питаннями: «Згадуєш, що Він казав? .. А як казав це, ...а як говорив про те?».

ПОЯВА АПОСТОЛАМ ВВЕЧЕРІ ЗА ЗАМКНЕНИМИ ДВЕРИМА

В неділю ввечері апостоли зібралися в Єрусалимі, у домі за замкненими дверима, тому що боялися юдеїв. Вони сповнені суперечливими думками. Найспокійнішим є Іван, який побачивши порожній гріб одразу повірив у Христове воскресіння, яке Господь декілька разів провістив. Також Петро виглядає вже інакше, ніж зранку. Він вже сказав братам, що Господь йому з'явився.

Настав вечір, а апостоли все ще говорять про всі ці події: про появу Ісуса Марії Магдалині і як з Ним зустрілися інші жінки. Тим часом згадують собі деякі Ісусові слова, якими Господь вказував на все, що з Ним має статися.

Филип: Я згадав, як недавно Господа хотіли бачити якісь греки. Коли ми з Андрієм сказали це Ісусу, Він відповів: «*Прийшла година, щоб прославився Син Людський*». А потім почав говорити про свою смерть. Пам'ятаєш, Андрію?

Андрій: Так, Він сказав: «*Тепер стривожилась душа моя, і що Мені казати? Спаси Мене, Отче, від години цієї? Але на те ж Я й прийшов – на цю годину! Отче, прослав своє Ім'я!*». І раптом з неба злинув могутній голос: «*І прославив, і знову прославлю!*». Ти, Филипе, звісно, також це чув.

Филип: Це було так голосно, що це чули всі. Деякі навіть подумали, що то грім. А Ісус сказав: «*Не заради мене злинув голос цей, лише заради вас. Тепер світові цьому суд; тепер вигнаний буде геть князь цього світу. Я ж, коли від землі буду піднесений, усіх притягну до себе*». (Ів. 13, 27-32)

Андрій: Тоді я цього не розумів. Але Учитель говорив про те, якою смертю помре. Дійсно, Ісус багато разів говорив про свою смерть. Згадую, що і тоді, коли мій брат Петро на запитання Господа в Кесарії Филиповій визнав, що Ісус є Месія, Син Бога живого, Ісус почав нас навчати, що Синові Людському треба багато страждати, бути зневаженим старшими, первосвящениками і книжниками, та бути вбитим...

Іван: З того часу Господь декілька разів говорив відкрито не тільки про своє страждання і смерть, але також і про своє воскресіння на третій день – це було і в Галилеї, під горою Тавор, і тоді, коли ми йшли в Єрусалим. І так, як на наших очах здійснилося все, сказане про смерть Господа, так, безумовно, є і з воскресінням. Я вірю в це. Все, що Господь казав, завжди здійснювалося. Крім того, є і свідки Його воскресіння, вони бачили Його живим.

Филип: Але ми ще не бачили Його живого. Таким новинам не можна так просто і легковажно вірити. Це серйозні справи. А покладатися на свідчення жінок – це ненадійно, жінки часто бачать те, що хочуть.

Яків Алфеїв: Те, що вони говорили, дійсно важко прийняти за правду.

Андрій: А чому?

Яків Алфеїв: Воскресіння має настати при кінці світу, коли всі мертві встануть з гробів.

Яків Заведеїв: Але Магдалина бачила Його живим! Мусимо припустити, що...

Яків Алфеїв: Магдалина казала, що бачила, але як то в дійсності було, тяжко сказати.

Вартоломій: І я так думаю. Велике горе затемнює людині розум...

Іван: Але й інші жінки бачили Господа. Ми самі чули, як вони, сповнені радості, одна поперед іншу розповідали, як обіймали Його ноги. Вони навіть доторкнулися до Нього, отож це не міг бути привид.

Филип: Якщо б Господь воскрес, то прийшов би у своїй славі і з хорами ангелів, як про це часто говорив.

Андрій: Але, Филипе, Учитель тоді говорив про свій дружній прихід, а не про воскресіння.

Филип: А хіба це не те саме?

Андрій: Ні. Учитель сказав...

Филип: Учитель сказав, але звідки маєш певність, що це саме так, як ти це розумієш?

Матей: Припиніть! Якщо Його бачила Магдалина, жінки, ... і головне – Петро, то в цьому щось є.

Іван: Так. Пригадуєте, що Він сам часто казав нам, що буде виданий в руки поганам, що Його ганьбитимуть, уб'ють, але на третій день Він воскресне?

Яків Заведеїв: Так, пам'ятаю. Вперше Він це сказав в Кесарії Филиповій.

Матей: Але тоді ми не розуміли Його слів... і власне... не розуміємо їх і тепер. Я був так здивований, що не знав, як на це реагувати, що сказати...

При цих словах Петро схилив голову. Він дуже добре про це пам'ятав. Тоді він єдиний наважився відмовляти Учителя і запевняти, що з Ним це не може статися. Також й інші так думали, але зі страху не озвалися.

Тоді Учитель суворо дорікнув Петру: «Геть від Мене, сатано. Ти спокуса для Мене, бо думаєш не про Боже, а про людське». Як тоді Петро був упокорений! Перед тим йому здавалося, що він кращий за інших, бо Учитель часто брав його з собою тільки з Яковом та Іваном. Також й інші помітили, що Учитель проявляв йому довір'я. А тепер – такі суворі слова! А як Петра заторкнуло, коли Господь при останній вечері сказав перед усіма: «Один з вас мене зрадить!». Він злякався: А що, коли Господь має на думці його? Також згадав собі, як одного разу Учитель сказав: «Чи не вибрав Я вас дванадцять? А проте, один з вас диявол». (Ів. 6, 70)

Коли Петрові пробігали перед очима болючі спогади, то апостоли тим часом продовжували розмову:

Тадей: І я це пригадую – це правда, Учитель вже наперед кілька разів говорив про свою смерть і воскресіння.

Симон Кананіт: І жінки, які сьогодні рано прибігли, це чули, коли говорив про те в Галилеї.

Матей: Отож чому б і ми не мали цьому вірити? А якщо це правда?

Яків Алфеїв: Я не кажу, що ми не маємо цьому вірити... Я просто обережний.

Филип: Зачекайте, якщо б Господь воскрес, то б з'явився своїм ворогам, щоб виявилася правда і вони були упокорені! І, звичайно, Він би з'явився всім нам.

Тадей: Мені це не вкладається в голову. Господь помер такою жадливою смертю, але перед тим робив такі чуда!

Ніхто не міг зробити того, що Він! Чому ж Він дозволив, щоб Його так жорстоко бичували, обпльовували? Чому мовчав на всі ці зневаги? Він міг помститися своїм ворогам! Чому цього не зробив?!

Тепер озвався Петро, який до сих пір мовчки слухав, що говорять інші.

Петро: Коли прийшли схопити Вчителя в Гетсиманії, я в паніці вихопив меч і почав Його захищати. Тоді Господь сказав мені, щоб я заховав меч, і додав щось, чого я зовсім не зрозумів. Він сказав мені: «Чи гадаєш, що Я не міг би попросити Отця Мого, і Він зараз же не дав би мені більш як двадцять легіонів ангелів? Але тоді як би збулося Писання, що воно так мусить статися?». А тим, які по Нього прийшли, також сказав, що це сталося, щоб здійснилося написане.

Вартоломій: Що тим хочеш сказати, Петре? Що цього всього хотів Бог?

Петро: Не знаю. Не розумію того, але Бог сказав устами пророка Ісаї: «Мої думки – не ваші думки, і ваші дороги – не мої дороги». (Іс. 55, 8)

Филип: Кажуть, що вже рознеслася новина, що тіла Господа нема в гробі. Єрусалим повний цих слухів.

Тадей: Говорять про те, що Ісус з'явився Магдалині і жінкам. Жінки швидко рознесли ці новини. Можливо, ми їх мали перестерегти, щоб поки що цього не розголошувати. Вони не обережні... Це не дуже розумно. Фарисеї все ще не заспокоїлися, слідкують за нами.

Матей: Фарисеї хотіли якнайбільше приховати ці новини, але коли побачили, що це не вдасться, змінили тактику.

Тадей: Так, кажуть, що первосвященники добре заплатили воїнам, яких домоглися в Пилата для охорони гробу, щоб ті фальшиво свідчили, що коли вони спали, то ми начебто прийшли і викрали з гробу тіло Господа Ісуса. Така підла брехня.

Филип: Але хтозна, які це ще матиме для нас наслідки. Фарисеї здатні на все. Не зупиняться ні перед чим. В п'ятницю ми були свідками того, що вони зробили з нашим Учителем. З нами легко дадуть собі раду...

Симон Кананіт: Треба й надалі бути обережними і краще нікому не відкривати.

Раптом хтось несподівано стукає у двері.

Тадей: Хто це може бути?

Симон Кананіт: Може, вже йдуть по нас!

Матей: Хто там?

Лука: Не бійтеся, це ми.

Клеопа: Повертаємося з Емаусу з радісною новиною!

Лука: Не бійтеся, відкрийте нам!

Емауські учні не могли дочекатися. Новина, яку принесли, наче б палила їм уста. Приголомшені апостоли хвилю стояли біля дверей, і роздумували, що б це мало означати. Стривожено шепотіли між собою:

Матей: Адже вони тільки недавно покинули Єрусалим!

Тадей: Чи можливо, щоб вже повернулися назад?

Филип: По голосу я впізнав Клеопу.

Апостоли обережно відкрили. Два задихані учні увійшли всередину і одразу ж один поперед одного майже викрикували:

Лука: Ми бачили Господа! Він дійсно воскрес!

Клеопа: Брати, ми бачили Його на власні очі! Він приєднався до нас по дорозі і говорив з нами. Спершу ми зовсім Його не впізнали.

Страх, який охопив апостолів, коли Емауські учні так голосно стукали у двері, тепер змінився в цікавість. В той момент уся увага була звернена на них. У двох учнів горіли очі, говорили один поперед одного, зовсім не мігши опанувати своє хвилювання:

Клеопа: Не розумію, як ми так довго не могли пізнати Господа, хоча Він йшов з нами таку довгу дорогу. Учив нас, пояснював нам Писання, що мусив страждати, щоб нас спасти, щоб на Ньому здійснилися пророцтва. Коли Він говорив, наші серця палали! А ми все ж не впізнали, що це Він. Наче б щось тримало наші очі.

Лука: Але потім дав нам себе пізнати при ламанні хліба. Він сказав: «Прийміть, їжте, це тіло Мое». А потім: «Прийміть, пийте, це чаша Моеї крові...».

Клеопа: Тоді нам нарешті відкрилися очі, але Він зник з-перед наших очей.

Лука: Ми відразу ж побігли назад в Єрусалим, щоб розповісти вам про це!

Обидва учні говорили вже своїм виглядом. Їхні обличчя світилися радістю і захопленням. Всі апостоли уважно слухали. Деякі почали кивати на знак згоди. Прийшов також Петро, який деякий час молився на самоті.

Іван: Господь дійсно воскрес і з'явився Симонові.

Андрій: Так, він з'явився Симонові. Симоне, Симоне! Господь також з'явився учням на дорозі в Емаус!

Петро: Коли я тепер поруч молився, то почув, що ви про це розмовляєте. Розкажіть докладніше, про що Господь говорив з вами дорогою.

Всі апостоли уважно слухали, щоб не пропустити ні слова.

Лука: Ми йшли в Емаус, повні смутку. Говорили про Ісуса, про Його страждання і тут до нас несподівано підійшов незнайомий подорожній. Він мав благородний вигляд і з нього випромінював надзвичайний мир... В той момент ми ще не знали, що це Ісус ...

Він ще не встиг закінчити речення, аж тут всі бачать – посеред горниці між ними стоїть сяюча постать. Апостоли налякалися і були повні страху, гадаючи, що бачать духа. Деякі з переляку наче б втратили мову і лише дивилися широко відкритими очима на сяючу постать воскреслого Христа. Ісус став посеред них і сказав переляканим учням:

Ісус: Мир вам! Чому ви стривожились? І чому такі думки до сердець ваших входять?

Деякі апостоли опустили очі. Господь милосердно простягнув до них руки і сказав:

Ісус: Погляньте на руки мої та на ноги мої, це ж Я сам. Доторкніться до мене і збагніть, що дух тіла і костей не має, а Я, бачите, маю.

Підбадьорені Його словами, вони посмілишали і почали розглядати рани на Його руках та ногах – так, це рани від цвяхів, якими Господь був прибитий до хреста. Це Він – їхній розп'ятий Господь! Але як це можливо, що тепер Він

стоїть тут, між ними, живий? Коли ще з радості не могли в це повірити і тільки дивувалися, Він сказав їм:

Ісус: Чи мате тут щось їсти?

Хвилю вони здивовано дивилися один на одного. Тоді Іван пошепки повторив Петрові:

Іван: Господь просить щось їсти.

Петро швидко подав кусень печеної риби і стільник меду. Господь їв перед ними. Їхні серця наповнювалися все більшою певністю і радістю. Вони вже не боялися, що бачать духа. Так, це дійсно Він, їхній Вчитель, якого кілька днів тому так болісно втратили! Він – знову живий між ними! Зі серця їм наче впав найважчий камінь – Ісус живий! Він є тут з нами!

Тоді Ісус сказав їм:

Ісус: Це Я мав на увазі, коли ще був з вами і казав, що мусить здійснитися все, що про Мене написано в законі Мойсея, в пророків і в Псалмах. Пам'ятаєте, що Я тричі це провістив? Син Людський має страждати, бути розп'ятим, але на третій день воскресне.

В серцях апостолів пробудився щирий і великий жаль. Вони потребували вилити своє серце щирим поканням перед своїм воскреслим Господом і тому один поперед другого визнавали:

Апостоли:

— Ми не пам'ятали Твоїх слів. Ми їм не вірили! Господи, прости нам!

— І коли Ти страждав на хресті, ми не стояли біля Тебе.

— Ми були в страху і невірі.

— Ми відреклися Тебе! Зрадили Тебе! Прости нам!

— Ти казав нам, що воскреснеш, а ми ніби не чули цього.

— Ми не вірили і тим, які бачили Тебе воскреслого!

— Ми згрішили невірою що до Тебе і Твого слова!

— Помилуй нас, Господи!

Ісус: Я за вас і за багатьох віддав своє життя, не бійтеся!

Тоді Ісус відкрив їх розум, щоб вони зрозуміли Писання, і сказав:

Ісус: На Мені здійснилося те, що Бог сказав через пророка Ісаю: «Зневажений, останній між людьми, чоловік болів,

що зазнав недуги; немов людина, що перед нею обличчя закривають, зневажений, і Його нізачо мали...

Ваші недуги Він взяв на себе, Він ніс на собі ваші болі...

Він був поранений за гріхи ваші, роздавлений за беззаконня ваші...

Кара, що вас спасає, була на Ньому, і Його ранами ви вилікувані...

Усі ви, як вівиці, блукали; кожен ходив своєю дорогою...

Провини усіх Господь поклав на Нього...

Цим терпінням і смертю мій слуга виправдає багатьох...

Їхні беззаконня понесе на собі.

Видасть себе на смерть і буде зачислений до злочинців».

В очах апостолів з'явилися сльози – так сильно промовляло до них це пророцтво, звершене на Ісусові. З сокрушеним серцем взивали:

Апостоли:

— Аж тепер розуміємо, Господи – це Ти був зневажений!

— Тепер розуміємо пророцтво, Господи, Ти був поранений за наші гріхи!

— Ти був цим чоловіком болю!

— А ми Тебе відреклися!

— О, Господи, Ти видав себе на смерть за нас!

— Ти був придавлений за беззаконня наші!

— Ти, Господи, видав самого себе за наші гріхи!

— Господи, прости нам гріх нашої невіри!

— Твоїми ранами ми вилікувані!

— Своїми стражданнями Ти оправдав нас!

— О, Господи, дякуємо!

— Поклоняємось Тобі!

Ісус: Так написано, і так треба було Христу постраждати і на третій день воскреснути з мертвих.

Тоді Ісус знову їм сказав:

Ісус: Мир вам!

Коли це сказав, розлився глибокий мир і наповнив їхні серця: мир з прощення гріхів, з усвідомлення того, що Ісус не приписує їм провини, що Він взяв її на себе!

Потім Ісус знову повторив їм:

Ісус: Погляньте на Мої руки і ноги. Це ж Я сам! Доторкніться і переконайтесь!

Апостоли впали перед Ісусом на коліна.

Ісус: Кому простите гріхи, тому простяться, кому затримаєте, тому затримаються.

Апостоли клячали перед Ісусом і не зводили з Нього очей. Він підійшов до кожного з них. Кожен поклонився, доторкнувся Його рукою і поцілував Його рани на ногах. Коли підвівся, Ісус йому поклав руки на голову, дихнув на нього і сказав:

Ісус: Петре, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Петро: Господи, Ти мені прости! То як я можу іншим затримати?

Ісус: Якове, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Яків Заведеїв: Господи, прости мою невіру і зраду!

Ісус: Іване, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Іван: Господи, Ти Мене беріг. Не залишай мене!

Ісус: Андрію, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Андрій: Господи, не розумію, але приймаю!

Ісус: Филипе, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Филип: Господи, прости насамперед мені! Приймаю! Не розумію, але вірю.

Ісус: Вартоломею, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Вартоломій: Господи, Ти прости мені! Приймаю. Допоможи моїй слабкій вірі!

Ісус: Матею, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Матей: Хто я такий, Господи? Приймаю!

Ісус: Якове Алфеїв, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Яків Алфеїв: Я так часто сумнівався, прости! Тепер приймаю, Господи!

Ісус: Симоне, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Симон Кананіт: Господи, не покидай мене в моїй слабкості!

Ісус: Юдо, сину Якова, прийми Святого Духа. Кому відпустиш гріхи, тому відпустяться. Кому затримаєш, тому затримаються.

Тадей: Господи, ти знаєш мою слабкість. Але хочу радше померти, ніж Тебе зрадити!

Тоді Ісус ледь відступив, залишивши апостолів клячати в їхній безмежній радості і мирі, яких світ нікому не може дати. Потім з любов'ю глянув на них і в авторитеті сказав:

Ісус: Як Мене послав Отець, так і Я посилаю вас. В Моє Ім'я проповідуйте покаєння і прощення гріхів усім народам, почавши від Єрусалиму. Ви є свідками цього наказу і мого воскресіння!

Учні дивляться на прославленого Господа і починають розуміти суть спасіння, яке є в Його смерті і Його воскресінні. Необхідною умовою спасіння є покаєння – визнання особистих гріхів перед Богом і прийняття Христа як свого Спасителя, який помер за мої гріхи. До цієї умови спасіння також належить прийняття Ісуса як свого Господа і Бога, який воскрес із мертвих і живе! Хто так прийме Ісуса, отримує мир, який дасть йому сам Ісус Христос.

Ісус поступово зникав з-перед очей апостолів, але Його мир і Його присутність вони й надалі відчували у своїх серцях.

Коли Господь відійшов, була вже ніч. Але про сон ніхто навіть не думав.

Іван: Про цей вечір ніхто з нас аж до смерті точно не забуде. Ми повинні проповідувати Христа!

Петро: Так, маємо проповідувати Христа! Ми є свідками усього того, що робив Ісус в Юдеї та в Єрусалимі. Однак вони повісили Його на хрест і вбили. Але Бог на третій день воскресив Його з мертвих і дозволив, щоб Він з'явився нам, які їли і пили з Ним після Його воскресіння. І наказав нам проповідувати людям та свідчити, що Він є Той, кого Бог призначив суддею живих і мертвих. Всі пророки свідчать

про Нього, що кожен, хто вірує в Нього, через Його Ім'я одержує відпущення гріхів.

Іван: Так, Петре, це так. І наше свідоцтво про Його воскресіння засноване не тільки на тому, що ми бачили і чули, але й на тому, чого наші руки торкалися!

Петро: Так, це проповідуємо! І одночасно не можемо забувати про проповідь покаяння, бо перед тим, як Ісус сказав: «Віруйте в Євангеліє», сказав: «Покайтеся!». (Мк. 1, 15)

Яків Заведей: І також сказав: «Якщо не покаєтесь, всі загинете!». (Лк. 13, 3)

Іван: Але якщо ми ходимо у світлі, як і Він у світлі, кров Христова очищує нас від кожного гріха!

Петро: Так, від кожного гріха!

ПОЯВА ТОМІ

Святкова неділя закінчилась, але про повернення в Галилею учні все ще не думали. Гнітючий біль і страх п'ятниці замінило радісне захоплення зі зустрічі з воскреслим Господом. Вони постійно про Нього говорили і не могли опам'ятися з неочікуваного повороту подій. Знову і знову, до найменших деталей, згадували Ісусові слова і жести. Тепер вони, нарешті, почали розуміти те, чого раніше не розуміли.

В неділю апостоли ще довго розмовляли, аж до пізньої ночі, і ще й наступного дня залишалися разом і ділилися думками, які їх сповнювали:

Матей: Які радісні і глибокі переживання зі вчорашньої зустрічі з Учителем! Тепер мені постійно повертається на думку це важливе питання.

На мить Матей замовк. Вартоломій допитливо дивився на нього, але коли той не продовжував, прямо запитав:

Вартоломій: Яке?

Матей: Питання про прощення гріхів.

Филипа зацікавила ця тема, і він одразу ж вступив в розмову:

Филип: Ти правий, і мені це крутиться в голові. Зрештою, хто може прощати гріхи?

Матей: Тільки і тільки сам Бог.

Вартоломій: Згадуєте, коли в Капернаум принесли того розслабленого? Тоді Ісус, перш ніж його оздоровити, сказав: «Прощаються тобі твої гріхи».

Филип: Хто б цього не пам'ятав? Тоді книжники згіршилися і нарікали: «Він богохулить! Хто може прощати гріхи, крім самого Бога?!».

Вартоломій: Ісус на це відповів: «Чому так думаєте? Що легше сказати розслабленому: Прощаються тобі гріхи, чи встань і ходи?».

Матей: А потім ще й додав: «Щоб ви знали, що Син Людський має владу прощати гріхи», і звернувся до розслабленого

зі словами: «Встань, візьми ложе своє і ходи». І той встав, узяв своє ложе і пішов. (Мт 9, 2-7)

Филип: Це явний доказ! І також своїм воскресінням Ісус доказав, що Він дійсно Божий Син. Він є Бог!

Вартоломій: А ким є ми? Ми слабкі і грішні люди!

Матей: Але до молитви, якої нас навчив Ісус, Він вклав прохання до Отця: «Прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим».

Филип: Ми повинні прощати і Бог простить нам.

Матей: Скільки зла вже зробив гріх! Гріх – це провинна проти Бога, який вклав у нас совість і дав нам свої закони. Але гріх впливає і на того, хто згрішить, а часто ранить і нашого брата чи сестру.

Филип: Зрозуміло, що провину проти свого ближнього ми повинні виправити на стільки, на скільки це можливо. Або тим, що вибачимося, коли його образили, або повернемо річ, яку від нього взяли, або також йому пробачимо, коли він заподіяв нам кривду чи якесь зло.

Вартоломій: Але як примиритися з Богом? Адже коли людина грішить, то найперше ображає Бога...

Филип: Так, треба попросити в Нього прощення, щиро жаліти... А потім повірити, що і за цей гріх Господь Ісус заплатив на хресті. ... Пам'ятаєте, як одного разу до Ісуса прийшов і багатий юнак і запитав Його: «Учителю, що мені робити, щоб здобути вічне життя?». (Мт. 19, 16)

Матей: Пам'ятаю. Тоді Ісус йому відповів: «Якщо хочеш увійти в життя, виконуй заповіді».

Филип: Але він зразу ж запитав: «А які?». Ісус же відповів: «Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідчи ложно, шануй батька і матір свою».

Решта апостолів, які досі зацікавлено мовчки слухали, тепер включилися. Першим озвався Петро.

Петро: Тут Ісус вказав на гріхи проти Десяти Божих Заповідей по відношенню до людини. Це вбивство, перелюбство, крадіж, лжесвідчення і непошана до батьків.

Іван доповнив його:

Іван: Але в Декалозі є ще три перші заповіді, що стосуються відношення людини до Бога. Перша є основою всього

Декалогу. Щоб любити Бога, мусимо зберігати першу заповідь.

Андрій: А перша заповідь звучить: «Я Господь, Бог твій, не матимеш інших богів, крім Мене». Бо іншим богам поклоняються погани!

Петро: Погани зображають ідолів, вшановують т.зв. священних птахів, тварин, змій чи всіляких водяних потвор. А це – заборонене ідолопоклонство.

Іван: Насправді, погани не поклоняються правдивому Богові, який їх створив, але демонам.

Филип: Така сліпота для нас незрозуміла! Як вони можуть вірити в такі дурниці?

Іван: Вони вірять тому, що фальшиві боги, демони, проявляють свою силу через чаклунів, магів, ясновидців та викликачів духів. Якщо б не мали цього досвіду з темрявою, поганство не мало б ніякої сили в зовнішньому ідолопоклонстві. Воно б так не притягувало людей ...

Яків обурено сказав:

Яків Заведеїв: Тільки згадайте! Це незрозуміло – як наш народ міг вилити собі ідола – золотого тельця, а ще й до того так швидко – після того, як відбулося найбільше чудо в нашій історії?! Та ж він перейшов через Червоне море, як по суші! А потім на власні очі бачив, що вся сила фараонового війська в морі потопилася!

Вартоломій: А невдовзі, наче нічого б не сталося, говорили про цього гидкого ідола: «Це наш Бог, що вивів нас з рабства!». Це втрата розуму!

Петро: Ідолопоклонство – вшанування поганських демонів – це великий гріх! Людина відвертається від Бога і повертається до чогось іншого, звідки чекає надприродної допомоги. Через різних віщунів, ворожок, магів та чаклунів діє дух брехні і зла, що вимагає для себе пошани, яка належать тільки одному Богу!

Тадей: Якщо б ми так переглянули юдейських та ізраїльських царів, то переважно всі вони були ідолопоклонниками. За їхню зраду Бога приходили війни і страждання на весь народ!

Филип: За цей гріх наш народ був вигнаний зі своєї землі і перебував у вавилонській неволі. Гріх ідолопоклонства

пророки називали духовною розпустою! Вони постійно перестерігали народ перед цим.

Тадей: Але переважно безрезультатно.

Іван: В першій заповіді сказано: «Я Господь, Бог твій, Бог ревниво люблячий». Найбільша заповідь – любити Бога всім серцем, всією душею і всією силою – була дана ще задовго до приходу Ісуса Христа. Основне – це особисте відношення до Бога. А Ісус знову підтвердив і розвинув цю заповідь.

Матей: Так, це основа. Але ще щодо ідолопоклонства: звертаючись до духовних сил, які виступають проти Бога, люди віддають себе під владу цих темних сил. Вони тільки назовні нібито допоможуть, але потім доводиться за це дорого платити. Найгірше, що через те людина відхилиться від Бога, а коли залишиться в нерозкаянні, то йде за фальшивим світлом до вічної погибелі.

Симон Кананіт слухав, а потім коротко підсумував:

Симон Кананіт: Гріх полягає в тому, що людина відвернеться від свого Творця і прихилиться до творіння. Обожнюючи тварин, поклоняється демонам.

Вартоломій: Гріх – це бунт проти Бога і Його законів. Єдиною дорогою визволення з гріха є Ісус Христос. Він переміг гріх. Сам був без гріха, але прокляття гріха взяв на себе. Він примирив нас з Богом. Його хрест і воскресіння є перемогою над гріхом, над смертю і над демонами.

Іван: Гріх засліплює людину: чи це гріх ідолопоклонства, чи моральна нечистота, чи пожадливість, чи різні прояви людської гордості. Прикладом може послужити цар Соломон. Він славився надзвичайною мудрістю, яку йому дав Бог, але на кінець закінчив в гордості, нечистоті та ідолопоклонстві.

Филип: Через гріх людина стає духовно сліпою. Шкодить собі та іншим. Гріх Давида бачив увесь народ, але він сам був повністю сліпий на нього. А так є і з кожною людиною.

Петро: А я б ще додав: Гріх не тільки осліплює, але й поневолює. Людина спершу дозволить себе обманути і співпрацює над своїм поневоленням. А коли потім хоче вибратися з рабства, здебільшого це вже не вдається. Тільки Бог може допомогти в цьому, але людина мусить просити Бога про поміч і щиро каятися.

Яків Заведеїв: Так. Якщо б всі щиро каялися, світ виглядав би інакше. Страждання, війна, все зло – це плід гріха. А найгірше, коли людина не кається у гріхах – тоді після смерті її чекає пекло.

Петро: Тому треба ще завчасно, з Божою допомогою відділятися від гріха. Ісус прощає нам гріхи не просто так, Він заплатив за них своєю смертю на хресті! Крім того, Ісус дає нам і визволення. Для цього служать не лише Божі заповіді – вони, швидше, охороняють людину, але головне – Божа допомога, сила Його Духа. Сам Ісус сказав: *«Якщо Син вас визволить, будете справді вільними»*. (Ів. 8, 36)

Іван: Я роздумував над тим, що написав Мойсей. Гріх розпочався власне ще в раю – від Адама і Єви. Бог створив їх без гріха, дав їм заповіді, але вони не вірили Богу. Повірили звабі духа брехні. Грішили непослухом і невірою щодо Бога. А це корінь кожного гріха.

Филип: Господь ще через Мойсея певним способом вів наш народ до покаяння... В єрусалимському храмі постійно приносяться жертви за гріхи, передусім, жертвують ягнят.

Матей: Думаєте, що кров ягнят могла б надолужити провину, вчинену проти Пресвятого і Всемогутнього Бога?

Яків Заведеїв: Звичайно, що ні. Це лиш прообраз примирення Бога з людиною.

Филип: Згадую, як Іван Хреститель в присутності Андрія і ще одного учня вказав на Ісуса і сказав: *«Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх світу»*. (Ів. 1, 36)

Андрій зразу ж живо прикивнув:

Андрій: Так, Іван це сказав, а наступного дня ще раз повторив.

Яків Заведеїв: Це розуміємо: Ісус не тільки прощає гріхи, але Він також помер за наші гріхи на хресті. Він є Син Божий і одне з Отцем, як сам сказав: *«Я і Отець одне»*. Це Він доказав своїм воскресінням.

Петро: Згадую, як у синагозі в Назареті Ісус прочитав уривок з пророка Ісаї: *«Господній Дух на Мені, бо він Мене помазав звіщати полоненим визволення, випустити пригноблених на волю»*. Це Він читав про себе. Ісус це зробив! Гріх дійсно тримає людину в рабстві, гнітить її на душі і на тілі.

Матей: І руйнує гармонію між Богом і людською душею. Тому Писання каже: «Не мають миру безбожники».

Филип: Наше спасіння пов'язане з боротьбою з гріхом і була першою причиною, чому наш Спаситель прийшов.

Тадей: Тому Ісус сказав: «Я прийшов кликати не праведних, але грішників».

Матей: Хто є праведний? Тільки Бог. А хто без гріха? Також тільки Бог. Але існує і фальшива самосправедливість – духовна сліпота. Її мають фарисеї і первосвященики. Вони вважають себе праведними перед людьми, але, як сказав Учитель, є побіленими гробами, повними гнилі та кісток.

Филип: Ці самосправедливі насправді є духовно сліпими через свою гордість. Вони зовсім не здатні признати свою власну провину і попросити за неї вибачення. Саме такі люди розіп'яли Ісуса.

Тадей: Не старість чи хвороба, або інша проблема є найбільшим злом для людини, але гріх – насамперед тому, що гріх робить її своїм рабом. Він відійме мир і людина ніколи не знайде в ньому справжнього щастя, яке є тільки в гармонії душі з Богом.

Матей: Але найгірше, що гріх має наслідки і після смерті, коли душа відділиться від тіла і дух людини йде на Божий суд.

Вартоломій: Ісус часто згадував про кару для людей, які відкинули правдиве покаяння і жили безбожним та злим життям, завдаючи іншим терпіння. Він говорив про вічне покарання, про пекельний вогонь і червів у совісті, які мучать без кінця.

Филип: Я усвідомив страшну правду: За один гріх ангели стали демонами, за один гріх Адам і Єва були вигнані з раю. А скільки кожен з нас має гріхів перед Богом!

Тадей: Хммм. Ти правий. Давид згрішив з дружиною Урії, а потім, щоб позбутися її чоловіка, послав його на першу лінію бою.

Вартоломій: На цьому прикладі явно бачимо наслідки гріха. Він людину засліпить. Тому пророк Натан мусив спочатку розповісти йому притчу про багача, який вимагав у бідняка його єдину овечку. (2 Сам. 12, 1-7)

Тадей: Давид обурено вигукнув: «Це підлий чоловік!». Тоді Натан відразу ж викрив його: «Ти є той чоловік!». Аж тоді Давид усвідомив свій гріх і признав: «Я згрішив!». А пророк сказав йому: «Бог простив тобі твій гріх».

Яків Заведеїв: Отож для прощення гріха треба визнати його перед собою і перед Богом.

Петро: Так, це означає назвати його справжнім ім'ям – як зло, і вирішити відділитися від нього. Це умови для того, щоб Бог простив нам наші гріхи.

Іван: Ісус на хресті заплатив за всі гріхи, однак прощення прийме тільки той, хто признає собі гріх, жаліє за нього, хоче відділитися від нього і повірить в Ісуса, який є Божим Сином і помер за наші гріхи. Він є Агнець, що бере на себе гріхи світу.

Яків Заведеїв: Це та радісна вістка! Кожна людина потребує Ісуса. Кожна!

Тадей: Це все, про що ми тепер говорили, мені зрозуміло, але ніяк не можу зрозуміти, що означають ті слова, які ми вчора чули від Господа: «Кому відпустите гріхи, тому відпустяться, а кому затримаєте, тому затримаються».

Матей: І я задаю собі те саме питання. Тільки Бог може прощати гріхи, а також Ісус, який помер за гріхи. Але як ми?

Іван: Мені щойно пригадалося, що Ісус сказав і зробив перед тим, ніж це промовити. Пам'ятаєте?

Филип: Так. Спершу сказав: «Мир вам. Як Отець послав Мене, так і Я посилаю вас». Після цих слів дихнув на нас і сказав: «Прийміть Духа Святого».

Іван: Цим Господь власне передав нам Божу владу для цієї служби, яка пов'язана не з нашим авторитетом чи владою, але тут діє Святий Дух. А Святий Дух є одне з Отцем і Сином – сам Ісус відкрив нам це таїнство Божого життя.

Симон Кананіт: А хіба Бог вже нікому не простить гріхи, тільки через нас?

Іван: Простить – коли люди не матимуть нагоди скористатися цим служінням.

Тадей: А коли ми помremo, то це служіння втратиться?

Іван: Не втратиться. Так як і не втратиться завдання проповідувати спасіння в Христі і святкувати Тайну Вечерю, яку Господь установив в четвер перед своєю смертю.

Тадей: А як це буде передаватися в майбутньому?

Іван: І в майбутньому Господь буде кликати собі так, як і нас, робітників до свого винограднику – тих, які все залишать і будуть охочі йти за Ним. Тоді таким людям ми передамо це Господнє служіння між віруючими – святыми.

Филип: А як буде з Томою? Вчора його там не було і Господь не дав йому до цієї служби свого Духа!

Іван: Це так, як Мойсей вибрав собі 70 помічників і молився за них. Вони зібралися, але двоє з вибраних не могли прийти. Однак Святий Дух зійшов і на цих двох – Елдада і Медада.

Симон Кананіт: А де власне є Тома? Від п'ятниці про нього нічого не знаємо!

Тадей: Але ж вчора він обов'язково мусив чути про ці події, про порожній гріб, про появу ангелів жінкам і про появу Господа Петрові. Адже цим сповнений увесь Єрусалим!

Глибокий біль і розчарування, які Тома пережив в п'ятницю, а також страх перед синагогою спонукали його до того, що він відділився від спільноти апостолів. В неділю він чув різні новини – не тільки від побожних жінок, але й від багатьох прочан, які того дня перебували в місті чи вже з нього відходили. Він чув про порожній гріб, про ангелів біля гробу і про появу Ісуса жінкам. Але тому, що чув ці новини від жінок, відкинув їх, погордливо махнувши рукою. Однак свідків ставало дедалі більше і зростаюча цікавість не давала спокою. Тому в понеділок Тома повернувся до апостолів.

Симон Кананіт: Чуєте? Хтось стукає у двері. Це точно Тома. Я вже боявся, що з ним сталося.

Филип виглянув у вікно.

Филип: Ти правий, це Тома. Йду йому відкрити.

Апостоли привітали Тому радісною вісткою: «Ми бачили Господа!». Вони зі запалом почали говорити один перед одного, а Тома лише дивився на них, нічого не розуміючи. Побачивши це, Петро сказав:

Петро: Розкажіть йому усе по порядку, а не все нараз.

Яків Заведей: Коли вчора жінки повідомили нам, що гріб порожній, Петро з Іваном одразу ж побігли до гробу.

Там вони побачили, що полотна залишилися порожніми – і це без жодного прикладання сили і навіть без будь-якого дотику!

Тадей: Потім до нас прийшла Магдалина і запевняла, що бачила Господа. Ми не вірили їй.

Филип: Невдовзі знову прийшли жінки і свідчили, що Господь їм з'явився і що вони обіймали Його ноги.

Симон Кананіт: Тоді Петро встав і пішов знову до гробу. Він повернувся повністю змінений, і тільки тихо сказав: «Я бачив Господа. Він мені з'явився».

Филип: Потім Петро покликав нас усіх, щоб увечері ми зібралися у горниці.

Тадей: Близько восьмої години хтось постукав у двері. Прийшли учні з Емаусу, ще задихані від поспіху, і з захопленням розповіли нам, що бачили Господа.

Филип: Він приєднався до них як подорожній, коли вчора після обіду вони вийшли з Єрусалиму.

Тадей: Коли прийшли до Емаусу, Він дав себе їм пізнати при ламанні хліба. Коли нам це розповідали, відбулося щось надзвичайне! Хоча й ми мали замкнені двері, Ісус раптом став посеред нас! Він тут був!

Симон Кананіт: Від цього ми не могли прийти до тями! Господь найперше сказав: «Мир вам!». А потім показав нам свої руки та бік, і, напевно тому, щоб ми не були такі перелякані, додав: «Погляньте на Мої руки і ноги. Це ж Я Сам».

Филип: Адже ми спочатку думали, що бачимо духа.

Тадей: Ісус сказав: «Дух не має тіла і костей, а Я, бачите, маю». (Лк. 24, 39)

Симон Кананіт: Коли ми з радості не могли повірити і лише дивувалися, Він сказав: «Чи маєте тут щось їсти?».

Филип: Ми подали Йому кусень печеної риби і меду.

Тадей: Він взяв і їв перед нами! Його присутність була настільки вражаюча, що ми не могли відвести від Нього очей.

Филип: Тоді Він почав говорити про пророцтва, які стосувалися Його.

Яків Алфеїв: Тоді Він відкривав нам розум і ми зрозуміли, що ці пророцтва з Писання здійснилися!

Вартоломій: Господь сказав нам: «Так написано: Христос буде страждати і на третій день воскресне». (Лк. 24, 46)

Матей: Тоді ми зрозуміли те, що Учитель неодноразово провіщав – що Він мусить бути убитий і на третій день воскресне.

Симон Кананіт: Тоді Він підійшов до кожного з нас, на кожного дихнув і сказав: «Прийми Святого Духа! Кому гріхи відпустим, тому відпустяться». (Ів. 20, 22-23)

Матей: Коли Господь підходив до кожного з нас, ми цілували Його ноги, а тоді Він клав на кожного руки і дихнув на нас.

Іван: Тоді також сказав, що ми повинні йти проповідувати покаєння на відпущення гріхів, починаючи з Єрусалиму.

Матей: Великий мир наповнив наші душі.

Филип: Але перед тим ми визнавали свої гріхи, свою невіру в Його слово і невіру свідощам пророків.

Матей: Це було не тільки зовнішнє видіння і ми не тільки доторкалися до Нього, але Його мир глибоко пройняв наші серця, які досі були затемнені і зранені гріхом невіри.

Тадей: Томо, поглянь, тут ще є кістки з тої риби, яку Господь їв!

Матей: А тут Він з'явився, на цьому місці, тут, в середині – а ми були тут!

Томо недовірливо хмурився і заперечливо хитав головою.

Филип: Ти нам не віриш, Томо?

Томо: Ні!

Тадей: Ні?! Але яку маєш причину? Чи ти думаєш, що ми тебе обманюємо? Чи ж нас не знаєш?

Филип: Ми торкалися Його ран! Всі, Томо! Адже ми б тобі не брехали. Чому б це робили?

Тадей: Томо, вір нам! Не будь таким затверділим. Чому нам не віриш?!

Томо: Залиште мене в спокої. Не тисніть на мене. Я вам просто не вірю, і не збираюся вам нічого пояснювати!

Филип: Який доказ ще маємо тобі дати, щоб ти нам повірив?

Томо різко встав і роздратовано, голосно сказав:

Томо: Якщо не побачу на Його руках ран від цвяхів, і не в кладу свою руку в бік Його, не повірю!

Після цих слів Тома швидко відійшов. Апостоли безпорадно дивилися один на одного. Такого не чекали.

Матей: Як можемо йти по всьому світу і проповідувати Христову смерть і Його воскресіння поганам, коли сам апостол не вірить у Христове воскресіння?!

Тадей: Я думав, що ми якнайшвидше підемо в Галилею, як нам наказав Господь. Але як туди можемо йти, коли ми не маємо між собою єдності в основному?

Матей: Тома відкидає будь-яке свідчення. Він схилить голову тільки тоді, коли зможе вкласти свій палець до Ісусових ран в руках і вкласти свою руку в Його проколений бік.

Филип: Чи Вчитель погодиться на такі упокорюючі умови?

Тадей: Я не розумію Тому! Адже перед воскресінням Лазаря, коли ми всі перед дорогою до Витанії відраджували Господа, щоб там краще не йшов, Тома сміливо сказав: «Ходімо, щоб померти разом з Ним!». (Ів. 11, 16)

Матей: А на останній Вечері, коли Ісус прямо говорив про свій відхід, саме він запитав: «Господи, не знаємо, куди Ти йдеш? Як можемо знати дорогу?». (Ів. 14, 5)

Петро: Господь тоді йому відповів: «Я є дорога, правда і життя!».

Матей: Адже Тома усією своєю душею прив'язався до Господа!

Филип: Трагічні події п'ятниці повністю його зламали. Незважаючи на всі пророцтва, він не зміг припустити, що смерть Учителя буде такою принизливою і страшною.

Матей: А хіба ж ми в цьому були кращими, ніж Тома?

Петро: Я тричі відрікся свого Господа. Я розумію Тому. Але не розумію, чому він залишається в невірі. Я відразу ж після упадку гірко плакав. І до сьогодні, хоч Господь мені простив, відчуваю прихований біль щоразу, як згадаю про свою зраду.

Іван: Своєю невірою Тома ображає нашого Господа і завдає нам великого болю.

Матей: Важко сказати, що може бути причиною такої затятої невіри.

Симон Кананіт: Може, це ображена гордість, що він не був з нами, коли Господь з'явився, і що перед тим навіть по-вився і двом іншим учням.

Тадей: А тим двом з'явився навіть двічі.

Матей: Може Тому дратувало, що ми з таким захопленням йому свідчили, в той час як він сам цього не пережив.

Тадей: Чи і з вами не траплялося щось подібне, коли наприклад, ви були упокорені або розгнівані, а хтось інший подавав свої аргументи? І навіть якщо знаєте, що вони правдиві і розумні, то в той момент все-одно непоступливо стоїте на своєму, хоча й добре знаєте, що інший правий.

Филип: Мушу признати, що не знаю, як би я прийняв це на місці Томи. Коли уявлю, що всі бачили Господа, що Він на кожного покладав руки... і тільки мене б там не було! Кінець! Наскільки себе знаю, я був би у глибокому смутку і себежалі, і напевно, гнівався б на себе, що я свавільно десь тинявся і не був там, де мав бути.

Іван: Не знаю, але Тома вірить своїй думці більше, ніж всім нам разом.

Тадей: Якщо так розібратися, то коли жінки прибігли і свідчили, ми повелися точно так само. Не вірили їм.

Матей: Маєш рацію. Це така сама невіра, в якій перебували ми, а за нею є дух брехні.

Тадей: Тома не усвідомлює величину свого гріха, подібно як і ми, доки сам Господь якимось способом не доторкнеться його своєю ласкою.

Вартоломій: Тома не вірить нам. Не вірить, що Господь дійсно воскрес.

Яків Алфеїв: Але нас є десять! І всі ми Ісуса явно бачили, і чули, і доторкалися до Нього!

Симон Кананіт: І ті кістки з риби тут ще залишилися.

Тадей: Чому тоді нам не вірить?

Филип: Може Господь дасть йому ласку пізніше. Адже ми донедавна також не вірили.

Петро: Хтозна, чи на його місці хтось з нас реагував би краще? Господь змилювався над нами. Вірю, що змилюється і над Томою і дасть йому себе пізнати. Господь такий добрий і милосердний! Я тричі Його відрікся, а Він з'явився мені – першому з усіх нас, апостолів, і простив мені. Всі ми, крім

Івана, покинули Господа в найважчий момент, як Він нам і провістив: «Всі Мене покинене, бо написано: Вдарю пастиря і розбіжаться віці отари». (Мт. 26, 31) І незважаючи на це, Він нам з'явився і дав ласку оглядати Його рани, які Він задля нас витерпів, щоб примирити нас з Богом. Вірю, що цю ласку дасть і Томі. Тільки ми мусимо бути до нього більш терпеливими. Краще за нього помолімся.

Всі встали і почали разом молитися, як їх вчив Господь:

Апостоли: *Отче наш, що еси на небесах...*

Апостоли молилися дуже уважно. Після того, як воскреслий Христос відкрив їм розум, щоб зрозуміли Писання, і дихнув на них зі словами: «Прийміть Духа Святого!», вони були сповнені Божої ласки, тому Писання і молитва стали для них живими і зрозумілими.

Коли помолилися, ніхто ще не хотів йти спати – кожен хотів поділитися тим, що йому відкрилося.

Андрій: Коли Ісус говорив про свої страждання і що в ім'я Його маємо проповідувати покаєння на відпущення гріхів усім народам, я знову згадав, як про Нього сказав Іван Хреститель: «Ось Агнецъ Божий, що бере на себе гріх світу!».

Яків Заведеїв: Він дійсно став тим справжнім пасхальним Агнцем, щоб виконати закон Мойсея і слова пророків. І був убитий на Пасху, коли в Єрусалимі приносили в жертву Агнця.

Іван: Я бачив, що воїни не переламали Ісусові кісток, як тим, які були розп'яті разом з Ним, але один з воїнів проколов Йому списом бік і одразу ж витекла кров і вода. Якою болючою є сама згадка про це! Здійснилось Писання: «Кістка його не буде поламана», (Пс. 34, 21) як це сказано про Пасхального агнця.

Вартоломій: Він страждав добровільно і не відкривав своїх уст, як пророкував Ісая: «Немов ягня, що на заріз ведуть його, немов німа віця перед стрижами». (Іс. 53, 7) Він віддав своє життя в жертву за провину – за нашу провину.

Петро: Дійсно, Він віддався їм у руки. Дозволив вести себе на смерть, як Агнецъ. Коли прибули до Гетсиманії, щоб Його схопити, я намагався захистити Його мечем, але Він сказав мені: «Чи гадаєш, що Я не міг би попросити Отця мого,

і Він зараз же не дав би мені більш як дванадцять леґіонів ангелів? Але як же би збулося Писання, що так мусить статися?».

Іван: На Голготі дослівно здійснилося все, що пророкував цар Давид у псалмах: «Пробили Мені руки й ноги... Одежу мою ділять між собою, і на хітон мій кидають жереб». (22, 17.19) І дійсно: коли воїни розір'яли Господа, то потім кидали жереб на його одержу.

Яків Заведей: А ще ти казав, що коли Господь переживав на хресті ці страшні муки, то вигукнув: «Прагну!». В псалмі описане і це Його терпіння: «Мов черепок, висохла моя сила, язик мій прилип до піднебіння». (Пс. 22, 16)

Іван: Там стояла посудина, повна оцту; і намочили губку в оцті і на тростині подали її Йому до уст. І на цьому здійснилося написане: «І в спразі Моїй напоїли мене оцтом», а тоді Господь сказав на хресті: «Звершилося!». Він знав, він виконав пророцтво і звершив діло нашого спасіння.

Петро: Ми були викуплені найвищою ціною – дорогоцінною кров'ю Христа, Божого Сина, непорочного і чисто го Аґнця.

Яків Алфей: І подібно, як кров Аґнця врятувала в Єгипті від смерті ізраїльських первенців, так і кров Ісуса рятує нас від вічної смерті.

Петро: Бог наперед призначив, що Він має бути виданий, прибитий на хрест і убитий, як і сам Господь це декілька разів провістив. Але Бог Його воскресив, смерть не могла тримати Його в своїй владі, як говорить про Нього Давид: «Ти не zostавиш душі моєї в аді і не даси святому твоєму бачити тління». Бог не залишив Ісуса в царстві смерті і не допустив, щоб святий побачив тління. Христос воскрес. Він живий, а ми є цього свідками!

Тим часом Тома переживав велику боротьбу з сумнівами. Свідectво апостолів про їхню зустріч з воскреслим Ісусом сильно його заторкнуло. Але ображена гордість, що він сам не був свідком появи, не дозволяла йому відкритися правді. Тому він мав багато своїх «чому». Залишався в смутку. Час від часу чув радісні розповіді апостолів про зустріч з Ісусом, але це вело його до ще більшого себежалю і неспокою. З апостолами на цю тему не говорив. Більшість часу

задумливо мовчав. Коли говорив, то тільки коротко і уривчасто. Радше всіх уникав, щоб не мусити ні з ким говорити. Він безкомпромісно залишався у своїй невірі і його гнівало, коли хтось намагався переконати його в протилежному.

Одного разу сиділи разом при вечері. Апостоли почали згадувати останню вечерю з Ісусом.

Петро зітхнув:

Петро: Ці останні дні так швидко минули. Стільки подій відбулося! Здається, що це було вчора, коли ми тут з Господом святкували Пасхальну вечерю.

Іван: Вже тоді Господь нам тут сказав: «Ще трохи, і ви не побачите Мене більше, і знову ще трохи, і побачите Мене знову». (Ів. 16, 16)

Андрій: Тоді я не зрозумів, що це означає. А ще Він сказав: «Істинно, істинно кажу вам: ви будете сумувати і ридати, а світ радітиме. Але побачу вас знову, і зрадіє ваше серце, і ніхто ваших радощів від вас не відійме». (Ів. 16, 20.22)

Вартоломій: Тепер ми вже знаємо, що це означає, «Ще трохи, і Мене не побачите» і «будете сумувати». Господь говорив про своє страждання і смерть.

Тадей: Дійсно, як страшно нас це засмутило! Господь знав, що так буде. Вже сам спогад про те, як Його схопили, бичували, вінчали терням і розіп'яли – це наче ніж в серце. Але ще більшою радістю після цього всього було бачити Господа знову живого.

Яків Заведеїв: Як Ісус нам провістив: «Сум ваш обернеться в радість», і «скоро побачите Мене знову». Звичайно, тоді Він говорив про своє воскресіння! Коли ми побачили Його воскреслого, нас наповнила невимовна радість.

Симон Кананіт: Так, це саме так, як сказав Господь: «Побачу вас знову, і зрадіє ваше серце, і ніхто вашої радості від вас не відійме».

Іван: Кожне слово Господа є правдою і здійснюється.

Всі апостоли кивали на знак згоди. Тільки Тома сидів понурий, заглиблений у свої похмурі думки, які безнастанно крутилися йому в голові:

Тома: Всі виглядають так радісно... Чи роблять це навмисне, щоб насміятися з мене?!

Ці та подібні обмани підсував Томі старий спокусник. Через свою невіру Тома потрапив під владу його брехень, які що раз більше його обплутували, наче павутина. Апостоли бачили, що він сидить сумний, усвідомлювали, яку боротьбу він веде, але не знали, як цьому зарадити. Юда Тадей все ж не витримав:

Тадей: Томо, чому ти постійно такий сумний? Адже радість з Воскресіння Господа є і твоєю радістю!

Тома: Поки що я в цьому не переконався, щоб могли радіти.

Тоді Тома знову похмуро відійшов. Хоча поведився неприступно і навіть самовпевнено, однак в серці не знаходив спокою. Усвідомлював, що його поведінка розбиває взаємну єдність між ним і апостолами. Раніше вони її мали, і Господь так наполегливо просив за неї на останній вечері! І нараз – наче б стали чужі, ніби між ними постала якась перешкода. Але найгірше, що він усвідомлював цю перешкоду також між ним і Богом. Не міг навіть правдиво молитися, ані знайти жадану потіху. Глибоко в серці відчував, що мусить каятися, але не хотів до кінця признати свою вину... Переконавав себе, що має правду і поводитьься правильно, адже має право, якщо не обов'язок, найперше переконатися, а не просто легковажно вірити. Не хотів упокоритися, не хотів прийняти свідчення своїх братів, хоча й воно було одноголосним. Залишався затверділим у своїй невірі.

На восьмий день після Ісусового воскресіння, в неділю ввечері, всі апостоли знову були разом і з Томою. Двері знову були закриті зі страху перед юдеями. Петро сказав:

Петро: Вже минув тиждень, як Господь нам з'явився. Це був вечір, так само, як тепер.

Іван: Якби ж то Господь знову до нас прийшов!

Всі однозгідно кивнули. Тільки Тома задумливо мовчав. Його невіра внутрішньо відділяла його від єдності з Богом і братами, роблячи все більше самотнім і нещасним. Був наче неprisутній і навіть не підняв очей. Але раптом...

Матей: Господи!

Вартоломій: Ти прийшов!

Тома підняв очі і посеред кімнати побачив високу постать Ісуса, в білій одежі. Ісус стояв тут між ними, як тиждень тому. Як зраділи апостоли! Але Тома налякався. В його голові промайнула думка:

Тома: Господь точно знає, що я так уперто не хотів вірити в Його воскресіння. Напевно, Він виключить мене зі спільноти апостолів...

З цих тривожних думок його звільнив знайомий голос Ісуса, повний милосердя і доброти.

Ісус: Мир вам!

Апостоли привітали Господа вдячними поглядами і проявами тихої радості. Тома був приголомшений, не міг відвести очей від Христа. Усі сумніви зникли – наче ясне сонце просвітило темряву. Господь дивився на апостолів – очима шукав Тому. Той зблід і сховав погляд. Але Ісус вже йшов до нього. Інші мимоволі відступили. Ісус глянув на заблукану овечку. Простягнув до Томи свої руки, вклав його праву руку до своїх пробитих долонь і серйозно сказав, аж Його голос затремтів від болю:

Ісус: Вклади сюди свій палець.

А при тому своєю правою рукою злегка втиснув його палець до своєї рани на лівій руці. Тоді розкрив свою одежу, підняв руку і показав апостолу глибоку рану в боці, кажучи:

Ісус: Простягни свою руку і вклади у бік Мій, і не будь невіруючий, але віруючий.

Ісусові слова, як розпечені вуглини, падали на голову Томи. Апостол благально глянув на Господа. Спаситель не міг глибше упокорити гордість Томи, ніж виконавши всі його умови. Як тільки Ісус закінчив говорити, Тома впав Йому до ніг. Сором, жаль, любов – це все, мов гейзер, вирвалося глибоко з нутра разом зі сльозами жалю і любові. Серцем кричав: «Прости мою невіру! Тепер визнаю...», а з уст вирвалися слова:

Тома: Господь мій і Бог мій!

Ісус: Томо, тому що ти бачив Мене, повірив. Блаженні, які не бачили і повірили.

Ісус поглянув на Тому поглядом, повним любові, і помалу зник. Апостоли ще довго стояли, кожен на своєму

місці, і з братньою любов'ю дивилися на Тому. Відійшла остання тінь, яка затуманювала їхню велику радість. Потім Тома благально глянув на апостолів і сказав:

Тома: Простіть мені і ви, брати, мою невіру та прикрощі, які я вам завдавав увесь цей тиждень.

Від імені всіх озвались Петро з Іваном:

Петро: Перед кожним з нас стоїть наш гріх невіри і зради. Ми не маємо що прощати. Господь простив нам усім.

Іван: Томо, ці слова: «Блаженні, які не бачили й повірили», не належать нам. Ми всі бачили. Ці слова стосуються всіх тих, яким ми маємо свідчити, що Ісус дійсно воскрес, і що нам з'явився.

Петро: Очевидно, що за це свідчення ми всі мусимо заплатити своєю кров'ю, щоб наша жертва утвердила віру тих, які мають прийняти те, що ми бачили на власні очі і чого наші руки торкалися.

ДОРОГА УЧНІВ ДО ГАЛИЛЕЇ

Учні за наказом Ісуса повернулися до Галилеї. Вони покинули Єрусалим – місто, над яким їхній Учитель не раз плакав: «Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків ... Як часто Я хотів зібрати дітей твоїх, як квочка збирає під крила курчаток своїх, – та ви не хотіли!».

Ісус вислав апостолів із цієї атмосфери невіри, смерті, лицемірства і бунту проти живого Бога, на місце, де дихалося вільніше, на місце, пов'язане з Його діяльністю і навчанням. Вони вийшли з Єрусалиму. Подорож до Галилеї тривала три дні. Дорогою вони разом розмовляли.

Андрій: Як це точно ангел сказав жінкам?

Іван: «Ідіть швидко і скажіть Його учням, що Він воскрес із мертвих і випередить їх у Галилеї, там Його побачать».

Тадей: А коли їм з'явився Ісус, то сказав: «Ідіть і скажіть моїм братам, хай ідуть до Галилеї, там Мене побачать».

Вартоломій: Значить, Господь йде в Галилею перед нами.

Филип: Там Його побачимо.

Яків Заведеїв: Галилея, Галилея!.. Там ми вдома. Роками ми ловили рибу на Генезаретському озері...

Іван: Туди також прийшов Господь, коли покинув Назарет, і оселився в Капернаумі біля моря, в краю Завулона і Нафталі, щоб здійснилося сказане через пророка Ісаю: «О земле Завулона та земле Нафталі, приморський шляху, країно за Йорданом, поганська Галилее! Народ, який сидів у темноті, побачив велике світло; тим, які сиділи в країні й тіні смерті, засяяло світло!». (Мт. 4, 15-16)

Филип: І ми побачили це велике світло. Господь сам є тим Світлом.

Андрій: Іван Хреститель тоді про Нього свідчив, що Він є Божий Син, Агнець Божий, якому сам не гідний розв'язати навіть ремінця сандалі.

Петро: А Ісус покликав нас, простих рибалок, щоб ми йшли за Ним. Згадую про це, ніби це було сьогодні. Був прекрасний день. Ісус ішов вздовж Генезаретського озера.

Андрій: Ми зі Симоном Петром якраз закидали сіті в море.

Петро: Він сказав нам: «Ідіть за Мною, Я зроблю вас рибалками людей!». (Мт. 4, 19)

Андрій: Я думав: «Чи це взагалі можливо, що Господь кличе нас?!». Яка це для нас була радість! Кличе нас! Ми відразу ж покинули свої сіті і пішли за Ним.

Іван: Я також ніколи не забуду того дня. Недалеко від вас і ми з Яковом та нашим батьком Заведеєм лагодили сіті.

Яків Заведеїв: А Господь тоді підійшов і до нас, кивнув нам і сказав, щоб ми йшли за Ним.

Іван: Я відчув у серці таке безмежне щастя, що і я можу... Батько згідливо глянув на нас... Він вже був старший, потребував допомоги... Знаю, що любив нас, і ми його любили, але завжди давав нам свободу, і ми знали, що на нашому місці він зробив би те саме.

Яків Заведеїв: І ми також одразу ж залишили човен і свого батька та пішли за Ісусом.

Іван: Я не можу уявити своє життя без цього вирішального дня.

Андрій: І ніхто з нас.

Матей: Досі не можу вийти з дива, що Господь покликав саме мене – і прямо з митниці. Після цього при кожній нагоді Ісус мусив зносити за це докори від фарисеїв. Я наче б знову це чую: «Як це так, що ваш Учитель їсть із митарями і грішниками?». Як я завжди радів, що Ісус їм ніколи не піддався! І навпаки – ще й наголосив, що не прийшов кликати праведних, але грішників до покаяння. Вони не хотіли цього розуміти – а тим більше каятися. Наш Учитель був зовсім інший, зовсім інший, ніж усі.

Петро: Коли я тільки згадаю, як ми з Ісусом проходили по всій Галилеї, і Він навчав у синагогах, проповідував Євангеліє Царства і оздоровлював всяку недугу і хворобу серед людей, мені знову починає битися серце, як тоді. Щодня ми були свідками чуд! Господь оздоровив і мою тещу з гарячки.

Вона відразу ж встала і почала прислуговувати нам. А потім ніколи мені не дорікнула, що я залишив все задля Господа.

Андрій: Вістка про Нього поширилася і по всій Сирії. До Ісуса приводили усіх хворих, які страждали від різних хворіб та недуг, одержимих, сновид і розслаблених. А Господь їх оздоровив. За Ним ішли великі натовпи людей із Галилеї, з Десятимістя, з Єрусалиму, з Юдеї та Зайордання.

Симон Кананіт: Скільки чудес ми бачили на власні очі! Напевно, навіть неможливо їх перерахувати. За ці три роки ми стільки всього пережили з Ісусом!

Вартоломій: Це було надзвичайно! А після того, коли Ісус всю ніч молився на горі, Він серед стількох учнів вибрав нас дванадцятьох, щоб ми були з Ним. Згадую, як я радів, що Господь вибрав і мене.

Филип: Тоді Він також дав нам владу зціляти недуги і виганяти демонів.

Симон Кананіт: Так, так, тоді послав нас: «Ідіть і проповідуйте: наблизилось Царство Небесне! Оздоровляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте демонів – даром отримали і даром давайте». (Мт. 10, 7-8)

Филип: Я спочатку трохи боявся – як підемо самі, без Вчителя?! Але Він навіть сказав: «Хто слухає вас, Мене слухає, а хто вами погорджує, погорджує і Мною. Хто ж погорджує Мною, той погорджує і Тим, хто Мене послав». А потім, коли ми йшли на Його слово, то аж явно відчувалося, що Царство Небесне дійсно наблизилось! Скільки було оздоровлень, визволень від демонської сили!.. У мене перед очима ті конкретні люди ...

Тадей: Ніколи раніше я не пережив нічого подібного. Коли потім ми з такою радістю повернулися і розповідали Ісусу, що навіть демони коряться нам в Його ім'я, пам'ятаєте, що Він сказав: «Не радійте, що вам коряться духи, але краще радійте, що ваші імена записані на небі». Потім я часто про це думав – наші імена записані на небі!

Яків Заведей: Аж з дитячим захопленням ми розповідали Йому, що зробили в Його ім'я! Що тоді Ісус сказав? «Дякую Тобі, Отче, Господи неба і землі, що Ти втаїв це від мудрих і розумних, та відкрив немовлятам. Бо так, Отче, Тобі було до вподоби». (Лк. 10, 21)

Матей: Згадую, як тоді Ісус зрадів. Ми були так незаслужено вшановані і обдаровані Богом! Просто так сподобалось Отцеві. Також Ісус одного разу сказав: «Блаженні очі, які бачать те, що бачите ви. Кажу вам, що багато пророків і царів бажали бачити те, що ви бачите, але не бачили, і чути те, що ви чуєте, але не чули». (Лк. 10, 24)

Тома: Бог такий добрий! Хвала Йому за це!

Коли так між собою говорили про Ісуса і згадували, що разом із Ним пережили в Галилеї, дорога дуже швидко минала. І нарешті прибули на місце. Довго не думали, куди підуть найперше. Попрямували до Генезаретського озера. На його березі зупинилися. Апостоли були дуже раді, що знову можуть бути тут! Але найбільше раділи Андрій, Петро, Яків та Іван, які особливим способом були прив'язані до цього місця.

Андрій: Тут все дуже нагадує мені нашого Господа!

Іван: Ось місце, де Господь покликав нас з Яковом.

Петро: А там – нас з Андрієм.

Учні наче б забули про всю втому. Їм в пам'яті виринали багато радісних спогадів. Вони знову продовжували дружню розмову. Як радо згадують той час, який тут проводили з Господом, про Його доброту, Його силу!

Филип: Згадуєте про ту величезну вітряну бурю, коли ми були в човні, а Господь спав?

Яків Заведей: Так, так, хвилі піднімалися до такої висоти! Човен кидало в них, як тріску.

Филип: Тоді я думав, що це наша остання година. Здавалося, що човен точно потоне!

Андрій: Ми перепробували все, але нічого не помагало. Човен ніяк не вдавалось опанувати.

Іван: Нас підхопило, винесло на гребінь хвилі, а потім скинуло з величезної висоти до вируючої пінистої глибини.

Яків Заведей: Ми знов і знов буквально підносилися догори, а потім провалювалися донизу, так ніби мали бути навіки поховані в бездонній пропасті. Щоразу мені здавалося, що це вже встанне, що тепер вже точно наш кінець.

Филип: Ми з усіх сил трималися бортів і лавок, промокли, приголомшені свистом вітру, подих нам затамовувало у грудях.

Яків Заведеїв: Згадуєш, Петре, як ти тоді кричав: «Воду! Виливати воду!». Я спробував це зробити, але в той момент нас знову піднесло і нас знову жбурнуло донизу. Ми були просто безсильні...

Іван: Тоді хтось почав кричати: «Учителю, Учителю!». Це був ти, Петре, чи не так?!

Петро: Так. Я бачив, що самі ми не дамо собі ради. Просто йшлося про життя. Господь спав особливим сном, хтось інший в такій бурі вже давно прокинувся б. Напевно, то все так було задля нас, думаю, що Господь нас випробовував.

Яків Заведеїв: Я одразу ж приєднався до тебе, а також і всі інші. Вже в крайньому розпачі ми розбудили Учителя: «Господи, рятуй нас, бо гинемо!».

Петро: Я ніколи не забуду, як серед всього цього гамору Господь без найменшої ознаки хвилювання сказав: «Чому боїтеся, маловіри?». Він встав, наказав бурі й морю: «Замовкни, ущухни!», і настала повна тиша! Цілковитий спокій!

Филип: Я почував себе, як в казці. Такими словами хіба мати могла б напімнути пустотливу дитину, але розбурхале море?

Іван: Все, що було: буря, шум вітру і води, – все раптом зупинилося, ніби нічого такого й не було...

Симон Кананіт: Від подиву я не міг повірити своїм очам і вухам.

Тома: Ще сьогодні відчуваю той великий страх, який напав на нас. Тоді ми казали один одному: «Хто це такий, що навіть вітер і море слухають Його?». (Мк. 4, 41)

Іван: Ісус – Син Божий!

Андрій: Це був для мене явний доказ! Але таких доказів потім було ще багато.

Яків Заведеїв: Так, як тоді ця чудесна ловитва риби... Згадуєте собі? Тоді Ісус тут, на березі, проповідував Боже слово. Щоб натовп людей Його не тиснув, Він увійшов у твій човен, Петре, і сказав, щоб ти трохи відплив від берега.

Петро: Ти знаєш, яка це була для мене честь, Якове? Але те, що пізніше Господь мені сказав, перехопило мені подих: «Відпливи на глибину і закинь сіті для ловитви!».

Яків Заведеїв: Пам'ятаю, як ти тоді здивовано поглянув на Господа. Я розумів чому – після того, як ми з тобою

та з Іваном працювали всю ніч і нічого не зловили, було зрозуміло, що відповідний час для риболовлі вже минув.

Петро: Після тієї ночі я був роздратований, втомлений, голодний. А тепер замість відпочинку пробувати це знову – і ще й в обід? Для мене це було цілком абсурдно.

Яків Заведеїв: І я думав собі: «Тепер риба так глибоко, що як би не опускали сіті – нічого з цього не вийде».

Петро: Але після того, як я чув, що Ісус говорить в такій силі, не міг не послухатися. Я тільки сказав: «Учителю, ми всю ніч трудилися і нічого не спіймали. Але на Твоє слово закинемо сіті». (Лк. 5, 5)

Іван: І коли ми це зробили, впіймали таку велику кількість риби, що нам аж почали рватися сіті. Ми мусили покликали своїх друзів з іншого човна, щоб прийшли нам допомогти. А коли вони прийшли, – пам'ятаєш?, – ми наповнили обидва човни так, що вони аж потопали!

Петро: Це вперше в житті я пережив таку риболовлю, хоча й був рибалкою вже багато років! Це було явне чудо! Коли я це побачив, упав Ісусові до ніг і сказав: «Відійди від мене, Господи, бо я грішна людина». Мене пройняв такий страх від тієї кількості риби, яку ми зловили, що я переконався – Ісус не звичайна людина!

Яків Заведеїв: І ми з Іваном від того часу знали про це. То була дійсно чудесна риболовля.

Петро: Я сказав: «Відійди від мене, Господи ...», а при тому так сильно бажав, щоб Він вже ніколи нікуди не відходив і щоб я міг залишитися з Ним вже назавжди! На щастя, Господь мені відповів: «Не бійся, від сьогодні будеш ловити людей», і взяв мене зі собою. (Лк 5, 8.10)

Учні ще деякий час стояли на березі Галилейського озера і говорили між собою. Тут їм було добре. Здавалося, що все це було наче вчора, ніби і тепер Господь був з ними. Але сонце вже похилилось на захід, і з моря почав дути холодний вітер.

Тома: Напевно, вже було б добре повернутися додому.

Петро: Так, йдіть. Я ще тут трохи залишуся.

Яків Заведеїв: Будемо шукати нічліг у родичів. Чи потім ти будеш знати, де ми є, Петре?

Петро: Не бійтеся, точно вас знайду, адже ми тут вдома.

Апостоли відійшли. Петро хотів трохи побути сам. Весь занурився в спогади про Господа. Дивився на хвилі в озері. Знову наче бачив себе біля ніг Ісуса, як каже Йому: «Відійди від мене, Господи, бо я грішна людина!». Петро почав молитися.

Петро: Так, Господи, такий я є: я – грішна людина. Проте вже не кажу: «Відійди від мене», ні, я кличу: «Господи, прийди!». Так прагну знову з Тобою зустрітись. Це було кілька днів тому в Єрусалимі, коли Ти сказав: «Всі ви тієї ночі Мене покинете. Бо написано: Ударю пастиря – і розбіжаться вівці отари. Але після свого воскресіння випереджу вас у Галилеї». Тут, Господи, в Галилеї. Тоді я впевнено запевняв, що навіть якби всі Тебе покинули, то я – ніколи! Коли Ти сказав мені, що я Тебе відречуся, я ще більше запевняв, що навіть якби мав з Тобою померти, не відречуся Тебе. Але потім не зміг ані однієї години чувати з Тобою в Гетсиманії, а при тому Твоя душа була сумна аж до смерті. Прости! Тепер, Господи, вже не покладаюся на свої сили. Мій гріх, моя зрада, є завжди переді мною... Але не згадую собі її вже в розпачі. Я знаю – Ти мені, Господи, прости. Чекаю Тебе тут – тут, в Галилеї, як Ти сказав.

ПОЯВА БІЛЯ ГЕНЕЗАРЕТСЬКОГО ОЗЕРА

Тепер апостоли були разом у Галилеї, але точно не знали, що мають робити далі. Воскреслий Господь ще не дав їм конкретних вказівок, а тільки сказав, що мають іти до Галилеї і там Його побачать. Вони стояли перед серйозним питанням: «Що далі? Як тепер буде виглядати наше життя?». Вони разом сиділи, безпорадно мовчали і роздумували. Сонце схилялось на захід, від озера почав віяти холодний вітер, а ясне небо провіщало тиху і спокійну ніч. Петро задивився на озеро. Раптом він встав і сказав:

Петро: Йду ловити рибу!

Вартоломій: Я йду з тобою!

Тома: І я також!

Яків Заведеїв: Ходімо всі!

Іван: Ходімо!

Вже сутеніло. Вони швидко принесли сіті та рибальське знаряддя. Вийшли разом – Симон Петро, Тома, званий

Близнюк, Вартоломій, який був з Кани Галилейської, сини Заведея і два інші учні Ісуса. Всі вони сіли в човен. Це була перша ніч після суботи. Вони трудилися усю ніч.

Яків Заведей: Симоне, спробуй кинути сіті туди!

Петро: Нічого, жодної рибини.

Филип: Спробуймо ще раз заплисти далі, в напрямку до середини озера, там закинемо сіті.

Вартоломій: Знову нічого! Здається, що всі наші зусилля були марними.

Петро: Вже світає. Настав ранок. Повертаймося на берег. Петро замислився і сказав:

Петро: Якове, згадуєш про ту подію вночі, яку ми тут пережили?

Яків Заведей: Згадую, і то дуже добре, наче б це було сьогодні. Але сьогодні тиха ніч, а тоді віяв супротивний вітер!

Томас: Це було відразу ж після того розмноження хлібів, коли Господь нагодував 5 000 чоловік, крім жінок і дітей.

Іван: І якраз перед тим, як Ісус, побачивши юрби народу, зглянувся над ними, і оздоровив усіх хворих. Люди прагнули торкнутися бодай краю Його одежі.

Томас: А хто доторкнувся до Нього, був оздоровлений.

Вартоломій: Потім Ісус відпустив натовп – хотів залишитися на самоті, на молитві. А нас послав плисти на другий бік. (див. Мт. 14, 24-32)

Іван: Коли човен був уже далеко від землі, його почали кидати хвилі, бо вітер був супротивний.

Вартоломій: І раптом – пам'ятаєте, як ми злякалися? – ми побачили, що по морю йде якась постать! По воді! Це був для нас такий шок, що ми не могли з цього опам'ятатися. Ісус ішов до нас по морю! З переляку ми навіть не могли Його пізнати.

Филип: Він ішов по воді, а ми зі страху кричали, бо були переконані, що це привид! Адже звичайну людину вода б не втримала, ніхто не може ходити по воді.

Томас: Ісус промовив до нас – чую Його, наче сьогодні: «Будьте спокійні, це Я, не бійтеся».

Іван: А ти, Петре, відразу ж відповів: «Господи, якщо це Ти, то звели, щоб я прийшов до Тебе по воді!». Ми завмерли. Це міг сказати тільки ти. Ніхто з нас не наважився б на це.

Петро: А тоді Ісус сказав мені: «Іди!».

Іван: З напруженням ми спостерігали, як ти виходиш з човна. Ти став на воду, зробив крок, другий, третій... і пішов до Ісуса.

Петро: Але коли здійнявся вітер і я побачив, як піднялися хвилі, на мене напав страх, – мабуть тому, що я перестав дивитися на Ісуса. Я почав топитися.

Іван: Ми почули твій крик, мороз пішов нам по шкірі. Ми думали – все, кінець! Але ти закликав: «Господи, рятуй мене!».

Петро: Ісус відразу ж простягнув руку і схопив мене! Він витягнув мене з води і тримав так міцно, що я знову міг іти. Тоді з жалем сказав мені: «Маловіре, чому ти засумнівався?».

Вартоломій: Коли ви увійшли в човен, вітер нараз ущух.

Яків Заведеїв: Пам'ятаю, як ми тоді з подивом і великим острахом кланялись Господу і з найбільшою щирістю визнавали: «Ти дійсно Син Божий».

Вартоломій: Так... Отак ми собі позгадували, і вже й ніч проминула.

Тома: Жодної рибини не зловили.

Іван: Подивіться! Хтось стоїть на березі!

Це був Ісус, але учні не впізнали, що це Він. Коли наблизилися, Він запитав їх:

Ісус: Чи є у вас щось їсти?

Тома: Нема.

Ісус: Закиньте сіті праворуч від човна, там знайдете рибу.

Филип: Петре, чи маємо кидати? Адже ми трудилися всю ніч і нічого не впіймали! А тут, так близько до берега, це вже немає сенсу.

Петро: Що ж, спробуймо, нічого не втратимо.

Отож закинули сіті – і що сталося?! Сіть одразу ж почала рухатися. Петро з Яковом її вже ледве втримували.

Петро: Допоможіть нам!

Всі кинулися вперед і почали допомагати, але не могли витягнути сіті через велику кількість риби.

Іван: Це нагадує мені ту чудесну ловитву риби.

Іван знову поглянув на берег.

Іван: Петре, це Господь!

Петрові почало швидко битися серце: Господь! Господь е тут! Він вислухав його молитву і знову з'явився йому! Довго не роздумуючи, він швидко підперезався плащем і кинувся в море, бо було вже близько до берега. Не міг більше чекати! Трохи проплив, а потім пішов убрід по воді до Господа. Решта учнів невдовзі приплили на човні, тягнучи за собою сіті з рибою, були-бо від берега всього за 200 ліктів. Коли вийшли на землю, побачили розпалене вугілля, а на ньому лежали риба і хліб. Які вони були раді, що знову бачать Господа! Почували себе як діти. Господь чекає на них зі сніданком. Але з радості не знали, що Йому сказати. Ісус же промовив до них:

Ісус: Принесіть кілька риб із того, що ви зловили!

Симон Петро швидко увійшов до човна і витягнув на землю сіті, повні великої риби. Їх було сто п'ятдесят три. І хоча їх було так багато, сіть не порвалася.

Ісус сказав учням:

Ісус: Ходіть-но снідати!

Після того, як учні всю ніч трудилися, вони були дуже голодні, і зі смаком почали їсти. Однак ніхто з них не наважився запитати: «Хто Ти?». Знали, що це Господь. Усвідомлювали, що здійснилася Ісусова обіцянка: «*Випереджу вас у Галилеї, там Мене побачите!*». Це вже втретє Ісус з'явився їм після свого воскресіння! Ісус підійшов, взяв хліб і роздавав їм, так само і рибу. Всі були сповнені радістю – так, як Ісус сказав їм на Тайній Вечері: «*Побачу вас знову, і зрадіє ваше серце*». Апостоли не потребували вже нічого говорити. Вже тільки те, що можуть бути разом з Ним, наповнювало їх глибоким щастям.

Петро подумав:

Петро: Господь поводитьсь з такою любов'ю, ніби зовсім не пам'ятає, що я Його зрадив. Він на мене не гнівається! Ні в чому мені не докоряє! Його любов зовсім не змінилася. Не звинувачує мене. Навпаки – взяв на себе мою провину. Він помер за мене, щоб мені було прощено. Простив мені! «Простив» – яке блаженне слово! Тепер я знаю, про що говорить Писання, коли каже: «*Блаженна людина, якій Господь не порахує гріха*». Яка безмежна Його доброта!

Коли поснідали, Ісус звернувся до Петра.

Ісус: Симоне, сину Йонин!

Ісус на мить замовк, а тоді продовжив:

Ісус: Чи любиш¹ ти Мене більше, ніж ці?

Петро був щасливий, що може як каятник визнати свою любов перед іншими, і в покорі, свідомий своєї власної убогості та грішності, сказав:

Петро: Так, Господи, Ти знаєш, що Тебе люблю...

На мить запанувала тиша, яку порушував тільки приплив хвиль. В цей важливий момент життя Петра Ісус повільно і серйозно промовив:

Ісус: Паси Мої ягнята.²

Ісус добре знав прагнення Петра винагородити біль, який Йому завдав. Тому знову поглянув йому в очі і вдруге запитав:

Ісус: Симоне Йонин, чи любиш Мене?

Петро: Так, Господи, Ти знаєш, що люблю Тебе.

Ісус: Паси Мої вівці!

Але коли Ісус запитав Петра втретє, то вже не питав, як перед тим – «чи любиш Мене – чи любиш тією чистою божественною любов'ю – агапе?», а лиш сказав:

Ісус: Симоне, сину Йонин, чи любиш ти Мене?

Петро засмутився, що третій раз Господь запитав, чи любить Його лише тією людською любов'ю – філія. Він знову усвідомив свій гріх, що нездатний любити Ісуса тією чистою божественною любов'ю так, як того прагне, і як Ісус цього гідний. Вже знав правду про себе, згадав болісний Ісусів погляд на подвір'ї дому первосвященника і те, що тієї ночі тричі відрікся Його. Тепер бачив Ісусів погляд, повний чистої,

¹ Грецька мова для вираження поняття «любов» має слова «агапе» і «філія». Агапе – це безкорислива любов, якою нас любить Бог і якої від нас очікує, після того, як нас наповнив своїм Святим Духом. Філія – це людська любов: між батьками і дітьми, любов до народу...

Ісус двічі запитує Петра: «Агапас Ме?» – «Чи любиш Мене тією Божою, чистою, жертвенною любов'ю?» Петро покійно, усвідомлюючи свою слабкість, відповідає: «Фільо се» – «Люблю тебе тією людською любов'ю».

² по грець. «арнія» (арніон) перекладається і «ягнята» і «баранці»

Божої любові, тієї любові, яка дала себе за нього розп'ясти. Петрові на очах виступили сльози.

Петро: Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що Тебе люблю!

Ісус: Паси Мої вівці!

Ісус знав серце Петра, знав його щирість і хотів підтвердити його уряд першого поміж братами та пастиря свого стада. Якщо б Ісус запитав Петра ще два місяці тому: «Чи любим Мене більше, ніж ці?», він без сумнівну відповів би Йому: «Так, люблю Тебе тією Божою, чистою любов'ю, і люблю Тебе більше, ніж оці». Бо тоді він вважав себе кращим, ревнішим від інших, адже задля Ісуса залишив дружину, дітей, свій дім, свій човен, свою роботу, яка давала йому прожиток. Адже він був вірним учнем Ісуса, відкритим на Боже світло, про якого Ісус сказав: «Блаженний ти, Симоне, сину Йони, бо не тіло і кров це тобі відкрили, а Отець Мій Небесний». Петро пройшов через багато випробувань. Коли Ісус сказав: «Істинно, істинно кажу вам: Якщо не їстимете тіла Сина Чоловічого і не питимете Його кров, не матимете життя в собі», багато з Його учнів сказали: «Це тверда мова! Хто може її слухати?», і відійшли від Ісуса, вже з Ним не ходили. А коли Ісус запитав апостолів: «І ви хочете відійти?», Петро, не вагаючись, відповів: «Господи, до кого ж ми підемо? Ти маєш слова життя вічного! І ми увірували й пізнали, що Ти – Христос, Син Бога живого». Він три роки ходив з Ісусом, був свідком стількох чудес, а все ж – в тому всьому ще шукав себе і свою славу, але тоді ще цього зовсім не усвідомлював. Перед своєю смертю Ісус сказав йому: «Як навернешся...», а Петро тоді запевняв: «Піду з Тобою до в'язниці і на смерть... Якщо б всі Тебе покинули, то не я...». Він не знав себе, не був ще повністю навернений. Ісус сказав йому: «Симоне, Симоне, ось сатана жадав, щоб пересіяти вас, як пшеницю..., а ти, як навернешся, утверджує своїх братів». А потім ніхто прилюдно Ісуса не відрікся, тільки Петро... Ісус молився за Петра, щоб той отримав ласку покаяння. Тому після зради Петро гірким плачем почав етап правдивого навернення. Але тепер, біля Генезаретського озера, Ісус хотів сказати Петрові ще щось дуже важливе:

Ісус: Істинно, істинно говорю тобі: коли ти був молодший, то підперізувався сам і ходив, куди сам бажав. А як постарієшся, то руки свої простягнеш, і підпереже тебе інший та й поведе, куди ти не схочеш.

Сказав же Він це, вказуючи, якою смертю Петро прославить Бога. Тоді він вже буде мати цю Божу любов – агапе, яка поєднана з Ісусовим хрестом і Його смертю. А після цих слів Ісус додав:

Ісус: Іди за мною!

Коли потім вони разом ішли берегом озера, Петро обернувся і побачив Івана, який ішов за ними. Тому запитав Ісуса:

Петро: Господи, а що буде з ним?

Ісус: Якщо Я хочу, щоб він залишився тут, доки Я не прийду, це не твоя справа. Ти йди за мною.

Отож серед братів розповсюдилася чутка, що той учень не помре. Однак Ісус не сказав, що не помре, але: «Якщо Я хочу, щоб він залишився тут, доки Я не прийду, це не твоя справа».

З того часу Петро щодня просив у молитві, щоб Господь наповнив своєю любов'ю Його серце. Він знову і знову повторював: «Вже не дозволь, щоб я Тебе зрадив». А коли через багато років був засуджений на смерть через розп'яття, то ще встиг попросити:

Петро: Головою вниз! Я не гідний бути розп'ятим так, як мій Господь!

Його останнє бажання було виконане. Він був розп'ятий головою вниз. Смерть за Христа була найбільшим визнанням любові Петра – тієї любові агапе, якої гідний тільки Господь.

ПРИМАТ

Коли Петро з Іваном ішли за Ісусом по березі Генезаретського озера, інші апостоли здалеку за ними спостерігали. Раптом Ісуса наче б огорнуло яскраве сяйво, яке потім помалу розійшлося і Ісус зник з-перед їхніх очей. Апостоли ще деякий час дивилися в той бік, де зникло сяйво, що оточувало Ісуса. А Петро з Іваном обернулися і помалу повернулися до інших учнів.

Вартоломій: Останні Ісусові слова, які Він сказав про Івана, були: «Хочу, щоб він залишився, доки Я не прийду».

Іван: Але в розмові з Петром Ісус на кінець додав: «Це не твоя справа, ти наслідуй Мене».

Филип: Іване, що означають Ісусові слова: «Хочу, щоб залишився тут, доки Я не прийду»?

Іван замислився, а потім мовчки, тільки жестом показав, що не знає їхнього значення. Вартоломій відповів замість нього:

Вартоломій: Напевно, це означає, що Іван дочекається другого приходу Ісуса у славі.

Яків Заведеїв: Я також думаю, що Ісус мав це на думці.

Іван: Але напевно Ісус так не думав. Він не сказав, що я не помру, але сказав: «Хочу, щоб тут залишився, доки не прийду».

Филип: Ми всі чекали, що Господь скаже нам якість загальні вказівки, що робити далі, але ні з ким з нас Він не говорив, тільки з Петром.

Вартоломій: Ісус хотів підкреслити авторитет Петра в нашому зібранні після його потрійного відречення на подвір'ї Каяфи. Господь простив йому і знову підтвердив його першенство.

Яків Заведеїв: Зрозуміло, що і в нашому зібранні потрібен авторитет. Авторитет необхідний в кожній сім'ї. Там цю функцію виконує батько сім'ї. Над народом є правитель. Без авторитету настає хаос і розділення. Хтось повинен нести тягар відповідальності.

Іван: При тому Ісус поставив нам перед очима образ пастиря. Найперше сказав Петрові: «Паси моїх баранців», а потім: «Паси мої вівці», а втретє: «Паси мої ягнята».

Яків Заведеїв: Думаю, що Петро після свого відречення і покаяння мусив бути знову утверджений на своєму уряді, який поправу займає. А тим більше, коли Ісус відійшов.

Тома: Що мав на увазі Ісус, кажучи баранці, вівці і ягнята?

Яків Заведеїв: Кажучи баранці, напевно, мав на увазі тих, які у стаді є сильнішими – це, передусім, чоловіки: чи вчителі, чи прості віруючі. Вівці – це, напевно, жінки. Чоловік є сильнішим, тому йому досить подавати тільки потрібну духовну поживу. Жінка є слабша і чутливіша, тому їй треба вести крок за кроком, щоб вона не заблукала. Ягнята – це не тільки діти, які потребують особливого виховання, але й ті, які повірять і є початківцями в Христовому стаді.

Тома: Інше, краще пояснення, нікому з нас не приходить на думку. Так, швидше за все, це так, як ти кажеш.

Іван: Але я думаю, що суттю цієї розмови було слово «любов». Ісус запитав: «Чи любимо ми Мене?». Що б на це сказав ти, Петре?

Петро: Я радше б помовчав. Цією розмовою я так зворушений, що мені важко про це говорити. Але основне – думаю, що це було прилюдне покаяння перед Господом і перед вами за мою зраду.

Іван: Основне це те, що виражає слово «любити». Я, Петре, переживав це питання Господа разом з тобою. Ісус двічі запитав тебе, використовуючи найвищий ступень вираження поняття «любов». Так виражається тільки відношення Бога до людини чи людини до Бога. Греки називають це «агапе». Але ти, Петре, відповідав словом, яке виражає нижчий ступінь любові – наприклад, відношення до батьків, своїх дітей чи народу – по-грецьки «філія».

Петро: Так, це я відчував, очевидно і ви це добре зрозуміли. Я відчував, що не можу відповісти тим словом, яким мене запитував Господь, бо маю болючий досвід, що не маю цієї любові.

Яків Заведеїв: Але втретє Господь запитав тебе вже тим словом, яким ти йому двічі відповів.

Петро: Я усвідомив, що цим Він безмежно знизився до мене. І одночасно мене ще більше пронизала Його любов. Тому, перш ніж відповісти втретє, я вже зі сльозами в очах і з тремтячим серцем додав: «Господи, Ти знаєш все!». Я просто усвідомив, що Господь знає мене краще, ніж я сам себе. І також любить мене більше, ніж я сам себе. Він прагне мого найбільшого і вічного добра в Божому Царстві, а я до цього такий байдужий і слабкий.

Яків Заведей: Петре, я хотів би повернутися до того, що Господь підтвердив твій авторитет в нашому апостольському зібранні. Господь від нас відійшов. Ти маєш мати останнє слово у рішеннях. Маєш бути видимим намісником Ісуса.

Филип: А що буде в майбутньому? Чи після нашої смерті і смерті Петра апостольська, пастирська і пророка служба закінчиться?

Іван: Зовсім ні. Ми мусимо передати цю службу і для майбутнього, аж до другого приходу Христа. Господь покликав нас бути апостолами і пастирями. Він і в майбутньому подібним способом буде кликати нових робітників у свій виноградник.

Яків Заведей: Але коли Ісус говорив про пастирську службу, то цим, з іншого боку, вимагає, щоб кожен з нас був добрим пастирем.

Іван: В Єрусалимі після оздоровлення сліпонародженого Ісус говорив про доброго і поганого пастиря. (Ів. 10, 1-18)

Вартоломій: Ісус сказав: «Пастир – це той, хто входить дверима», але також сказав: «Я – двері до кошари». Тобто кожен з нас має приходити до Отця через Ісуса, а не своїми силами.

Филип: А далі Господь сказав: «Добрий пастир кличе своїх овець по імені, а коли виведе їх, іде перед ними, а вівці ідуть слідом за ним, бо знають його голос». Добрий Пастир йде перед вівцями як приклад, і веде їх на пасовище здорового вчення.

Яків Заведей: Але за чужим вівці не підуть, втечуть від нього, бо не знають голосу чужого. Думаю, що здорова овечка, яка має особисте і довірливе відношення до Ісуса та житиметься здоровим вченням Його Євангелія, добре відрізнити власного пастиря від чужого.

Петро: Коли Ісус говорив про це і використав порівняння про Доброго пастиря, тоді ми цього не розуміли.

Филип: Напевно тому Ісус продовжував ще ясніше. Дослівно сказав: «Поправді, поправді кажу вам: Я – двері для овець. Хто увійде крізь Мене – спасеться. Він увійде, вийде і знайде пашу». (Ів. 10, 7-11)

Іван: Цим Господь знову наголосив на необхідності особистої єдності з Ним. Порятунком від вічної смерті є тільки в Ісусі.

Вартоломій: Господь також сказав, що «зłodий приходить тільки для того, щоб вбивати, красти і нищити. Я ж прийшов, щоб ви мали життя, і мали його в повноті».

Іван: Тими злодіями є всі ті, які відводять від єдності з Ісусом. Блудними науками зводять непевних овець і відводять їх під владу гріха та князя цього світу. Це антихристи. Це фальшиві пастирі, такі як є первосвященники Анна і Каяфа, а також фарисеї і садукееї.

Яків Заведеїв: Але Ісус тоді також сказав: «Я – Добрий Пастир. Добрий Пастир кладе життя за своїх овець».

Іван: Ісус, як добрий пастир, поклав за нас і за всіх овець своє життя. Ми повинні Його наслідувати. Маємо бути добрими пастирями і справжніми апостолами. Тому мусимо бути готовими віддати навіть життя за овець, яких Ісус нам довірив, – так, як це зробив Він.

Яків Заведеїв: Ісус далі сказав: «Той, хто не пастир, хто працює тільки за заплату, і вівці не є його власними, залишає їх і тікає, коли бачить, що наближається вовк, і вовк роздирає овець і розганяє їх». (Ів. 10, 12-13)

Іван: Нехай же ніхто з нас не стане фальшивим пастирем, який працює тільки за заплату. Такий шукає тільки свої особисті інтереси, такі як багатство або кар'єра. Він не буде захищати овець від пекельного вовка.

Филип: Як би я бажав, щоб за прикладом Ісуса ми всі залишилися Його вірними пастирями, навіть ціною мученицької смерті.

Яків Заведеїв: Коли Ісус говорив Петру також про його смерть, то, мабуть, першим в цьому Його буде наслідувати Петро, щоб бути для нас прикладом.

Петро: Якби ж це сталося! Але згадую, Якове, як ви з Іваном запевняли, що можете пити чашу страждань з Господом.

Томас: Тоді Ісус підтвердив їм це словом: «Будете». Цей привілей першенства в стражданні вже пережив Іван, коли єдиний з нас стояв під хрестом і пережив безкровне мучеництво.

Петро: А що, коли ще переді мною будеш на черзі ти, Якове?

Яків Заведей: Петре, ти нагадав мені болючу річ. Не те, що буду пити чашу, а що, Господь мусів терпіти наше марнославство і говорив до нас ще з такою любов'ю! Що ж стосується мого брата, то це дійсно було безкровне мучеництво. Може тому, як сказав Господь, він і залишиться до Його приходу і в надзвичайному одкровенні побачить Його славу.

Вартоломій: Ісус ще казав про пастирів, що той, хто найнятий за заплату, не дбає про овець. А потім додав: «Я Добрий Пастир, Я знаю Моїх овець, і вони Мене знають, і Я віддаю своє життя за свої вівці».

Іван: Але є заплата матеріальна, і заплата власної самореалізації та гордині. Такий пастир, коли все гаразд, здається добрим, але коли щось загрожує його життю, він, як наймит, утікає, бо не дбає про овець.

Томас: Тут є головне питання: Що маємо робити, щоб бути і залишатися добрими пастирями за прикладом нашого Вчителя?

Іван: Найважливішим є те, що сьогодні Господь жадав від Петра – а це особисте відношення до Нього, відношення щирої, чистої любові. Ця любов тісно пов'язана з пізнанням Божої любові, яку Господь поступово даватиме кожному з нас через свою благодать, через Свого Духа. Без Божого Духа в нас не буде цієї любові і ми зрадімо.

Петро: Ти кажеш глибоку правду, і я це так відчуваю. Приблизно так я й хотів сказати, коли Господь тричі запитував мене, чи я Його люблю.

Іван: Щоб залишитися добрими пастирями, ми повинні усвідомлювати цю найосновнішу річ. А це відноситься, найперше, до Петра, який серед нас є першим і буде захищати нас, апостолів, своїм авторитетом. Знову хочу наголосити, що найосновніше – це особисте відношення до нашого

Господа. Він пішов перед нами до свого Царства, але одночасно залишається з нами. Цей зв'язок любові не може бути перерваний!

Тома: Іване, ти кажеш чисту правду.

Петро й інші апостоли прикивнули.

Яків Заведеїв: Тут є питання віри, яка має бути наріжним каменем. Адже віра необхідна для спасіння.

Іван: Так, ти правий Якове. Віра в нашого Господа, що Він дійсно є нашим особистим Спасителем, є основою. На цій основі базується особисте відношення любові до Господа, яка проявляється і любов'ю до ближнього.

Филип: Це очевидно, адже найбільша заповідь – це любити Бога, і одразу ж друга – любити ближнього, як самого себе.

Іван: Так, але ці дві заповіді не зможемо виконати без правдивої віри і без справжньої любові до Бога, яку Бог мусить вкласти до нашого серця через Свого Духа.

Тома: А чому?

Іван: Тому що, в нас є дуже сильне самолюбство, егоїзм, який може приносити навіть найбільші жертви, але не в правді, а в дусі брехні. А це використовує диявол.

Петро: Це самолюбство, фальшива любов, мусять поступитися місцем справжній, Божій любові. Це не відбувається за один раз. Це процес, дорога, дорога наслідування Ісуса.

Яків Заведеїв: Ще згадую, як Іван Хреститель сказав про Ісуса: «Він мусить рости, а я – маліти».

Іван: Якби ж то Господь дав мені ласку, щоб колись в особистому листі виразити, яким є взаємовідношення віри і любові. Відчуваю, що до цього я поки що не дозрів, але вірю, що Господь дасть мені світло і ласку свого Духа.

Яків Заведеїв: Я б, Іване, хотів підсумувати те, що ти сказав: Бути справжнім пастирем може тільки той, хто має правовірне Христове вчення. Але щоб бути добрим пастирем, треба мати любов, тобто особисте відношення до Христа. Такий пастир забуває про себе і жертвується за спасіння повірених йому душ. Він готовий віддати за довірених йому овець і життя.

Тома: Отож любов полягає в тому, що поставлю Ісуса на перше місце в своєму житті!

Іван: Думаю, ти виразив це правильно.

Вартоломій: А що, коли в далекому майбутньому, якийсь пастир зловживатиме Христовим авторитетом і замість того, щоб проповідувати правди віри, буде проповідувати інше вчення, якесь антиєвангеліє? Він би обманював овець і таким чином змушував би їх до масового відступництва від Христового вчення.

Петро: Думаю, що Господь цього не допустить. Але з іншого боку, маю досвід з власною зрадою, і сатана, який обманув мене, може з Божого допуску зробити і таке.

Вартоломій: Але що тоді?

Петро: Тоді такого пастиря-зрадника стосувалося б те, що і Юди. Чи ж він не був вибраний самим Господом на апостола і навіть взяв участь і в останній вечері?! Але там до нього увійшов сатана. Він їв і пив собі на засуд.

Вартоломій: А хто може покарати такого нашого, або конкретно і твого, Петре, фальшивого наступника?

Петро: Він вже через свою невіру і зраду не тільки позбавив себе уряду, але й вилучив себе з Христового стада, це ж зрозуміло.

Вартоломій: Добре, але він буде мати владу і не схоче признати, що вже вилучив себе, а також не захоче добровільно покинути уряд. А хто нагадуватиме йому про його зраду, того він каратиме найважчими карами.

Петро: Зі своєї зради і зради нас усіх знаю, що коли хтось втратить особисте відношення до Христа, то в майбутньому може дійти і до такого.

Вартоломій: Що робити?

Петро: Мусять знайтися сміливі пастирі, які виступлять за Христа і Його вчення. Фальшивий пастир разом зі своїми спільниками будуть їх очорнювати і переслідувати. Але сміливі пастирі мусять бути голосом сумління для зведених овець та інших пастирів. Вірю, що тоді Господь втрутиться і не допустить, щоб Його Церкву перемогли пекельні ворога. Господь це обіцяв. Він сам сказав: «Ворота пекельні її не переможуть!».

ПОЯВА П'ЯТИСТАМ БРАТАМ

Після того, як Господь з'явився апостолам біля Генезаретського озера, Петро був наче перемінений. Наступного дня він знову повернувся до озера. Йому постійно приходило на думку Ісусове питання: «Симоне, сину Йони, чи любиш ти Мене?», а також Ісусові слова, якими Він тричі повторив його завдання: «Паси Мої вівці!». Хто є тими вівцями, яких він має пасти? Саме про це він думав, коли до нього підійшов Ефраїм, його далекий родич.

Ефраїм: Мир тобі, Симоне!

Петро: І тобі, Ефраїме. Вже довго я тебе не бачив.

Ефраїм: Ти повернувся до рибальства?.. Розумію... Що ж робити, коли Учителя вбили?

Петро: Так, Учителя вбили, але Він воскрес, Ефраїме.

Ефраїм, наче б не чуючи Петра, далі продовжував:

Ефраїм: Його вже немає тут, між нами, як колись, щоб навчав у наших синагогах, оздоровлював наших хворих... Багато з нас були Ним оздоровлені... Нам Його бракує. Часто про Нього згадуємо. Це жахливо, як все це з Ним закінчилося... Такий великий Чудотворець, а загинув такою ганебною смертю!.. Багато-хто через це повністю зламався, Симоне. Кажуть, що начальник синагоги проголошував у синагозі, що Ісус був бунтівником та самозванцем, і що первосвященники справедливо Його засудили і розіп'яли.

Петро: Але ж ти знаєш, що Ісус був зовсім невинний, Його засудили несправедливо! Фарисеї і первосвященники наважились вчинити аж такий страшний злочин. Ще й після смерті наказали стерегти Ісуса та запечатати гріб, щоб забезпечитись, аби Він не перешкоджав їм в їхній кар'єрі. Але Ісус Христос переміг і над смертю. Гріб залишився порожній! Так, як про Нього було провіщено: неможливо, щоб смерть тримала Його у своїй владі! Неможливо, щоб Святий зазнав тління! Він сам декілька разів казав нам, що буде убитий, але на третій день воскресне. І це також здійснилося!

Ефраїм: Так, ми також чули, що гріб начебто був порожній... Не знаємо, що про це думати. Наші первосвященики й старші всіх запевняють, що воїни, які сторожили гріб, свідчили, мовляв, учні вночі вкрали Ісусове тіло.

Петро: І ти тому віриш?! Це ж абсолютна брехня!

Ефраїм: Вірю — не вірю... Вже не знаю, у що вірити. Ми вірили Учителю, що Він є Месією, який має прийти й визволити Ізраїль, але коли Він загинув, то вже не знаю, у що вірити... І так думає більшість із нас тут, в Галилеї, які на Нього покладали надії.

Петро: Ефраїме, Він воскрес! Він живе. Вже багато разів нам з'явився. Востаннє це було вчора, тут, біля Генезаретського озера. Він говорив з нами, ми їли з Ним і доторкалися до Нього... Те, що вам кажуть священники і фарисеї, — це брехня. Ми наочні свідки Ісусового воскресіння. Скажи всім нашим родичам і землякам, які ходили за Ісусом, і тепер хочуть почути правду про Ісусову смерть та воскресіння, хай придуть в перший день після цієї суботи на узгір'я біля Капернауму, де Він розмовляв з нами і проповідував. І ми туди прийдемо.

Ефраїм: На місце, де Він дав нам нові заповіді?

Петро: Так, туди. Поклич щирих і сміливих чоловіків та скажи їм, що Ісус живий!

Ефраїм: Дякую, Симоне. Скажу це кожному, кого знаю і кого зустріну. А також пошлемо посланців по всіх околицях — так, як ми це завжди робили, коли бачили, що прийшов Ісус. Прийдемо. Ми прагнемо почути правду про те, що сталося з нашим Вчителем.

На знак згоди Петро кивнув головою. Ефраїм з радістю відійшов. Нова надія і віра наче б давала йому крила — так легко він йшов із цією новиною до всіх інших. Петро стояв і дивився услід Ефраїму.

Петро: Господи, чи це ті вівці, які Ти хочеш, щоб я пас?

Тоді Симон Петро вернувся до апостолів. Він розповів їм про все, що чув від Ефраїма, і про те, що йому сказав, щоб першого дня по суботі прийшов із чоловіками на гору, де Ісус вперше проповідував. Всі погодилися. Андрій зі запалом промовив:

Андрій: Так, треба, щоб ми їм свідчили про Ісусову смерть і воскресіння. Адже інакше первосвященики і фарисеї своєю брехнею заморять і всю Галилею – землю, де Господь зробив стільки чуд!

Іван приєднався до нього.

Іван: Так, завтра підемо і ми, по двоє, і заличемо найперше зневірених учнів та вірних, щоб прийшли на гору. Також скажемо своїм родичам, щоб вони прийшли.

Тома з Матеем подалися в село, де, як знали, живе кілька Ісусових учнів. Прибули туди аж коли стемніло і постукали у двері Веньямина – рибалки, який жив одразу ж на краю села.

Веньямин: Хто там?

Тома: Мир домові твому, брате. Це ми – Тома і Матей.

Веньямин: Мир і вам. Заходьте!.. Але поспішіть, щоб вас ніхто не побачив.

Матей: Чому, брате?

Веньямин: Вістка про розп'яття Вчителя дійшла і сюди. Як самі знаєте, не всі з нашого села повірили. Тепер їхня ворожість зросла, і навіть ті, які раніше були прихильними, повністю охололи... Зрештою, і ми, учні, безпорадні. Не знаємо, що думати... Такого кінця ми не очікували... Але заходьте. Ви, напевно, голодні, я зараз принесу щось їсти.

Тома: Не турбуйся про нас. Головне – хочемо з тобою поговорити...

Веньямин: Звичайно! Звичайно! Ревеко! Ревеко! Принеси нашим дорогим гостям воду для вмивання, а потім приготуй вечерю!

Коли дружина Веньямина увійшла у світлицю і побачила апостолів, то насупилась і непривітно сказала:

Ревека: Комусь дорогим, а комусь – ні!

Веньямин: Ревеко!

Ревека: Тобі не досить, що тепер на нас всі показують пальцем?! Деякі в селі не хочуть нам нічого продати! І також сумніваюся, що позавчора наша стодола згоріла випадково! А ти тепер спокійно вступиш сюди цих людей!

Веньямин: Ревеко, мовчи! І зроби те, що я тобі сказав! Це мої гості!

Ревека: Чому вони прийшли? Знову розповідати тобі про Назарянина? Чи вони ще не досить збаламутили тебе? Веньямине, пробудись зі сну: Назарянин помер, а з ним померло і Його вчення. Все закінчено – не розумієш? Будь нормальним, як раніше. Люди з часом усе забудуть і все повернеться на своє місце... Тільки покинь вже це... Прошу!

Веньямин: Ревеко, ти не знаєш, чим я завдячую Ісусові. Інакше ти б так не говорила.

Ревека: За що ти Йому вдячний?! За те, що розділив нашу сім'ю?! Наш народ?! За те, що тебе так часто бракувало в дома, бо ти бігав за своїм Учителем, і замість того, щоб дбати про сім'ю, молився навіть більше, ніж рабин – ти, звичайний рибалка?! За те, що тепер з нас насміхаються, що ти повірив лжемесії?!

Веньямин: Досить! Перестань! Ісус дійсно був Месією!

Ревека Але вже не є!

Ревека вийшла, grimнувши за собою дверима. Веньямин втомлено сів і жестом також запропонував сісти розгубленим Томі і Матею.

Веньямин: Отож, бачите... Не тільки в селі... Маю це і вдома. А найгірше, що сумніви закралися і в моє серце... Це найгірше зі всього... Ця безнадія, що все було марним...

Тома: Брате... Розумію тебе. Я пережив щось подібне. В п'ятницю завалився весь мій світ, всі мої надії і плани... В моїй душі залишився тільки біль, велика порожнеча і болісний страх, що буде далі.

Матей: Ми всі проживали подібне.

Веньямин: За кілька домів звідсіля живе Ефраїм – ткач. Він був тоді в Єрусалимі. Зі сльозами розповів мені, як Учителя вели на розп'яття: Він ледь тримався на ногах, як Його мучили; був облпований, закривавлений, з ганебним терновим вінцем на голові. Люди, яких підбурили первосвященники, скаженіли від ненависті. Всі кричали: «Смерть! Розіпни Його!»... А потім за містом Його розіп'яли... Тепер всьому кінець... Його царство, яке ми чекали, вже ніколи не прийде...

Матей: Я також так думав. Крім того, мене мучили докори сумління, що я втік, коли за Ісусом прийшла храмова сторожа. Три роки тому Він витягнув мене з такого бруду, а я?..

Тома: Всього за декілька годин до того, як Його схопили, я разом з іншими запевняв, що навіть якщо треба буде померти, не відречуся Його. Але я першим втік, коли на Вчителя наклали руки... Я не був біля Нього, коли Він помирав...

Веньямин: Отож тепер... кінець.

Веньямин закрити своє обличчя долонями і довго мовчав. Також Тому і Матея на мить огорнув жаль над своїм боягузством. Але потім Матея випрямився і сказав зворушливим голосом:

Матея: Веньямине, ми якраз прийшли тобі сказати, що це не кінець.

Веньямин: Як то не кінець?

Тома: Сталося щось, від чого я й сам досі не можу прийти до тями... Господа поклали у гріб... Але на третій день... Він воскрес!

Веньямин повільно підняв голову і деякий час із недовірою позирив на апостолів, ніби вони зійшли з розуму:

Веньямин: Що це ти кажеш?

Тома: Господь дійсно воскрес і з'явився жінкам, Петру, а потім нам всім...

На обличчях апостолів відбивалося все те, що вони пережили. Веньямин не міг їм не вірити.

Веньямин: Але чи ви певні, що це був Він?

Тома підняв руки і схвильованим голосом сказав:

Тома: Ці руки доторкалися до Нього після Його воскресіння... Торкалися ран від списа в Його боці... Ці уста цілували Його проколені ноги... Він дійсно воскрес! Я не був там, коли Ісус з'явився вперше. Коли потім брати мені радісно звіщали, що бачили Його, мене охопив болючий смуток і невіра. В такому стані я перебував увесь тиждень... Як я на всіх гнівався!.. Його бачили жінки... І Петро, який Його відкрікся, також Його бачив... А я?! Він усім з'явився, але чому не мені? Я постійно думав про це... Заздрив їм... Я так хотів побачити Господа!!! А потім, коли на восьмий день Він знову з'явився, звернувся до мене по імені і покликав до себе. Він знав все, що я переживав весь тиждень... Знав, як мені було важко, і що я був повний смутку та невіри... А потім, коли Він прийшов, мене залили сльози. Я дуже жалів над

тим, в чому перебував увесь тиждень – над всіма моїми гріхами, які мене опанували... А Він мені ні в чому не докорив, Він мене не засудив... Лиш воскресив мою віру, коли сказав: «Томо, не будь невіруючим, але віруючим...». І в той момент я твердо повірив: Так, Ісус є Бог! І цієї віри в мене вже ніхто і ніщо не забере. Він дійсно воскрес!.. Він живий! Мій Господь і мій Бог!

Веньямин не спускав очей з Томи. Все, що той казав, ссав, як живу воду; з кожним словом до його душі поверталося світло правди. Матей продовжував:

Матей: Бачивши, як Тома весь тиждень перед тим мучився, я молився за нього і дуже бажав, щоб Господь знову з'явився, щоб Тома теж Його побачив... А також дуже бажаю, щоб Його побачив і ти, Веньямине!.. Тож молімся, просім, щоб Господь нам знову з'явився. Він це може! Адже Він є Бог!

В той момент різко відчинилися двері, і Ревека з неохотою внесла хліб та миску з кашею. Спершу хотіла кинути це все на стіл і сказати до цього щось дошкульне. Але атмосфера, яка запанувала в кімнаті, її приголомшила. Вона зупинилася, а потім мовчки покклала їжу на стіл і вийшла. Апостоли далі розповідали Веньямину про свої зустрічі з воскреслим Господом. Ревека слухала за дверима, а потім відчинила:

Ревека: Прощу, вибачте мені, я повелася так погано!

Тоді вона відійшла і почала плакати:

Ревека: Господи, прости мені!

Веньямин жадібно слухав слова Матея і Томи аж до пізньої ночі. Його пройняла радість, якою були сповнені апостоли. Наступного дня він скликав усіх учнів і всіх тих, які були прихильні до Вчителя, і апостоли звіщали їм про Христове воскресіння.

Вартоломій з Филипом також обходили села і розшукували братів. Поблизу одного села зустріли пастуха з невеликим стадом. Коли чоловік їх побачив, залився сльозами і відразу ж побіг до них. Впав апостолам на шию і плачучи стогнав:

Слезар: Що вони зробили з Ісусом?! Чому вбили втілену доброту і милосердя? Як небо могло дивитися на таку несправедливість?! Чому земля не відкрила уста і не поглинула убивць Праведника?!

Апостоли звільнилися від цих несподіваних обіймів і допитливо дивилися на чоловіка, що стояв перед ними.

Вартоломій: Хто ти, брате?

Слеазар: Чи не пам'ятаєш добродійства, яке ваш Учитель виявив одному бідоласі кілька років тому, недалеко від цього місця?

Филип: Шкода, але не пригадую.

Слеазар: Я є той прокажений, якого Ісус тут очистив. А ви – Його найближчі учні. Я відразу ж вас впізнав, бо часто бачив вас із Ним.

Тоді почав відчайдушно ридати:

Слеазар: Я чув, що з Ним зробили! Що Його вбили, жорстоко вбили... Він нічого поганого не зробив. Я це знаю! Ще ніколи я не зустрічав такої людини, як Він! Він врятував мене! Я був прокажений. Він зцілив мене! Ні! Більше! Вирвав мою душу зі самих воріт пекла! Доки буду дихати, доти буду дякувати Господу за Нього!

Вартоломій: Вже знаю! Пригадую! Це було майже три роки тому. Учитель тут неподалік проповідував. Тоді до Нього на гору зібрався великий натовп. Коли потім ми спустилися вниз, всі йшли за Ним...

Слеазар – так називався прокажений, обтер собі сльози і сказав:

Слеазар: Так. Так це було. Хвороба забрала у мене все – дім, сім'ю, силу, зробила мене калікою. Мене вигнали зі села, бо я міг би заразити інших. Мое тіло з кожним днем виглядало все страшнішим – волосся випадало, шкіру покрили рани, спотворилось обличчя, гній роз'їдав мої вуха, ніс і уста. Я заживо гнив, як труп. Всі переді мною втікали... Я був у відчай і вже хотів закінчити своє нещасне життя...

Филип: А як ти дізнався про Ісуса?

Слеазар: О, це було зовсім не важко! Його слава як чудотворця випереджувала Його швидше, ніж Він кудись приходив. Всі про Нього говорили. Я сказав собі, що за будь-яку ціну мушу до Нього дістатися. Ісус був моєю останньою надією.

Вартоломій: Пам'ятаю, що люди товпилися навколо Ісуса, бо хотіли все чути. Учитель якраз говорив, коли я за-

уважив, що щось діється. Люди почали кричати, втікати... А потім я побачив тебе, як ти йдеш вуличкою, що утворилася в натовпі, прямо до Вчителя.

Слеазар: Я волочився з останніх сил. Багато людей взяли в руки каміння, палиці і погрожували мені... Але мені було байдуже. В той момент ніяка сила у світі не змогла б мене стримати. Я мусив дістатися до Нього!.. Впав перед Ним серед пороху і сильно плакав. Казав: «Господи, моє життя повністю знищене! Я гидую і самим собою! Заживо вмираю! Змилуйся! Поможі мені! Вірю: якщо хочеш, можеш мене очистити». А потім я тільки плакав і повторював: «Якщо хочеш, можеш мене очистити!»... І знаєте, що зробив Ісус?!

Вартоломій: Знаємо! Він сказав тобі: «Хочу, будь чистий!».

Слеазар: Ні, ні! Це не все! Він підійшов до мене і поклав на мене свою руку!.. Знаєте, як я себе почував? Протягом багатьох років мене ніхто не торкався! Всі мене сторонилися, боячись заразитися. І в ту мить багато людей почали перелякано кричати і застерігати Учителя. Але, не дивлячись на це, Ісус залишив свою руку на моїй голові, нахилився до мене і тихо мені сказав: «Гіршою є проказа душі. Остерігайся гріха». Тоді підвівся і сказав: «Хочу, будь чистим!».

Филип: І ти одразу ж очистився від своєї прокази! Ми всі були зачудовані! Люди навколо почали кричати від радості, співати, танцювати і взивати до Бога, прославляючи Його!

Слеазар: Так. Було досить самого Його слова!.. Але тепер мушу сказати вам – тут, перед Богом, – що сталося ще щось більше. Тоді я відчув дотик Ісуса не тільки на своїй голові, але також на своїй душі. Ісус був правий! Більше потребувала зцілення моя душа, прокажена гріхом... Коли Він промовив «Хочу, будь чистим!», я раптом почав почуватися так, ніби знову народився.

Вартоломій: Слава Господу, який тобі це вчинив!

Слеазар: Слава й Ісусу, бо Він прийшов від Бога! Його руками Бог зробив чудо!

Филип: Якщо я добре пам'ятаю, тоді Господь послав тебе показатися священику і принести дар, як наказав Мойсей.

Слеазар: Було так, як кажеш. Я зробив це... Тільки одного не послухав... Учитель сказав мені, щоб я нікому про це

не розповідав... Але як би я міг мовчати про Божу доброту, яка схилилася до мене?! Адже мені б задерев'янів язик! Ви-сохли б мої уста, якби я мовчав! Я повернувся додому і всім розповідав про Ісуса! Тоді всі мої сусіди, знайомі, мої брати увірували в Нього. І відтоді не раз, коли Учитель з'являвся в Галилеї, ми ходили за Ним з юрбами народу, щоб почути Його слова. А потім вдома багато над ними роздумували і також намагалися згідно них жити... Тоді я бачив більші чуда, ніж зцілення мого тіла. Ці чуда здійснила Божа доброта в серцях моїх близьких... Кажу більші, бо знаю, що зробити щось з бунтівливим людським серцем набагато важче, ніж з тілом... Тепер ми всі пригнічені несправедливою смертю Учителя...

Вартоломій: Як тебе звати, брате?

Єлеазар: Єлеазар.

Вартоломій: Єлеазаре, прошу, заведи нас до своїх рідних, заклика всіх, які повірили в Ісуса. Маємо для вас дуже важливу новину!

Єлеазар взяв апостолів до свого дому. Він закликав до себе всіх, які ходили за Ісусом, серцем були прихильні до Нього і не погоджувалися з Його несправедливим засудом. Наступного дня до Єлеазара зійшлося більше, ніж 20 чоловіків. Апостоли промовили до них:

Вартоломій: Мужі-браття, ми чули від Єлеазара, що ви богобійні, і що не раз віддали свої сили і час на дорогу, щоб чути слова нашого Вчителя. А також він сказав нам, що тепер ви пригнічені Його раптовою і несправедливою смертю.

На деякий час запанувала тиша. А потім від імені всіх озвався старець з довгим сивим волоссям, обличчя якого виражало не тільки енергійність і рішучість, але також глибокий смуток.

Старець: Ми в болісному розпачі, браття. Ми повірили, що Ісус є Месія, на якого наш народ чекав впродовж багатьох століть. Коли ми чули Його слова і бачили чудеса, які Він робив, наші серця сповнювалися радістю і надією. Чи могла б такі великі речі робити звичайна смертна людина? Кожен знав, що ні! Ми вірили, що Ісус прийшов від Бога... Я сам був присутній при тому, коли кількома хлібами Він

нагодував п'ятитисячний натовп. Це було тут, в Галилеї, по той бік Йордану.

Чоловік: Пам'ятаю, що був уже вечір, а Учитель ще навчав, оздоровляв хворих, а потім знову навчав... Після цілоденної спеки всі вже були цілком втомлені, тільки Він виглядав так, ніби зовсім не відчував втоми.

Вартоломій: На кінець і Він втомився, а я наважився Йому запропонувати: «Господи, це місце пустинне і вже пізня година. Відпусти людей, хай ідуть в навколишні села та куплять собі їжу, адже весь день вони нічого не їли». Учитель поглянув на нас і здивував словами: «Нікуди їм не треба іти. Ви дайте їм їсти». Але на цьому пустинному місці неможливо було купити хліба.

Филип: Оглянувшись навколо, Ісус сказав мені: «Филипе, де ми купимо хліба, щоб всі наїлися?»... Ми з Вартоломієм нерішуче дивились один на одного. Господь випробовував мене, бо сам знав, що хоче зробити. Я сказав Йому: «Навіть 200 динаріїв не вистарчить, щоб кожному хоч трохи щось дісталось!».

Вартоломій: Тоді Андрій у своїй дитячій простоті сказав Йому, що у нас є тільки п'ять хлібів і дві риби. Спершу я обурився, для чого взагалі це каже, адже що це є для стількох людей? Коли Господь побачив, які ми розгублені, то наказав принести Йому цю невелику кількість їжі.

Филип: Тоді звелів нам розсадити людей на траві. Раптом я серйозно почав хвилюватися, як це все закінчиться. Адже люди мають очі і вуха, легко додумають собі багато речей... А ділити між ними ці кілька хлібів і дві малі риби?.. Ми вагалися, але Петро спам'ятався першим і відразу ж почав всіх гуртувати.

Чоловік: Я був серед людей. Всі відразу ж зрозуміли, що щось станеться. Ми були напружені і з нетерпінням цього очікували.

Филип: Я відчував це, а тому раптом мені захотілося втекти. Мені не давали спокою думки: якщо нічого не станеться, це просто так не закінчиться, люди будуть розчаровані... Сьогодні мені соромно за це. Як мало тоді я вірив у Бога!

Інші чоловіки почали також живо включатися:

Чоловіки:

— Я сидів поблизу Вчителя і дуже уважно слідкував за тим, що буде відбуватися... Насправді Він не зробив нічого особливого. Тільки так, як завжди, підвів очі до неба, взяв хліб і воздав подяку Богові, а потім... потім почав його ламати. Але те, що я побачив потім, затамувало мені подих. Він відламував з половини хліба шматки і так ділив безперестанку... Давав це своїм учням, а вони – нам, а ми потім розносили іншим.

— І так само було з рибою. Я не розумів, як це можливо! Наче б цей хліб і риба росли в Його руках.

— Ми їли, скільки хто хотів, аж доки всі не наситились. В руках Ісуса хліб буквально розмножувався.

— Ті, які сиділи найдалше, спочатку не зрозуміли, що відбувається. Але поступово про це чудо почали всі говорити і тоді піднявся великий шум, бо коли доїли, позбирали з тих п'яти хлібів те, що залишилося, – а залишилося 12 повних кошів хліба! Набагато більше, ніж було на початку.

Филип: А знаєш, брате, скільки нас там тоді було?

Чоловік: Дуже багато.

Филип: Матей це приблизно підрахував – п'ять тисяч чоловіків, крім жінок і дітей.

Вартоломій: Коли всі спам'яталися, звідусіль почали лунати захоплені вигуки...

Всім чоловікам тепер так живо приходили згадки про це Господнє чудо.

Чоловіки:

— Я багато думав про те, що ми тоді там пережили. Роздумував і зрозумів, що якщо б Учитель хотів, то навіть весь світ міг бути Його, – таку Він мав силу. Але Йому про це не йшлося – ані про те, щоб Його подивлялися. Він хотів здобути для Бога людські серця. І завжди, коли я потім чув Його проповідь, то лише утверджувався в цьому переконанні.

— І я так думаю. Я був там, коли Учитель зцілив Єлеазара. А перед тим на горі, тут в Капернаумі, Він розповідав нам про те, як ми повинні жити, як молитися і завжди додав, що коли так будемо робити, наш Небесний Отець відплатить

нам. Я ще ніколи не чув, щоб хтось говорив про Бога з такою синівською любов'ю.

— Але цього зовсім не можна сказати про наших вчителів закону. Вони знають Писання до останньої букви, але мені здається, що не знають Того, про Кого говорить Писання.

— Брати, мене мучить думка – чому первосвященики та книжники це зробили?.. Ісус нічого злого не зробив, тільки добро... Напевно, це було непорозуміння, помилка ...

Вартоломій: Зробили це з ненависті...

Чоловік: З ненависті? Але ж це люди, які служать Богу... Вони знають Писання краще, ніж будь-хто інший... Як вони могли б зробити щось подібне? Чому б це робили?

Вартоломій: Бо не полюбили правду.

Чоловік: Не полюбили правду?...

Филип: Брате, ще пророк Єремія казав, що найлукавішим з усього є людське серце. І Вчитель говорив про те, що з людського серця виходять лихі думки, убивства, перелюби, розпуста, крадежі, лживі свідчення, бо в ньому є гріх. Тому найважча боротьба є не з ворогом, але зі самим собою. Ті, які піддалися злу, – або ніколи не вели цього бою, або перестали боротися.

Вартоломій: Це як з полем – коли не вирвеш бур'ян, він проросте і задусить все, що ти насадив.

Один з чоловіків: Ви праві. Найважче – це перемогти себе. Ви знаєте, я з молодості зберігав заповіді. Всі. І думав, який я добрий. Але коли почув, як про них говорить Ісус, був вражений.

Филип: Які саме маєш на увазі?

Один з чоловіків: Наприклад, коли Він сказав: «Ви чули, що було сказано давнім: „Не вбивай; і коли хтось уб'є, той підпаде судові. А Я кажу вам, що кожний, хто гнівається на брата свого, підпаде судові», а також: «Ви чули: око за око і зуб за зуб. Але Я кажу вам: не віддавайте злом за зло». Я довго над цим роздумував і за довгий час почав розуміти, що Ісус не хоче, щоб ми тільки зовнішньо зберігали заповідь, але Він йде прямо до її суті – не тільки, щоб людина назовні не поводитись погано, але щоб вирвала зі свого серця корінь зла – гордість, помсту, ненависть... Як, власне, говорили і ви.

Як це буває в селах і малих містечках, новина, яку принесли апостоли, поширювалась дуже швидко. Першого дня після суботи можна було побачити групи чоловіків із різних сіл і міст, які полями подорожували на узвишшя невеликої гори біля Капернаума. По дорозі до них приєднуються й інші. Новини про Ісуса Назарянина є найгарячішою темою усіх їхніх розмов. Також вони чекають на слово Ісусових учнів. У натовпі є й ті, яких Господь Ісус оздоровив, звільнив від демонів, або ті, які просто були свідками Його чудес і слідували за Ним, бо бачили, що Він навчає як повновладний, а не як книжники. Ідуть переважно чоловіки, але тут видно і малого хлопця, який тримається за руку свого тата на ім'я Юда. Вони обое йдуть здалека вже з раннього ранку. Тому батько турботливо схиляється до сина і питає його:

Батько Рувима – Юда: Чи не болять тебе ноги, Рувиме?

Малий Рувим швидко і рішуче похитав головою. При цьому побачив у далині іншого хлопця і вказав на нього пальцем.

Рувим: Тату, поглянь, там є Манасія. Чи можна підійти до нього?

Юда: Чи це той хлопець, який тоді мав тих п'ять хлібів і дві риби, які Ісус потім помножив і нагодував великий натовп?

Рувим: Так, це він.

Юда: Ти, напевно, добре його знаєш, чи не так?

Рувим: Дуже добре! Я певний, що він також тішиться з того, що знову побачить Ісуса.

Юда: То біжи, сину, але будь десь поблизу, щоб я тебе не загубив.

Рувим: Добре, тату.

Малий Рувим з радістю догнав свого друга. Незабаром до його батька звернувся чоловік, що приєднався до них у дорозі.

Вооз: Мир тобі, мене звати Вооз. Маєш гарного сина. Видно, що він жвавий і витривалий.

Юда: Мир і тобі. Так, Рувим тепер бігає дуже радо. Але колись не міг – мав паралізовані обидві ноги і терпів великі болі. Завжди тільки сумно дивився, як інші діти навколо бігають, граються і забавляються.

Вооз: Дійсно? Я б ніколи цього не сказав. А як вдалося його вилікувати?

Юда: Якраз вилікувати його не змогли жодні лікарі. Але Ісус чудесним способом оздоровив його. Лише його доторкнувся і його ноги відразу ж стали здоровими. Якби ти бачив, яку радість і вдячність пережила моя дитина!

Вооз: Це було до того, як Він вперше чудесним способом розмножив хліби і нагодував 5 000 чоловіків?

Юда: Так, це було тоді. Але перед тим чудом Ісус вийшов на гору і сів там. До Нього зійшлися цілі юрби народу, несучи зі собою кульгавих, калік, сліпих, глухонімих та багато інших. Клали їх до Його ніг, а Він їх оздоровляв. І я поклав до ніг Учителя свого паралізованого синочка. Тоді він був оздоровлений. А народ дивувався, коли бачив, що німі говорять, каліки оздоровлюються, криві ходять, а сліпі бачать, і прославляли Бога Ізраїля!

На мить він замислився, а потім продовжував:

Юда: З того часу малий бігав за Ісусом, де тільки далося. Просувався до Нього крізь натовп, щоб бути до Нього якомога ближче. Учні трохи сердилися на нього й на інших дітей, що вони часто турбують Учителя. Але коли Рувим так по-дитячому щиро хотів бути з Ісусом, я не міг йому цього заборонити. І як мене здивувало, що Ісус на нього не гнівався, але навіть з невдоволенням сказав апостолам: «Дозвольте дітям приходити до Мене, не бороніть їм, бо таким належить Боже Царство». І дійсно. Рувим так легко приймав всі Ісусові слова! І ані трохи в них не сумнівався. Але найщасливішим був тоді, коли Ісус одного разу взяв його на коліна, або коли поклав на нього руки і благословив його.

Вооз: Ну, тоді я вже й не дивуюся, що ви вирушили в цю дорогу разом.

Юда: Я мусив його взяти. Він не давав мені спокою, адже постійно прагне знову побачити Ісуса з Назарету.

Обидва чоловіки на деякий час замовкли. Вооз посерйознішав і завагався з відповіддю. Тоді сумно сказав:

Вооз: Але на цей раз він, напевно, Його не побачить...

Він знову на мить затих, а потім запитав:

Вооз: Чи Рувим взагалі знає про те, що сталося з Ісусом з Назарету?

Юда: Знає. Коли дізнався, що Ісуса вбили, то так розплакався, що аж заїкався. Ми не могли його заспокоїти. Не хотів їсти і тільки повторював: «Чому, таточку? Чому? Адже Він мене оздоровив!»... Я навіть не міг йому сказати, якою страшною смертю помер Ісус. Якби я сказав йому, що ті коліна, на які Ісус його брав, були цілком розбиті від падінь під хрестом, що та голова, яка до нього з любов'ю схилялася, була насмішливо увінчана терновим вінцем, і що ті руки, які торкнулися його, щоб оздоровити, і які благословляли його, були жорстоко прибиті до хреста великими цвяхами, то він не витримав би все це... не зніс би того.

Вооз: Навіть дорослий чоловік не може цього знести, не те що дитина. Я також знав Ісуса. Я був одним з тих чотирьох в Капернаумі, які несли до Ісуса розслабленого товариша. Коли ми не могли дістатися до Нього, розібрали дах дому, де був Ісус, і опустили перед Ним розслабленого. Тоді Ісус оздоровив його самим лише словом. Згадуєш про це?

Юда: Так, так, згадую... Хто б про це міг забути!

Вооз: Тоді я йшов за Ісусом до Єрусалиму, а потім аж на Голготу...

Подорожній раптом замовк, наче б збентежився від погляду на щось жахливе. На його очах виступили сльози і аж за деякий час він зміг продовжувати.

Вооз: Коли згадаю той погляд на Ісуса: збичованого, цілого зраненого, приниженого, увінчаного терновим вінцем, як Він висить прибитий на хресті, то ще тепер весь тремчу, – а при тому я дорослий чоловік. А коли потім бачив, як Його мертве, вкрите ранами тіло, несуть для поховання на ношах четверо чоловіків, як ми тоді несли того розслабленого, то впав на землю, прибитий горем і жалем... Поховали Його – Його, який воскресив мертвих. Я не міг зрозуміти, як це все з Ним могло статися.

Юда: І малий Рувим ходив, наче сам не свій. Але коли почув, що гріб Учителя порожній, і також, що ходять чутки про Ісусове воскресіння, то вже тільки радіє, що знову побачить Ісуса.

Вооз: У цьому я заздрю дітям. Їм так легко повірити. А ми, дорослі...?! Як важко нести тягар тієї страшної реальності, що відбулася.

Юда: Я іноді думаю, чи не мали б ми цього вчитися від дітей. Як казав Ісус? «Якщо не будете, як діти, не увійдете до Божого Царства»? (Мт. 18, 3)

Вооз: Так, здається, якось так. А також, що ми повинні прийняти Боже Царство як діти. Тоді, коли через отвір в даху я опускав перед Ісусом свого товариша, здавалось, що поводжусь, як дитина. Але Господь винагородив нашу віру. Навіть простив йому гріхи... Але коли про це чули фарисеї і книжники, то згіршилися, що це нібито богохульство, адже гріхи може прощати тільки Бог. (Мк. 2, 1-13)

Юда: Ісус їм тоді відповів: «Що простіше сказати: „Прощаються тобі твої гріхи“, або сказати: „Встань і ходи“? Цим завів їх в тупик. Вони не мали що Йому на це відповісти. А Ісус тоді продовжував: «Але щоб ви знали, що Син Людський має на землі владу прощати гріхи», і сказав розслабленому: «Встань, візьми ложе своє і йди додому». І він відразу ж перед ними встав, взяв те, на чому лежав, і відійшов додому, прославляючи Бога.

Вооз: Тоді всіх нас пройняв надзвичайний подив і ми прославляли Бога. Нас наповнив страх Божий, що ми могли бачити такі дивовижні речі. Але фарисеї і книжники були сповнені ненавистю до Ісуса. Ми не могли зрозуміти, чому вони з нами також не прославляють Бога. Ми раділи з чуда, а вони кували плани проти Ісуса, щоб Його погубити. Я не міг зрозуміти, що вони весь час мають проти Нього, адже Він завжди робив тільки добро. Вони постійно шукали якусь причину, щоб Його оскаржити, але були безсильні. І так не розумію, як це тепер їм вдалося... Яку провину на Ньому знайшли? Я ніколи б не подумав, що це дійде аж так далеко. Як все могло так страшно закінчитись?

Юда не знав, що йому на це відповісти... Аргументувати тим, про що говорив малий Рувим, тобто що Ісус Христос воскрес, здавалось йому надто сміливо, хоча й звучало гарно... І так деякий час ішли мовчки. Потім Вооз знову голосно зітхнув:

Вооз: Коли ми тоді несли до Ісуса того розслабленого, то були повні віри. Але після того, як Ісус помер, ця віра немовби мене залишила... Але, може, залишається ще якась

надія... Тому я також прийшов, коли тепер Його учні нас скликали.

Юда: Але мій Рувим очікує дуже багато.

Так помалу вони наблизилися до гори. Вже здалеку побачили багато людей, які прийшли з недалеких околиць. Вони сиділи на траві і також згадували ті часи, коли Ісус ще був серед них і їх тут навчав.

Ісаак: Нас тут зібралось досить багато. Скільки нас тут може бути?

Йосиф: Думаю, Ісааку, що набагато більше, ніж п'ять сотень.

Ісаак: Коли Ісус ще жив і навчав, нас сходилося набагато більше. Пам'ятаєш, Йосифе, як Господь нас потім нагодував і залишилось 12 повних кошів їжі?

Яків: Ми прийшли туди сповнені тугою і голодні Божого слова. Перед тим Ісус звільнив мене від демонів, які довгий час мене мучили. Тоді, вперше за багато років, я знову відчув мир, спокій і радість у серці. В Його присутності цей мир мене заливав, як море. Тому я прагнув бути біля Нього, чути Його слова, які ніби вливали до мого серця нове життя.

Ісаак: Ми всі це відчували. Немовби там, де був Він, дійсно було і те Боже Царство, про яке Вчитель говорив. Тому ми за Ним ходили.

Йосиф: І Господь завжди над нами милосердився, оздоровлював, а головне – навчав нас. Це тривало довго і довго... Згадуєш, Якове? Але нам здавалося, ніби ми щойно прийшли. День вже почав схилятися до вечора, але нікому не хотілося відходити.

Ісаак: О, погляньте, тут бігає той хлопчина, який тоді мав у себе хліби і рибу, якими Ісус нас нагодував. Іди сюди, хлопче! Скільки ти тоді мав тих хлібів і рибин, які Ісус потім розділив між нами усіма?

Манасія: Я мав п'ять хлібів і дві риби.

Йосиф: А нас тоді було п'ять тисяч чоловік, крім жінок і дітей. І ніхто з тих твоїх п'яти хлібів не був голодний.

Манасія: Погляньте, я заховав собі на пам'ятку шматок того чудесно розмноженого хліба. Хоча він вже сухий, але це він.

Яків: Так, хліб тобі ще залишився, але Ісус з нами вже не залишився, щоб його нам знову розмножити.

Раптом там появився малий Рувим і знову голосно висловив своє гаряче бажання:

Рувим: Але, може, сьогодні Ісус знову буде між нами!

Чоловік тільки сумно посміхнувся і подумав собі:

Яків: Радше, хлопче, не буду тобі пояснювати, чому сьогодні тут не буде Ісуса Назарянина. Важко і боляче це сприймаємо і ми, а що вже казати про тебе, дитино?

І він мовчки опустив очі. Рувим зі своїм товаришем бачили, що їхнє радісне очікування не знайшло тут підтримки, а тому знову разом відбігли.

Йосиф: Чи ти чув, Якове, що Ісус начебто вже багато разів з'явився апостолам? І також тут, в Галилеї. Можливо, Ісус дійсно може з'явитися і нам.

Яків тільки знизав плечима. Тим часом хлопці далі бігали поміж людей. Всюди чули, як люди згадують про Ісусові чуда, а також про Його доброту, милосердя і любов. Про неї найбільше було чути від наvernених митарів і блудниць, які колись були присутні на гостині, яку для Ісуса приготував Матей, після того, як Ісус його покликав. Тоді майже всі змінили своє життя і пішли за Ісусом. Вони прийшли також і сьогодні, щоб почути Його учнів, бо вже звикли, що вони говорять, оздоровлюють і діють в Ісусове ім'я, адже Ісус часто посилав їх проповідувати між людьми. Всі люди посідали навколо узвишшя, де перед тим сидав Ісус зі своїми учнями, коли їх навчав. На це місце тепер став Симон-Петро й інші апостоли. Найближче до Петра було видно Івана і його брата Якова... Натовп братів раптом затих у напруженому очікуванні... Петро з Іваном та Яковом стояли перед ними. Петро почав говорити голосно, щоб його чули. Його гучний голос рознісся над головами натовпу...

Петро: Мир вам, браття. Помолімося разом молитву, яку нас тут, на цій горі, навчив наш Господь Ісус Христос і вклав до неї сім прохань.

Всі встали і Петро почав:

Петро зі всіма: Отче наш, що еси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє.

Нехай прийде Царство Твоє.
Хай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.
Хліб наш насущний дай нам сьогодні
і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим.

І не введи нас у спокусу,
але визволи нас від лукавого. Амінь.

Ця молитва могутньо залунала багатьма голосами Ісусових учнів. При тому кожен живо згадав собі день, коли на цьому місці Ісус вчив їх цієї молитви. Пригадуючи це, багато з них були сильно зворушені. Ще мить вони залишилися стояти мовчки, занурені в молитву. А Петро в серці взивав до Господа:

Петро: Господи, коли Ти був тут з нами, на горі, і бачив цей натовп, Ти змилосердився над ними і сказав, що вони ослаблі і розпорошені, як вівці без пастиря. Тим більше, Господи, сьогодні, зглянься над ними! Вони зламани Твоєю смертю, дай їм пізнати себе живого – так, як Ти дав себе пізнати нам. Будь тут з нами, Господи, зі своєю силою. Амінь.

Іван шукав очима Ісусову Матір. Так, Вона була там, близько, серед натовпу людей, оточена вірними жінками, які служили Ісусові своїм майном, коли Він ще ходив по Галилеї. Поглядом благав свою Матір про допомогу... Марія злегка кивнула головою. Іван знав, що це означає... Та, якій Господь довірив їх з хреста, безперечно буде за них молитися. Це додало йому відваги. Петро повернувся до народу. Очі всіх були звернені на нього. Петро дав їм знак, щоб сіли. Тоді всі знову посідали на траву. Апостоли залишилися стояти біля Петра. Петро почав говорити.

ПРОПОВІДЬ НА ГОРІ

Петро: Дорогі брати, ми зібралися на місці, де нам і майбутнім поколінням Ісус передав свої заповіді. Ця гора знаходиться недалеко від Капернауму. Тут Ісус почав свою прилюдну діяльність. Три роки Він ходив з нами по Галилеї і Юдеї, навчав та робив великі чуда і знамена. Кілька днів тому Він був розп'ятий в Єрусалимі!.. Але на третій день Господь воскрес із мертвих! Він з'явився нам, дав нам докази

того, що Він живий! Ми їли і пили з Ним, і наші руки Його торкалися! Його гріб, що охоронявся римськими воїнами, назавжди залишився порожнім! Він послав нас у Галилею і обіцяв, що і тут Його побачимо. Кілька днів тому Він з'явився нам біля нашого озера і сам наказав нам, щоб ми сьогодні зібралися на цьому пам'ятному місці. Ви прийшли, ви подолали страх з переслідування первосвящениками, фарисеями і садукеями. Найперше, ми з Іваном і Яковом пригадаємо вам слова, які Ісус тут говорив.

Бог дав нам через Мойсея Десять заповідей – Божих заповідей. У проповіді на цій горі, Ісус, як ми ще недавно від Нього чули, вказав на суть Божих заповідей. Бог дав нам їх для того, щоб ми були захищені від зла та залежності від нього, а також від духа, який є брехуном і вбивцею людства!

Ви чули, що було сказано: «Не вбий! А хто уб'є, той підпаде судова». Але Ісус у Божому авторитеті сказав: «А Я кажу вам, що кожний, хто гнівається на брата свого, підпаде судові!». Далі сказав: «Хто принижує брата, що він нікчема, той підпаде Верховному Судові, а хто скаже йому „Дурень!“, той підпаде під вогонь пекельний». (Мт. 5,21-22)

Ісус кожному з нас наголосив, що перший крок до примирення з братом маю зробити я сам, хоча й відчуваю себе невинним. Він сказав: «Коли приносим на жертвовник дар твій і там згадаєш, що твій брат має щось на тебе, залиши там перед жертвовником твій дар, і перше піди та помирися з братом, а тоді прийдеш і принесеш свій дар». (Мт. 5,23-24)

Іван: Ісус на цій горі в Божій силі пояснив і наступні Заповіді. Ви чули, що було сказано: «Не чини перелюбу!». А Господь сказав: «А Я кажу вам, що кожний, хто дивиться на жінку з пожаданням, той вже вчинив перелюб з нею в своїм серці... І коли твое праве око тебе спокушає, вирви його і кинь геть від себе: ліпше тобі, щоб один твій член загинув, ніж щоб усе твое тіло вкинуто в пекло. І коли твоя правиця тебе спокушає, відітни її і кинь геть від себе: ліпше тобі, щоб один твій член загинув, ніж щоб усе твое тіло пішло в пекло». (Мт. 5,27-30) Ісус не мав на увазі це буквально, але цим підкреслив внутрішню радикальність, з якою ми маємо відірвати своє око від погляду, який привів би до гріха. А також внутрішньо мушу

вважати свою руку наче відрубаною, щоб вона не стала мені знаряддям гріха, який поневолює і кидає всю людину в пекло.

Далі Ісус нагадав: «Сказано теж: „Хто відпускає свою жінку, хай дасть їй розвідний лист. А Я кажу вам: Хто відпускає свою жінку, – хіба у випадку розпусти, – той робить з неї перелюбницю; і хто взяв би розведену, чинить перелюб». (Мт. 5, 31-32)

Яків Заведеїв: Щодо прощення Ісус сказав: «Ви чули, що було сказано: „Око за око, зуб за зуб”. А Я кажу вам: Не поведіть-теся з кимось злим, як він із вами. Але хто вдарить тебе в праву щоку, оберни до нього й другу». А щодо ставлення до ворога, Він сказав: «Ви чули, що було сказано: „Люби ближнього свого й ненавидь ворога свого”. А Я кажу вам: Любіть ворогів ваших і моліться за тих, що гонять вас; так станете синами Отця вашого, що на небі, який велить своєму сонцю сходити на злих і на добрих, та посилає дощ на праведних і неправедних». (Мт. 5, 38-39.43-45)

Петро: Далі Ісус перестерігав перед тим, щоб давати милостиню напоказ. Він сказав: «Уважайте добре, щоб ви не чинили ваших добрих учинків перед людьми, які бачили б вас, а то не матимете нагороди в Отця вашого, що на небі. Коли даєш милостиню, не труби перед собою, як це роблять лицеміри по синагогах і вулицях, щоб їх хвалили люди. Істинно кажу вам: Вони вже мають свою нагороду. Ти ж, коли даєш милостиню, хай твоя ліва рука не знає, що робить твоя права, щоб твоя милостиня була таємна, і тоді Бог тобі відплатить». (Мт. 6, 1-4)

Іван: Коли на цій горі Ісус передав нам молитву «Отче наш», то на кінець додав пояснення тільки до одного прохання: «Прости нам провини наші, як і ми прощаємо нашим винуватцям». Ісус сказав: «Коли ви прощатимете людям їхні провини, то й Отець ваш Небесний простить вам. А коли ви не будете прощати людям, то й Отець ваш Небесний не простить вам провин ваших». (Мт. 6, 14-15)

Яків Заведеїв: Про піст Господь сказав: «Коли ж ви пости-те, не будьте сумні, як лицеміри. Не виявляй перед людьми, що ти постиш. Твій Небесний Отець бачить приховане і відплатить тобі явно». А про маєтки Він сказав: «Не збирайте собі скарбів на землі, де міль та іржа їх нищить, і де злодії підкопують та викрадають. Збирайте собі скарби на небі, де ні міль, ні іржа

їх не нищать і де злодії не пробивають стін і не викрадають. Бо де твій скарб, там буде і твоє серце». Ще Ісус наголосив: «Ніхто не може двом панам служити: бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або триматиметься одного, а другим знехтує. Не можете служити Богові і мамоні». (Мт. 6, 17-21.24)

Петро: Про щоденні турботи і клопоти Господь нам сказав: «Не турбуйтеся вашим життям, що вам їсти та що пити; чи в що одягнутись. Ваш Небесний Отець знає, що ви потребуєте. Шукайте найперше Боже Царство та його справедливість, а все інше вам додасться». А ще Господь наголосив: «Не журіться завтрашнім днем; завтрашній день турбуватиметься сам про себе. Доволі днів і його лиха». (Мт. 6, 31-34)

Іван: Про осуджування ближніх Ісус нам сказав: «Не судіть, щоб вас не судили; бо яким судом судите, таким і вас будуть судити, і якою мірою міряєте, такою Бог відміряє вам. Як ти бачиш скалку в оці брата твого, а колоди у власному оці не помічаєш? Спершу вийми колоду з власного ока, а тільки тоді прозрієш, щоб могли вийняти скалку з ока брата твого». (Мт. 7, 1-3.5)

Яків Заведеїв: Про потребу обережності до підступних людей Господь сказав: «Не давайте святого псам, і не кидайте перел перед свиньми, бо затопчуть їх ногами, обернуться і розірвуть вас. Стережіться лжепророків, що приходять до вас в овечій одежі, а всередині хижі вовки. По їхніх плодах ви пізнаєте їх. Так всяке добре дерево родить добрі плоди, а погане дерево приносить і плоди погані. Отож по плодах пізнаєте їх». (Мт. 7, 6.15-17)

Петро: Про вислухану молитву Господь сказав: «Просіть, і дасться вам; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам. Хіба ж би хтось дав своєму синові камінь, коли він попросить у нього хліба? Або дав би змію, коли просить риби? Отже, якщо ви, будучи злими, вмієте давати своїм дітям добрі дари, то тим більше Отець ваш Небесний дасть добрі дари тому, хто його просить». А ще Ісус додав золоте правило: «Як би ви хотіли, щоб люди поводитися з вами, так і ви у всьому поведіться з ними. У цьому весь закон і пророки». (Мт. 7, 7-12)

Іван: Наш Господь сказав про дві дороги: «Входьте вузькими дверима, бо просторі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, і багато нею ходять. Але тісні ті двері й вузька

та дорога, що веде до життя, і мало таких, що її знаходять». (Мт. 7, 13-14)

Яків Заведеїв: Про фальшивих і справжніх Його послідовників Ісус сказав: «Не кожен, хто каже Мені «Господи, Господи!», увійде до Божого Царства, але той, хто виконує волю Отця Мого, що на небі». Багато скажуть того дня: «Господи, хіба ми Твоїм Ім'ям не пророкували, чи Твоїм Ім'ям не виганяли злих духів, і чи Твоїм Ім'ям не творили багато чудес?». І тоді Ісус їм скаже: «Я ніколи не знав вас. Відійдіть від Мене всі, хто чинить беззаконня!». Господь також застерігав від фальшивої праведності: «Кажу вам, якщо ви своєю праведністю не перевірите книжників і фарисеїв, то не ввійдете до Божого Царства». (Мт. 7, 21-23; 5, 20)

Петро: Господь всім наголосив: «Не думайте, що Я прийшов усунути закон чи пророків: Я прийшов їх не усунути, а доповнити. Істинно кажу вам: Доки перейде небо й земля, ні одна йота, ні одна риска з Божого закону не перейде, поки все не здійсниться. Хто буде виконувати і навчати Божих заповідей, той буде великим у Божому Царстві». (Мт. 7, 17-19)

Іван: Про переслідування Ісус сказав: «Блаженні ви, коли вас будуть зневажати, гонити та виговорювати всяке лихо на вас, обмовляючи Мене ради. Радійте й веселіться, бо нагорода ваша велика на небі; так бо переслідували пророків, які були перед вами». Якщо ми є справжніми учнями Ісуса, нас стосуються Його слова: «Ви – сіль землі. Коли ж сіль звітріє, чим її солоною зробити? Ні на що не придатна більше, хіба викинути її геть, щоб топтали люди. Ви – світло світу. Не може сховатись місто, що лежить на верху гори. І не запалюють світла та й не ставлять його під посудиною, лише на свічник, і воно світить усім у хаті. Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі». До цього також відносяться Ісусові слова: «Коли чиниш добро, не труби перед собою, як це роблять лицеміри, щоб мати славу у людей». (Мт. 5, 11-16; 6, 2)

Яків Заведеїв: Про те, що ми повинні поставити Ісуса на перше місце у своєму житті, Господь сказав: «Хто любить батька або матір, сина чи дочку більше, ніж Мене, той Мене не достойний... Хто хоче йти за Мною, нехай зречеться себе

самого, візьме хрест свій і йде за Мною. Бо хто хоче спасти свою душу, той її погубить, а хто погубить її заради Мене та Євангелія, той її спасе». І додав: «Яка користь людині, якщо і весь світ здобуде, а свою душу занастить?». (Мт. 10, 37; 16, 24-26)

Петро: Увечері перед своєю смертю Ісус сказав: «Хто любить Мене, той зберігатиме Мої заповіді. І того полюбить Мій Отець, і ми прийдемо до нього, і в ньому зкладемо житло. Хто не любить Мене, той не зберігає Моїх заповідей. А слово, яке чуєте, не мое, а Мого Отця, який послав Мене». (Ів. 14, 21-24)

Іван: На цій горі в Галилеї Ісус передав нам свої заповіді. Також Він сам дає нам силу їх виконувати, бо став для нас духовною поживою і питтям, щоб після цього земного бою з гріхом і дияволом ми мали частку в Його вічному царстві. Для тих, хто вірою прийняв Ісуса, Він приготував місце в небі. Справжнє щастя не полягає в накопиченні маєтку чи в насолоді розкошами світу. Це не принесе людині справжнього щастя і, крім того, це все швидко промине. Мета нашого життя – прийняти Ісуса, жити особистим, довірливим відношенням до Нього. Це означає серйозно рахуватися з Ним у своєму житті, поставити на перше місце. Тоді ми не повинні боятися ні смерті, ні останнього суду. Чому? Тому що Він дав нам свою праведність і прощає нам наші гріхи, коли ми ходимо в правді і в душі покаяння.

Яків Заведеїв: На закінчення цих своїх заповідей Ісус сказав: «Кожний, хто слухає ці Мої слова й виконує їх, подібний до розумного чоловіка, який збудував свій дім на скалі. Полила злива, розлились потоки, але дім не завалився, бо був збудований на скалі». Але Ісус додав: «Кожний, хто слухає ці Мої слова і не виконує їх, подібний до необачного чоловіка, який збудував свій дім на піску. Коли розлились ріки, дім завалився і великою була його руїна». (Мт. 7, 24-27)

Петро: Ви всі добре знаєте Ісуса з Назарету – мужа, сильного словом і ділом перед Богом і всім народом. Ми всі маємо досвід, що Він навчав як повновладний, а не як книжники і фарисеї. Ми всі на власні очі бачили Його чуда. Багато з вас, які є тут, були ним оздоровлені або звільнені від демонських пут... Тепер ми свідчимо вам, що Він живий! Він духовно є тут, між нами! Він може і вам видимо з'явитися так,

як вже кілька разів з'явився нам. Востаннє це було тиждень тому біля озера.

Тоді Петро запитав:

Петро: Чи є тут ті, які бачили перше Ісусове чудо – тут, в Галилеї, коли Він перемінив воду у вино?

На знак згоди озвалося багато голосів. Потім підвелось багато чоловіків і так підтвердили, що вони були свідками цього Ісусового чуда. Всі до них повернулися, щоб їх побачити. Але Петро продовжував наступним питанням:

Петро: А чи є тут той царський слуга, якому Ісус на відстані оздоровив вмираючого сина?

Встав поважний чоловік і одночасно з ним встав молодий юнак.

Царський слуга: Це я, а це мій син. Він і до сьогодні здоровий.

Петро: Слава Богу! А хто був присутній в синагозі у Капернаумі під час чуда, коли Ісус визволив чоловіка від нечистого демона самим лише словом: «Замовкни і вийди з нього!»?

Знову підвелось багато чоловіків.

Петро: Тут також є моя теща, яку одразу ж після цього Ісус оздоровив з гарячки. Того вечора ви принесли багато хворих до нашого дому, а Ісус їх всіх оздоровив. Чи є тут деякі з них?

Знову встало кілька осіб.

Петро: А чи є тут той сміливий чоловік, який, хоча й був прокажений, чекав тут під горою на Ісуса, поки закінчиться проповідь, і впав перед Ним на лице з благанням: «Господи, якщо хочеш, можеш мене очистити!»?

Слеазар швидко підвівся. Очі всіх із цікавістю звернулися до нього. В його очах світилася глибока вдячність. Було видно, що він мусить розповісти про це чудо.

Слеазар: Брати, за те, що я тепер можу бути тут, між вами, і не мушу буквально гнити заживо десь у пустелі та вигукувати перед собою: «Геть з дороги! Тут є нечистий!», завдячую Ісусу. Коли я благав Його, Ісус не відступив від мене з огидою, але навпаки, підійшов до мене і поклав руки на мою хвору голову! Люди аж закричали від жаху: «Не дотор-

кайся до нього, він прокажений!». Але Ісус змилосердився і сказав: «Хочу, будь чистий!». Він просто сказав: «Хочу», і моя проказа відразу ж пропала і я був очищений. Ісус сказав мені, щоб я про це нікому не розповідав. Але як можна мовчати про таке чудо, яке Господь мені вчинив? Я мусив говорити.

Петро кивнув головою на підтвердження величі цього чуда. А тоді продовжував далі:

Петро: А чи є тут той розслаблений і ті, які опустили його на ношах через отвір у даху аж перед Ісуса?

Піднялося п'ять чоловіків, а серед них Вооз, який дорогою говорив з батьком малого Рувима. Кількість свідків Ісусових чудес, які один за одним вставали, постійно зростала. А з ними зростала і віра усіх присутніх. Немовби знову повернулися ті дні, коли Господь їх оздоровив. Тоді Петро запитав вже тільки загально: «Хто з присутніх був Ісусом оздоровлений, або в чийому житті Ісус зробив якесь чудо?». Знову підвелось багато осіб. Серед них і малий Рувим, який викрикнув:

Рувим: Мені Ісус оздоровив обидві ноги, і тепер я можу ходити і бігати!

Петро: Ми радіємо з тобою, хлопче!

Петро усміхнувся на його сміливе визнання, а потім знову продовжував.

Петро: А ще запитаю: хто пережив чудесне помноження хлібів, коли нас, яких було п'ять тисяч, Господь нагодував п'ятьма буханками хліба і двома рибинами?

Тоді вже встали всі.

Петро: Бачите, брати, тут немає нікого, хто б не пережив на собі могутніх Ісусових чуд. Ми всі були переконані, а особливо після чудесного помноження хліба, що Ісус є обіцяний Месія, який має визволити Ізраїля. Ми зі захопленням вигукували: «Це дійсно той пророк, який має прийти у світ!». І ви хотіли взяти Його та проголосити Царем. Але Ісус тоді знову пішов на гору сам. Не дозволив цього. Але потім дозволив, щоб Йому надягли ганебний терновий вінець! Він дозволив, щоб Його схопили, засудили, збичували, обплювали, щоб над Ним насміхалися, а на кінець, щоб Його

прибили на хрест із написом: «Ісус Назарянин, Цар Юдейський». Він тричі нам пророкував, що так буде. Казав: «Син Людський має багато страждати, Його відкинуть старші, первосвященники і книжники, Його вб'ють, але на третій день Він воскресне». Він знав про це, що йде на смерть, а все ж ішов добровільно. Коли ми вже йшли з Ним до Єрусалиму, Він знову нам сказав: «Ось, ми йдемо в Єрусалим, і здійсниться все, що написано в пророків про Сина Людського. Він буде виданий первосвященникам і книжникам; Його засудять на смерть і видадуть поганам, щоб над ним насміхалися, бичували і розп'яли; але на третій день Він воскресне». Але ми ніби Його не чули. Ми були повні своїх уяв про те, як Він мав би зі силою панувати тут, на землі, як Месія, Визволитель Ізраїля. А коли настало здійснення Його слів, ми цього зовсім не очікували, і не вистояли. Ми залишили Його, як і було провіщено: «Вражу пастиря і розпорошаться вівці». Ми не встояли, а я...

Петро на мить замовк. Боровся з плачем, щоб могли закінчити речення. А потім сказав зламаним голосом:

Петро: Я Його тричі відрікся... Навіть присягаючись...

Тоді Петро розплакався так, що йому аж здригалися плечі. Бачачи такого міцного рибалку, який так щиро і відчайдушно плаче, люди похилили голови... На їхніх очах також з'явилися сльози. Але Петро не міг продовжувати говорити. Тому його брат Андрій вийшов наперед і взяв слово:

Андрій: Згадайте, як тут, на цій горі, Господь нас навчав: «Блаженні плачучі, бо вони будуть утішені». Петро гірко оплакував своє падіння, і Господь його скоро потішив. Коли Ісус воскрес, то першому з нас усіх з'явився йому і знову сповнив його миром від прощення гріхів.

Тим часом Петро заспокоївся і знову промовив:

Петро: Це новина, яку ми хочемо вам звіщати. Ісус Христос помер за наші гріхи, і то добровільно. Коли перед схопленням ми хотіли Його захистити, Він сказав мені: «Вклади твій меч назад до піхви: всі бо, що за меч беруться, від меча загинуть. Чи гадаєш, що Я не міг би попросити Отця Мого, і Він зараз же не дав би Мені більш як дванадцять легіонів ангелів? Як же тоді збулися б Писання, що воно так мусить статися?». Так, Він дозволив, щоб на Ньому здійснилися слова пророка

Ісаї: «Зневажений, останній між людьми, чоловік болів, що зазнав недуги; немов людина, що перед нею обличчя закривають... Він наші недуги взяв на себе, Він ніс на собі наші болі... Ми ж гадали, що Його покарано, що Бог Його побив, принизив».

Петро дуже серйозно промовляв кожне слово, з великим болем і сльозами розчулення. Його голос тремтів.

Петро: «Але Він був поранений за гріхи наші, мучений за беззаконня наші, кара, що нас спасає була на Ньому... Його ранами ми оздоровлені... Усі ми, як вівиці, блукали, кожен ходив своєю власною дорогою, але провини усіх нас Господь поклав на Нього»... Так, як сказав пророк: «Видав себе на смерть і був зарахований до злочинців... Він поніс на собі гріхи багатьох. Бог покарав Його замість безбожників... Через те, що зазнає, Мій праведний слуга виправдає багатьох, їхні беззаконня візьме на себе». Так, те, що Христос витерпів, було за наші беззаконня, за моє беззаконня, за мою зраду і за беззаконня всіх нас.

Петро промовляв ці слова з такою правдивістю і з таким зламанним серцем, що й іншим братам постали перед очима їхні гріхи і вони в покаянні їх оплакували. Але найбільше – колишні митники і блудниці, які колись були з Ісусом на гостині в Матея, а потім пішли за Ним, – ті плакали і голосно.

Петро: Ісус став справжнім Пасхальним Агнцем, який взяв на себе наші гріхи. Ми були відкуплені не тлінним сріблом чи золотом, але дорогоцінною кров'ю Христа, Непорочного Агнця.

Потім голос Петра знову став впевненим, сильним, як дзвін, і розносився далеко над народом... Тон його голосу був урочистий, переможний і впевнений.

Петро: Отож всі з певністю знайте, що Ісус Назарянин є дійсно Христос, Месія. Він став жертвою примирення за наші гріхи. Але також, як і провістив, на третій день Він воскрес із мертвих і дає нам прощення гріхів. Я бачив це в Його очах, коли після свого воскресіння Він мені з'явився – Він дав мені відчутти, що вже не згадує мою провину, що взяв її на себе. Він є переможцем над гріхом і смертю. Бог воскресив Його, визволивши з пут смерті. Смерть не могла тримати Його у своїй владі. Давид говорить про Нього: «Бо не зоставим мене в царстві смерті і не даси твоему святому бачити тління». Він дійсно воскрес. Ісус живий!

Ми є свідками Його воскресіння. І своє свідоцтво ми починаємо тут, в Галилеї, бо Господь сам привів нас сюди. Воскреслий Ісус найперше з'явився жінкам і сказав їм переказати нам, щоб ми ішли в Галилею, бо там Його побачимо. І дійсно, кілька днів тому Він нам тут з'явився на березі Генезаретського озера. Після цілої ночі невдалої риболовлі ми на Його слово знову пережили чудесну ловитву риби... Так, як колись... Потім ми з Господом їли, а тоді Він сказав мені: «Паси Мої вівці». Тому тепер я тут до вас говорю – я, убогий... Ми стоїмо тут перед вами заради Христа і для Нього... Не в своєму імені, але в Його Імені, в Імені Ісуса Христа, розп'ятого і воскреслого – в Імені живого Бога!

Останні слова Петро сказав із великим авторитетом. Вони звучали вже не тільки як слова. Раптом серед апостолів з'явилася біла сяюча постать... Ісус Христос був тут, серед них. Найперше Його побачила Його Мати, Марія. Їх погляди зустрілися. Марія тихо прошепотіла:

Марія: Сину мій!

Тоді вже не спускала з Нього очей. Але вже настав шум і серед братів:

– Погляньте!

– Хто це?

– Чи це не Ісус Назарянин?!

– Так, це Він!

– Дивіться, Він стоїть серед своїх апостолів!

Ті, які повірили в Його воскресіння, тепер випрямились і з великою радістю дивилися на Його прославлені рани. Ті, які ще сумнівалися, схилили свої коліна і голови перед Ним та каюлися за свою невіру, навіть після стількох доказів Його всемогутності, які бачили і чули. Ті, які прийшли зі своїми турботами, дивилися на Нього з великою надією і очікуванням. Ісус сказав їм:

Ісус: Мир вам! Не бійтеся! Це Я!

В Його голосі був настільки величний мир, ніби цим кожному говорив: «Я на хресті знищив кожную причину до страху і, як Владика, даю тобі нове життя»...

Очі більш ніж п'ятисот людей були звернені лише на Ісуса. Було чути вигуки подиву, несподіванки і радості, шум багатьох голосів, повних страху Божого:

— Він дійсно живе!
— Його учні були праві!
— Подивіться, на Його руках все ще є рани від цвяхів,
якими Він був розп'ятий!
— Це Він – той, що був Розп'ятий. Він дійсно воскрес!
Петро обернувся, побачив свого Господа, став на коліна і вигукнув:

Петро: О, Господи, як добре, що Ти є тут з нами!

Ісус сказав йому:

Ісус: Коли ви промовляєте і дієте в Моє ім'я, Я є і завжди буду з вами.

Петро: Слава Тобі, Господи.

Також інші апостоли клякнули перед Господом.

Апостоли:

— Господи!

— Ісусе Христе!

— Дякуємо, що Ти знову прийшов до нас!

— Кланяємось Тобі, Господи!

Весь натовп братів наслідував приклад апостолів. Всі з зачудуванням схилили свої коліна перед Господом. Їхні серця пройняла глибока радість, поєднана з тихим благоговінням. Озвася і радісний дитячий голос. Це був малий Рувим.

Рувим: Татусю, бачиш? Ісус прийшов!

Господь обернувся до нього. Його погляд, повний любові, спочинув на ньому. Рувим зі своїм товаришем Манасією переживав таке радісне блаженство, яке можуть пережити тільки діти: він знову є зі своїм Господом, який його любить і який його оздоровив. Весь світ для них наче б перестав існувати.

Потім Ісус звернувся до народу. Він простягнув свої руки, на яких ще були сліди від цвяхів, і сказав:

Ісус: Мир вам! Подивіться! Це ж Я сам! Не бійтеся! Мені дана всяка влада на небі і на землі. Я здобув її своїм стражданням і смертю. Так написано, що треба було, щоб Христос страждав і третього дня воскрес із мертвих, і щоб у Його Ім'я проповідувалось покаяння на відпущення гріхів усім народам, почавши від Єрусалиму. Ви – свідки того.

За Моє Ім'я на вас накладуть руки і будуть вас переслідувати. Видаватимуть вас по синагогах на суд і у в'язниці...

І коли вестимуть вас на суд, не турбуйтеся наперед, що говорити – що вам буде в ту годину дано, те говоріть, бо не ви говоритимете, а Дух Святий. Коли ж прийде Утішитель, якого Я пошлю вам від Отця, Дух істини, який від Отця походить, Він буде свідчити про Мене. І ви також будете свідчити, бо ви зі Мною від початку. Настає година, що той, хто вас убиватиме, буде гадати, що цим приносить службу Богові. Те будуть з вами робити, бо не пізнали ні Мене, ні Отця Мого. Всі будуть вас ненавидіти за Моє Ім'я. Хто захоче зберегти своє життя, той його погубить; а хто погубить своє життя за Мене, той знайде його і збереже для вічного життя. Яка користь людині, якщо здобуде весь світ, але занепасть своє життя? Або що дасть взамін за свою душу?

Тому кажу вам: блаженні ви, коли вас будуть зневажати, гонити та вигорювати всяке лихо на вас, обмовляючи Мене ради. Радійте й веселіться, бо нагорода ваша велика на небі; бо так переслідували і пророків, які були перед вами. І не бійтеся тих, що вбивають тіло, але душі вбити не можуть. Хто витриває аж до кінця, той спасеться!

Потім Ісус знову сказав їм:

Ісус: Не бійтеся! Я з вами по всі дні.

Його величний мир сповнив усіх братів. Тоді деякі з них, що були найближче, ставши на коліна, з великим страхом доторкнулися пробитих Ісусових ніг або хоча б краю Його одяжі. Ісус їм це дозволив. Він стояв там і з Його присутності і без слів постійно випромінював безмежний мир. А п'ятсот братів тепер були вже цілком потиху, тільки зі захопленням дивилися на свого воскреслого Господа. І коли потім Господь зник з-перед їхніх очей, вони ще довго стояли в тихому захопленні.

Згодом, коли відходили до своїх домівок, вони гаряче розмовляли між собою:

Брати з Галилеї:

— Ми всі Його цілком ясно бачили на власні очі!

— Він стояв тут, між нами, і в такому спокої, наче б всі ці страшні події ніколи не відбулися.

— Все було, як колись. Тільки мав ті глибокі рани на руках і ногах.

— Він живий! У цьому немає жодних сумнівів!

— Це щось надзвичайне! П'ятсот нас Його бачило! Більше, ніж п'ятсот!

— І не тільки бачили... Я Його навіть доторкнувся. І багато інших зі мною. Ти також Його доторкнувся?

— І я також! Він має тіло, просто Він живий!

— Тепер священники вже як хочуть, можуть розголошувати по синагогах свої брехні... Хто їм повірить?!

— З нас – точно ніхто.

Коли ці прості чоловіки повернулися до своїх домівок, сказали з несхитною певністю усім домашнім:

— Ісуса Назарянина, який ходив тут, по Галилеї, навчав та робив чуда, і якого наші первосвященники засудили та вбили, Бог воскресив із мертвих! Ми бачили Його живого! Нас було більше, ніж п'ятсот чоловіків, і ми всі ясно бачили Його на власні очі. Ісус живий! Деякі з нас навіть доторкалися Його. Він дійсно Син Божий і Месія, який прийшов відкупити Ізраїля.

Вістка про цю Ісусову появу поширилась по всій Галилеї.

ПОЯВА ЯКОВУ

За кілька днів до появи Ісуса п'ятистам братам, в Галилею з Юдеї прийшли учні Марко та Йосип. Тома з Филипом розмовляли з ними і розповіли про спільний намір, – що всі віруючі зберуться на горі Блаженств. Ті з радістю погодились також залишитися. Тоді Марко сказав:

Марко: Ми дізналися дещо про Никодима і Йосипа з Ариматеї. Хоча б коротко вам про це розкажемо. По цілій Юдеї і Галилеї вже рознеслася вістка про те, що на третій день після розп'яття і поховання Ісуса гріб знайшли порожнім, і тіла Ісуса там не було. Фарисеї і священники намагалися постійно повторювати свою брехню, що тіло Ісуса викрали його учні, коли сторожі спали. На противагу цьому, учні свідчили, що Ісус воскрес. Тому доходило до багатьох дискусій і суперечок. Ті, які на власні очі бачили Ісусові чуда, вірили швидше апостолам. Але фарисеї зловживали своїм авторитетом і пригрозували, що ніхто не сміє вірити таким новинам, і навіть про них говорити. Одного разу в Єрусалимському храмі священник замість того, щоб проповідувати Боже слово, говорив на цю тему.

Йосип Юст: Я пригадую все, що він сказав. Почав патетично: «Всі зібрані юдеї, слухайте! Можливо, до вас дійшли чутки про самозванця Ісуса з Назарету, якого наші первосвященники засудили і видали на розп'яття. Але його учні і послідовники запевняють, що Він воскрес. Щоб часом ніхто не був обманений, наші наставники і первосвященники хочуть роз'яснити всім цю справу. Отож, правда така: сторожі, яких попросили в Пилата наші старші і поставили біля гробу Назарянина, свідчать, що коли вони спали, прийшли учні Ісуса і викрали Його тіло».

Марко: На цій дивній проповіді були присутні і Никодим та Йосип з Ариматеї, які прийшли в храм помолитися. Коли почули таку підлу брехню, почали голосно протестувати.

Йосип Юст: Никодим вигукнув: «Дайте нам докази! Де тепер знаходиться тіло Ісуса Назарянина, якщо, як ви кажете, воно було вкрадене?! Хай сторожа скаже! Чому заперечуєте Христове воскресіння, обманці?! Або покажіть нам мертвого, або повірте в Воскреслого!».

Марко: Йосип Ариматейський також не міг стриматись і почав вигукувати: «Хто коли таке бачив, і хто коли таке чув, щоб хтось крав мертвого?! І ще й до того набальзамованого та нагого, і щоб в гробі залишив і його похоронні полотна?! Обманюєте самі себе, недовірки! Навчіться зі сказань пророків. А тоді зрозумієте, що Ісус Назарянин є Спасителем світу!».

Йосип Юст: Але священик з гнівом на них накинувся і почав кричати: «Що собі дозволяєте? Яким спасителем світу є той ваш Ісус Назарянин? Адже весь синедрион і наші первосвященики, книжники, фарисеї та старші схопили, засудили і розіп'яли Його!».

Марко: Никодим відповів йому: «Так, ці сильні, але нікчемні люди Ісуса Христа схопили, несправедливо засудили і прибили на хрест – цього не приховую! Але Його воскресінням хвалюся і буду хвалитися! Бо Він є Божий Син, який переміг і над смертю!».

Йосип Юст: Йосип Ариматейський одразу ж продовжував: «І ми повірили і пізнали, що Він є той Божий слуга – Месія, Христос, про якого пророк Ісаї сказав: „Він був схоплений і приведений на суд. Його вирвано із землі живих і побито за наші гріхи – за гріхи свого народу”. Так сказав Бог устами пророка Ісаї: „Своїми стражданнями Мій слуга виправдає багатьох і їхні беззаконня понесе на собі”».

Марко: Никодим свідчив: «Він став справжнім Пасхальним Агнцем, який взяв на себе всі наші гріхи».

Йосип Юст: Йосип з Ариматеї далі свідчив їм з Писання: «Як каже пророк: „Після труднощів душі своєї Він побачить світло і насититься своїм знанням!”».

Марко: Чи можете собі уявити, який потім настав в храмі шум?! Люди стали говорити між собою: «Подивіться, навіть серед самих священиків є суперечки щодо Ісуса».

Йосип Юст: Почались дебати і одні запитували інших: «Отож, хто правий?».

Марко: І противники визнали, що ті двоє говорять переконливо.

Йосип Юст: Однак ті, які завжди хочуть бути по-фарисейськи послухними, почали інших напоумляти: «Але ми повинні слухати те, що нам кажуть первосвященики – Анна і Каяфа».

Марко: Ті, які були неупередженими, закидали: «Але це дійсно дивно, що воїни з такою певністю стверджують, що діялося біля гробу Ісуса Назарянина, коли самі кажуть, що вони спали».

Йосип Юст: Один жартівник з іронією зауважив: «Напевне їм щось приснилося».

Марко: А другий додав: «Вірити сплячим свідкам, може тільки нерозумний».

Йосип Юст: Тоді включилися і ті, які приховано симпатизували і казали оточуючим: «Чи ви чули? Деякі стверджують, що їм з'явилися їхні померлі родичі, які також воскресли і свідчили, що Ісус є Син Божий і Він воскрес з мертвих».

Марко: Люди почали задумуватися і говорити: «В будь-якому випадку це дивні речі, що відбуваються навколо Ісуса Назарянина».

Йосип Юст: Хтось додав: «Мені цікаво, як на цих двох сміливіців тепер будуть реагувати наші священики?».

Марко: Але знаєте, як це буває: зазвичай, люди не хочуть мати проблем, тому почали один одного втихомирювати: «Краще вже будьмо потиху, щоб нас не чула храмова сторожа чи хтось із священиків».

Йосип Юст: Аж тут священик вже на повне горло почав кричати, вказуючи рукою на Никодима і Йосипа Ариматейського: «Сторожа! Сторожа!!! Виведіть їх!».

Марко: З того часу Никодим і Йосип Ариматейський вже остаточно виключені з синагоги і з синагоги. Але їх це зовсім не хвилює. Вони цього очікували. Первосвященики та члени синагоги вже давно змовилися, що той, хто визнає Ісуса Христом, буде виключений з синагоги. Вони знали про це, і обоє відкрито виступили проти фальшивого суду синагоги над Ісусом і заступилися за Нього. Тепер вони приєдналися до нас і вже відкрито належать до Ісусових учнів.

Після розмови з Филипом і Томою, Марко з Йосипом говорили ще з іншими апостолами і слухали їхнє свідощтво про появу Господа біля озера. Вони з захопленням пережили кожне їхнє слово, адже це була розповідь очевидців. Після славної появи Воскреслого Господа понад п'ятистам братам, серед яких і самі були присутні, вони попрощалися з апостолами і з радістю поверталися назад в Юдею.

Марко: Мусимо розповісти про це й іншим, що ми тут разом з багатьма учнями бачили Господа!

Йосип Юст: Дайте нам благословення, перед нами довга дорога.

Вони разом помолитися і Марко з Йосипом вирушили в дорогу. Апостоли ще залишилися в Галилеї.

Увечері прийшов до Петра Яків і звернувся до нього:

Яків Заведеїв: Мені треба з тобою поговорити. Ти пережив глибоке покаяння, і Господь дав тобі мир.

Петро: Що в тебе на серці, Якове? Ця вчорашня подія була просто надзвичайною. Постійно про неї думаю.

Яків Заведеїв: Так, була. Вчора я був в єдності з тобою, з Іваном та з іншими, але сьогодні мене щось гнітить.

Петро: Що саме?

Яків Заведеїв: Я усвідомив, що в зібранні дванадцяти Ісус обрав нас трьох, як тих, які мають бути Йому найближче у наслідуванні. А це також зобов'язує, що ми маємо бути прикладом для інших. Але в моєму випадку так не є.

Петро: А як було зі мною? Я з присягою прилюдно відрікся свого Господа!

Яків Заведеїв: Але ти відразу ж щиро каюся, і Господь з'явився тобі першому. І також біля озера ти міг визнати Йому свою любов на життя і на смерть, і Він обіцяв тобі, що ти прославиш Його мученицькою смертю. Але як я?

Петро: Якове, що, власне, тебе мучить?

Яків Заведеїв: Я усвідомив собі, як боляче зранював Господа. По-перше самолюбством, коли хотів сидіти по Його правиці, а особливо в ту неділю, коли Господь воскрес – я затверділо залишався в невірі і засмутив також жінок, які з такою радістю звіщали про Його воскресіння.

Петро: Розумію тебе. Сам знаю, як я жалів, коли я так глибоко зранив Ісуса. Коли завдаємо болю комусь, хто нас

любить, з часом це починає ще більше боліти. А коли навіть той, кого любимо відійде з життя, людина себе постійно мучить, бо хотіла б йому то неодноразово винагородити, лиш би він тільки жив.

Яків Заведеїв: Але Господь живий! Ти міг каятися, а я відчуваю глибокий біль, що зранив Його невірою та гордістю і тепер мене це пригнічує.

Петро: Я повністю розумію тебе, Якове. Іди й молися. А коли Господь дасть тобі якусь думку, яку б ти бачив, як вихід, то прийди і поговоримо про це. Тоді прийди і з Іваном. Він молодший від нас, але духом і любов'ю до Вчителя нас в часі проби перевищив.

Яків Заведеїв: Дякую тобі, Петре. Я буду молитися і просити світла.

Але спасительний біль не відходив і наступними днями. В четвер ввечері до Петра знову прийшов Яків, на цей раз з Іваном.

Яків Заведеїв: Ми прийшли до тебе, Петре. Здається, що я починаю бачити якийсь вихід.

Петро: Говори, Якове. Що Господь поклав тобі на серце при молитві?

Яків Заведеїв: Я багато що осмислив і мені багато чого відкрилося. Про дещо я вже говорив з Іваном, але не про все.

Петро: Які конкретні кроки хочеш робити?

Яків Заведеїв: Від сьогоднішнього дня я б хотів три дні постити, але це ще не все.

Петро: А що далі?

Яків Заведеїв: Завтра вранці я хотів би вирушати в дорогу на гору Тавор, де перед нами трьома Господь преобразився. І хотів би там бути деякий час на самоті, в молитвах і покайні.

Петро: Не знаю, як це бачить Іван, але якщо я би мав тобі поради, нічого мудрішого, ніж те, що ти сам сказав, мені не приходиться на думку.

Іван: Думаю, що Якову це не об'явило тіло і кров, але Дух Божий.

Яків Заведеїв: Я ще хотів би разом з вами обома обговорити перед Богом деякі моменти та ситуації, коли ми ще були разом з Господом. Згадую про воскресіння дочки Яіра. Я

подивляв віру Яіра. Він дивився на Ісуса, і не мав жодних сумнівів.

Петро: Так. Це відбулося невдовзі після стишення бурі, коли ми думали, що загинемо, а також після оздоровлення і визволення чоловіка, опанованого легіоном демонів. Ісус послав цих демонів у свиней. Все стадо кинулося в озеро і потонуло. Тоді Господь повернувся в Капернаум.

Іван: Подія воскресіння дочки Яіра, яку ти згадуєш Якове, і мені сильно в пам'яті закарбувалася. Начальник синагоги Яір мав єдину дитину, і та помирала. Він прибіг, кинувся до ніг Ісуса і почав благати: «Моя єдина донька вмирає. Прийди, поклади на неї руки, щоб спаслася і жила».

Петро: Коли Ісус йшов за ним, по дорозі ще оздоровив кровоточиву жінку, а потім ми прийшли до Яірового дому і всі запевняли, що донька вже померла. Але Господь сказав, що вона не вмерла, а тільки спить. Вони насміхалися з Нього. А Ісус взяв з собою нас трьох і її батьків, а інших вигнав. Тоді сказав батьку: «Не бійся, тільки віруй!».

Яків Заведеїв: А я тоді мав багато сумнівів. І все ж Ісус зробив чудо, незважаючи на мою невіру... А коли згадаю про свою духовну сліпоту – як ми з братом і нашою матір'ю попросили Вчителя, щоб були першими в Божому царстві... Що це був за дух?!

Іван: Безперечно, тоді ми не мали Ісусового Духа. Ісус відповів нам: «Ви не знаєте, про що просите!». А тоді запитав: «Чи можете пити чашу, яку Я п'ю?». (Ів. 20, 22)

Яків Заведеїв: Я, не вагаючись, відповів: «Можемо!». Ти, Іване, хоча б промовив це несміло.

Іван: Так, але ...

Яків Заведеїв: Мені на серці лежить важкий тягар. Це моя найбільша проблема – моє особисте відношення до Бога і особисте відношення до Ісуса, Божого Сина, відчуваю, що...

Яків не договорив, тільки боляче і безпорадно похитав головою. Здавалося, що з усіх сил стримувався, аби не розплакатися.

Яків Заведеїв: В цьому полягає і причина моєї духовної сліпоти. Цими днями я усвідомив багато речей, і це спонукає мене йти на самоту, на молитву. Потребую особисто гово-

рити з Богом про свою біду, про свої зради, про свою духовну сліпоту.

Петро: Це усвідомив і я. Але після моєї зради і після того, як я зрозумів в чому є корінь цього всього, моє кам'яне серце наче б прокололи, і я постійно бачу перед собою свій гріх. Так, як сказав Давид: «Мій гріх постійно передо мною. Проти Тебе, єдиного я згрішив, проти Тебе... єдиного... Помилуй мене, Боже, по великій милості Твоїй». (Пс. 51)

Іван: Я, мабуть, знаю, що ви обоє хотіли сказати. Найбільше з усього людина потребує відкритися Богу. Так, потребує, щоб Він сам знову дав пізнати, що Він є рішенням абсолютно на все, що мене від Нього відділяє. Мої гріхи і їх наслідки, якась мертвота, яка потім ізольовує душу, так що вона не усвідомлює Бога і Його любов – на це все рішенням є Він Сам. А для такої правдивої молитви, де через щире покаяння Бог дає себе пізнати і виливає Духа, який з'єднує людину з Ним, потребуємо умов. Наші вивчені молитви прослав, подяк і прохань, а також промовляння псалмів, є добрими, але стають якоюсь звичкою, механізмом, і вже в глибині не заторкують наше серце.

Яків Заведеїв: Згадую, як Ісус говорив з самарянкою про живу воду, то додав, що справжні поклонники Бога будуть молитися в душі і правді.

Петро: Але що робити, щоб здобути того Духа і мати цю правду?

Іван: Ввечері перед своєю смертю Ісус говорив про Духа правди, і сказав, що Він з нами перебуває і буде в нас.

Яків Заведеїв: Як це розуміти?

Іван: Ми, які повірили в Ісуса як Месію і прийняли Його хрещення, народилися з води і Духа. Дух Божий вже в нас перебуває, але щоб Він увійшов в найглибше нутро, тобто щоб був в нас, – для цього мусимо щось зробити і ми.

Петро: Що мусимо зробити?

Іван: Як казав Ісус, маємо мати віру і відкритися Божому Духу через правдиве покаяння.

Яків Заведеїв: Дух Божий діяв ще через пророків.

Петро: В молитві, якої Ісус нас навчив, Він виразив прохання: «Хай прийде Царство Твоє», а далі просьбу: «Не введи нас у спокусу, але визволи від лукавого». Тим лукавим є диявол.

Отож наша боротьба за прихід Божого Царства ведеться проти сил темряви і проти диявола. Його найвірнішим соратником є наша зіпсована природа – «стара людина» в нас.

Іван: Ісус був нам прикладом в молитві. Іноді молився і цілі ночі. А ми навіть в Гетсиманії, коли Він просив нас, не молилися, а спали, хоча Він нас будив.

Яків Заведеїв: Усвідомлюю, що внутрішнє з'єднання з Богом в молитві залежить від усвідомлення своєї власної убогості та гріховності, а також від віри. Крім того, людина потребує і місце на молитву, де ніхто її не перешкоджає.

Петро: Ісус сказав: «Увійди в свою кімнату і молися до свого Небесного Отця».

Іван: Господь вивищив розкаяного митаря над самоспастительним фарисеєм, коли обоє молилися в храмі. Митар тільки бився в груди і повторяв: «Боже, милостивий будь мені грішному!». При тому усвідомлював свою вину перед Богом, який все бачить і знає, навіть наші думки і серце.

Яків Заведеїв: Я бачив Ісуса після воскресіння вже кілька разів: в самий день воскресіння в горниці, потім за тиждень, коли з нами був і Тома. А ще через тиждень бачив і чув Ісуса вже тут, в Галилеї, біля озера, а вчора – вже вчетверте на горі Блаженств, де Він з'явився не тільки нам, а більш ніж п'ятис-там братам. Кілька разів я навіть Його торкався, але вже наступного дня після останньої зустрічі биль огорнув мою душу. Мене мучить совість за мою невіру в день воскресіння, і за те, що я не чував з Господом в молитві в Гетсиманії, і взагалі, що залишив Його в його стражданнях.

Петро: Іван єдиний з нас усіх залишився вірним і стояв під хрестом. Я Ісуса відрікся.

Яків Заведеїв: Але ти каюся і оплакував свій гріх, і Господь з'явився тобі ще раніше, ніж нам, коли ми перебували в невірі. І біля озера Господь з тобою говорив і ти міг довершити своє покаяння, а Він сказав тобі про мученицьку смерть. Але я Йому свого гріха так особисто не віддав.

Іван: Думаю, що твоє рішення вирушити завтра вранці на гору Тавор для тебе є дуже важливим.

Яків Заведеїв: Відчуваю, що мушу перед Богом і перед своїм Господом визнати на корінь свій гріх, який мене обтяжує.

Іван: Може Господь з'явиться і тобі, як з'явився Петру вранці в день воскресіння.

Яків Заведеїв: Я цього не гідний. Але вірю, що Господь дасть мені на цій горі ласку, щоб я міг в покайній оплакати і визнати свій гріх. Вірю, що Він буде мене бачити і чути, навіть якщо я Його не побачу.

Петро: Нехай Господь провадить тебе – завтра в дорозі і протягом усіх трьох днів, які хочеш провести на молитві.

Коли Петро з Іваном відійшли, Яків клякнув і довго до ночі молився.

Яків Заведеїв: Господи, сьогодні четвер – день, коли Ти з нами святкував останню вечерю, і коли сказав нам стільки важливих правд. Тоді Ти, Господи, йшов в Гетсиманію і просив нас: Петра, Івана і мене: «Моя душа сумна аж до смерті. Залишіться тут і чувайте зі Мною». Тоді Ти відійшов трохи далі, впав на землю і молився: «Отче, якщо можливо, хай Мене ця чаша обмине, але не як Я хочу, але як Ти хочеш». Невдовзі Ти прийшов до нас, але ми спали... Ти, Ісусе, з любов'ю нам сказав: «Чи не могли ви ані однієї години чувати зі Мною? Чувайте і моліться, щоб не впасти у спокусу ваш дух бадьорий, але тіло немічне». Тоді Ти відійшов вдруге і молився, а ми відразу ж заснули. Коли Ти повернувся, то знову застав нас сплячими. Тоді залишив нас так і пішов молитися втретє. Потім знову повернувся і сказав: «Ви все ще спите? Прийшла година і Син Людський видається в руки грішникам. Встаньте, ось наблизився мій зрадник». Господи мій, я не був з Тобою, а спав! А тоді прийшов зрадник Юда, а з ним храмова сторожа. Тебе, Господи, схопили, а я зі страху втік. Ісусе, все це в мене перед очима: усі ці події, місце і Твої слова: «Не могли ви й однієї години чувати зі Мною». Потім Тебе повели до первосвященника Анни, а тоді до Каяфи, і тієї ночі первосвященники і синедріон засудили Тебе на смерть!

Господи, а що тепер зі мною? Тепер прагну йти на те місце, де Ти перед нами трьома преобразився, і де ми бачили Тебе у славі з Мойсеєм та Іллею. Дорогою назад ти сказав нам, що про цю появу ми не можемо нікому розповідати, доки Син Людський не воскресне з мертвих. Ти згадав про Івана Хрестителя, а потім і про те, що і Ти будеш терпіти

від тих, які вбили Івана. За кілька днів до того, як ми вийшли на гору, Ти провістив, що Син Людський буде виданий на смерть первосвящениками і книжниками, але на третій день воскресне. Тоді Петро сказав: «Хай цього Тобі не стане, Господи!». А Ти сказав йому: «Геть від Мене, сатано, бо думаєш не про Боже, а про людське».

Тоді Ти говорив про необхідність втратити свою душу ради тебе і Євангелія, і про те, що хто хоче йти за Тобою, мусить зректися себе, взяти свій хрест і наслідувати Тебе. Господи Ісусе, я не втратив свою душу ради Тебе. Я в критичний момент зрадив! Втік, і ще й до того в твердій невірі відкинув свідчення жінок, які бачили Тебе воскреслого. О, Господи, усвідомлюю, що є в моїй душі. Це не є Твоє Царство. Там постійно царює моє єго, бо я насправді не зрікся сам себе. Прошу, прости мені це все! Визволи мене, Господи, як Ти сам сказав: «Якщо Син вас визволить, будете насправді вільними». І ще про одне, прошу Тебе, Господи: щоб за свою зраду могли віддати своє життя, померти за Тебе, першим з усіх апостолів. Господи, дай мені цю ласку. Так, відчуваю, що Ти кличеш мене на гору Преображення, щоб там мене преобразити.

Яків проливав сльози і відчував, що Господь торкнувся його своєю ласкою і дав йому шанс на глибоке покаяння. Невдовзі він заснув, а вдосвіта встав, і, не беручи з собою нічого, вийшов з дому. Його тягло на гору, він прагнув бути переміненим, щоб наново могли запропонувати Ісусові своє життя. Дорогою продовжував тиху розмову з Ісусом, а іноді говорив і вголос.

Яків Заведеїв: Господи, Ти обіцяв нам з Іваном, що ми будемо пити Твою чашу. Я не розумів цього, але тепер починаю розуміти. Так, Господи, хотіти сидіти по Твоїй правиці чи лівиці – це був прояв моєї гордості та амбіцій. Мені соромно за це. Іван вже першим пив цю чашу, коли стояв на Голготі під Твоїм хрестом. Але я там не був. Дай мені новий шанс!

По дорозі йому почали пригадуватися болючі події п'ятниці, які йому описував брат Іван. Відразу ж, коли зранку вийшов з дому, наче б бачив перед собою, як Каяфа засуджує Ісуса і всі кричать: «Він гідний смерті!», а потім, як Ісуса

б'ють. Бачив це духом... І в цьому всьому він залишив Господа! Як це його знову боліло! В душі чув, що промовляв Каяфа та Ісус...

Ішов далі і переживав, в якому становищі перебував Ісус, коли Його засудили на смерть. Тоді знову згадав, як одразу ж вранці Ісуса повели до Пилата. Ця подія знову яскраво постала перед його очима, наче б це все бачив і чув. Коли усвідомив, яким зневаженим і покинутим був Ісус, його сповнило відчуття великого жалю. Протягом наступного відсіку дороги перед його очима постав образ, як Ісуса вели до Ірода, а потім назад до Пилата, як Його жорстоко бичували і увінчали терням! Скільки болю, страждання і ненависті мусив витерпіти Господь! Який жалюгідний Він мав вигляд, коли Його поставили перед юдеями! Первосвященники вплинули на натовп, який не переставав криком домагатися Його смерті: «Розіпни! У нас немає царя, крім кесаря!». А тоді боягузтво Пилата, який умив руки і виніс смертний вирок – смерть на хресті. Потім хресна дорога, падіння з хрестом на землю... Все це Яків згадував собі, а потім внутрішньо переживав це з Ісусом і усвідомлював свій гріх, своє боягузтво, що дозволив себе перемогти страхом... І так в ньому крок за кроком дозрівала основна думка:

Яків Заведеїв: Господи Ісусе, дай мені ласку, щоб я міг пити чашу терпінь з Тобою, щоб міг сплатити за своє боягузтво кривавим свідченням. Тепер я готовий якнайшвидше йти за Тобою.

Коли минула третя година по обіді, він прийшов на гору Тавор. Коли він наближався до підніжжя гори, недалеко від села зустрів чоловіка, якого з вигляду дуже добре знав. Коли той чоловік побачив Якова, кинувся до нього і вигукнув:

Чоловік: Якове! Якове! Як приємно тебе бачити!

Тоді Яків згадав, звідки знає цього чоловіка. Це було тоді, коли разом з Петром та Іваном пережили на цій горі передсмак неба і побачили свого Вчителя у Його славі. Після того, як зійшли вниз до інших учнів та народу, до Ісуса підійшов цей чоловік і на колінах благав оздоровити його єдиного сина.

Яків Заведеїв: Мир тобі, брате! Як твій син?

Чоловік: Дякуючи Богу і Учителю, добре.

Тоді його голос затремтів:

Чоловік: Я чув... Я чув, що сталося... Вже тоді, коли ви були тут, у нас, не можна було не помітити, яка напруга була в синагозі щодо Вчителя... І хоча я передбачав, що це все може так закінчитися, все ж коли почув про Його смерть, це було наче... наче грім серед ясного неба...

Деякий час він не міг говорити через сльози.

Чоловік: Його розіп'яли... Така несправедливість... Не тільки несправедливість! Гріх! До неба волаючий гріх!

Яків Заведеїв: Так, смерть Учителя була для всіх нас великим і болючим ударом... Через біль ми довго не усвідомлювали того, що Він сам намагався нам вже наперед провістити. Перед своєю смертю Учитель говорив нам про те, що як Добрий Пастир віддасть своє життя за вівці... А потім додав: «Ніхто не бере в мене життя, але Я віддаю його сам...».

Чоловік: Отож, хочеш сказати, що Вчитель помер добровільно?

Яків Заведеїв: Так, і не тільки добровільно. Він помер за нас, за наші гріхи. Він є той провіщений і посланий Богом Відкупитель.

Чоловік: Якове, сам Бог мені тебе послав. Адже тоді я вірив в Ісуса, але коли прийшло це все, то наче опинився в темряві, однак в серці постійно відчував, що це не так, як кажуть, що правда є іншою.

Яків Заведеїв: Перед тим Учитель говорив про вовка, який роздирає овець і розганяє.

Чоловік: Кого цим мав на увазі?

Яків Заведеїв: Диявола і тих, які йому служать. Це він роздирає людські душі і розганяє їх, щоб могли легко схопити.

Чоловік: Отож своєю добровільною смертю Ісус врятував нас від диявола?

Яків Заведеїв: Від диявола, а також і від пекла.

Чоловік: Вчитель гідний нашої найбільшої пошани, вдячності і любові!

Яків Заведеїв: Так, воістину так.

Чоловік: Якове, про те, що тепер ти сказав мені, мусить дізнатися кожен!

Яків Заведеїв: Але це ще не все... Учитель ще сказав: «Я маю владу віддати своє життя і маю владу забрати його назад».

Чоловік: ... Має владу взяти його назад...? Це означає...

Яків Заведеїв: Це означає, що Він має владу не тільки воскресити мертвих, але має владу сам воскреснути з мертвих!

Чоловік: Амінь! Хай станеться!

Яків Заведеїв: Це вже сталося!

Чоловік: Коли?

Яків Заведеїв: Після розп'яття і смерті тіло Вчителя поклали до гробу. До входу привалили великий камінь і поставили там римську сторожу, щоб ніхто не вкрав тіло. Першого дня після суботи до гробу прийшли жінки, але гріб вже був порожній. Він воскрес! Біля входу до гробу стояв Ангел Господній і сказав переляканим жінкам, що Ісуса там нема, хай не шукають живого між померлими. Тоді того ж дня вони побачили і Його Самого, а потім також Петро і ми – всі інші. Я говорив з Ним, як тепер з тобою, мої руки Його торкалися! Він дійсно живий!

Чоловік: Він живий?! Дійсно?!

Яків Заведеїв: Також в Галилеї п'ять днів тому Він з'явився понад п'ятистам братам!

Чоловік: Боже мій! Він живий! Живий! Він воскрес з мертвих!

Чоловіка наповнила блаженна радість. Яків мусив йому кілька разів повторити, як це все сталося, і він щоразу зі захопленням повторював: «Він живий! Ісус, наш Учитель живий!». Тоді разом з Яковом вони стали на коліна і зі словами прославляли Господа:

Чоловік: Слава Тобі, мій Боже! Слава тобі, Господи Ісусе, що Ти і за мене віддав своє життя, щоб врятувати мене від пекла і диявола! Слава Тобі за всі добродійства, які Ти вчинив мені, моему синові і всій моїй сім'ї! Слава тобі, Господи, бо Ти добрий Пастир, а ми – вівці Твого стада!

Радість легко переймається. Якова охопила хвиля надії і горливості за Христа. Так вони довго перебували у молитві подяки. Тоді чоловік, повний запалу, просив Якова прийти

до його дому і звістити про Христове воскресіння іншим учням в околиці. Але Яків сказав:

Яків Заведеїв: Переді мною тепер ще важлива дорога! Ти сам розкажи про це всім! А я неодмінно сюди ще повернуся! Скоро!

Тоді розлучився з ним і подався на гору Тавор, куди прямував.

Подальша дорога проминула швидко. Знову і знову він повторював молитву, якої їх навчив Учитель... Коли знову був сам, внутрішня спрага, що спонукала його вирушити в цю путь, зростала:

Яків Заведеїв: Де ти, Господи? Допоможи мені! Спаси мене! ... Ти знаєш, що мене мучить! Господи Ісусе! Єгошуа! Єгошуа! Єгошуа!

І раптом, ніби вітер, який віє куди сам хоче, завів до нього слова, які вже давно чув від вчителя. Однак тепер вони пронизали йому серце. На горі Блаженств Ісус сказав:

Ісус: Просіть і одержите! Шукайте і знайдете! Стучайте і відчинять вам!

Коли вже піднімався на гору Тавор, йому знову нагадалась Голгота. Іван детально розказував йому про все, що було пов'язано з засудженням і смертю любого Господа. У серці Якова знову постали болючі докори – тоді він не виявив Ісусові навіть звичайної людської вірності, що і він належить до Нього; тоді не був біля Нього... Вийшовши на гору, впав на лице. Лежав на землі і плакав. Як його мучило почуття провини! Він не хоче і не потребує вже нічого – тільки одного єдиного: Ісусового прощення, зустрічі з Ним самим, щоб Господь знову увійшов в його життя.

Яків Заведеїв: Господи, я вже далі не можу. Прошу, позбав мене мого гріха! ... Прошу! ... Не відійду звідси, доки зі мною не станеться це чудо! Прабатько Яків біля Пенуїлу також вів вночі духовну боротьбу з незнайомцем, а коли той сказав йому: «Відпусти мене!», він відповів: «Не пущу тебе, поки мене не поблагословиш». І я, Господи, не відійду, доки мені не пробачиш, доки мене не благословиш... Тоді в Гетсиманії я втік ... але тепер вже не хочу нікуди втікати, не хочу втікати від своєї совісті, вже ніколи не хочу втікати від Тебе!

Хочу віддати за Тебе своє життя, як Ти віддав своє за мене. Дай мені ту любов, яка проганяє страх! Мені соромно, що хоча я й називаюся твоїм учнем, і навіть апостолом, але не брав участі у Твоєму терпінні. Досі я думав тільки про себе – а якщо мене спіймають, ... а якщо вб'ють, ... хто що про мене скаже, що подумає ... Вже досить! Вже не хочу жити для себе! Хочу любити тебе, Ісусе! Хочу Тебе наслідувати! Ісусе! Господи, усвідомлюю Твої останні слова на хресті... Ти взивав: «Прагну!».. Ти прагнеш моєї любові. Ти, покинений усіма, взивав: «Елі, Елі, лема савахтані!».. Ісусе, я Тебе покинув в останні хвилини Твого життя! Ти взивав: «Звершилося!».. Ти завершив своє терпіння і своє життя – також і за мене! За мої гріхи! Ти помер на хресті, і в руки свого Отця віддав Свого Духа. Господи, дай щоб і я міг померти за Тебе. Ти випив чашу терпіння, але обіцяв, що і я братиму участь у Твоїй чаші! Господи, прости мені, дай мені нову ласку!

Яків знову згадував і про Гетсиманію:

Яків Заведеїв: Ісусе, Ти так мало хотів від мене за своє терпіння. За свою жертвовну любов, Ти просив тільки одну річ – щоб я переборював сон... Адже Твоя душа була сумна аж до смерті! Ти, Господи, лежав в молитві лицем до землі! На Твоїх скронях замість поту виступили краплини крові... А я, Господи, не був здатний дати Тобі навіть тієї години, про яку Ти просив!!!.. Як мене це болить! Мій Господи, як я прагну Тобі це винагородити! Ти це все переносив за **мене**, Ти був проколений за **мою** невірність, мучений за **мої** беззаконня, **Твоїми** ранами я оздоровлений!

Яків потребував вилити перед Ісусом своє серце, повне болю з того, що у вирішальний момент він підвів. Ліг спати аж пізно вночі, поклав під голову камінь і заснув. Настала субота. Відразу ж вранці він пішов на те місце, де Ісус преобразився і появився їм разом з Мойсеєм та Іллею. Коли прийшов туди, знову впав на землю.

Яків Заведеїв: Господи, Ти привів мене сюди разом з Іваном і Петром, тут Ти показав нам відблиск Твоєї вічної слави в надзвичайному світлі. Потім появилася хмара і з неї промовив голос: «Це Син Мій Улюблений, Його слухайте». Тоді ми всі троє припали лицем до землі і дуже боялися. Але

Ти, Ісусе, підійшов, доторкнувся до нас і сказав: «Встаньте, не бійтеся!».

Коли ми підняли очі, вже не бачили ні Мойсея, ні Іллі, ні осяйної хмари, але тільки Тебе самого. Такий досвід! А за кілька днів? Зрада в Гетсиманії! О Господи, прости! Що це за леговище брехні і зла в мені?! В критичний момент може так обманути! Це фальшива любов до себе. Позбав мене тієї фальшивої любові! Так, Господи, чую твоє слово, як Ти його сказав: «Зречись!... Хто хоче спасти свою душу, втратить її». Господи, преобрази мене на цьому місці!

Тоді він встав, деякий час проходжувався по горі, і невдовзі повернувся назад на місце преображення.

Яків Заведей: Господи, згадую цю особисту розмову, коли я просив мати перше місце серед інших апостолів. Ти відповів: «Чашу, яку Я п'ю, питимеш». Тепер бачу в цьому набагато більше благословення, ніж коли б Ти сказав мені: «Будеш царювати зі Мною». Ти відкрив мені очі, Господи, і я пізнаю, що бути з Тобою обплъваним – це більше, ніж бути шанованим ангелами! А обіцянка, яку Ти мені дав: «Мою чашу питимеш» – є для мене набагато ціннішою, ніж почесне місце по Твоїй правиці чи лівиці. Немає більшого щастя, ніж могли терпіти за Твоє Боже Ім'я. Господи, яку велику обітницю ти дав мені з Іваном, кажучи: «Мою чашу будете пити і хрещенням, яким Я хрещуся, будете хреститися». Мій брат Іван вже першим пив Твою чашу, коли стояв біля Твоєї Матері під хрестом. А що я? Господи, виконай свою обіцянку. Від сьогоднішнього дня хочу знову і знову, в кожній важкій ситуації, серйозно рахуватися з Твоєю чашею і з Твоїм кривавим хрещенням!

Дякую, Господи, що даєш мені внутрішнє світло, і що Ти є тут, навіть якщо я Тебе не бачу; що говориш до мене навіть без слів. Господи, в душі пригадую собі Божий голос на цьому місці: «Це Син Мій Улюблений, Його слухайте». Хочу Тебе слухати! Прости, що не послухав Тебе там, в Гетсиманії, коли Ти і мене просив: «Залишіться зі Мною і молитесь».

Цілу суботу Яків провів на колінах, а часто і лежачи долілиць, і лиш час від часу трохи проходжувався. Переживав свій упадок, свою зраду, що не був з Господом в Його

терпіннях і приниженнях, що втік, керуючись егоїстичним страхом, навіть ціною зради. День минув дуже швидко. Йому відкривалися очі, і, здавалося б, дрібниці він почав бачити в іншому світлі, у світлі правди, у світлі вічності і чистої любові, вільної від фальшивого страху, яким егоїзм, те зло в душі, засліплює нас фальшивим добром й фальшивою правдою. Йому відкрилися духовні очі, а з тих тілесних текли сльози – іноді так сильно, що аж капали на землю. Разом з ними приходив Ісусів мир, який світ дати не може. Він відчував, що бути з Ісусом через покаєння – це так, ніби бачити Його фізичним зором і чути на власні вуха.

На небі вже з'явилися зорі і місяць заливав гору своїм світлом. Вже давно минула північ, а Яків ще впереміж то лежав, то клячав – говорив серцем зі своїм Учителем, якого вже кілька разів бачив після воскресіння і разом з іншими Його доторкався.

Але в цей час Ісус говорив до нього серцем до серця, без слів, а тому набагато глибше. Раніше він був наче глухий на багато слів, які чув від Ісуса, ніби це його ані особисто, ані глибоко не торкалося. Але сьогодні, у своїй духовній боротьбі, чув їх живо. Усвідомлював, що на цій горі переживає свою боротьбу, подібно, як в минулому недалеко звідси пережив патріарх Яків. Тоді йому було сказано, що він вже не буде називатися Яків – хитрун, але Ізраїль – Божий воїн.

І в цю таку надзвичайну для нього ніч, він підвів руки і, як ніколи перед тим, з глибини душі довго взивав: «Ісусе! Є-го-шу-а!». В той момент перебував в Ісусовому Імені і цілковито Йому віддавався. З його нутра виходили тільки зітхання: «а-а-а». Відчував Божу присутність, усвідомлював, що в цьому Імені приховане таїнство – що в ньому присутній не тільки Ісус, який прийняв і носив це Ім'я, але що в тому Імені присутній і Отець, який створив зорі, цю землю і нас, людей. Усвідомлював, що в цьому Імені є і Святий Дух, про якого говорив Ісус, особливо на останній Вечері. Усвідомлював, що Боже ім'я виражає не тільки велич Божої всемогутності та вічного існування, але й те, що Бог, Ягве, який Є, є і нашим спасінням! Йому відкрилась глибока сутність Божого Імені, яке наш Спаситель взяв на себе. В цьому Імені

є спасіння. Він усвідомлював і переживав глибоку правду: хто з вірою взиватиме це Ім'я, буде спасенний!

Яків далі клячав на тому місці, де кілька тижнів тому Ісус з'явився у своїй славі разом з Мойсеєм та Іллею, і де чув голос: «Це Син Мій Улюблений, Його слухайте». Він стрімко підняв руки вгору і знову усвідомлював таїнство святого Імені та сильну присутність Бога. У цьому світляному промені, який з'єднував його з Божим світлом, усвідомлював таїнство єдності Отця з Сином – Ісус і Отець є одно! Але усвідомлював і Їх єдність зі Святим Духом. Усвідомлював Таїнство Пресвятої Трійці. Згадав собі Ісусову молитву перед відходом до Гетсиманії: «Я вже не у світі, але вони у світі, і Я йду до Тебе... Отче Святый! Збережи їх у **своєму Імені, яке Ти Мені дав**». Тепер Яків повністю усвідомлював Ісусові слова і, повний вдячності, духом взивав:

Яків Заведеїв: Ісусе, Ти молився за нас! Ти просив Отця, щоб Він зберіг нас в своєму Імені. Цим виявив нам таїнство Божого Імені, яке є спільним і для Тебе, Божого Сина, і для Святого Духа. Ісусе, це Боже Ім'я Ти прийняв від Отця. Повністю воно звучить **Є-го-шу-а!** Отець, Син і Святый Дух, Триєдиний Бог, є нашим спасінням! Це Ім'я виражає не тільки те, що ми були спасенні, але і що наше спасіння є в цьому Твоєму святому Імені!

Господи, в горниці Ти говорив не тільки про те, що існує досконала єдність між Тобою і Отцем, але одночасно Ти молився і за нашу єдність: «Щоб усі були одно, як Ти, Отче, в мені, а Я в Тобі, щоб і вони були одно в Нас; щоб світ увірував, що Ти Мене послав». І тоді цю єдність ще підкреслив словами: «Я – в них, а Ти – в Мені». Знаю, Господи, що це таїнство ніхто не може пізнати розумом. Його нам відкриває тільки Твій Святый Дух.

Коли Яків знову надихнувся, думкою перебував в Божій присутності і при взиванні Імені Є-го-шу-а-а-а видихав тільки те «а-а-а» і при тому усвідомлював собі особисте відношення до Отця: Він мене створив, Він мене любить, Він віддав за мене свого Сина. А тоді присутність Ісуса, подібно, як тоді, тут на горі, у світляній хмарі. Усвідомлював Ісусову любов, що Він його – впертого, гордого і боягузливого – вибрав

і ще й обіцяв йому участь в Його чаші і Його хрещенні! Тоді знову, в цьому внутрішньому крику цілковитого відання всього і повної відданості Богу на життя і на смерть, відчував глибокий мир, любов та визволення з темряви, в якій людину тримає гріх і поневолення егоїзмом. Він почувався вільним! Не хотів переривати ту цілковиту єдність зі своїм Триєдиним Богом. В цьому світлі все йому було зрозумілим. Життя, смерть, гріх, зло, диявол і його лукавство, потреба проповідувати Ісуса і потреба проповідувати покаєння в цьому святому імені на прощення гріхів! Все це усвідомив в один момент.

Тоді відкрив очі і раптом – перед ним стояв сам Ісус!

Яків Заведеїв: Господи, Ти тут був.

Ісус: Так, я був з тобою.

Яків Заведеїв: Господи, Ти обіцяв, що я питиму Твою чашу.

Ісус з любов'ю глянув на Якова і ствердно кивнув.

Ісус: Так, будеш її пити, але аж коли прийде час, тоді це тобі пригадаю!

Раптом Яків забув, що хотів просити Ісуса про прощення. Ісус дивився на Якова, а Яків на Ісуса. В серці переживав: «Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що Тебе люблю». А Ісус сказав:

Ісус: Мою чашу питимеш, але не бійся. Я буду з Тобою, не залишу тебе!

Яків Заведеїв: Господи, що тепер маю робити – я та інші?

Ісус: На сороковий день після Мого воскресіння будьте в Єрусалимі. Але перед тим ви, одинадцять апостолів, прийдіть на цю гору.

Яків Заведеїв: Господи, не залишай мене, щоб я Тебе не зрадив!

Ісус: Не бійся, Якове! Я не покину тебе і ніколи не залишу! Я сам буду твоєю силою. Не бійся випробовувань! Навпаки, радій, бо якщо в них скріпне твоя віра, це приведе тебе до витривалості.

Яків Заведеїв: Господи Ісусе!... Будь зі мною і в годину моєї смерті.

Ісус: Не бійся! Смерть – це тільки двері. За ними тебе чекатиму Я і уведу тебе до нового життя, вічного і блажен-

ного. Якою б страшною не була смерть, безмежна краса небачена незрівнянно перевищить. Я приготував там тобі місце. Коли прийде твій час, Я прийду і візьму тебе до себе.

Яків Заведеїв: Чи це буде скоро, Господи?

Ісус: Тримайся віри і надії, щоб ніхто не відібрав від тебе вінця вічної слави! Кожного, хто витриває аж до кінця, Я введу в свою славу. Він буде одягнений в білу одягу і його ім'я Я не викреслю з Книги життя, але визнаю його перед Моїм Отцем та ангелами і дам йому сісти на Мій трон. Будь готовий!

Після цих слів наче б залунав прекрасний небесний спів невидимих ангельських хорів. Якова огорнула солодка Божя присутність. Щось змінилося в його внутрі. Господь поклав на нього свою правицю, а потім зник з-перед його очей. Однак мир, який перевищує будь-яке розуміння, залишився в серці Якова, як запевнення того, що це все не було сном. Він знав, що того миру йому вже ніхто і ніщо не забере. З радості Яків вже не міг спати. Знову собі усвідомив, що в цю ніч зі суботи Ісус воскрес, і що в цю ніч, тут, на цій горі, йому з'явився. Згадав той ранок, як ангел на світанку відвалив камінь і сказав: «Чому ви шукаєте живого між померлими? Нема Його тут, Він воскрес. Але скажіть апостолам, хай ідуть в Галилею, і там Його побачать». Він переживав ці слова, усвідомлював реальність недільного ранку, а потім згадав і наступні події з дня воскресіння. Ісус з'явився Магдалині, потім жінкам, тоді Петру. Згодом Емауським учням, а ввечері і апостолам. Яків з вірою переживав цей день свого преображення, поєднаного з пережиттям дня Христового воскресіння! Усвідомлював, що цей день є новим початком, що це день Господній і що приходить на місце старозавітньої суботи. Тепер молився так, що згадував конкретну подію Христового воскресіння, а потім деякий час повторював святе Ім'я Є-го-шу-а-а-а. Знову в цьому імені залишався в Божій присутності і в повній відданості Богу. Так пережив в Божому світлі весь цей **святий день!** Увечері знову згадав, як Ісус став серед них, апостолів, і сказав: «Це Я, не бійтеся! Доторкніться до Мене!». Також згадав наступний недільний вечір, коли Ісус знову з'явився і сказав Томі: «Вклади свій

палець у мої рани і свою руку в мій бік, і не будь невіруючий, але віруючий!». Слова Томи лунали в його вухах: «Господь мій і Бог мій!». Яків усвідомлював, що сьогодні він пережив значення слова «**мій**»: Мій Господь! Мій Бог!

Тоді вночі вже спокійно спав. А вранці з радістю вирушив назад до апостолів. Коли спускався з гори, знову зустрівся з тим самим чоловіком.

Чоловік: Якове, ти світишся! Ти наче інша людина!

Яків Заведеїв: Ісус живий! І ти можеш з Ним зустрітися в молитві.

Чоловік: Як?

Яків Заведеїв: Ісус є Бог, Спаситель. Ти можеш зустрітися з Ним в розкаяному серці в душі і правді. Хай Бог благословить тебе, твого сина і братів. Передавай їм вітання! В Єрусалимі ще побачимо Ісуса.

Тепер Яків вже спішив, наче б летів на крилах. Після обіду прибув додому. Іван і Петро його вже чекали.

Петро: Якове, ти ще не встиг нам нічого сказати, але досить на тебе подивитися!

Яків усміхнувся.

Яків Заведеїв: Так, Господь простив мені і обіцяв мені...

Цього Яків вже не договорив. Швидко зупинився і продовжував:

Яків Заведеїв: Так, я бачив Господа.

Іван: Що Він сказав тобі на горі?

Яків Заведеїв: Увесь цей час Він промовляв мені до серця, важко все висловити, але коли з'явився і перед моїми очима, то сказав, що на сороковий день маємо бути в Єрусалимі.

Петро: Зачекай, Якове, а чи не сказав тобі, щоб дорогою до Єрусалиму і ми зупинилися на Таворі?

Яків Заведеїв: Так, сказав, з Його слів я відчув, що Він хоче сказати нам щось важливе!!!

Іван: І я відчуваю, що нам одинадцятьом Господь хоче дати на цій горі важливе завдання. Там Отець назвав Його найвищим законодавцем, кажучи: «Це Син Мій Улюблений, Його слухайте!». Його слово є для нас світлом на шляху і зобов'язує нас. Ми повинні, як Він сам нам сказав, не тільки його чути, але й виконувати!

Петро: В Єрусалим звісно ж підуть й інші учні та жінки, але ми повинні зупинитися на горі.

Яків Заведеїв: Коли ми повинні вийти?

Петро: Якомога швидше, відразу ж завтра вранці! За Твоїм прикладом кожен з нас мав би там пережити своє покаяння. А потім наступного дня після дня Воскресіння ми могли б іти в Єрусалим.

Яків Заведеїв: В середу ми вже точно були б в Єрусалимі, а наступний день є сороковим днем після воскресіння!

Іван: Треба повідомити про цей намір інших братів.

Петро: Хай ідуть в Єрусалим аж після закінчення суботи.

Іван: Брате, чим більше я на тебе дивлюся, тим більше радію, що тебе так глибоко торкнувся Господь. Яке пізнання було найсильнішим?

Яків Заведеїв: Крім відкриття таїнства Божого Імені, про яке я ще не встиг тобі розказати, я усвідомив собі одну важливу річ: любов до Ісуса може вирости тільки на ґрунті жалю та покаяння, і на жодному іншому!

Іван: Маєш глибоку правду, брате. Наша мати Соломія, бачивши, що ти відійшов, питала про тебе. Я сказав їй, що ти на деякий час пішов на самоту – молитися. Вона сприйняла це як належне, а потім відвідала Матір Ісуса, і думаю, що вони спільно за тебе молилися.

Яків Заведеїв: Слава Богу! Мушу піти подякувати Ісусовій Матері. На цій горі я отримав надзвичайну благодать.

Іван: Я піду з тобою, Ісусова Мати є разом з Марією Клеоповою у наших родичів.

Пречиста Діва Марія саме перебувала в невеличкій кімнаті, де молилася. Завжди, коли до Неї тепер приходили, усвідомлювали, що у Неї вони дійсно вдома. На мить знову можуть бути дітьми, які в присутності матері почуваються безтурботно і безпечно, бо Вона знає все, що переживають, ще раніше, ніж їй це скажуть, і щиро їх любить.

Іван: Ми прийшли з Яковом. Він вже повернувся.

Яків Заведеїв: Іван казав мені, що ви разом з моєю матір'ю за мене молилися, коли я був на Таворі.

Марія: Так, ми молилися разом, а потім я ще й сама молилась, особливо в ніч зі суботи на неділю. Постійно цим

згадую собі ту ніч, коли мені з'явився мій Син. До смерті цього не забуду. Ця ніч для мене свята. Коли молюся, усвідомлюю, що Ісус є зі мною, хоча й часто Його не бачу. Я просила особливо за тебе...

Тоді споважніла.

Марія: ...Щоб ти мав силу, коли прийде час, пити чашу, яку тобі обіцяв мій Син. Соломія часто згадувала про ту подію, коли просила Ісуса за вас обох. Але потім сама зрозуміла, що цим проханням мала на думці не Боже, а людське. Однак мій Син обернув це в благословення для вас обох.

Яків посерйознішав.

Яків Заведей: Так, Ісус згадав мені про цю чашу. Я дістав світло і просив Його, щоб могти наслідувати Його аж на смерть.

Марія з любов'ю поглянула на обох братів, на своїх духовних синів. Яків ще нагадав, що Ісус хотів, аби на сороковий день вони були в Єрусалимі. Марія кивнула, наче б хотіла додати: Так, там Ісус з'явиться востаннє. А потім вголос сказала:

Марія: І ми там будемо, разом з іншими жінками.

ПОЯВА ОДИНАДЦЯТЬОМ АПОСТОЛАМ НА ГОРІ ТАВОР

Після того, як Ісус з'явився п'ятистам братам, настав шум по всій Галилеї, бо вони не могли не говорити про те, що бачили і чули. Звістка про те, що Господь воскрес із мертвих, з'явився жінкам і апостолам, а потім й іншим учням, поширювалась, як пожежа. Те, що спочатку виглядало як кінець, несподівано стало новим початком.

Згідно доручення, яке дав Господь, з'явившись Якову, учні поверталися до Єрусалиму. Перед тим вирішили провести кілька днів на горі Тавор. Ішли тією самою дорогою, якою йшли туди перед Пасхою. Їхні спогади оживали.

Андрій: Ці місця ... наче б промовляли, наче б нагадували ... Пам'ятаєте? Коли ми сюдою йшли з Учителем востаннє, Він був інший, ніж звичайно. В Його обличчі була втома, ішов так, ніби Його придавлював невидимий тягар, ...ніби знав, що на кінці того шляху Його чекає щось дуже тяжке і болюче...

Симон Кананіт: Тоді Він відкрито сказав: «Ось ми йдемо в Єрусалим, і Син Людський буде виданий первосвященникам і книжникам, Його засудять на смерть і видадуть поганам, щоб над Ним наглумилися, збичували і розіп'яли...». (Мт. 20, 18-19)

Вартоломій: Я навіть не хотів думати про те, що буде... Коли Учитель дорогою почав про це відкрито говорити, мене огорнув страх і смуток...

Филип: І ніхто не наважився ні про що запитати... Навіть між собою ми про це не говорили...

Яків Алфеїв: Я потішав себе надією, що, може, цього не станеться, може, пізніше ... але ще не тепер...

Яків Заведеїв: Аж тепер починаю розуміти, що душі не можна здобути просто так. За них треба платити.

Яків Алфеїв: Терпінням і смертю?

Іван: Так, терпінням і смертю.

Яків Заведеїв: Дивіться, перед нами вже гора Тавор!

Петро: Ходімо, вийдемо на неї!

Пізно ввечері вони прибули на вершину.

Яків Заведеїв: Я був тут два дні тому – так, як тепер ми всі. Ось місце, де Господь мені з'явився. Це те саме місце, де ще кілька днів до своєї смерті Він переобразився і ми з Петром та Іваном бачили Його у славі.

Петро: Ісус нам сказав, що про цю появу ми не маємо нікому говорити і можемо розповісти про неї аж тоді, коли Він воскресне. Тоді ми не розуміли ані Його слів про страждання, ані слів про воскресіння.

Іван: А коли потім нашого Господа розіп'яли і Він на третій день воскрес, події розгорталися так швидко, одна за іншою, що ще не було відповідного часу вам про це розказати.

Петро: А тепер ми б вам про це коротко розказали. Це було шість днів після того, як біля Кесарії Филипової Ісус запитав нас: «За кого люди вважають Сина Людського?».

Филип: Пригадую, що одні казали – за Івана Хрестителя, інші – за Іллю, ще інші за Єремію чи одного з пророків. А тоді Ісус несподівано повернувся до нас і сказав: «А за кого ви Мене вважаєте?». Ми всі замовкли. Але Петро за всіх нас відповів те, що в даний момент ми не могли так чітко висловити.

Іван: Так, Петро тоді визнав: «Ти – Месія, Син Бога живого».

Яків Заведеїв: А Ісус сказав: «Блаженний ти, Симоне, сину Йони, бо не тіло і кров тобі це об'явило, але Мій Отець Небесний». А потім додав: «Ти – Петро, скеля, і на цій скелі я побудую свою Церкву, і ворота пекельні її не подолають». (Мт. 16, 17-18)

Іван: І саме після цього Ісус сказав нам, щоб ми нікому не казали, що Він є Месія. Він наперед нам сказав, що ми йдемо в Єрусалим, і там Його вб'ють, але на третій день Він воскресне.

Петро: Я тоді відвів Ісуса на бік і переконував Його, що це з Ним не може статися. Тоді Господь мені сказав: «Відійди від Мене, сатано, бо думаєш не про Боже, а про людське».

Іван: Що цим Господь хотів сказати, Петре?

Петро: Я бачу, що навіть коли щиро хочу добра, але якщо це не є у згоді з Божою волею, то цим зловживає сатана. Але коли це признаю, тоді Бог дасть пізнати, якою є Його воля.

Яків Заведеїв: Відразу після того Господь говорив про справжнє учнівство. Він сказав: «Хто хоче йти за Мною, нехай зречеться себе самого, візьме свій хрест і йде за Мною! Хто хоче спасти свою душу, той її погубить, а хто погубить її заради Мене, той її спасе». І додав: «Яка користь людині, коли здобуде весь світ, але занепасть свою душу?». (Мт. 16, 24-26)

Тома: Тоді ми цього не розуміли і ще досі повністю не розуміємо, що це означає втратити свою душу заради Ісуса.

Андрій: Тоді ми йшли з Кесарії і на шостий день дійшли сюди. Але Ісус взяв з собою на гору тільки Петра, Якова та Івана, а ми були тут, під горою. (Мт. 17)

Вартоломій: Згадую, що тоді з нами був ще злощасний Юда. До нас прийшов один батько і просив нас про оздоровлення свого сина.

Тадей: Коли Ісус повернувся з гори, то скартав нас за нашу невіру і оздоровив його сина.

Петро: Як добре, що ви то так докладно пам'ятаєте. Коли ми трое вийшли з Ісусом на гору, саме на цьому місці, де ми тепер стоїмо, це сталося.

Яків Заведеїв: Учитель відійшов від нас, ми думали, що хоче помолитися... Але раптом... Він переобразився – перед нашими очима! Його обличчя засяяло, як сонце, і світло, яке з нього випромінювало, пронизувало все навколо і нас самих, наше найглибше нутро, і діючи в ньому, наче цілющий бальзам ... Його одяг був такий сліпучо білий, що жоден білильник у світі не зумів би його так відбілити! Ми не відчували страху – якраз навпаки. Ми хотіли залишитися тут назавжди.

Петро: Тоді з'явилися Мойсей та Ілля. Не знаю чому, але я знав, що це були вони. І вони були осяяні світлом, яке виходило з Учителя, та говорили з Ним.

Филип: Про що?

Петро: Про дорогу Учителя, яку Він мав звершити в Єрусалимі. Говорили про Його відхід...

Андрій: Про відхід? Куди?

Петро: Тоді я цього не розумів, але тепер, після того всього, що сталося, вже знаю, що говорили про Його смерть... Про те, що така воля Отця, щоб Він видав себе як жертву примирення за гріхи світу.

Іван: Вони говорили дуже довго, аж нас огорнув сон. Я не хотів спати в такий момент, як цей! Але атмосфера була така заспокійлива, що я почував себе, як дитина – і сон мене здолав.

Яків Заведеїв: І мене також. Не знаю, як довго це тривало, але коли ми прокинулися, мені здалося, що на гору зійшла Божа слава, все було у світлі, нас сповнив глибокий мир і почуття неземного щастя... Я чув, ніби цілі хори ангелів забриніли на своїх арфах і прославляли Бога. Як я бажав, щоб це ніколи не закінчилося!

Петро: Я був настільки захоплений тією небесною атмосферою і красою, що сказав: «Учителю, як добре, що ми тут ... залишімося тут вже назавжди ... Якщо хочеш, я зроблю три намети, один для Тебе, один для Мойсея, і один для Іллі...». Я ще не закінчив говорити, як на нас опустилась хмара світла. Це було так, ніби ми раптом опинилися серед безлічі блискучих вогнів, серед зірок на небі, або, швидше, між діамантами, які випромінюють дивовижне сяйво. Ми стояли зачудовані і нас сповнив великий страх.

Іван: І потім з тієї хмари раптом пролунав голос. Був величний, а одночасно ласкавий. Звучав, ніби в нас, а водночас навколо нас: «Це Син Мій Улюблений, Його слухайте!». Зі страху, що ми побачили і почули щось, що звичайні смертні люди не можуть бачити, ми впали лицем до землі і дуже боялися.

Петро: І враз, як зненацька це все прийшло, так і раптово це видіння зникло. Але коли Учитель підійшов і торкнувся до нас, все минуло. Ми оглянулися навколо, але там вже не було нікого, крім Нього.

Яків Заведеїв: А Ісус вже виглядав так, як завжди.

Петро: Коли ми спускалися з гори, Він звелів нам не розповідати про це видіння, доки Син Людський не воскресне з мертвих.

Андрій: А чому ви бачили це видіння?

Іван: Думаю, для того, щоб ми не зламалися, коли побачимо Його так жадливо мученого, відкиненого і наче б безсильного; ... щоб зрозуміли, що те на що йде є добровільне, щоб ми не забули, що незважаючи на видиму слабкість, Він залишається Всемогутнім.

Петро: Але незважаючи на це, коли прийшла проба, ми не вистояли, принаймні я – ні.

Яків Заведеїв: Я також ні...

Бартоломій: Ви були свідками Божого об'явлення, але чому книжники кажуть, що спершу має прийти Ілля...? Кажуть, що він має бути попередником пришествя Господа і має приготувати серця батьків і дітей...

Іван: Те саме питання ми задали Ісусу, коли сходили з гори.

Филип: А що Він відповів?

Іван: Підтвердив, що спершу має прийти Ілля, щоб все приготувати. А потім додав: «Так, Ілля вже прийшов, але з ним зробили все, що хотіли, як про нього написано». А ми в той момент з певністю знали, що Він говорить про Івана Хрестителя і його смерть.

Петро: Іван Хреститель закликав до покаяння... Цим готував серця людей. Тільки людина, яка пізнає свій гріх і засудить його як щось дуже погане перед Богом, починає прагнути спасіння – так, як потопаюча людина прагне порятунку. А Бог дав нам спасіння – прощення наших гріхів в крові свого Сина; своєю смертю Він примирив нас з собою. Ісус є той правдивий Агнець Божий, який бере на себе гріхи світу. Його кров'ю змиті і стерті наші провини перед святим Богом.

Яків Заведеїв: Ісус... Його жертва на відпущення наших гріхів, Його розп'ята любов – в житті людини не існує нічого дорожчого! Нічого! Два дні тому я був тут сам... Мене гнітила моя провина. Я хотів обдумати все, що відбулося останніми днями, і молитися. Я потребував це віддати Ісусу. І коли я хотів каятися за те, що я боягузливо втік, то раптом усвідомив, що мушу це змінити, що так вже бути не може. І знов прийшов страх. Я усвідомлював, що власними силами знову не вистою. Усім своїм еством я переживав цю безвихідь – так, наче людина стоїть на краю прірви і нема дороги назад ... Але в той момент Ісус показав мені вихід – Він сам є дверима, якими треба пройти, а Він є і тим Життям, яке нас потім чекає. Господь нагадав мені про своє преображення і додав, що кожного, хто залишиться Йому вірним, після

смерті Він уведе у свою славу, з якої тут, на горі, відкрив нам тільки незначну частину. Ми бачили і відчували тільки частинку того, що чекає нас в небі, і все ж бажали залишитися тут з Ним навіки... А що чекатиме нас потім, якщо вірно витриваємо з Христом аж до кінця?

Петро: Це об'явлення Його слави відбулося кілька днів або тижнів тому. А тепер ми знову тут. На цьому місці два дні тому, в неділю, Ісус з'явився Якову. Ісус також закликав нас сюди, а тому ми тут. Думаю, що за прикладом Якова, кожен з нас мав би бути на самоті. Тому розійдемося, і кожен з нас на самоті може проаналізувати минулі дні, каятися за свою зраду і зречення Господа, за те, що в день Його засудження і смерті ми всі, крім Івана, Його покинули. А також каймося за гріх невіри, що ми відкидали свідоцтво жінок про вістку ангелів, а також про саму появу Ісуса, і не вірили їм.

Іван: Маємо тут тих кілька днів. Перш ніж почати свою прилюдну діяльність, Ісус 40 днів постив та молився, і Його спокушав диявол. Тоді прийняв Йоанове хрещення покаєння, хоча не мав жодного гріха. Він дав нам приклад покори. Тоді на Нього зійшов Святий Дух у вигляді голуба.

Петро: Цей час для нас надзвичайно важливий. Потім, першого дня по суботі, коли згадуємо Христове воскресіння, тут ввечері зійдемося. Кожен зможе засвідчити, що Ісус поклав йому на серце. Це буде на користь всім нам. Якщо комусь Ісус об'явить те, що має залишатися таїнством, то хай це залишиться між ним і Господом.

На знак згоди апостоли покивали головами.

Тома: Що таке тих кілька днів, пережитих на самоті? За останній час, коли ми були в Єрусалимі, то стільки всього пережили!

Симон Кананіт: Кожен з нас потребує цього спокою. Наші душі прагнуть самоти, бути з Господом подібно, як Яків, коли прийшов сюди минулого тижня.

Андрій: Гора велика. Кожен знайде собі тут місце на молитву і роздуми.

Филип: Ісус дав нам приклад. Він сам перед початком своєї місії ішов на самоту, щоб молитися і вести духовну боротьбу.

Матей: Ми також чекаємо від Господа вказівок, що робити далі. Який Його план з нами?

Андрій: Так, але насамперед ще потрібно усунути хмару темряви, яка відділяє наші серця від Ісуса – а це наш гріх, як сказав Петро.

Томас: Тож ідемо! Для чого чекати далі? В неділю ввечері зустрінемося, зробимо висновки, а потім, відразу на наступний день після дня воскресіння, мусимо вже йти до Єрусалиму. На зустріч з Господом в четвер можемо тут приготуватися молитвою і покаанням.

Апостоли розійшлися і кожен знайшов собі місце, де хотів провести ці кілька днів на горі Преображення. Їх всіх заохотило свідоцтво трьох братів, які тут зустрілися з Ісусом і хоча б частково бачили Його славу. Дні минули скоро. В четвер ввечері багато з них знову духовно переживали події, що відбувалися від останньої вечери і ув'язнення в Гетсиманії. Деякі чували на молитвах саме в той час, коли Ісус стояв перед синагедріоном і коли був засуджений Каяфою. Тоді слідувало засудження Пилатом, бичування, увінчання терням, Хресна дорога, розп'яття, смерть на хресті та поховання. В суботу багато апостолів усвідомили корінь невіри і страху, який їх опанував. У світлі покаання кожен був сповнений пізнанням своєї провини і зради і тепер бачив це інакше, ніж перед тим. Вночі після суботи вони усвідомили радісну реальність славного Христового воскресіння. Тоді Ісус з'явився своїй Матері, потім ангели засвідчили про порожній гріб, а потім Ісус з'явився жінкам. Особливо згадували собі зустріч в неділю ввечері, коли Господь вперше їм з'явився, а за тиждень – появу, коли вони були вже разом з Томою. Востаннє бачили Господа біля озера в Галилеї і на горі Блаженств, де зібралося понад 500 братів.

В неділю після обіду апостоли, наче переображені, один за одним поверталися на призначене місце.

Петро: Брати, я міг би багато говорити про те, що Господь об'явив мені на молитві. Жаль, який мене охопив, поєднався з морем сліз.

Томас: Це не було тільки з тобою, Петре. Можна було б довго свідчити про те, як Господь через щире покаання торкається душі.

Петро: Я знову згадував перед Господом свій гріх, хоча й Він мені його простив. А Господь ще глибше показав мені свою любов. Також дав мені краще зрозуміти суть Його відкупительної смерті на хресті.

Вартоломій: І я глибше переживав цю правду. І тільки дивуюся, як людина може бути такою сліпою, коли читає пророків, знає пророцтва Ісаї про мужа болю, але не зважаючи на це, її очі затемнені хмарою упереджень.

Петро: Так, я зрозумів, що Ісус прийшов на цю землю не тому, щоб побудувати якесь земне царство, але щоб принести Боже Царство, духовне, суть якого – прощення гріхів у крові Непорочного Агнця, яким є сам Ісус. Кров жертвних тварин за наші гріхи – це був лише прообраз. Їхня кров не може позбавити нас вини перед Богом. Це сталося аж на Голготі, коли Ісус, непорочний Агнець Божий, приніс себе в жертву за наші гріхи.

Іван: Я зрозумів, що суттю всього Писання є Ісусові слова, сказані в день воскресіння: «У Моєму імені буде проповідуватися покаяння на відпущення гріхів!». Без прощення гріхів після смерті ніхто не увійде до Божого Царства. І праведникам, які жили перед нами, Бог простив гріхи саме через жертву Непорочного Агнця, яким є Ісус.

Петро: Наша головна місія – проповідувати, що в Христі до нас прийшло Боже Царство, і ми маємо йому повністю відкритися через щире покаяння. Ісус є той Агнець Божий, який відкупив нас своєю кров'ю. Він взяв на себе гріхи світу, а, таким чином, і гріхи кожної людини. Це є та радісна новина.

Іван: Те, що Ісус воскрес і кілька разів нам з'явився, є доказом того, що Він є Бог, і що ні в кому іншому немає спасіння, тільки в Ньому. Ісус ясно вказував на своє Божество, а вороги Його за це ненавиділи.

Петро: Кілька разів Його зневажливо звинуватили, що Він одержимий демоном і є в єдності з Велзевулом. Він сказав їм, що стверджувати таку брехню – це гріх проти Святого Духа, який не буде прощений.

Тадей: Через те, що Він називав Бога своїм Отцем і дав зрозуміти, що Він є Божим Сином, посланим у цей світ, Його

кілька разів хотіли каменувати, а на кінець, за це Його засудили на смерть. Але Його воскресіння і для них є свідченням того, що Він є Спасителем, якого провіщали пророки і все Писання.

Филип: Цими днями, тут, на самоті, Господь дав мені багато світла. Я віддав Йому свою невіру і зраду, визнавав Йому свої гріхи. В ті моменти я усвідомлював, що Він є зі мною, що тут перебуває, хоча я не бачив Його своїми очима.

Андрій: І я через покаяння пережив подібну зустріч з живим Господом.

Інші апостоли також підтвердили, що Господь дав їм себе пізнати і торкався їхніх сердець, коли вони відкрилися Йому через жаль і покаяння. Він дав їм мир, а також багато світла, так що багато Його слів, для яких досі були глухі, або їм здавалися незрозумілими, раптом ожили. Вони усвідомлювали, що покаяння, яке Господь посилає їх проповідувати, стало для них джерелом світла і нової духовної сили. Цей особистий досвід сповнював їх чистою, внутрішньою радістю.

Петро: Браття, час минув, помолімося разом і на цьому місці подякуймо Ісусові, що на цій горі доторкнувся наших сердець.

Вони встали на коліна і почали дякувати, цілим серцем прославляючи Господа за ці дні. Раптом Андрій вигукнув:

Андрій: Господь є тут!

Коли апостоли побачили Ісуса, то з глибокою пошаною вклонилися Йому. Ісус привітав їх словами.

Ісус: Мир вам!

Тому що Ісус спершу появився здалеку, деякі спочатку сумнівалися, але потім, коли Він наблизився, сумніви розвіялися, особливо, коли Він знову повторив:

Ісус: Мир вам!

Великий мир наповнив їхні душі. Це не було тільки привітання, слово. Те, що сказав Ісус, було реальністю, сповненою Божого миру, який виходив з Ісуса. Сяюча постать – Ісус, ім'я якого вони призивали, зодягнений в білу сяючу одягу, стояв перед ними. Господь вірний, Він завжди приходить туди, де Його кличуть і прагнуть його присутності.

Рани від цвяхів були так осяяні світлом, ніби в них горів вогонь. З рани в боці виходили промені і сіяли, як вічне свідоцтво Його любові до нас, грішників. Погляд у Його обличчя сповняв Божим страхом, але Він дивився на всіх з безмежною любов'ю. Учням, які тим часом впали на коліна і з тугою звернули до Нього свої очі, Він сказав:

Ісус: Дана Мені всяка влада на небі й на землі. Не бійтеся! Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи: християчи їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа; навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав. Отож Я з вами по всі дні аж до кінця віку. Амінь.

Це було всього лиш кілька важливих правд, якими Господь відкрив перед апостолами світову місію.

Ісус ще з любов'ю мовчки глянув на кожного з одинадцяти зокрема, і кожен відчував, як Ісус проникає його своїм поглядом аж до глибини душі. В цьому погляді була просьба, любов і велике завдання, за яке всі заплатять поступовим вмиранням собі. Всі вони будуть переслідуювані за Ісусове Ім'я духом цього світу. На кінець прийде мученицька смерть, а потім перехід до Божої слави. В люблячому погляді Ісуса було приховане і щось особливе, наче б Він бачив майбутнє кожного з них і місце та спосіб мученицької смерті. Його останні слова торкнулися їх найбільше: «Я з вами по всі дні вашого життя». Вони усвідомили, що Ісус цим каже: «Я з тобою ... і також з тобою...». Кожен переживав цю зустріч і цей Ісусів погляд, як найбільш особисту зустріч. Хоча й тут, на горі, вони не доторкалися до Нього своїми руками, але торкалися Його серцем і Він торкався їхніх сердець: «Я з вами... з тобою ... не бійся, ти не сам...». Раптом Ісус почав повільно зникати з-перед їхніх очей. Апостоли ще залишалися клячати на своєму місці і переживали той момент, який хоча й минув, але світло і мир залишились в їхніх душах в такій же силі. Потім один за одним піднялися і спільно дякували за моменти великої ласки, світла і за нове завдання. Вони мають здобувати учнів і навчити їх зберігати все те, що Ісус їм заповів. Після молитви і подяки взяв слово Петро:

Петро: З того, що ми чули, треба знову поступово усвідомити собі всі Ісусові слова, а потім зробити висновок, що найближчими днями нас чекає.

Іван: Перш ніж послати нас проповідувати Боже Царство, Ісус наголосив: «Мені дана всяка влада на небі і на землі».

Филип: Він має всю владу, і не тільки на землі, але й на небі. Він виконав свою місію. Своєю смертю став жертвним Агнцем за наші гріхи і гріхи всього світу.

Іван: Коли Господь в четвер увечері, перед тим, як видати себе в жертву за нас, молився до Отця, то сказав: «Ти дав мені владу над кожною людиною, щоб усім, яких Ти мені дав, Я дав вічне життя».

Матей: Коли Господь після свого воскресіння сказав нам: «Кому гріхи відпустите, тому відпустяться...», то дав нам до цього свою владу. Найперше вона проявилась на нас самих і буде проявлятися саме в нашій слабкості. Це буде влада Ісуса, не наша.

Андрій: Проти Його влади тут виступає сила демонів і царство темряви, що проявляється в поган через магію і віщування. Духовна сліпота, – гріх, – поневолює окремих людей і цілі народи, тримаючи їх в темряві і на шляху самознищення – дочасного і вічного.

Вартоломій: Отож наше завдання – знати про цю найвищу владу, – Ісусову владу, і співпрацювати з нею.

Симон Кананіт: Як?

Петро: Думаю, так, як нас цього навчав Ісус своїм прикладом – спершу на молитві, а потім послухом віри.

Матей: Йдеться про Божу владу, а щоб її мати, то треба не лише, щоб Ісус був з нами, бо Господь завжди вірний, але треба, щоб і ми були з Ним.

Андрій: Коли Ісусова влада проявилась, насамперед, у відкупленні людини з рабства гріха і диявола, то її найбільшою перемогою є хрест. Ісус на хресті переміг гріх і диявола!

Яків Заведеїв: Ісус має владу над людьми тому, що за них добровільно помер, викупив нас своєю кров'ю.

Тадей: Його влада над душами триватиме і в небі, триватиме вічно.

Филип: Царські чиновники беруть свою владу від царя. Але і влада царя обмежена границями його царства.

Вартоломій: Однак навіть найсильніший правитель не наважувався проголошувати свою владу з вимогами па-

нувати над цілим світом. На відміну від цього, Ісусова влада сягає аж понад зорі.

Матей: Тут, на горі, під час цих кількох урочистих хвилин, Ісус проголосив себе Месією і Господом.

Томас: Під час свого земного життя Ісус приховував це небесне сяйво в собі. Тепер Він об'явив його нам саме в цю годину, яку ми з Ним тут пережили. Цю годину призначив Його Отець.

Симон Кананіт: Його слова, сказані на цій горі, є хартією Божого Царства на землі.

Томас: Я згадав великого пророка Даниїла: «Бог дав Йому владу, славу і царство, і всі народи, племена та язики будуть Йому служити. Владя його – влада вічна, що не минеться, і царство Його не занепаде».

Андрій: Сьогодні Ісус так велично з'явився перед нами, своїм малим стадом!

Іван: Духовна сила Ісуса буде огортати всю землю.

Петро: Ісус дав нам наказ словом: «Ідіть!».

Іван: На питання, куди маємо йти, сам відповів: «До всіх народів». Отож не тільки до деяких, а до всіх!

Яків Алфеїв: І що маємо робити?

Андрій: Ми повинні здобувати учнів. На питання: «Для кого їх здобувати?», відповідь звучить: «Для Ісуса!».

Яків Алфеїв: Хто є справжній учень Ісуса?

Филип: Про це Ісус кілька разів ясно говорив, коли розповідав притчу про пшеничне зерно. Якщо воно не помре, не принесе плоду. І додав: «Хто любить своє життя, свою душу, той її втратить. Хто хоче служити Мені, хай іде за мною». (Ів. 12,24-26)

Матей: Іншого разу Він сказав: «Хто не покине все, що має, не може бути Моїм учнем». Ісус вимагає, щоб ми втратили і свою душу ради Нього та Його Євангелія!

Іван: Щоб здобувати учнів, ми повинні в основних речах наслідувати нашого Господа. Тоді будемо здобувати учнів не тільки словом, але й прикладом. Ісус кожному з нас сказав: «Іди за Мною!». Ми мали б наслідувати Ісуса так, щоб могли правдиво сказати своїм учням: «Наслідуйте нас, як ми наслідуємо Ісуса».

Филип: За своїх майбутніх учнів ми повинні також молитися. В цьому Ісус також є для нас прикладом. За нас Він часто і цілі ночі молився, і дав нам в цьому приклад.

Іван: Ісус сказав: «Не могли ви ані однієї години чувати зі Мною? Чувайте і молитесь, щоб не ввійти в спокою. Дух бадьорий, але тіло немічне». «Хоча б годину», говорить Господь.

Петро: Ісус також сказав: «Хрестить їх в ім'я Отця і Сина і Святого Духа».

Іван: Ми повинні їх хрестити, а також навчати основних правд віри. Мусимо їх навчити не тільки про прощення гріхів, але й про необхідність самозречення і несення свого хреста, пов'язаного з наслідуванням Ісуса та з переслідуванням за Його Ім'я, а також про те, що після смерті їх чекає Божа слава.

Симон Кананіт: Ми повинні хрестити їх в ім'я Отця, Сина і Святого Духа.

Яків Заведеїв: Ісус поступово вводив нас до таїнства, що Бог Отець має єдність з Сином і Святим Духом. Існує один Бог, одне Божество, але є три особи: Отець, Син і Святий Дух.

Филип: Тільки згадайте деякі слова з проповіді в Єрусалимі, де фарисеї і садукееї кілька разів хотіли каменувати Ісуса саме за цю правду, яку Він об'явив.

Іван: Ісус визнав перед Каяфою, що дійсно є Божим Сином, тобто Богом. Каяфа на знак протесту розірвав одіж, а потім він і весь синедріон засудив Ісуса на смерть. Але від цієї глибокої правди Ісус не відступив. Ми пізнали, що Він дійсно є Божим Сином: з Його життя, святого прикладу, безгрішності, могутніх чудес, і головне – з Його воскресіння.

Яків Заведеїв: Тут, на горі, я глибоко пережив це таїнство, але словами це важко висловити. Просто, це є так. Через хрещення душі прищеплені до Божого життя.

Іван: Але самого хрещення не вистарчає. Господь дав дві умови для спасіння: віру і хрещення. Тому всіх охрещених треба навчати і вести до наслідування Господа дорогою покаяння і віри.

Вартоломій: Так, Господь сказав: «Навчіть їх зберігати все те, що Я вам заповів». Ісус дав нам багато настанов, але головні проголосив на горі Блаженств, тут, в Галилеї.

Тадей: Щоб могли навчати, спочатку ми самі мусимо зрозуміти, що є найважливіше, щоб не погрузти в різні людські постанови і заборони, як фарисеї. Ісус сказав про них, що вони лицеміри, які проціджують комарів і ковтають верблюнів.

Іван: Щоб навчати інших, потребуємо мудрості.

Тадей: Ісус сказав: «Прославляю Тебе, Отче, що таїнство Божого Царства Ти приховав від мудрих і обачних та відкрив немовлятам». (Мт 11, 25)

Вартоломій: Отож, ми повинні бути малими, покірними, і Бог дасть нам духа мудрості. Маємо навчати передусім того, чим самі живемо, і того, що Ісус нам наказав. Фарисеї навчають релігійних наук, за якими приховується дух людського лукавства і марноти. За їхніми словами нема Духа життя, а тільки літера, що вбиває.

Петро: На кінець Ісус сказав: «Я з вами по всі дні вашого життя».

Іван: Ісус помер і воскрес, а цими останніми днями нам з'явився і переконав нас в тому, що Він є з нами! Він і надалі є та перебуватиме з нами невидимим способом, ми вже ніколи не будемо самі!

Тадей: Він буде з нами і через хрещення. Адже сказав нам, що ми повинні хрестити в Його Ім'я – в Ім'я Отця, Сина і Святого Духа.

Филип: Через хрещення Він є і буде з нами, а також з тими, яких маємо хрестити до святого Божого Імені. Так Ісус з Отцем буде перебувати таємним способом не тільки з нами, але і в нас. Ісус сказав: «Я і Отець одно». А на останній вечері сказав: «Филипе, хто бачить Мене, той бачить і Отця. Як можете сказати: „Покажи нам Отця!“?». (Ів. 14, 8-9)

Матей: Але і про Святого Духа, якого мають прийняти ті, які увірують в Нього, Ісус сказав: «Хто вірує в Мене, ріки води живої потечуть з його нутра».

Яків Алфеїв: Це було в храмі, в останній великий день свята, коли так сказав.

Іван: Увечері перед смертю Господь сказав: «Багато ще Я маю вам сказати, та не перенесли б ви нині. Але коли зійде той Дух правди, Він і попровадить вас до цілої правди».

Вартоломій: Коли Ісус обіцяв, що буде з нами по всі дні, то ця обіцянка стосується і наших учнів, які повірять.

Симон Кананіт: Ісус також говорив про переслідування, яке чекає нас і наших учнів від світу, який відмовляється приймати правду про спасіння і правду про Бога.

Тома: Господь говорив про те, що нас будуть водити перед судами та правителями і що ми не маємо турбуватися, що в ту годину говорити, бо в нас буде Дух Божий, який скаже нам, що маємо говорити.

Андрій: Отож Ісус особливим способом буде з нами, а також Отець і Святий Дух.

Іван: Так, це стосується і тих, які провірять і охрестяться.

Вартоломій: Згадую, коли Ісус послав нас на невелику місію, то для цієї місії дав нам і конкретні вказівки: «Ідіть і проповідуйте, кажучи, що наблизилось Царство Небесне. Оздоровлюйте недужих, воскрешайте мертвих, очищайте прокажених, бісів виганяйте. Даром прийняли, даром давайте».

Симон Кананіт: А також сказав: «Не беріть ні золота, ні срібла, ні мідяків у пояси ваші, ні торби на дорогу, ні двох одеж, ні взуття, ні палиці, – бо робітник вартий своєї нагороди».

Андрій: Крім того, Ісус додав: «А як зайдете в якесь місто, чи село, то розпитайте, хто в ньому достойний, і там перебувайте, поки не вийдете».

Филип: А тоді сказав: «Входячи ж у дім, вітайте його, кажучи: „Мир домі цьому!“ І як той дім достойний, хай ваш мир зійде на нього; а як недостойний, хай до вас повернеться».

Симон Кананіт: А на кінець мовив: «Як хтось вас не прийме і не послухає ваших слів, то ви, виходячи з дому чи з того міста, обтрусіть порошок із ніг ваших. Істинно кажу вам: Легше буде судного дня землі Содомській і Гоморській, ніж місту тому!». (Мт 10, 7-14)

Петро: Відразу ж після цього Ісус говорив про долю учнів: «Оце Я посилаю вас, немов овець серед вовків. Отож будьте мудрі, як змії, і прості, як голубки. Стережіться людей, бо вони видадуть вас синедріонам і бичуватимуть вас по своїх синагогах».

Іван: Далі Ісус сказав: «Вас волочитимуть до правителів і до царів за Мене, щоб свідчити перед ними й поганам. І коли

видадуть вас, не журіться, як або що вам говорити, – дано буде вам тієї години, що маєте говорити; бо не ви будете говорити, а Дух Отця вашого в вас говоритиме».

Вартоломій: До цього Ісус додав: «Брат видасть на смерть брата і батько дитину; діти повстануть на батьків і будуть їх убивати. Вас ненавидітимуть усі за Мое Ім'я, але хто витриває до кінця, той спасеться». (Мт 10, 16-22)

Петро: Отож наше головне завдання від Господа – йти і проповідувати Його Євангеліє, хрестити і здобувати для Нього учнів, щоб були спасенні вони самі, і щоб далі свідчили про Ісуса та проповідували добру новину про спасіння і прощення гріхів. Царство Небесне і вічне життя повинно проповідуватися всім народам!

Іван: В молитві Господь мені до цього ще дещо об'явив, я хотів би вам це сказати.

Петро: Кажі.

Іван: Це стосується нас і нашого недалекого майбутнього. Господь показав, що кілька років особливим способом буде нас тут захищати, в Галилеї і Юдеї, але потім настане переслідування. Ірод ув'язнить декого з нас, бажаючи приподобитись юдеям, а тому...

В середині розмови Іван раптово зупинився, поглянув на Якова і вже не докінчив речення.

Іван: Тоді ми розпорошимося. Це переслідування Господь перемінить в початок нашої місії, вже за межами нашого народу. Будемо проповідувати на чужині, не тільки в єврейських синагогах, але будемо проповідувати Євангеліє і поганам, і багато хто навернеться. На кінець нашого життя Господь дасть нам...

Іван знову замовк, а потім тихо додав:

Іван: ...Вам дасть вінець мучеництва.

Апостоли з полегшенням видихнули: «Дякуємо, Господи! Тільки тримай нас, щоб ми залишилися Тобі вірними аж до смерті і виконали своє завдання згідно з Твоєю волею».

Наступного дня, рано-вранці, вони вирушили в Єрусалим, згідно з обітницею, що там зустрінуться з Ісусом. Відчували, що там побачать Його вже востаннє.

ХРИСТОВЕ ВОЗНЕСІННЯ

В середу після обіду апостоли прийшли до Єрусалиму. Для них це була перша проба віри. Вони мали обіцянку Ісуса, що їх не залишить і покладалися на Його божественне слово. Тепер серця апостолів починали битися все сильніше. Вони увійшли в міські ворота і багатьох з них почав огортати страх. Але боялися даремно. Милостивий Спаситель знав, що вони ще слабкі, і подбав про їхню безпеку. Ніхто навіть не помітив горстку галилейців, які крокували загорошеними вулицями столиці. Здавалося, наче б синедріон вже давно забув про події з Учителем. Так вони увійшли у дім Марка.

Марко: Ми вас вже чекали. Ісусова Матір з жінками ще від п'ятниці перебуває у Витанії. Вони моляться і чекають на обіцяну появу Господа.

Петро: Вони прийшли ще в п'ятницю? Це для нас несподіванка. Ми думали, що вони вирушать в дорогу аж після суботи. Сьогодні ми б тут переночували, а вранці підемо до горниці. Деякі учні з Галилеї прийшли ще раніше і також чекають на появу Господа.

Іван: Їх тут вже багато. Всі знають, що коли Господь щось обіцяв, то завжди це виконував.

Іван усміхнувся.

Іван: Господь завжди залишає нас трохи почекати, а потім несподівано приходить. Завтра Він обов'язково прийде, бо обіцяв це. Він сказав, що на сороковий день ми повинні бути в Єрусалимі.

Том: Ми боялися повертатися в Єрусалим. В Галилеї ми почували себе в безпеці, але якщо Господь так сказав, то Він нас і охороняє.

Після вечері, яку вже заздалегідь приготувала мати Марка, апостоли продовжували розмову. Після того, як воскреслий Господь відкрив їм розум, щоб розуміли Писання, їм знову і знову відкривалися Його слова в новому світлі і в нових обставинах. Яків пригадав:

Яків Заведеїв: Коли Ісус розповів притчу про доброго пастиря і вовка, то сказав юдеям: «Тому Отець Мій любить Мене, бо Я кладу своє життя, щоб знову його взяти. Ніхто його в мене не забирає, Я сам кладу його від себе. Маю владу його покласти і маю владу забрати його назад». (Ів. 10, 17-18)

Вартоломій: Я ніколи не усвідомлював, що це слово стоується не тільки Ісусового воскресіння, але і Його повернення у Божу славу.

Іван: Тепер також згадую Ісусові слова, які Він сказав нам в Капернаумі, говорячи, що дасть нам своє тіло на поживу.

Петро: Це ми зрозуміли аж на останній вечері, коли Він узяв хліб і сказав: «Це тіло Мое», і коли потім взяв чашу і сказав: «Це чаша Моеї крові, яка проливається за вас і за багатьох на відпущення гріхів».

Іван: Але тоді в Капернаумі Ісус сказав: «А що, коли побачите, як Син Чоловічий возноситься туди, де був спочатку!?».

Филип: І я зрозумів це слово аж сьогодні ввечері, перед зустріччю з Господом, наче б воно завтра мало здійснитися, і Ісус завтра мав би з'явитися нам востаннє.

Яків Алфеїв: Напевно, ні. Що ми без Господа зробимо?!

Апостоли згадували, як востаннє перебували тут, в Єрусалимі. Їх тягнуло до горниці. Одразу ж рано-вранці вирушили туди по двоє. Там все нагадувало їм про Ісуса. І остання вечеря, і перша поява Ісуса того дня, коли Він воскрес, а також поява наступної неділі, коли з ними був і Тома.

Петро: Тут Учитель сидів при останній вечері, коли говорив до нас. Залишімо для Нього це місце вільним.

Андрій: А тут Він стояв, коли в неділю ввечері вперше з'явився нам. А сюди, на край столу, поклав кістки з риби, яку тоді з'їв.

Тома: А тут з'явився мені, коли взяв мою руку і вклав її у свій проколений бік.

Коли так згадали усі деталі, відчували, наче б Ісус був тут з ними духовно присутній. Час швидко минав і настав обід. Апостоли трохи поїли.

Яків Заведеїв: У мене надзвичайне передчуття: відчуваю, що Господь дивиться на нас, що дійсно є тут з нами.

Так само я відчував це і на горі Тавор, весь час. Спершу оплакував свою невіру і зраду, а потім взивав Його Ім'я, і раптом, коли відкрив очі, побачив Його і фізичними очима.

Петро: Ти правий, Якове, те саме відчуваю і я. Згадую, як вперше Господь з'явився мені біля порожнього гробу.

Іван: Господи, це Ти!

Петро: Це Господь!

Яків Заведеїв: Господь є тут!

Всі апостоли подивилися на порожнє місце і побачили, що тепер там серед них стоїть Ісус. Хвилю дивилися здивовано, спрямувавши на Нього свій погляд. Так, це Ісус! Ісус запевнив їх, що вони не помиляються, і сказав:

Ісус: Мир вам.

В ту мить благодатний мир знову сповнив серця всіх апостолів. Господь є тут! Ісус промовив до них.

Ісус: Скільки раз Я говорив вам про те, що Син Людський мусить бути засуджений, страждати, бути вбитим, але на третій день воскресне. Однак, коли це сталося, ви не повірили.

Яків Заведеїв: Господи, прости! Коли Ти прийшов уперше, ми були такі затверділі і не вірили жінкам, які бачили Тебе воскреслого. Прости нам страх, а найперше те, що ми Тебе покинули під час Твоєї смерті.

Том: Господи, найтвердіше серце мав я. Прости мені мою невіру! Я ставив Тобі умови, за яких повірю.

Картання апостолів стало для них вихованням в покорі, а їхню невіру Господь використав як доказ проти тих, які в майбутньому будуть сумніватися у Божій всемогутності і у воскресінні. Докази Ісуса, дані апостолам, виключали будь-який сумнів. Спаситель добре знав, що було джерелом їхньої невіри. Вони не розуміли Писання, яке їм вельми спотворила одностороння юдейська екзегеза. Екзегети вибрали з пророків тільки те, що їм підходило, тому даремно провіщалося їм про страждання Месії. Вони чекали земного Месію, і тому смерть Ісуса була для них такою несподіваною. Вони не розуміли глибокого таїнства хреста. Те, що мало бути для них найбільш переконливим доказом месіанського послання Ісуса, стало каменем спотикання. Тому Ісус казав:

Ісус: Це ті слова, що Я, ще будучи з вами, сказав вам: «Треба, щоб сповнилось усе написане про Мене в законі Мойсея, в пророків та у псалмах». (Лк. 24, 44)

Але Ісус не задовольнився тільки цим загальним словом. Він відкривав захопленим апостолам одну Біблійну книгу за іншою, пояснюючи їм пророцтва. Також згадав про численні прообрази і закінчив словами:

Ісус: Так написано, що треба було Христові страждати і третього дня воскреснути з мертвих, і щоб у Його Ім'я проповідувалось покаяння на відпущення гріхів усім народам, почавши від Єрусалиму.

Андрій: Господи, тепер ми повністю розуміємо, чому Ти прийшов, а також розуміємо, що Твоє відкупительне страждання за наші гріхи є здійсненням пророцтв, написаних в книгах Мойсея, пророків і в псалмах.

Тома: Господи, прости нам нашу духовну сліпоту на Боже слово, і що ми вивищили над ним свої людські погляди.

Симон Кананіт: Якщо б Ти нам цього стільки разів не говорив і так часто не пояснював, ми б постійно відкидали таїнство твого хреста і не хотіли б його прийняти.

Тадей: Тепер вже знаємо, що маємо проповідувати – таїнство спасіння у твоїй пролитій крові і прощення гріхів через покаяння. А це маємо проповідувати у твоєму божественному авторитеті всім людям.

Ісус: Так, Я дав вам свою владу, кажучи: «Все, що зв'язане на небі, а що розв'язане на землі, те буде розв'язано на небі». (Мт. 18, 18)

Матей: Господи, Ти даєш свою владу нам, слабким? Ми Тебе підвели, а все ж Ти нам знову довіряєш?

Ісус: Аж коли на вас зійде Божий Дух, дістанете велику силу, динаміс. Тоді будете світлом світу, сіллю землі, свічею, поставленою на свічнику.

Вартоломій: Господи, Ти даєш нам свою владу і довіряєш душі, які Ти викупив своєю кров'ю. Твоєю кров'ю вони відкуплені! Нашим обов'язком є бути добрими пастирями, які захищають стадо від хижих вовків.

Филип: Господи, найгіршими є ті вовки, які зловживають духовною владою. Вони одягнулися в овечу одягу, як

Каяфа, фарисеї і садукеї. Вони будуть нападати, щоб знищити в свідомості людей суть і духа Твого послання.

Ісус: Так, вони будуть роздирати овець, а вас будуть переслідувати по своїх синагогах. І навіть коли вас уб'ють, то в душі брехні будуть переконані, що служать тим Богу.

Петро: Господи, з Тобою ми пережили всі ці важливі події, і, незважаючи на всі наші зради й падіння, стоїмо тут, і всі знаємо, що Ти є істинний Месія, Син Божий!

Тома: Так, ми самі переконалися, що Ти наш єдиний Господь і наш Бог.

Ісус з любов'ю поглянув на апостолів, а тоді промовив:

Ісус: Ви свідки цього всього. Ідіть по цілому світу і проповідуйте Євангеліє усьому створінню. Хто увірує й охреститься, буде спасений. Хто ж не увірує, буде засуджений.

Апостоли мали розпочати проповідувати в Єрусалимі. І цьому місту Спаситель хотів ще раз простягнути свою руку. Але вони не мали обмежитись Палестиною. Весь світ буде полем їх апостольської ревності і кожна людська душа має право на їх любов.

Однак Спаситель добре знав, скільки людей буде відкидати спасительну руку, яку Він подає, і підуть широкою дорогою, а якщо вчасно з неї не зйдуть, загинуть навіки. І їх Він хотів перестерегти, тому додав важливі слова:

Ісус: Той, хто увірує й охреститься, буде спасений. Хто ж не увірує – буде засуджений.

Яків Заведеїв: Господи, твоє вчення не підходить людським пристрастям, а також виступає проти кореня гріха в нас – проти людської гордості, тієї духовної сліпоти.

Ісус: Це правда. Тому ваші слова будуть супроводжувати ці чуда: в ім'я Моє будете виганяти злих духів, будете говорити новими мовами, змії до рук братимете, і коли щось смертоносне вип'єте, не пошкодить вам. На хворих будете класти руки, і вони оздоровляться.

Андрій: Господи, Ти вже дав нам владу над нечистими духами, щоб ми виганяли їх і оздоровляли кожную недугу і хворобу.

Тома: Це було тоді, коли серед учнів Ти вибрав нас дванадцять. Ми мали цей досвід, коли сказали Тобі: «Господи, і біси нам коряться».

Ісус: Так, тоді Я сказав вам: «Не радійте з цього, але радійте, що імена ваші записані на небі». (Лк. 10, 20)

Томас: Мусимо визнати, що ми не змогли оздоровити того хлопця під горою Тавор.

Ісус: Тоді Я докорив вам за вашу слабку віру і сказав: «Такого духа не можна вигнати інакше, як тільки молитвою і постом». (Мт. 17, 21)

Симон Кананіт: Але ми не розуміємо тільки того, що Ти сказав: «Будете говорити новими мовами».

Ісус: Це ви невдовзі зрозумієте, як на вас зійде Дух Святий. Крім того, це відноситься не тільки до вас, але й до моїх майбутніх учнів.

Тадей: Господи, твою обіцянку, що ми будемо брати змії до рук і вони не пошкодять нам, я духовно розумію так: Змії – це диявол і його слуги, які є носіями духовної отрути блудних і єретичних учень. Вони марно будуть намагатися знищити душу, яка виступить проти них в твоїй силі і в силі твоєї правди.

Матей: А випити щось отруйте, безумовно, також має і духовне значення: отрута – це брехня. Хто перебуває в твоїй правді, той викриє брехню твоїм світлом, і вона йому не зашкодить.

Ісус: Це ваше пояснення. Але хто в той момент матиме Божу віру, на ньому ця обіцянка здійсниться буквально. Знову повторюю вам: Тих, які увірують, будуть супроводжувати ці знамена – в Моему Імені виганятимуть злих духів, говоритимуть новими мовами, братимуть змії до рук, і коли щось смертоносне вип'ють, не зашкодить їм. На хворих будуть класти руки, і вони оздоровляться.

Вартоломій: Господи, що тепер ми маємо робити?

Ісус: Залишіться в місті, поки не будете обдаровані силою з висоти. Я зішлю на вас Того, Кого обіцяв мій Отець. Очікуйте обіцянки Отця, яку ви чули з моїх уст. Бо Іван хрестив водою, а ви за кілька цих днів будете охрещені Духом Святим.

Яків Заведеїв: Господи, що означає, що ми будемо охрещені Святим Духом?

Ісус: Те, що Я говорив вам: Святий Дух є біля вас і буде в вас.

Поки що апостоли мали залишитися в Єрусалимі. Тут був осередок старозавітної теократії і тут мало зродитися нове Боже царство. Святого Духа Господь називав «обітницею Отця», бо пророки стільки разів Його обіцяли. Але Його обіцяв і Ісус, використовуючи кожну нагоду, щоб розповісти про Нього і Його чудодійне діяння.

Ісус: Хто спраглий, хай прийде до Мене і п'є. Хто вірує в Мене, ріки живої води потечуть з його нутра, як каже Писання. Це Я сказав про Духа, якого приймуть ті, що увірують. Бо досі Святий Дух ще не був даний.

Филип: Господи, аж коли Ти будеш прославлений, – а це точно буде дуже скоро, – тоді Святий Дух розлілється з нашого нутра, як джерело живої води для тих, які увірують. І вони Його тоді приймуть.

Ісус: Так, дуже скоро переконаєтесь у цій правді.

Вартоломій: Іван хрестив водою, і весь край цим був перемінений.

Ісус: Так, Іван хрестив водою, але ви за кілька цих днів будете охрещені Духом Святим.

Петро: Господи, Іван про Тебе сказав: «Він хреститиме вас Духом Святим і вогнем». (Мт., 3, 11)

Ісус: Згадайте, що Я сказав вам: «Вогонь прийшов Я кинути на землю, і цього прагну – щоб він горів». (Лк. 12, 49)

Іван: Господи, якби ж то вогонь Святого Духа постійно спалював те родовище зла в нас – первородний гріх.

Симон Кананіт: А як, Господи, буде з всесвітнім месіанським царством, про яке раніше нам говорили рабини?

Тадей: Чи того часу, Господи, оновиш царство Ізраїлю? Обновити Ізраїлю розпалє Давидове царство? Апостоли не усвідомили, що обраний народ ганебно закінчив своє благородне завдання, дане Богом. Згідно Божої волі ізраїльський народ був носієм обітниці спасіння. Але у Велику п'ятницю через своїх духовних проводирів засудив Спасителя на смерть. Цей народ мусить пройти довгий шлях очищення, пройти морем страждань і сльозами покаяння змити провину, яка лежить на ньому. Тільки тоді і йому відкриються ворота до месіанського царства. Тому апостоли почули відповідь:

Ісус: Вам не належить знати час і пору, які Отець призначив у своїй владі. Але ви приймете силу, коли на вас

зійде Святий Дух і будете Моїми свідками в Єрусалимі, в усій Юдеї та Самарії, і аж до краю землі.

Андрій: Господи, ми вже розуміємо, що не повинні досліджувати, яким буде майбутнє обраного народу, але маємо віддати його в Божі руки.

Іван: Тепер маємо просити про силу Святого Духа, а потім наше головне завдання – бути Твоїми свідками, навіть ціною мученицької смерті.

Петро: Господи, в Твоєму Царстві не існують кордони, що розділяли б народи. І хоч в них поки що, ще панують поганські звичаї, Ти нас до них посилаєш.

Ісус: Коли на вас зійде Святий Дух, будете Моїми свідками не тільки в Єрусалимі, але аж до кінців землі. Тому ідіть до всіх народів і здобуйте Мені учнів.

Ісус закінчив діло, яке Йому призначив Його Небесний Отець. Колись Він казав апостолам, що вознесеться на небо. Сьогодні хотів здійснити це слово. На хвилю Він замовк. Довго дивився на апостолів – як той, хто збирається залишити своїх дорогих і податися в далеку подорож. Потім тихо продовжував:

Ісус: Сьогодні прийшов час, щоб Я вознісся до Отця свого і Отця вашого ... Від тепер Син Людський сидітиме по правиці Всемогутнього Бога.

Серед апостолів настав шум.

Іван: Господи, Ти відходиш?

Яків Заведеїв: Не відходь, залишися з нами!

Андрій: Не залишай нас!

Петро: Ми хочемо бути з Тобою!

Деяким апостолам на очі наступили сльози, адже ще недавно вони пережили болісну втрату Господа. З того часу їхньою єдиною радістю було Його воскресіння і те, що Господь їм з'являвся. Не могли собі уявити, що це все могло б закінчитись.

Петро: Господи, невже ми знову залишимося самі? Ці моменти зустрічі з Тобою воскреслим є такими дорогоцінними для нас!

Тома: Господи, хочемо бути з Тобою, хочемо бути там, де Ти.

Господь Ісус підняв руку, щоб їх стишити. Апостоли замовкли і пильно дивилися на Нього. З напруженням очікували, що почують з Його уст – наче прощалися з дорогим приятелем, якого тут, на землі, вже не побачать.

Ісус: Я вже сказав вам: Іду приготувати вам місце в домі Мого Отця. І коли відійду і приготую вам місце, то знову прийду і заберу вас до себе, щоб і ви були там, де Я. Я не залишу вас сиротами, прибуду до вас... Хай не тривожиться серце ваше і не страхається. Якщо б ви Мене любили, то б раділи тим, що Я сказав: «Іду до Отця». І вблагаю Я Отця, і Він дасть вам іншого Утішителя, щоб був з вами навіки...

Яків Заведеїв: Прости, Господи, але ми були б такі раді, якщо б Ти нас вже ніколи не залишав. Нас охоплює тривога: Що буде з нами, коли Ти нас залишиш?

Ісус: Не бійтеся! У світі будете страждати, але будьте мужні, Я переміг світ... Мир залишаю вам, свій мир даю вам; не так, як дає світ, даю його вам ... Хай серце ваше не тривожиться і не лякається!

Апостоли слухали слова Ісуса, затамувавши подих. Кожне з них глибоко закарбовувалося в їхньому серці, адже це були останні Ісусові слова. З часом вони усвідомили, з якою терпеливістю Господь їм багато речей повторював, особливо ті слова з останньої вечері, яких тоді вони не були здатні повністю розуміти.

Ісус: Правду кажу вам: Для вас краще, щоб Я відійшов.

Петро: Господи, як для нас може бути краще, щоб Ти відійшов? Не розумію цього!

Ісус: Якщо не відійду, Утішитель не прийде до вас. А коли відійду, пошлю Його вам. Утішитель же, Святий Дух, якого Отець пошле в Моє Ім'я, навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я говорив вам. Ще багато чого маю вам сказати, але тепер ви цього не знесли б. Але коли прийде Він, Дух істини, то уведе вас до повної правди, бо не говоритиме сам від себе, а що лишень почує, те говоритиме. Звіщатиме вам і про те, що має настати...

Вже наблизився Мій час, коли Я маю вознестися до Отця. Тому ходімо, ідіть за Мною.

Отож, вони залишили горницю. Ісус вивів їх за місто, аж на Оливну гору, куди вони часто ходили. З ними йшли

також деякі інші учні. Апостоли мовчали, заглиблені в слова, які почули від Ісуса, і також засмучені, що вже прийшов той час, коли Господь від них буде забраний. Взаємно потішалися Його словами:

Яків Заведеїв: Господь приготує нам місце в Отця.

Андрій: А тоді забере нас до себе!

Петро: Я хотів би, щоб це було сьогодні, щоб ми не му-сили з Ним розлучатися!

Далі продовжували йти мовчки, не відводячи погляд від Ісуса, начеб хотіли насититися поглядом на Господа, який ішов серед них. Кожен момент здавався їм таким дорогоцінним! Як вони бажали, щоб ця спільна дорога не закінчувалася! Вони спустилися вуличними сходами і прийшли до долини Кедронської ущелини, де спокійно плив потік Кедрон. Господь часто йшов зі своїми учнями цією дорогою! ... По обох боках дороги на вітрі колихалися оливкові і пальмові дерева. З цих дерев кілька днів тому віроломний люд відтинав гілля і стелив на шлях Ісусові, коли Він славно в'їжджав в Єрусалим. Вони перейшли потік Кедрон і піднімалися на узвишшя. Було видно Гетсиманський сад, де більш ніж місяць тому Ісус вів свою найважчу боротьбу і переміг. Там Його також зрадили і схопили в полон. Сьогодні Він йде цією дорогою зі своїми учнями востаннє! На Оливній горі Господь зупинився. Там Його вже чекала його Матір з жінками і кількома учнями, які прийшли з Витанії. З Його обличчя пізнали, що скоро будуть прощатися. Дивилися на лице Господа, яке сяяло небесним миром. Господь ще раз поглянув на Єрусалим. Цілим серцем любив його, і саме в ньому був розп'ятий як злочинець! ...Голгота! На ній Він пролив всю свою кров. Під самою горою знаходиться славний храм. На східній стороні лежить дорого́ для Господа Витанія, де жили Марта з Марією і їхнім братом, воскреслим Лазарем. На півночі можна було побачити гори, серед яких, наче блакитна стрічка, розливався Йордан. Скільки спогадів, скільки думок викликав в серцях Христа і його апостолів цей краєвид! Всюди можна побачити сліди їхньої діяльності, де вони пережили радість і біль. Тепер їхній погляд пробігав по всіх цих місцях. Там, біля Вифлеєму, як і колись, пастухи сторожать свої стада. Можливо, це ті самі пастухи, які пер-

шими вклонилися Дитятку Ісусу – Спасителю, Христу Господу. На півночі вдаль видніються Галилейські гори, такі дороги для апостолів..., адже це – їхня Батьківщина. Серед них пройшли дитячі роки Учителя і багатьох його учнів. Це їхній край, а також край Спасителя.

Ісус ще нагадав слова з гори Тавор.

Ісус: Дана Мені всяка влада на небі і на землі. Ідьте і зробіть мені учнями всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.

Після цих слів Ісус на мить замовк, а потім знову повторив апостолам:

Ісус: Ви приймете силу Святого Духа, який зійде на вас, і будете Моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї та Самарії, і аж до краю землі.

Після цих слів апостоли впали перед Ісусом на коліна і просили його благословення. Адже завдання, яке Господь їм довірив, здавалося їм понад людські сили. Також Марія, його Мати, клякнула і глибоко вклонилася. Ісус підняв руки і благословив їх. Його обличчя сяяло миром і величчю. І сталося, як Він благословляв їх, почав віддалятися і возноситись на небо. Всі супроводжували Його поглядом. Їхні серця наче б хотіли возвестися разом з Ним. Ні на мить не відвернули від Нього погляду, аж поки хмара не заховала Його від їхньої очей.

Своїми очима апостоли не могли бачити і того, що Ісуса, як свого Спасителя і переможця над смертю, гріхом та дияволом, супроводжували також патріархи і душі, визволені Ним з аду. Господь справді відкрив людям доступ до неба! Пророк провістив це словами: *«Вийшов на висоту, забрав у полон бранців, дав дари людям»*. Тоді Ісус возсів на небі по Божій правіці. Як Бог і Чоловік прийняв найвищий ступінь прослави своєї людської природи – Він, Син Божий, споконвічний істинний Бог, рівний з Богом Отцем.

Звільнені душі, сповнені невимовною радістю і вдячністю, втішались блаженною близькістю Господа і ангелів та радісно викликували:

Звільнені душі:

— Бог витер нам з очей кожную сльозу!

— Вже немає ні смерті, ні ридання, ні болю!

— І вже ніколи не буде ночі – тільки сіяння Божої слави!
— Нашим світлом є Господь!
— І це щастя буде вже навіки!
— Слава нашому Відкупителю, який своєю смертю ви-
хопив нас з пащі смерті й аду і здобув для нас небесне бла-
женство!

— Так, слава Йому, подяка і благословення!

Також небесні хори ангелів співали пісні прослави. Це
була прекрасна тріумфальна процесія. Ангели проголошу-
вали здійснення давніх обітниць і так прославляли свого
Господа і Бога Ісуса Христа:

Ангели:

— Відкрийте ворота небесні і залишіть їх відкритими
навіки, бо приходить новий Адам, Спаситель усього людсь-
кого роду.

— Він принизився і став одним з них. Через свою смерть
знищив того, хто мав владу смерті, тобто диявола, і визво-
лив тих, які все життя перебували в рабстві страху смерті.

— Люди всіх народів, заплещіть в долоні, воскликніть
Богу голосом радості. Він є Цар великий над усією землею!

Інші ангели сурмили в сурми, взиваючи:

Ангели: Зійшов Бог під оклики веселі, Господь під голос
сурем. Співайте псалми Богові, співайте, співайте псалми
Цареві нашому, співайте!

З такими захопленими окликами і проявами радості, які
перевищують усякі людські уяви, процесія наблизилася до
найвищого неба – аж до самого Божого престолу. І тут наче
все небо на мить замовкло в священній пошані. Настав мо-
мент повернення Улюбленого Сина до Отця, який так полю-
бив світ, що віддав найдорожче, що мав – свого Єдинородно-
го Сина. Він послав Його у світ, щоб світ через Нього спасся.

Ісус возсів у небесній славі про правиці Отця. Звідти
прийде судити живих і мертвих, а його царюванню не буде
кінця.

Ангели: Алилуя! Зацарював Господь, наш Всемогутній
Бог! Радіймо, веселімося і прославляймо Його! Він є Цар ца-
рів і Господь володарів!

Ангели: Тому, хто сидить на престолі, і Агнцеві – бла-
гословення, честь, слава і влада на віки вічні!

Так все творіння на небі, на землі, під землею і в морі, та все, що існує в них, взивало: «Тому, хто сидить на престолі, і Агнцеві – благословення, честь, слава і влада на віки вічні!».

Перед престолом і перед лицем Агнця стояв великий натовп викуплених, собори патріархів і святих, яких Господь визволив з аду. Вони були одягнені в білу одягу. Це ті, які випрали свою одягу і вибілили її в крові Агнця. І було чути голос від престолу: «Ось житло Бога з людьми, і Він перебуватиме з ними і вони будуть Його народом... Ні око не бачило, ні вухо не чуло, ані людині на думку не приходило, що Бог приготував тим, які люблять Його!».

А всі ангели стали навколо престолу і, припавши перед ним обличчям до землі, поклонялися Богу та взивали:

Ангели: Амінь! Благословення, слава, мудрість, подяка, честь, сила і міць Богу нашому на віки вічні! Амінь!

Під час всіх цих урочистих прослав Ісус також думав про тих, яких залишив на землі. Він звернувся до свого Отця з проханням:

Ісус: Отче, хочу, щоб ті, яких Ти дав Мені, були зі Мною – тут, де і Я; щоб побачили славу Мою, яку Ти дав Мені, бо Ти полюбив Мене перед заснуванням світу.

Апостоли все ще стояли на Оливній горі з поглядами, спрямованими вгору, у небо, куди, як бачили, відійшов їхній Господь. До них Бог послав двох мужів в білій одягу, які їм сказали:

Два мужі: Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись у небо? Оцей Ісус, який від вас був узятий на небо, знову прийде так само, як Його бачили ви, як ішов Він на небо.

Петро: Так, Він казав, що не залишить нас сиротами і що прийде до нас.

Іван: І також, що йде приготувати нам місце в домі свого Отця, і що знову прийде та візьме нас до себе, щоб і ми були там, де є Ісус, наш Господь.

Яків Заведеїв: Коли ж це вже станеться?

Андрій: Я з нетерпінням чекаю цього дня!

Петро: Напевно, Він прийде вже скоро!

Ісусова Мати Марія поглянула на малу горстку апостолів і сказала:

Марія: Скоро Він пошле нам Утішителя, як обіцяв нам. Будемо просити на молитвах за цей великий дар.

Тоді вони помалу повернулися з Оливної гори до Єрусалиму. Дорога була недалеко – лише скільки дозволено ходити в суботу. Увійшовши в місто, зійшли на горницю, де й перебували. Це були Петро й Іван, Яків і Андрій, Филип і Тома, Вартоломій і Матей, Яків Алфеїв і Симон Кананіт та Юда, син Яковів. Всі вони пильно й однодушно перебували на молитві разом з жінками і Марією, Матір'ю Ісуса, та з його рідними.

Також часто були у храмі, де величали і прославляли Бога.

Петро: Ми всі ще перебуваємо під враженням від глибокого пережиття і маємо багато питань. Потребуємо взаємно поговорити і все обдумати. На ці дні Господь дав нам ясну, конкретну вказівку: «Залишайтеся в місті, поки не будете зодягнені силою з висоти». (Лк. 24, 49)

Яків Заведеїв: Петре, в якому домі перебуватимемо? В домі Марка чи в горниці?

Петро: Те, що ми не повинні віддалятися з міста, це знаємо, але де саме маємо перебувати, над цим я поки що конкретно не думав.

Іван: Думаю, що більшість з нас за те, щоб перебувати в горниці, і вже сьогодні ми могли б почати молитися.

Матей: Але треба, щоб і жінки знали, що мають робити. Вони очікують, що їм про це скажемо конкретніше.

Петро: Нехай жінки вранці приходять молитися. Зрештою, можемо і поодинці ходити молитися до храму, але переважно ми мали б перебувати в горниці. Жінки нехай ночують там, де перебувають: в Єрусалимі або у Витанії.

Тома: Але тут ще є учні.

Петро: Деякі можуть ночувати тут, з нами, а деякі в наших приятелів. А ті, які з Єрусалиму чи недалеких околиць, хай самі вирішать.

Вартоломій: Треба якнайшвидше повідомити учнів та жінок, якою буде молитовна програма.

Яків Алфеїв: Найкраще, доручити це Маркові. На нього можна покластися.

Яків Заведеїв: Скажу йому, хай все забезпечить.

Петро: Сьогодні Господь сказав нам багато. Ми могли бачити, як Він возноситься у небесну славу – а це означає, що Господь вже не буде нам появлятися. Але ми повинні чекати на Божого Духа, якого Він пошле нам від Отця.

Матей: Помалу обговорімо, що сьогодні відбулося, щоб усвідомити, що найголовніше, і щоб чогось не забути.

Томас: Коли Господь з'явився, то докоряв за нашу невіру.

Яків Заведеїв: Мабуть, Господь хотів нам вказати, що хоча й на Таворі ми віддали Йому свій гріх, невіру і зраду, а Він простив нам наші провини, все ж маємо повчитися зі свого прощеного гріха і не легковажити ним. А також, щоб ми залишалися на дорозі правди і покори.

Петро: Я маю досвід, що хоча Господь простив мій гріх одразу ж в день воскресіння, у серці все ж залишається рана. Але завдяки їй я можу легко упокоритися перед Господом і усвідомлювати собі Його любов, а це веде мене до постійного покаяння. Тоді тим ревніше я намагаюся служити Господу, – ще більше, ніж коли б не вчинив цієї зради.

Тадей: Господь ще повторив, що ми повинні йти до всього світу і проповідувати Євангеліє всім народам.

Филип: А до цього додав: «Хто увірує й охреститься, буде спасений. А хто не увірує, буде засуджений». (Мк. 16, 16)

Яків Алфеїв: Це дуже серйозні слова. Йдеться про те, хто буде спасений в небі, а хто буде навіки засуджений в пеклі. Це для нас велика відповідальність.

Андрій: Далі Господь сказав: «Тих, які увірують, будуть супроводжувати ці ознаки: В Моему Імені виганятимуть злих духів, говоритимуть новими мовами, братимуть змії до рук, і якщо щось смертоносне вип'ють, не зашкодить їм. На хворих будуть класти руки, і вони оздоровляться». (Мк. 16, 17-18)

Іван: Ці ознаки будуть супроводжувати тих, які повірять. Отож не тільки нам Господь дав владу виганяти злих духів, але і тим, які повірять. Ці слова стосуються також і їх, що будуть класти на хворих руки, а ті оздоровляться; їм не зашкодять ні змії, ні отрута, яку будуть змушені випити.

Іван замислився, наче б Господь в душі показав йому подію з майбутнього, коли йому дадуть чашу з отрутою і вона не зашкодить йому.

Филип: Він сам обіцяв тим, які повірять, що будуть говорити новими мовами.

Тома: Що б це могло бути? Ці обітничі стосуються тих, які увірують, тобто, насамперед нас. Ми повірили, що Ісус є нашим Господом і Богом!

Яків Заведеїв: Господь знову повторив нам, в чому є суть спасіння. В день воскресіння Він вказав нам на Мойсея, пророків і псалми, відкривши наш розум, щоб ми розуміли Писання. Подібно зробив і сьогодні.

Филип: Ця правда відкуплення пов'язана з Його смертю на хресті, і є настільки глибокою і для багатьох є навіть згіршенням, що її треба показувати в новому світлі. Слава Господу за це!

Іван: Господь нагадав, що Він мусив страждати і на третій день воскреснути. Також наголосив, що в Його ім'я мусить проповідуватися покаяння на відпущення гріхів.

Яків Заведеїв: Прощення гріхів не можемо прийняти від Господа, якщо не каємося! Покаяння є необхідною умовою.

Петро: Але умовою також є віра в Христа розп'ятого і воскреслого!

Вартоломій: Тоді Ісус сказав: «А ви свідки цього всього».

Тома: Так, ми повинні свідчити про те, що бачили, і чого наші руки торкалися. Але маємо свідчити і про те, що тим, які каються, Ісус прощає гріхи. Це наш перший досвід.

Матей: А потім Ісус сказав: «Я зімлю на вас обітницю Мого Отця. А ви залишайтеся в місті, поки не будете одягнені силою з висоти».

Петро: Отож дав нам наказ залишатися у місті. Два дні, три... тиждень? Може і більше? Цього не знаємо. Просто маємо чекати на молитві до того часу, доки ця обітниця не здійсниться.

Андрій: До цього Ісус ще додав: «Іван хрестив водою, ви ж за декілька цих днів будете охрещені Духом Святим». Господь сказав – «за декілька днів». (Ді. 1, 4-5)

Яків Заведеїв: Святий Дух зійшов на Спасителя у вигляді голуба. Дух Божий сховався також на пророків. Ісая пише:

«Дух Господній на мені, бо Він мене помазав. Послав мене нести Добру Новину бідним, звіщати полоненим визволення, а сліпим прозріння». (Лк. 4, 18)

Симон Кананіт: Ці слова Господь цитував в синагозі у Назареті. Коли дочитав, сказав: «Сьогодні здійснилися ці слова». На кінець реакція була така, що всі в синагозі сповнилися гнівом і хотіли скинути Його з гори додолу. От що робить людська впертість і невіра!

Яків Алфеїв: Святим Духом були сповнені і пророциця Анна та пророк Симеон, коли пророкували про нашого Спасителя, як Його ще дитиною принесли до храму.

Вартоломій: У Святому Письмі також написано про Божого Духа, що коли Господь дав Духа сімдесятьом чоловікам, вони почали пророкувати. Серед вибраних були і два, які не прийшли до намету зборів, і також пророкували, але в таборі. В той час це було знаменням, але потім вони вже не пророкували.

Тадей: Також ми питали Господа, чи Він оновить Царство Ізраїлеві.

Іван: Ісус на це не відповів і наголосив, що не йдеться про земне царство, але про духовне.

Петро: Відразу ж після цього Господь ясно сказав: «Але ви приймете силу Святого Духа, який зійде на вас».

Іван: Йдеться про духовну силу, щоб ми могли свідчити в Божій силі, навіть ціною мученицької смерті. Це справжнє значення слова «мартир» – бути свідком, тобто і мучеником.

Петро: Ми повинні бути свідками, насамперед, в Єрусалимі, а потім в Юдеї, Самарії і аж до краю землі. Так сказав Господь.

Яків Заведеїв: Тоді ця обіцянка дійсна не тільки для нас, але і для тих, які увірують та стануть Ісусовими учнями і свідками. Тоді вони підуть до краю землі. Нас чекає перше свідцтво тут, в Єрусалимі.

Матей: Коли ми сьогодні йшли на Оливну гору, Ісус ішов з нами. Дивно, що в той час вулиця, а потім і дорога, по якій ми йшли, була абсолютно пустою. Людей там не було.

Том: Думаю, що коли б ми по дорозі зустріли якихось фарисеїв чи слуг первосвящеників, то вони або мусили б бути сліпими або мусили б повернутися! Але це прийшло

мені на думку аж тепер. Коли ми йшли, такі думки мені не приходили. Просто ми йшли на Оливну гору з Господом.

Петро: На горі Господь вже багато не говорив. Коли протягнув руки, то поблагословив нас і став возноситись від нас на небо. Мені хотілося плакати, а одночасно мене сповнила така радість! Коли ми там впали на коліна і кланялися Йому, мені здавалося, що та духовна сила, яка возносить нашого Господа, разом з Ним возносить і моє серце.

Вартоломій: І коли ми дивилися в небо, за хвилину з'явилися ті два мужі, які сказали нам: «Мужі галилейські! Чого стоїте, дивлячись на небо? Оцей Ісус, який від вас був взятий на небо, так само прийде, як Його ви бачили, як возносився на небо».

Филип: Це було щось надзвичайне! Наче б те надприродне світло, яке оточувало Господа, проникло аж до глибин моєї душі і внесло до неї невимовну радість та щастя.

Симон Кананіт: Господь вже вознісся на небо, а ми все ще тут, в горниці, де все так сильно нагадує мені про Нього.

Филип: І мені лунають у вухах Ісусові слова, коли Він мені тоді сказав: «Я так довго з вами, а ти не знаєш Мене, Филипе? Хіба не віриш, що Я в Отці, а Отець у Мені?». (Ів. 14, 9)

Петро: Я думаю, що це було сказано не тільки для тебе, але і для нас всіх.

Іван: Потім Господь сказав: «Все, що ви попросите в Моє Ім'я, зроблю, щоб Отець прославився в Сині». (Ів. 14, 13)

Петро: Тоді також сказав: «Досі ви нічого не просили в Моє Ім'я. Просіть і одержите, щоб радість ваша була повна».

Іван: А особливо цими днями ми повинні з вірою просити за здійснення обітниць, яку сьогодні Ісус нам дав.

Яків Заведеїв: Далі Господь сказав: «Якщо любите Мене, то Мої заповіді будете берегти. І проситиму Я Отця, і дасть Він вам іншого Утішителя, Духа істини, якого світ не може прийняти». (Ів. 14, 15-17)

Іван: Ми повинні зберігати Ісусові заповіді – передусім ті, які Він дав нам на горі Блаженств. Господь каже, що їх дотримання є доказом того, що ми любимо Його.

Петро: А якщо ми інколи їх порушуємо?

Іван: Тоді каємося і знову йдемо за Ісусом, який є нашою дорогою.

Петро: Сьогоднішнього пам'ятного вечора ми зібрані тут і починаємо просити за обіцяного Духа.

Яків Заведеїв: Ми повинні бути витривалими, не маємо відходити з цього міста, доки не прийде обіцяний Божий Дух.

Симон Кананіт: Маємо просити Ісуса в Його Ім'я, щоб зіслав нам обіцяного Духа, просити з вірою – так, як нам сказав Ісус: «Просіть і одержите, щоб радість ваша була повна».

Тадей: На Тайній вечері я сказав: «Господи, як це, що Ти хочеш явитися нам, а не світові?».

Яків Заведеїв: Згадую, що Господь відповів тобі: «Хто любить Мене, той слово Мое берегтиме, і Ми прийдемо до нього і в ньому зкладемо житло». (Ів. 14, 22-23)

Іван: Світ не розуміє Божих речей, вони для нього є безумством, тому ми повинні виривати людей з рабства світу, щоб вони були спасенні. Потім, коли вони навернуться і будуть любити Господа, Він не тільки нам, але і їм відкриє таїнство Божої присутності в нас.

Петро: Тоді Ісус сказав мені: «Куди Я йду, ти не можеш тепер іти за Мною. Але потім підем за Мною». Тепер, після мого падіння і після появи Ісуса біля Генезаретського озера, знаю, куди потім піду.

Томас: Я сказав Господу: «Господи, не знаємо, куди ти йдеш і як нам знати дорогу?». А Господь відповів: «Я є Дорога, Правда і Життя. Ніхто не приходить до Отця, як тільки через Мене». (Ів. 14, 5-6)

Яків Заведеїв: Так, Ісус є Дорога. Коли зйду з неї на свої дороги, тоді через покаяння мушу повернутися, і то якнайшвидше. Але Ісус є і втілена правда, і Він не тільки дає життя – Він сам є Життям, вічним життям!

Іван: Коли Ісус кілька разів говорив про обіцяного Святого Духа, то сказав: «Утішитель, Дух Святий, якого Отець пошле в Мое Ім'я, навчить вас усього, і нагадає все, що Я сказав вам». (Ів. 14, 26)

Петро: Як часто ми забуваємо те, що бачили і чули. А також все ще багато чого не розуміємо. Ми перші потребуємо Духа правди, який нас навчить і буде нагадувати нам Ісусові слова.

Яків Заведеїв: Згадуєте Господнє слово? – «Краще для вас, щоб Я відійшов. Бо як не відійду, Утішитель не прийде до вас. Але коли відійду, пошлю Його вам». (Ів. 16, 7)

Іван: Тоді ми цього не розуміли. І ще досі повністю не розуміємо. Напевно зрозуміємо, аж коли воно здійсниться, аж коли прийде Божественний Утішитель.

Петро: Дух Божий переконає світ у грісі, у справедливості і засуді. У грісі, як сказав Ісус, що «не вірують в Мене».

Іван: Невіра в Христа одночасно є невірою в суть Святого Письма. Це великий гріх. Сьогодні Ісус сказав: «Хто не увірує, буде засуджений». А це серйозна справа! І ми повинні в силі Божого Духа переконувати світ у грісі і вести душі до навернення, спасіння!

Андрій: Сьогодні Ісус відійшов до Отця, а ми повинні чекати на Божого Духа – на Утішителя.

Филип: Так, Господь нам це тут ясно сказав.

Петро: Але якнайшвидше мусимо вирішити питання, пов'язане з Юдою. Наше зібрання тепер неповне. Треба, щоб місце Юди зайняв інший.

Яків Алфеїв: Сьогодні залишмо це питання. Завтра, після молитов, будемо просити у Господа світла для вибору нового апостола.

Петро: Добре. Поки що можете обдумувати, хто б міг зайняти це місце.

Апостоли ще залишилися перебувати в тиші на особистих молитвах. Кожен знову згадував зустріч з Ісусом і Його слова, промовлені сьогодні чи попередніми днями, коли Господь їм з'являвся. Також згадували глибокі слова, сказані тут, в горниці на Тайній Вечері, перед Ісусовою смертю. В подібних спогадах та молитвах перебували і учні, які знаходились в нижній світлиці або по різних домах. Особливо чутливо сьогоднішній вечір переживали жінки, передусім Ісусава Матір Марія.

На другий день апостоли разом з іншими учнями, які вранці прийшли в горницю, зібралися на молитвах. Усіх їх було 120 чоловік. Опівдні Петро сказав:

Петро: Браття, нас тут зібрано понад 120 мужів. Ми молилися і згідно наказу Ісуса маємо продовжувати молитви

і сьогодні та наступними днями – доки Ісус не дасть нам обіцяного Духа Правди.

Яків Заведеїв: Петре, не забудь ще розказати братам про наш план обрання нового апостола.

Петро: Браття! Треба було, щоб збулося Писання, що Дух Святий прорік був устами Давида про Юду, який став проводирем тих, що схопили Ісуса, хоча й він був прилічений до нас і прийняв частку цього служіння.

Іван: До цього я ще б хотів нагадати, що ввечері, коли ми тут були разом у горниці і святкували Пасхальну Вечерю, Ісус непрямо перестеріг Юду, кажучи: «Один з вас зрадить Мене».

Яків Заведеїв: Це шокувало нас. Ми дивилися один на одного і казали: «Чи це не я, Господи?».

Іван: Тоді я був біля Вчителя.

Петро: Я кивнув тобі і сказав: «Запитай Господа, про ко-го Він говорить».

Іван: Я ще більше нахилився до Ісуса і запитав: «Хто це, Господи?». Ісус відповів: «Це той, кому умочивши, Я подам кусень хліба».

Петро: Ісус вмочив шматок хліба і подав його Юді Іскаріоту, сину Симона.

Іван: І тоді з цим куснем увійшов у нього сатана. А Ісус сказав йому: «Що робиш – роби негайно!». (Ів. 13, 21-27)

Яків Заведеїв: Ніхто за столом не зрозумів, чому Він це йому сказав. Юда мав скарбничку, а тому ми думали, що Господь послав його купити дещо на свята або дати щось бідним.

Іван: Юда взяв кусень і одразу ж вийшов надвір. Була ніч.

Петро: Коли Юда відійшов, Ісус сказав: «Тепер прославився Син Чоловічий, і Бог прославився в ньому». Цей нещасний Юда, який зрадив Господа, потім повісився. Його тіло тріснуло надвое, і все його нутро вилилось.

Яків Заведеїв: Всі жителі Єрусалиму дізналися про це і почали називати це поле, яке було куплене за гроші, що їх Юда кинув у храмі, Гакелдама, тобто поле крові.

Петро: Бо в книзі Псалмів написано: «Хай оселя його стане пусткою і ніхто у ній хай не мешкає». (Пс. 69, 26)

Іван: А на іншому місці написано: «Хай його уряд візьме другий».

Петро: Тому ми вирішили, що один з вас, мужів, які весь час були з нами, коли Господь Ісус жив серед нас, почавши від хрещення Івана і аж до дня, коли вознісся від нас на небо, мусить разом з нами бути свідком Його воскресіння.

Петро замовк. А серед чоловіків настав шум. Також апостоли, згуртувавшись, почали радитися.

Яків Заведеїв: Я б пропонував Йосипа, що зветься Варсавою, на прізвище Юст.

Петро: Це дійсно надійна і витривала людина. Чи хтось має ще якісь пропозиції?

Іван: Нічого не маю проти Йосипа, це дійсно муж Божий, але таких є тут більше. Я добре знаю Матія, а, зрештою, його знаєте і ви всі.

Петро: Ти правий, Іване. Матій також надійний вірний учень.

Яків Заведеїв: Виглядає, що могли б бути обоє. Але ми мусимо вибрати тільки одного...

Петро посерйознішав, а потім сказав:

Петро: Закличемо всіх до молитви і самі будемо молитися. Бог знає людські серця краще, ніж ми. Після молитви з вірою кинемо жереб. Господь відповість нам, кого Він собі вибрав.

Іван: Те, що каже Петро, є найкращим рішенням.

Петро почав голосно молитися і всі зібрані стихли.

Петро: Ти, Господи, знаєш серця всіх людей. Вкажи, кого з цих двох Ти вибрав, щоб узяти місце тієї апостольської служби, від якої Юда відпав, щоб відійти на своє місце.

Всі апостоли і всі зібрані тут чоловіки з вірою молилися. Тоді закликали з-посеред учнів Йосипа і Матія. Знову всі молилися, а потім дали їм жереби. Жереб випав на Матія. Так він був залічений до одинадцятьох апостолів.

Іван: Я відчував, що Господь вибере Матія. Але і Йосип завжди буде біля нас, як наш вірний співбрат і перший серед інших учнів.

Тоді всі прославляли Господа за обрання дванадцятого апостола. Петро сказав:

Петро: Тепер наше зібрання знову є повним. Наступними днями будемо продовжувати в молитвах.

Іван: Нас тут є 120 чоловіків, а ще на окреме місце протягом дня приходять на молитву жінки разом з Ісусовою Матір'ю. Мусимо скласти основну програму, як ми про це говорили вчора.

Петро: Це необхідно. Головне – домовитися що і як будемо молитися.

Яків Заведеїв: Так, мабуть псалми, гімни та інші молитви.

Іван: Це добре, але Ісус в Гетсиманії сказав: «Не могли ви ані однієї години чувати зі Мною? Чувайте і молитесь!».

Яків Заведеїв: Це правда. Чувати на молитві – це, мабуть найважче. Це знає кожен з нас. Найбільшою небезпекою є розсіяння. Людина промовляє слова, але духом неприсутня. Мусимо брати до уваги і цю нашу неміч, даючи до молитви конкретні засади, щоб ми не втрачали дорогоцінний час, який Бог дав нам на молитву.

Іван: Ісусове слово «зречись» актуальне також і на молитві. Треба зречтися себе, відкинути всі марні турботи, нехиті і втому, та зосередитися на єдності з Богом.

Петро: Ісус сказав: «Не будьте на молитві, як лицеміри, які проказують довгі молитви, щоб їх подивляли люди». Ісус навчив нас своєї молитви. Її ми б мали молитися в першу чергу.

Яків Заведеїв: Але якщо ми промовляємо «Отче наш», навіть не усвідомлюючи глибокий зміст за кожним проханням, то хоча й уста щось промовляють, але дух не молитесь. Ісус сказав: «Мої слова – це дух і життя». А самарянці тоді сказав: «Справжні поклонники Бога будуть молитися в душі і правді». (Ів. 4, 23)

Іван: Думаю, що перед кожною молитвою треба собі це нагадувати і знову та знову усвідомлювати небезпеку, що коли не будемо дотримуватися засад, то позбавимо себе благословення. Якщо я залишаюся в добровільному розсіянні, то уста хоча й моляться, але яка духовна користь з такої молитви?

Яків Заведеїв: Коли Ісус молився в Гетсиманії, це була молитва духом, але й молитва серцем.

Іван: Так Ісус молився, коли цілі ночі проводив в єдності Отцем.

Яків Заведеїв: Ісус вчив нас, що ми повинні молитися в Його Імені. Згадую молитву на горі Тавор кілька днів тому. Я просто усвідомив свою убогість, свій гріх і Божу справедливість, а також Божу любов. Тоді я тільки з вірою повторював Боже Ім'я Єшоша. В цьому святому Імені я був з'єднаний з Ісусом і з Небесним Отцем, та усвідомлював, як в мені молиться мій дух разом з Божим Духом.

Петро: Добре, Якове, що ти про це говориш. Твій досвід може бути допомогою і прикладом для багатьох з нас, тут зібраних. Перед нами стоїть невідоме майбутнє, щось нове. Тому потребуємо з глибини душі взивати до Бога.

Іван: Також можемо переживати Ісусову молитву на хресті, яку Він виразив у семи словах, подібно, як «Отче наш» в семи проханнях.

Петро: Я ще б пропонував скласти розклад молитов. Це через нашу слабкість і розсіяння. Годину можемо молитися, а потім коротший чи такий самий час ділитися досвідом, який Господь дав нам на молитві.

Іван: Думаю, що це дуже добрий і практичний спосіб.

Яків Заведеїв: Також ми могли б молитися почергово: тут і в храмі. Але це залежить від кожного, як хто бажає. Створити єдність на молитві не є так просто. Самі знаєте, що таке особиста молитва, а що таке спільна, коли людина мусить рахуватися з тим хто є біля неї.

Петро: Головне – не забуваймо усвідомлювати серйозність ситуації і її актуальність. Основне намагатися через акт покаяння увійти до особистого контакту з Богом. Тоді кожен з нас на молитві може повністю віддаватися Отцеві через духовну єдність з Ісусом. Він в Гетсиманії з'єднувався з волею Отця а потім на хресті віддав свого Духа в Отцеві руки.

Яків Заведеїв: Я маю досвід з молитвою «Отче наш». Коли промовлю перші слова, є корисно зупинитися і усвідомити, що Бог є мій люблячий Отець. При першому проханні: «Хай святиться Ім'я Твоє», знову потрібно зупинитися, і якщо Господь дасть до нього світло, можу перебувати в цьому проханні навіть цілу годину. При тому взиваю Ім'я Єшоша і усвідомлюю цю глибину святого Імені.

Петро: Прохання «Хай прийде Царство Твоє», пов'язане з прагненням рятувати душі. Тут йдеться про боротьбу з царством зла, за яким стоїть диявол, дух брехні і смерті. Тут, на землі, Боже Царство здобувається силою, а після смерті ми входимо до повної Божої слави, куди Ісус вже увів душі праведників. Так було вчора і на Оливній горі, коли Господь разом з ними ввійшов у вічну славу. В Божому Царстві є сотні тисяч ангелів і багато архангелів та інших духовних істот.

Яків Заведеїв: Прохання: «Хай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі» означає, що ми повинні шукати і втілювати Божу волю як в своєму особистому житті, так і там, де ми знаходимося. Найбільшим прикладом для нас є Ісус. В молитві ми часто переживаємо боротьбу за здійснення Божої волі, бо це щось нам коштує, мусимо чогось зректися, наприклад своїх уяв чи планів. Дійсно, так ми повинні втратити свою душу заради Господа і його Царства, заради його Євангелія.

Петро: А в просьбі: «Прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим» просимо, щоб Отець простив нам так, як і ми прощаємо – це не можуть бути тільки порожні слова. У своїй душі я повинен усвідомити напружене відношення до людей, які мене насправді (або тільки на мою думку) образили словом чи ділом. Самі знаєте, яким чутливим є на це наше «єго». Але коли ми самі образимо інших, на це переважно ми сліпі. Щоб правдиво стати перед Божим обличчям, мусимо прощати своїм ближнім. Тоді легше усвідомимо і свої провини проти них. Часто треба попросити у них прощення, або вибачитися. Ісус сказав: «Залиши свій дар перед жертвовником та йди і спершу примиришся зі своїм братом».

Яків Заведеїв: Ми попросили Господа, щоб навчив нас молитися, і Він дав нам саме молитву «Отче наш».

Петро: Не забудьте і про останнє прохання: «Не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого». Спокуси мусять приходити, вони формують нас. Але є деякі спокуси, понад наші сили. Звичайно, що в такі спокуси попадаємо з власної вини, і в них нас перемагає лукавий, тобто диявол, який переміг злощасного Юду. У нього це була спокуса мамоною і невірою.

Іван: Диявол і його демони твердо виступають проти Бога і його Царства. Вони будуть виступати і проти нас. Ісус каже: «Не бійтеся тих, що вбивають тіло, але бійтеся того, хто може душу кинути до вічної погибелі». Диявол виступив проти Ісуса і також виступає проти нас. Тому потребуємо надзвичайної сили духа, і ще й до того мудрість, щоб вистояти в цій боротьбі, до якої нас посилає Господь.

Після цих основних настанов, які дали собі апостоли і які також передали іншим, почалась молитовна боротьба, взивання, щоб замість Ісуса, який відійшов, був посланий Святий Дух. Просили, щоб отримати силу і мудрість, бо тепер вони залишені, як вівці без пастиря. Наполегливість була великою, а свідоцтво після кожної спільної молитви живе. Від цього ще більше зростала спрага і це вже був Він – Дух Божий, який вливав до душ апостолів і учнів велике прагнення здійснення Ісусової обітниці.

ЗІСЛАННЯ СВЯТОГО ДУХА

Після того, як у четвер, на сороковий день після свого воскресіння, Ісус увійшов у свою славу, апостоли залишилися в Єрусалимі. Вони дотримувалися Ісусового наказу: «*Перебувайте в місті, доки не будете одягнені силою з висоти*», тому більшість часу перебували в горниці. Учні та жінки ходили молитися також і до храму. Ніч зі суботи на неділю апостоли провели на молитвах, переживаючи Христове воскресіння. Згадували про появу Ісуса Марії Магдалині, жінкам, Петру, Емауським учням, і того ж дня появу їм, апостолам. Також згадували, що воскреслий Господь з'явився їм і на другу неділю, коли з ними був і Тома, а потім наступної неділі – біля Генезаретського озера. Тоді знову в неділю – на горі Блаженств, потім з'явився окремо Якову, а минулої неділі – знову їм, апостолам, на горі Тавор. Особливо роздумували про останню Ісусову появу в четвер і відхід на небо з обіцянкою, що вони повинні чекати в Єрусалимі на здійснення обітниці: «*Іван хрестив водою, ви ж за кілька тих днів будете охрещені Духом Святим*».

Филип: Воскреслий Господь з'являвся нам першого дня після суботи. Якщо Він обрав цей день, і особливо в ньому виливає свої ласки, то, мабуть, виконає свою обіцянку і сьогодні!

Яків Заведеїв: Я також відчуваю, що Господь хоче і цю подію – Зіслання Святого Духа, звершити в цей перший день після суботи, щоб для нас, які повірили в Ісуса, цей день став Його днем.

Іван: Можливо, але не обов'язково, що це мусить відбутися сьогодні. Може це буде якоїсь наступної неділі?

Петро: Наступної неділі є свято П'ятидесятниці. В Єрусалим прийде багато прочан із різних країв.

Іван: Дуже ймовірно, що виконання обіцянки може здійснитися в день П'ятидесятниці. Але Бог має свої плани. Не основне, коли це буде, але основне, що Господь це обіцяв.

Петро: А Господь завжди виконує свою обіцянку.

Неділя минула в спогадах і думках про Христове воскресіння, про те, як протягом сорока днів Господь їм з'являвся і говорив до них. Минув ще один тиждень і настала субота.

Яків Заведеїв: Перед своїм вознесінням на небо Господь нам казав: «Ідіть по всьому світу і проповідуйте Євангеліє Царства усім народам». Це ясне завдання. Ісус-Цар послав нас, як царі посилають свої війська, щоб вони здобували для них нові території. Боротьба, до якої нас поставлено, – це боротьба за спасіння душ, «свята боротьба».

Іван: Земні правителі перед боєм завжди готують ефективну зброю, військо і все необхідне для перемоги. Хто добре не підготовлений, той вже наперед програє. Ісус нам сказав: «Залишіться у місті, доки не будете одягнені силою з висоти!».

Томас: Хто ми такі, щоб могли виступити проти сил темряви, які керують володарями і народами?

Петро: Це завдання важке, аж неможливе, а ми такі слабкі... Як неможливе стане можливим?

Іван: На це мені дала відповідь Ісусова Матір. Коли Бог відкрив їй, що через неї пошле світові Месію, вона також запитала: «Як це станеться?». І отримала відповідь: «Святий Дух зійде на тебе, ...бо в Бога нема нічого неможливого». А вона сказала: «Ось я раба Господня, хай мені буде по слову Твоєму». Мати Марія сказала мені, що і ми отримали від Господа відповідь: «Ви дістанете силу Святого Духа, який зійде на вас...». Тому маємо чувати на молитвах. Тепер Господь чекає тільки на наше «так»: «Ось я раб Господній, хай мені буде по слову Твоєму!». Тоді ми будемо зодягнені силою з висоти. А все інше зробить Святий Дух.

Петро: Ісусова Матір завжди є сповнена вірою.

Іван: І є для нас великою підтримкою! Як добре, що тепер, коли Господь вознісся на небо, вона залишилася з нами.

Томас: Ніхто не знав Господа краще, і ніхто не є настільки подібним до Нього, як вона. Здається, наче б Господь залишив її нам замість себе.

Петро: Ніхто з нас, Його учнів, не мав такої єдності з Ісусом, як Його Матір. Від неї можемо вчитися, як наслідувати Ісуса. Вона жила з ним тридцять років. Потім три роки

Він відкрито навчав, але вона всім своїм єством перебувала з Ним, хоча й у повній скритості.

Вартоломій: Але згадуєте? На її прохання Ісус зробив перше чудо. Це був початок чудес у Кані Галилейській. Там Він явив свою славу!

Андрій: Через її заступництво це обов'язково відбудеться і сьогодні. Вірю, що як тоді Господь на її прохання перемінив воду на вино, так і нас перемінить своїм Духом.

Іван: Марія точно за нас заступається. Тоді вона сказала: «Зробіть все, що Він вам скаже!». Це стосується нас і тепер.

Тадей: Добре, що вона є з нами.

Петро: Мати Спасителя є немовби і нашою Матір'ю.

Іван: Коли Ісус сказав мені з хреста: «Ось Мати твоя!», я усвідомлював, що Його слово стосується не тільки мене, але кожного з нас, кожного Христового учня.

Петро: Треба, щоб ми, як учні, приготували свої серця через покаяння.

Апостоли клякнули до молитви. Після всього, що відбулося, їм було так легко усвідомити Божу – Ісусову присутність. Вони знали, що Ісус є з ними, хоча й тепер вже невидимо.

Петро: Хто я такий, Господи, щоб міг рятувати душі від вічної загибелі? Я зрадив тебе, Ісусе, і навіть відрікся з присягою... Мій гріх постійно переді мною... Щоразу, коли чую, як проспівав півень, плачу... Мій Господи!.. Господи, помилуй мене!

Матей: Ми всі винні перед Тобою, Господи. Ти мусив докорити нам та іншим: «О, роде невірний, як довго Я буду з вами? Як довго буду вас теріти?». А я і під час останньої вечері почав питатися, хто з нас є найбільший, і викликав цим суперечку. Господи, помилуй мене!

Яків Заведеїв: І коли Ти, Господи, говорив нам про свої страждання, то замість остраху Божого і прагнення правдивої відданості Тобі, ми лише сперечалися, хто з нас найбільший. А в Гетсиманії я повинен був чувати і молитися, бути з Тобою, Господи. Але я заснув! Господи, помилуй мене!

Андрій: Ми всі залишили Тебе, Господи, в ці найважчі хвилини... Я втік першим. Господи, помилуй мене!

Тадей: Ми боялися тільки за себе, щоб не простягнули руки і на нас. А при тому, Господи, я пишався, що я є Твоїм родичем, і навіть в гордості Тебе повчав. Господи, помилуй мене!

Так апостоли один за другим визнавали свої провини і усвідомлювали, як їх все більше і більше сповнює Боже світло та потіха Ісусового прощення. Тома на кінець зі щирим жалем додав:

Тома: І ми так мало Тобі вірили, Господи. Я провинився невірою найбільше зі всіх! Господи, помилуй мене!

Тома впав долілиць, лежав на землі, простягнувшись у вигляді хреста, поблизу того місця, де Господь став серед них, коли з'явився їм живий. При тому шепотів:

Тома: Прости мені мою невіру, Господи. Ти є мій Господь і мій Бог. Помилуй мене!

Інші апостоли його наслідували. Взивали серцем і устами:

Петро: Господи, помилуй нас! Господи, припадаємо перед Тобою, як тоді впав перед Тобою той прокажений, якого Ти очистив. Взиваємо, як він: «Господи, якщо хочеш, можеш мене очистити!». Ти, Ісусе, маєш владу очистити наші гріхи. Ти є наш Спаситель!

Коли всі інші зі ста двадцяти зібраних бачили, як апостоли лежать на землі в глибокому покаянні, їхні серця наповнило велике каяття. Вони схилили свої коліна перед Богом і визнавали Йому свої гріхи – багато хто зі сльозами на очах. Тоді апостоли встали і, клячачи, з простягнутими до неба руками, почали молитися молитву, яку їх навчив сам Господь. Але не закінчили її останніми словами, бо знову і знову з великою тугою взивали до Небесного Отця – кожен тим проханням, яке найбільше заторкувало його серце:

Іван: Отче наш, хай святиться Ім'я Твоє... Хай святиться Ім'я Твоє... Твоє святе Ім'я, Отче!

Филип: Хай прийде Царство Твоє, Господи... Хай прийде Царство твоє!

Матей: Хай буде воля Твоя, хай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі... Хай буде воля Твоя, як на небі, так і тут, в горниці...

Їх молитва тривала аж до вечора. Потім Петро, Іван та Яків ще разом розмовляли:

Іван: Господь сказав: «Чекайте, доки не здійсниться обітниця Отця...». Ми дістанемо силу Святого Духа, і будемо Його свідками.

Петро: Так, потребуємо Його сили. Я вже маю великий досвід зі своєю слабкістю. Я відрікся Господа перед служницею, при чому три рази і з присягою! Тепер вже знаю, що в нас дійсно є отрута гріха від прабатьків. Я переконався в цьому на власній шкірі. Ми потребуємо Божої сили, щоб не зрадити Христа і, навпаки, – щоб свідчити про Нього і бути охочими навіть пожертвувати за Нього своїм життям! У своїй силі я сказав Господу: «Піду з Тобою і на смерть», але не дійшов навіть під Його хрест...

Увечері до Івана прийшла Його мати Соломія.

Соломія: Сьогодні Ісусова Матір, коли ми з жінками молилися в нашій спільноті, пережила щось надзвичайне. Не казала, що саме, але потім говорила з великим миром, який так благодатно на нас переливався! Мені здається, що виконання обітниці вже дуже близько.

Іван: І я наче відчуваю, що цей час вже наблизився.

Іван підійшов до Петра і сказав йому:

Іван: Петре, я говорив із моєю матір'ю. Вона натякнула, що час виконання Ісусової обітниці вже дуже близько. Завтра також буде день, коли ми згадуємо Його воскресіння. Це для нас історичний день.

Петро: А як думаєш, що було б добре зробити?

Іван: Думаю, що найкраще було б попросити Ісусову Матір, щоб завтра вранці прийшла наверх до горниці і молилася разом з нами. Її прохання Господь точно вислухає так само, як було з першим чудом на весіллі в Кані Галилейській.

Петро: Так, це правда. Зроби, як кажеш.

Петро розповів про це рішення й іншим апостолам.

Яків Заведеїв: Це дуже мудро. Ніхто своєю вірою не підбадьорить нас у молитві так, як Ісусова Матір.

Й інші апостоли виявили свою одностайну згоду.

Сутеніло, настав вечір. За стінами дому починався нічний шум. Місто кипіло життям. Прочани виходили з домів.

Процесії людей зі смолоскипами ішли до храму. На п'ятдесятий день після Пасхи розпочалися свята П'ятидесятниці, одні з найвизначніших єврейських свят. Вони були установлені на пам'ять того, що на 50-ий день після виходу ізраїльтян з Єгипту, Господь дав їм Десять Божих заповідей – уклав союз із вибраним народом. А також ці свята були пов'язані з подякою за урожай. В Ізраїлі зерно досягає вже в травні, найпізніше – на початку червня. Люди пекли хліб із нової пшениці і вибирали найкращих тварин зі свого стада, щоб за законом принести їх в жертву Господу. На ці свята юдеї великими натовпами сходилися до храму з усіх куточків краю, а також із ближніх та дальніх країн. Єрусалим був заповнений прочанами. Вони проводили ніч перед П'ятидесятницею в молитві, читанні і співі псалмів, частково по синагогах, а частково по своїх домах. Апостоли також продовжували молитися в горниці.

В цю ніч Марія особливо сильно переживала присутність свого Сина. Згадувала про першу появу – той момент, коли її Син воскрес і з'явився їй, першій з усіх. Бог обрав її і обдарував надзвичайними духовними дарами та ласками для того, щоб вона була Матір'ю Спасителя. В ній Святий Дух зробив своє величне діло. В ній Друга Божа Особа, Єдинородний Син Отця, взяв на себе нашу людську природу. Вона була наповнена Святим Духом більше, ніж пророки та інші праведники у всій історії вибраного народу.

Раптом прийшов Іван і переказав їй прохання:

Іван: Ми порадилися і просимо тебе, дорога Мамо, щоб ти завтра вранці прийшла до горниці молитися з нами.

Марія: Дякую, я прийду.

Після відходу Івана Марія знову возносила у молитвах до Бога свої прохання за апостолів і всіх, які очікували здійснення Ісусової обітниць. Більшу частину ночі Марія чувала. Вона молилася і просила за кожного апостола зокрема.

Серця всіх ста двадцяти зібраних у горниці були сповнені очікуванням обіцяного дару. Як вони його прагнули! Надіялись, що в день П'ятидесятниці, в день укладення Старого завіту між Богом і людьми, Небесний Отець через вилиття Святого Духа підтвердить Новий завіт зі своїм народом. Апостоли взаємно підбадьорювали один одного:

Іван: Ісус сказав: «Просіть, і одержите; шукайте, і знайдете; стукайте, і відчинять вам. Бо кожен, хто просить, одержує, хто шукає, знаходить, а хто стукає, тому відкриють».

Петро: А Господь ще прямо додав про Святого Духа: «Якщо син проситиме в батька хліба, той не дасть йому камінь. А якщо буде просити яйце, не дасть йому гадюку. Отож, коли ви, будши злими, умієте давати вашим дітям добрі дари, оскільки більш Небесний Отець дасть Святого Духа тим, які Його просять!». (Лк 11, 11-13)

Іван: Будемо просити, опираючись на це слово. Це єдине конкретне прохання, яке Ісус підтвердив обіцянкою, що Отець дасть тому, хто попросить. Це просьба про Святого Духа.

Петро: Але умова – просити з вірою і витривало.

Апостоли разом з учнями згадували й інші Ісусові слова та обітниці, дані у Святому Письмі.

Вартоломій: Я згадав, як Яків всю ніч боровся з Господом – з Божим ангелом, а коли вже світало, Божий ангел сказав йому: «Відпусти мене». Але Яків рішуче відповів: «Не пущу, доки не поблагословим мене!». І Бог його поблагословив. І ми мусимо так витривало боротися, щоб отримати обітницю Отця. Адже Ісус ясно сказав: «Небесний Отець дасть Святого Духа тим, які Його просять».

Вони клячали з піднесеними руками, готові молитися аж до ранку, як і Яків. Трималися вірою обітниці, з твердим рішенням не відступати, доки Бог не поблагословить їх і не зішле Святого Духа.

Коли світало, прийшла Ісусова Матір. Жінки залишилися молитися окремо. Учні та апостолів було там близько ста двадцяти.

Іван: Дякуємо тобі, Мамо, що ти прийшла.

Марія на привітання прикинула.

Петро: Ісус залишив нас, але дав нам тебе за Матір, щоб ти передавала нам духовний досвід і мудрість, яких нам так не вистачає.

Яків Заведеїв: Без Божої допомоги ми все ще як недосвідчені діти.

Марія: Хай нинішнього дня Господь виконає свою обіцянку.

Іван: Браття, почнімо молитися.

Апостоли почали прославляти Бога за великі діла, які Він вчинив. Як тільки почали, усвідомили, що з приходом Ісусової Матері їх молитви набули нової сили. Після цих кількох днів вони були вже втомлені. А сьогодні втома повністю зникла. Відчували, ніби Святий Дух вже почав діяти в їхньому нутрі і хотів проламати щось, що Йому ще перешкоджало. Ніби якийсь струмінь своєю силою прокладав собі дорогу із глибини їхнього ества, щоб прорватися, як гейзер. Деякі з вірою повторювали:

Матей: Отець дасть Святого Духа тим, які Його просять. Дасть! Господи, я прошу, прошу!

Інші промовляли:

Вартоломій: Не пуць Тебе, доки мене не поблагословиш!

Наближалась дев'ята година ранку. Раптом пролунав звук, наче шум сильного вітру, ніби декілька блискавок вдарили у горницю, і почувся сильний звук грому, аж всі злякалися. Тоді в горницю наче б завіяв сильний вітер, хоча двері були замкнені! А серед цих блискавок, гучного гуркоту і подуву вітру над апостолами з'явилися вогненні язика. Це був зовнішній знак приходу Божого Духа, який невидимо переінів нутро апостолів. Страх і сумніви наче б ніколи не існували. В нутрі апостолів ніби щось зламалося. Так, кожен із них перед тим каювся і упокорююся перед Богом. Вони вже знали, що щире покаюння найбільше відкриває двері душі для Бога і Його сили. Тепер вони були сповнені внутрішнім вогнем ревності і світлом, а водночас невимовним прагненням звіщати спасіння, яке є в Ісусі, в Його смерті і воскресінні. Обличчя апостолів сяяли не тільки надзвичайним щастям і миром, але і особливим світлом, подібним до того, яке виходило з обличчя Мойсея, коли після розмови з Господом він закривав обличчя. Іван раптом почав говорити щось незнаюмою мовою, і говорив так швидко, ніби не міг зупинитися в прославі Бога. Петро глянув на нього та раптом і він почав прославляти Бога невідомою мовою. Яків дивився на них обох і тільки відкрив уста, щоб щось на це сказати рідною мовою, як замість того також почав прославляти Бога новою мовою. Невдовзі всі апостоли прослав-

ляли Господа незнаними мовами. При тому час від часу над горницею озивався гуркіт грому. Апостоли переживали великий мир і усвідомлювали, що Святий Дух заступається за них невимовними зітханнями. Одночасно з їхніх уст виходили незнайомі слова. Вони хотіли продовжувати прославляти Бога без кінця! Але хтось сильно постукав у двері. Перед домом стояло декілька сотень прочан, і постійно приходили нові.

Прочани:

— Що це відбувається у вашому домі?

— Ми думали, що в нього вдарили блискавки і вбили вас.

Петро виступив перед зібраними прочанами. Вони вже чули, як апостоли один за одним говорять незнайомою мовою, і пізнавали в ній свою рідну мову.

— Це щось надзвичайне! Ці люди з Галилеї говорять нашою мовою.

— Вони говорять і на моїй мові. Що це означає?

— Вони впилися молодим вином!

Петро почув ці розмови. Апостоли, повні чистої радості, прославляли Господа новими мовами. Тепер ніхто не міг би їх зупинити! Серед прочан, які зібралися тут, були побожні юдеї з кожного народу у світі. Коли пролунав цей звук, їх тут зійшлося дуже багато. Всі дивувалися, бо кожен із них чув, як учні говорять його рідною мовою. Вони були вражені і дивувалися:

Люди: Хіба ж не галилеяни всі оці, що розмовляють? Як же це, що кожен із нас чує свою рідну мову?

Прочани:

— Ми – партяни...

— Ми – мідяни...

— Ми – еламіти...

— Ми – жителі Месопотамії...

— Ми – з Юдеї...

— Ми – з Каппадокії...

— Ми – з Понту і Азії...

— Ми – з Фригії і Памфілії...

— Ми – з Єгипту...

— Ми з краю Лівії, біля Кирени...

— Ми – прибулі римляни...
— Ми – євреї...
— Ми – навернені погани...
— Ми – крітяни...
— Ми – араби...
— Ми всі чуємо, як вони говорять нашими мовами про величні Божі діла!

Здивовані і збентежені вони говорили один до одного:
— Що це має означати?

Тут виступив Петро разом з одинадцятьма і, піднявши свій голос, звернувся до них:

Петро: Мужі галилейські і всі, які перебуваєте в Єрусалимі! Послухайте мене уважно! Ці люди не п'яні, як ви гадаєте, бо тільки дев'ята година ранку. Але те, що бачите, що діється, було провіщено устами пророка Йоїла: «І буде останніми днями, – каже Бог, – Я виллю Мого Духа на всіх людей. Ваші сини й ваші дочки будуть пророкувати, ваші юнаки будуть бачити видіння, а старшим вашим будуть сни снитись. І на рабів Моїх і на рабинь Моїх Я цими днями виллю свого Духа, і вони будуть пророкувати. І Я дам чуда вгорі на небі, і знаки внизу на землі: кров, вогонь і кіптяву диму. Сонце обернеться у темряву, а місяць – у кров, перш, ніж настане день Господній. І кожний, хто буде взивати ім'я Господне, спасеться».

Юрба помалу затихла. Сила Святого Духа почала діяти на них ще сильніше. Апостол Петро знову промовив:

Петро: Мужі ізраїльські! Послухайте ці слова: Ісуса Назарянина Бог засвідчив серед вас силою, чудами і знаками, що їх Бог зробив між вами через Нього, як ви самі знаєте. Бог наперед передбачив, щоб Він був виданий, а ви руками беззаконників прибили Його на хрест і вбили.

Слово правди заторкнуло душі тих, які слухали апостолів. Адже Боже слово живе і діяльне, гостріше від усякого двосічного меча: воно проходить аж до розділу душі й духа, кісток і мозку, розрізняє чуття та думки серця. Петро продовжував:

Петро: Але Бог воскресив Його, вирвавши з пут смерті, бо смерть не могла втримати Його у своїй владі. Давид говорить про Нього: «Я бачив Господа мого завжди переді мною,

бо Він у мене по правиці, щоб я не захитався. Ось чому звеселилось моє серце і зрадів мій язик. Тому й тіло моє відпочине в надії. Бо Ти не зоставиш душі моєї в аді і не даси Твоєму святому бачити тління. Ти дав мені пізнати дороги життя і близькість Твого лиця сповнить мене радістю». (Ді. 2, 25-28)

Пресвята Богородиця, інші апостоли, учні та побожні жінки в душі молилися, щоб зерно Євангелія впало на добру землю і принесло рясний плід.

Петро: Браття, дозвольте мені сміливо сказати вам про патріарха Давида, що помер і був похований, і гріб його маємо аж до сьогодні. Але, будвши пророком і знавши, що Бог клятвою поклявся йому посадити на його престолі потомка, він бачив майбутнє і говорив про Христове воскресіння, коли сказав, що Його душа не буде зоставлена в аді, а Його тіло не побачить тління. Оцього Ісуса Бог воскресив, а ми всі цьому свідки!

Так, сьогодні Петро дійсно став відважним свідком Христа, хоча й перед тим, як і інші апостоли, зрадив свого Господа. Той, хто дав силу апостолу Петру свідчити, був Святий Дух! Апостол далі продовжував:

Петро: Ісус був вознесений Божою правицею, одержав від Отця обіцяного Святого Духа і вилив Його на нас, як ви бачите й чуєте. Бо Давид не зійшов на небо, але сам каже: «Сказав Господь Владиці моему: „Сядь праворуч мене, поки не поклада ворогів твоїх підніжком ніг твоїх”». Нехай, отже, весь дім Ізраїля твердо знає, що Бог зробив Господом і Месією того Ісуса, якого ви розіп'яли.

Проповідь Петра усіх сильно зворушила. Слухачі розжалобилися серцем. Зі сокрушеним серцем і щирим жалем вони звернулися до апостолів і запитували:

Прочани: Що нам робити, браття? Що ж тепер нам робити?

Петро відповів їм:

Петро: Покайтесь, і нехай кожний з вас охреститься в Ім'я Ісуса Христа на відпущення гріхів ваших, і ви приймете дар Святого Духа. Бо для вас ця обітниця і для дітей ваших, і для всіх тих, що далеко, скільки б їх покликав Господь, наш Бог.

І ще багатьма іншими словами Петро переконував їх і вмовляв. На кінець сказав їм:

Петро: Відділіться від цього лукавого роду! Наслідуйте Христа!

Коли Петро закінчив цю проповідь, слухачі були заторкнуті не тільки словами Петра, але, насамперед, Божим Духом, який вів їх до правдивого покаяння. Одночасно вони повірили, що Ісус дійсно є обіцяний Месія, провіщений пророками. Деякі плакали, коли Дух Божий переконував їх у спільній провині. Більшість із них на Пасху не була в Єрусалимі, вони не були безпосередніми свідками засудження та смерті Ісуса і не кричали: «Геть Його, розіпни, розіпни!». Але, незважаючи на це, усвідомлювали спільну провину, наче б там були і наче б схвалили це жорстоке боговбивство Боже-ственного Спасителя. Декілька чоловіків підійшли до Петра:

Чоловік 1: Петре, ти сказав, що ми повинні покаятися і охреститися. Божий Дух вказує нам на наш гріх, і ми усвідомлюємо та признаємо свою провину. Хочемо за неї каятися і завершити це покаяння хрещенням. Тут неподалік є Силоамська купіль, трохи далі – купіль Витесда. Просимо, охрести нас.

Петро сказав:

Петро: Хто з вас, які увірували в Ісуса, хоче прийняти хрещення, хай прийде на ці місця.

Петро дав доручення апостолам і всі йшли до води, щоб хрестити. Чоловіки поступово збиралися там, аж їх було близько трьох тисяч. Того дня апостоли хрестили майже до вечора. Чоловіки, які були охрещені, прославляли Бога. Охрещені були наповнені Святим Духом і також почали славити Господа незнаними мовами. Вони були охрещені в Ісусове Ім'я. В цьому святому Імені міститься таїнство Пресвятої Трійці, єдність Бога Отця, Сина і Святого Духа. І після хрещення чоловіки залишилися разом на цьому місці, плакали, і чим більше молилися, тим більше Божий Дух відкривав кожному його особисті гріхи... Але це пізнання не вело їх до розпачу, але до ще глибшого переживання Божої любові, бо вони вже усвідомлювали силу таїнства, що Христова кров була пролита на відпущення їхніх гріхів.

Увечері, після духовних жнив, апостоли повернулися в горницю.

Петро: Цей день перевершив усі очікування! Бог дав мені слово на проповідь, а також дав світло прочанам, щоб вони прийняли слово, покаялися, повірили і були охрещені, а одночасно і вони прийняли Духа Святого, говорили новими мовами і пророкували!

Іван: Це надзвичайно! Тепер перед нами є багато праці. Боже Царство прийшло в силі Духа і зродилися душі, які належать Христу.

Яків Заведеїв: Петре, Господь сказав: «Навчайте їх і хрестити». Ти промовив проповідь з Духа, але найближчими днями постане безліч питань, і треба буде повчити тих, які охрестилися. Багато з них походять з Юдеї, але є і різні прочани з багатьох країн.

Іван: Вони будуть потребувати поучення, а також мати якийсь зв'язок із нами після того, як повернуться на свою батьківщину.

Петро: Вірю, що Бог ще дасть нам до цього конкретне світло. Зараз мені нічого не приходить на думку. Але тепер, на цьому місці, знову спільно подякуймо за Святого Духа і за тих, які зродилися з води і Духа. Може, після молитви Господь дасть нам наступне світло.

Апостоли молилися і прославляли Господа незнаними мовами, як Дух Божий давав їм промовляти. Коли на мить зупинилися, Господь давав пророче слово на підбадьорення чи відкривав деякі слова зі Святого Письма в такому глибокому значенні, яке ще ніколи досі не усвідомлювали. За це апостоли з радістю дякували.

Раптом хтось постукав у двері. Відкрили, увійшов Никодим.

Петро: Що в тебе на серці, Никодиме?

Никодим: Багато всього. Та спочатку я хотів би прославити Господа за цей день. Я також був охрещений і прийняв Святого Духа! І тепер бачу багато подій з життя Учителя в глибшому зв'язку з усім Святим Письмом. А також переживаю такий великий мир, який ще ніколи не пережив.

Петро: Слава Богу! Але напевно ще маєш щось, що хотів би вирішити спільно, чи не так?

Никодим: Маєш рацію. Одна річ лежить мені на серці. Коли я бачив ті сотні мужів, які були охрещені, то помітив, що там було і багато священиків, які навернулися і прийняли Ісуса. Також я бачив деяких поважних мужів із прочан, які прийняли хрещення й увірували. Але бачу небезпеку в тому, що коли вони повернуться додому і залишаться самі, Божий ворог схоче їх ізолювати. Початкове захоплення відійде, і вони повернуться назад в систему законництва і духа, який не дозволить їм склонитися у вірі та прийняти здійснення закону і пророків в Ісусі як у провіщеному Спасителеві. Це здебільшого знавці закону. Вони добре знають переклад Писання на грецьку мову – Септуагінту.

Петро: Що ти пропонуєш, Никодиме?

Никодим: Я пропонував би, перш ніж прочани розійдуться, написати для чужинців, а також для священиків, які навернулися, декілька ясних свідоцтв із життя Учителя, які будуть доводити насамперед Його Божество і що Він є тим обіцяним Месією.

Петро: Слава Богу за цю думку! А як конкретно ти це бачиш?

Никодим: Думаю, що багато мужів завтра повернуться і захочуть з вами говорити. Будуть шукати відповідь на деякі свої питання.

Петро: Вони приходили вже сьогодні, але самі бачили, що нині на це не було часу.

Никодим: Я пропонував би вибрати з тих чужоземних прочан кількох чоловіків. Тоді вони могли б зібратися в моєму домі. У мене є пергаменти та інше знаряддя для писання. Один із вас, апостолів, диктував би ті найважливіші події, які свідчать, що Ісус є Месія. Прочани з діаспори добре знають грецьку, а також єврейську. Той з вас, кого оберете, буде диктувати нашою мовою, а вони будуть це перекладати прямо на грецьку. Або я буду перекладати, а вони будуть тільки записувати. Також подбаємо, щоб були хоча б два знавці грецької з наших братів, які також все запишуть. Тоді їх записи залишаться для нас. Священики, які навернулися і знають грецьку мову, легко зроблять собі подальші копії з оригіналів. Тоді я якнайшвидше подбаю

про переклад на арамейську. А якщо апостол диктуватиме по-арамейськи, то хтось із учнів може відразу ж записати арамейський варіант.

Петро: Хто з нас був би готовий взяти на себе це завдання?

Тома: Це міг би зробити або Матей, або Іван. Час від часу вони робили собі писемні нотатки Ісусових слів.

Матей: Думаю, для цього завдання більше підходить Іван.

Никодим: І я з багатьох причин думаю, що це мав би зробити Іван.

Петро: Іване, маєш відвагу виконати це завдання?

Іван: Ще за життя Господа я відчував потребу письмово зберегти духовні скарби того, що сказав Господь. А також усвідомлював, що треба і писемно свідчити про те, що наші очі бачили, вуха чули, і чого наші руки торкалися. Я хотів все це записати з однією метою – щоб люди повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і, віруючи, щоб мали вічне життя в Його Ім'я.

Никодим: Але тут є ще одна актуальна потреба – маємо звістити тим, які повірили, що в Ісусі здійснилися всі пророцтва зі Святого Письма. А також треба записати Ісусові заповіді, щоб Його послідовники могли їх виконувати.

Петро: Це завдання міг би взяти на себе ти, Матею. Ти досвідчений в писанні. Тепер нам пригодиться те, що ти, будучи митарем, писав різні письмові звіти про податки та інші документи.

Матей: Думаю, що таке мені було б під силу.

Никодим: Треба усвідомити, що сьогодні вже розпочалася місцева, а також всесвітня місія, щоб здобувати учнів. Крім проповіді і особистого свідoctва, ця місія потребує писемної основи і фундаменту. Без нього буде важко протистояти майбутнім нападам фарисеїв і книжників, які захочуть з за допомогою напівправд, погроз і маніпуляції знищити Боже діло.

Петро: Вирішено: Іван і Матей якнайшвидше запишуть найважливіші речі, що стосуються Ісуса і Його месіанського послання. Як підкреслив Никодим, це треба написати з двох поглядів.

Яків Заведеїв: Якщо вони запишуть цю радісну вістку спасіння, то цей подвійний текст, ці два Євангелія, матимуть такий же авторитет, як і Святе Письмо!

Филип: Звичайно! Ісус є Син Божий, Агнець Божий, який помер за нас і за гріхи людства. У Ньому здійснюється і звершується все Писання.

Іван: Тільки просімо, щоб головним автором був Святий Дух, якого ми сьогодні в повноті прийняли. Хай Святий Дух направляє наші думки, щоб через Матея і через мене Він вдихнув до написаного свою силу і світло. Тільки так буде зароджуватися Боже життя в душах тих, які колись будуть читати це письмове свідоцтво.

Никодим: Так, Бог говорив до нас багатьма способами через уста пророків. А останніми днями промовив до нас через свого Сина. Це свідоцтво про Єдинородного Сина і Спасителя треба якнайшвидше записати в тому Дусі, якого ми сьогодні прийняли, щоб уникнути різних намагань все перекрутити і подавати в іншому дусі.

Петро: Але крім актуальної потреби є ще й друга, – а нею є авторитет. Тому треба, щоб авторами цього письмового документа були два апостоли, очевидні свідки усіх подій з життя Господа.

Никодим: Ти правий, Петре. Письмове свідчення базується на двох речах: перша – це потреба, а друга – авторитет апостола!

Петро: Сьогодні ми всі наповнені Святим Духом, і віримо, що Іван і Матей дійсно будуть для цього найвідповіднішими знаряддями. Думаю, що Бог відповів і на наше питання, яке ми відкрили перед молитвою і не бачили з нього виходу.

Никодим: Іване, якщо ти робив письмові записи, то візьми їх зі собою і сам подумай, для кого усе це будеш описувати і на чому треба найбільше наголосити.

Іван: Вірю, що Господь дасть мені світло, щоб я міг в письмовій формі зберегти те, що пам'ятаю.

Яків Заведеїв: Ми три роки жили з Ісусом, знали Його, були свідками не тільки чудес, але й різних суперечок із фарисеями і садукееями.

Іван: Дійсно, як кажете, і я усвідомлюю, що треба якомога швидше написати це для навернених священиків, знавців закону і для прочан з інших країн, які повірили. Відразу ж почну працювати з Никодимом.

Петро: Никодиме, організує все так, як ти запропонував, а коли все буде готове, прийде Іван. Вірю, що протягом кількох днів це свідоцтво про Ісуса буде написане і послужить нашій місії.

Никодим відійшов, щоб все приготувати.

Петро: Чи хтось ще має до цього якісь уточнення або питання?

Яків Заведеїв: Думаю, що з нас усіх Іван найбільше підходить для цієї праці – щоб виразити суть з огляду на вимоги, які нам представив Никодим.

Петро: Я переконаний, що в цій справі Никодим був знаряддям Святого Духа.

Тома: Якби автором першого Євангелія не був апостол, а хтось із учнів, то серед священиків і прочан це не мало б такого авторитету, як коли б це написав хтось із нас, апостолів, які були очевидцями всіх подій.

Андрій: Ми свідчимо про те, що бачили і чули, коли три роки ходили з Господом. Також свідчимо і про те, чого торкалися наші руки, коли Господь з'являвся нам після свого воскресіння! Іван єдиний з нас стояв під хрестом. Він був свідком Христової смерті і чув Його останні слова.

Матей: Так, необхідно, щоб тут був авторитет апостола.

Петро: Коли хтось хоче будувати дім, то підрахує, чи має змогу, розпочавши, закінчити його. Сьогодні перед нами поставлене завдання працювати над духовною будівлею Христової Церкви. Господь вибрав нас, як наріжних каменів, як свідків Його вчення.

Филип: Так, Петро сказав це ясно. Сьогодні день народження Церкви. Сьогодні почалась місія не тільки в Юдеї, але й далеко за її межами. Сьогодні через хрещення і багато священиків та книжників стали Христовими учнями. Наріжним каменем усієї цієї будівлі є Ісус Христос, на якому звершується все Писання.

Вартоломій: Для цієї місії надзвичайно потрібно поставити писемну основу, про яку ми говорили, а одночасно

необхідний і авторитет апостола, як ви сказали. Однак тепер я згадав ще одну причину, чому писемна основа така необхідна.

Петро: Яку?

Вартоломій: Кожен вчитель, який повинен навчати, потребує мати свої записи та інші тексти. В синагогах також спершу читається уривок, наприклад, із пророка Ісаї, а іншого разу цитується уривок із книг Мойсея, і тільки тоді йде пояснення. Те саме потребує і кожен вчитель Христової радісної новини.

Филип: Ісус сказав: «Кожний книжник, навчений про Небесне Царство, подібний до господаря, який виймає зі свого скарбу нове і старе». Для пояснення Божого слова будемо використовувати сувої Мойсеевого закону, і так само в письмовій формі потребуємо мати і Ісусові слова.

Матій: Коли, наприклад, в якомусь місті після кількох проповідей здобудемо своїх учнів, то що далі? Якщо вони залишилися б залежними тільки від усного передання, то є небезпека різних неточностей, а також, що до цього додадуть свої власні думки. Як тоді відрізнилося б, яке свідцтво є первинним, а яке зміненим?

Яків Заведеїв: Крім того, тут не йдеться лише про проповідання. Потім маємо їх і вчити.

Андрій: А також дати необхідний приклад для наслідування. Практично йдеться про Новий Завіт. Тут справджується: що написано, те дано! Без написаного слова легко прийдуть сумніви! Фарисеї посилаються на писане слово Старого Завіту. Ми також потребуємо написане слово – слово Нового Завіту!

Симон Кананіт: Без письмової основи ми були б наче без кореня.

Матій: Коли закінчиться усна місія і залишиться тільки те, хто що собі запам'ятав, тут бракуватиме чогось основного.

Вартоломій: Крім того, якщо той, хто почув слово і повірив, схоче надалі жити згідно Христового вчення, то потребує мати його збереженим у письмовій формі. Треба, щоб тут було живе джерело, яке є доступне і незмінне.

Матій: Написане слово є джерелом. Кожен, хто прагне і шукає, через читання може знову і знову уприсутнювати те, що вже чув. А крім того, через написане Боже слово на душу безпосередньо діє Святий Дух. Він навчає, докоряє, пояснює і підбадьорює.

Петро: Написане слово має бути і частиною Богослужіння. Коли будемо святкувати Господню Вечерю, вона має бути заснована на читаному Божому слові! А Ісус є втілене Слово!

Яків Заведей: Треба якомога швидше написати не лише письмове свідоцтво для священників, книжників та чужинців, які повірили, але необхідно дати і письмову основу на нашій мові для простих людей. Серед тієї великої кількості чуд і вчення там мало б бути зібрано те, що поведе до практичного наслідування Господа.

Филип: В цьому поки що є найбільша потреба. Писати це по-грецьки Матей не мусить. Коли виникне така потреба, легко знайдуться учні, які знають грецьку мову і перекладуть це.

Петро: Знову коротко помолімося. Це день благодаті, день Святого Духа. Ісус не тільки відкривав нам Писання, яке говорить про Його воскресіння, але й відкривав нам розум, щоб ми його зрозуміли. А сьогодні Святий Дух ще глибше вводить нас до пізнання суті Христового вчення. Усвідомлюю, що сьогодні ми повинні вирішити ще щось важливе.

Апостоли молилися і просили Святого Духа про пророче слово для будівництва духовної спільноти Христових вірних. Після молитви слово взяв Іван.

Іван: Тут існує питання: що маємо святкувати – суботу чи неділю? Віра потребує певних умов, а саме – спільноти вірних, які в певний час і на певному місці можуть зустрічатися.

Петро: Ти правий. Але це питання, яке тепер ми повністю не вирішимо. Адже скасувати суботу в даних умовах поки що неможливо – і навіть якщо б це стосувалося лише тих, які прийняли Христа.

Яків Алфеїв: Отож, що ви пропонуєте?

Петро: Поки що не вирішувати питання суботи і залишити все так, як є, але почати святкувати неділю з нашими

учнями. Сюди відноситься: нове вино до нових бурдюків. Божий Дух, якого мав Ісус, і якого сьогодні дав нам в повноті, відрізняється від духа законництва, який ковтає верблюдів і проціджує комарів.

Яків Заведеїв: Як учні мали б святкувати день після суботи – день Христового воскресіння, який також є днем Святого Духа?

Іван: В будь-якому випадку, тут мали б бути основні підвалини, а саме: по-перше – молитва, по-друге – вчення апостолів, а не науки книжників про Боже слово; по-третє – братня спільнота; по-четверте – ламання хліба, як нам це заповів Ісус, кажучи: «Це Мое тіло, це Моя кров ...», тобто Господня Вечеря.

Петро: Те, що кажеш, необхідне, але ще є проблема в питанні авторитету. Йдеться передусім про служіння Господньої Вечері. Думаю, що її мали б служити або ми, апостоли, або нами повірені учні, яким ми передамо цей авторитет через покладання рук.

Симон Кананіт: Так би мало бути.

Тадей: Іване, ти назвав чотири основи святкування неділі. Що маєш на увазі, говорячи про молитву? Які саме молитви і коли їх молитися?

Іван: Це важко точно встановити, але було б найкраще, якби наші учні в день воскресіння молилися вдома, з раннього ранку, і переживали правди Христового воскресіння, як це робимо ми. Кожен чоловік є у своїй сім'ї авторитетом для жінки і дітей. Як голова сім'ї, він мав би вести цю молитву.

Петро: Іване, а що ти пропонуєш далі?

Іван: Потім, близько дев'ятої години, в якомусь домі могло б зустрітися кілька сімей. Вони молилися б разом і нано переживали б відкриття Святому Духу. Тут би був простір і для пророчого слова та його тлумачення. Цю зустріч проводив би нами повірений учень. Так святкування засновувалося б на молитвах: спершу вранці, кожен вдома, а потім близько дев'ятої години, коли згадуємо зіслання Святого Духа, вже спільно, серед більшого числа віруючих. Якщо б в цьому зібранні був апостол, то потім відслужив би Господню Вечерю – ламання хліба.

Томас: Добре, але це означає, що кожної неділі всі не будуть брати участі в ламанні хліба?

Петро: Виглядає так, що спочатку Господню Вечерю будемо служити тільки ми, апостоли, для більших спільнот. Це на початок. А що буде далі, те згодом відкриє нам Святий Дух.

Матій: Ще нагадую: там, де є життя, там є проблеми. Де мертвота, там нема жодних проблем.

Петро: І ми будемо змушені вирішувати ці проблеми і в авторитеті приймати рішення. Інакше не вийде. Вже там, де є двоє людей, мусить бути хтось авторитетом. У сім'ї авторитетом є чоловік – як голова, яка вирішує проблеми і приймає відповідальні рішення.

Іван: У цій великій родині тягар відповідальності лягає на нас. А, зрештою, і Господь про це говорив: «Все, що ви зв'яжете чи розв'яжете на землі, буде зв'язане чи розв'язане на небі».

Петро: Він передав нам свій Божий авторитет. Потребуємо світла Святого Духа, щоб цим авторитетом мудро служити іншим для їх зростання.

Яків Заведеїв: Іване, я ще не розумію, що ти мав на увазі, говорячи про братню спільноту?

Іван: Ця спільнота дуже потрібна для нас і наших учнів та вірних. Тут мусимо їх навчати дивитися на різні проблеми з Божого погляду, а не покладатися лише на людську думку і сам розум.

Симон Кананіт: А коли саме в неділю мала б бути ця спільнота?

Іван: Найкраще, після обіду, приблизно в той час, коли Ісус говорив з Емауськими учнями і відкривав їм Писання. Тут була б не тільки наука, але й можливість задавати питання та почути відповіді, а також брати могли б свідчити про те, що Господь зробив минулого тижня на їхній дорозі віри. Так створиться братня спільнота – койнонія.

Симон Кананіт: А чи там вже би не молилися?

Іван: Я цього не казав, а навпаки – передбачав це. Звичайно, братня спільнота мала б починатися молитвою. Наприклад, можна пережити на молитві зустріч учнів з Ісусом

дорогою до Емаусу третину години, або інші молитви. Можна молитися і довше. Ця спільнота була б тільки для чоловіків.

Петро: Думаю, що чоловіки мали б вчитися бути головою, яка розумно вирішує не лише духовні, але й щоденні життєві проблеми. Ця братня спільнота дуже важлива якраз для того, щоб чоловіки підбадьорювали один одного і взаємно повчалися згідно заповідей Христа.

Симон Кананіт: А що тоді робити в суботу?

Іван: Вона могла б бути днем місії, коли наші учні будуть свідчити іншим, а також передавати їм вчення, яке прийняли від нас.

Яків Алфеїв: Найближчим часом мусимо рахуватися і з переслідуванням. Первосвященики і фарисеї вміють маніпулювати людьми, і навіть Іродом чи Пилатом.

Яків Заведеїв: Це мусимо врахувати. Вони зловживають і авторитетом храму.

Вартоломій: Ісус передбачив його падіння. Коли вказав на храм, то сказав: «Чи бачите це все? Істинно кажу вам: Не залишиться тут каменя на камені, який не був би перевернений». (Мт. 24, 2)

Андрій: А перед тим сказав: «Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! Скільки разів Я хотів зібрати дітей твоїх, як квочка збирає курчат своїх під крила, – але ви не бажали! Ось дім ваш залишиться порожнім».

Филип: Ісус також кілька разів говорив нам про переслідування. Він казав про книжників і фарисеїв: «Горе вам, гадюче поріддя! Як уникнете пекельного засуду? Тому-то послаю до вас пророків, учителів мудрості і книжників. Ви деяких із них уб'єте й розіпнете, а деяких бичуватимете у ваших си-нагогах і гонитимете з міста в місто». (Мт. 23, 33-34)

Петро: З цим всім мусимо рахуватися, бо ми ведемо боротьбу проти царства темряви. Ісус є для нас прикладом. Його вбили, але Він воскрес і вознісся на небо, де приготував нам місце. А також сказав нам: «Якщо вас будуть переслідувати в одному місті, утікайте до іншого». (Мт. 10, 23)

Іван: З переслідуванням мусимо рахуватися. Якщо б ми нічого не робили, то нас напевно не переслідували б. Але тоді ми б зрадили своє завдання – проповідувати Христове вчення про спасіння, яке веде до порятунку і вічного життя.

Петро: Можливо, за проповідування Євангелія ми, апостоли, будемо наслідувати Господа і в тому, що помремо за Правду, яка є нашим спасінням. А цією Правдою є Ісус.

Іван: Однак сьогодні переслідування не є головним питанням. Першочерговим питанням є, що робити, щоб Христове слово вкоренилося в душах силою Божого Духа і поширювалося на весь світ?

Апостоли завершили цей плідний день молитвою, дякували Богу за надзвичайні ласки, за досвід і світло. Всі довіряли Богу, що Він через свого Духа переведе їх крізь усі пастки, які готує дух зла.

Петро: Ісус сказав: «Як на вас зійде Святий Дух, дістанете силу, і будете Моїми свідками в Єрусалимі, по всій Юдеї, Самарії і аж до краю землі». (Ді. 1, 8)

Іван: Ісус також сказав: «Я з вами по всі дні вашого життя».

Яків Заведей: Не забуваймо про це. І ми будьмо з Ісусом – тут, на землі, щоб потім бути з Ним і цілу вічність.

ЗМІСТ

Після Ісусової смерті	1
Зішестя до аду	1
Йосиф Ариматейський в Пилата	3
Похорон.....	6
Після похорону	12
Події в п'ятницю ввечері і в суботу	25
Синедріон радиться	28
Первосвященики в Питала	30
Апостоли під час Великої суботи	34
Жінки під час Великої суботи	36
Воїни говорять вночі біля вогню.....	37
Момент Воскресіння і поява Богородиці	41
Діва Марія молиться у своїй світлиці	41
Момент воскресіння	41
Поява Богородиці	42
Жінки готуються піти до гробу	44
Події недільного ранку	49
Воїни біля гробу	55
Магдалина і Марія Клеопова біля гробу	58
Втеча воїнів від гробу	59
Прихід інших жінок до гробу.....	61
Магдалина свідчить апостолам	62
Поява жінкам в порожньому гробі	64
Жінки свідчать апостолам про появу юнаків.....	65
Петро та Іван біля гробу	67
Петро та Іван серед апостолів	73
Ісус з'являється Магдалині	73
Магдалина свідчить апостолам: «Я бачила Господа!» .	75
Ісус з'являється жінкам.....	76
Жінки свідчать апостолам про воскресіння Ісуса	78
Свідокство сторожі.....	79
Воїни у синедріоні.....	81
Ісус з'являється Петрові	84

Поява учням з Емаусу	86
Поява апостолам ввечері за замкненими дверима	101
Поява Томі	112
Дорога учнів до Галилеї	130
Поява біля Генезаретського озера	136
Примат	143
Поява п'ятистам братам	150
Проповідь на горі	168
Поява Якову	182
Поява одинадцятьом апостолам на горі Тавор	205
Христове Вознесіння.....	221
Зіслання Святого Духа	247
Зміст	270

Релігійне видання

монах Ілля

ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСІННЯ

Підп. до друку 09.07.2019.
Папір офс. Офс. друк.
Гарнітура Literata Book.

Візантійський Вселенський Патріархат